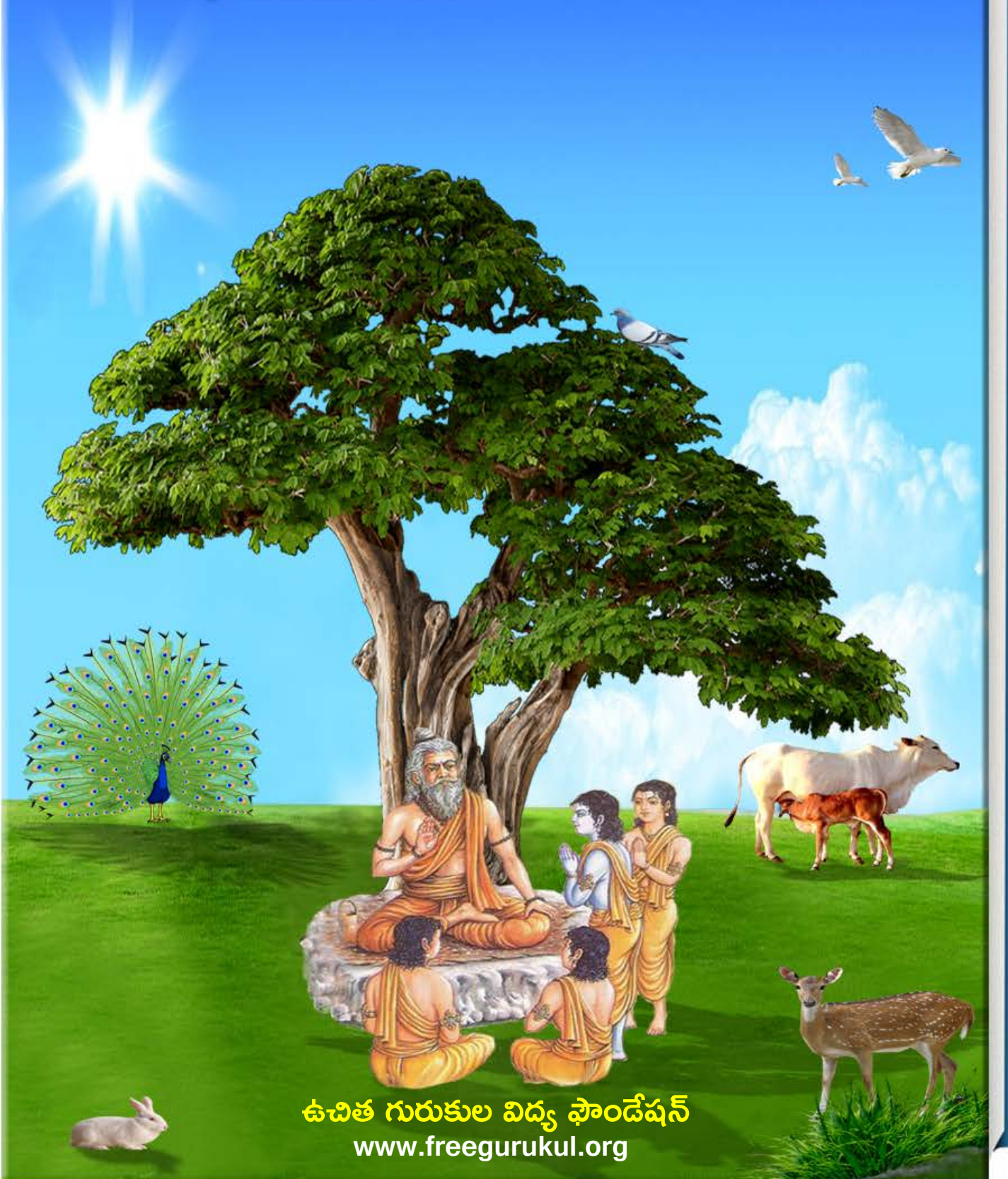

వేదాంగాలు

తెలుగు ఇంగ్లీష్ నిఘంటువు

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కృష్ణ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు ధర్మాత్రేయ

గురు బాలాభాజ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

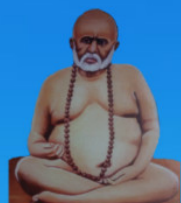

గురు వీరభట్టేంద్ర స్వామి

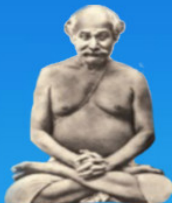

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహీరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మతయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Manuscripts
Title:
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language:
Scanning Centre: Any Centre
Clear Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions |
Problems | Missing links or
Books

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at ICAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల పల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

తెనుగు - ఇంగ్లీషు నిఘంటువు

రచయిత:
విలియం బ్రౌన్

వెల దా. 5-0-0.

సంస్కృతి ప్రచురణ
(44)

అక్క *sub.* అక్క|అక్కలు. Elder Sister. vide అప్ప.

అక్కట *int.* Alas! It is also expressed by అయ్యో!

అక్కడ *adv.* There. అక్కడచూడు Look *there*. అక్కడినుంచి From *there* or *thence*. అక్కడినుంచి వచ్చినాను I came from *thence*. When అక్కడ is joined to a word terminating in *ee*, it is written అక్కడి such as అక్కడి గుడి The Pagoda of *that place*. ఆచోటు; ఆవల.

అక్కర *sub.* అక్కర|అక్కరలు. Need; necessity; want; occasion. అక్కరలేదు No *need*; no *occasion*. It is generally used in the same sense, as *by no means*. నాకు అక్కరలేదు I *by no means* want it. vide ఆగత్యం, అక్షేత; ప్రయోజనము.

ఆగత్యం *sub.* ఆగత్యపు|ఆగత్యాలు. Necessity; need; want. యీ వస్తువులతో నాకు ఆగత్యంలేదు I have no *need* of these things. vide నిమిత్తం. అవశ్యం.

ఆగత్యమైన *adv.* Necessary; needful. యిది అందరికీ చాలా ఆగత్యమైన పని This is a very *useful* business for every body.

ఆగపడడం *v.n.* ఆగపడుతూ|ఆగపడి. To observe; to appear; to seem. అతనికి అక్కడ ఆగపడ్డారుకారు He did not *discover* them there; that is, they did not appear to him there. అతను చెప్పిన మాటలలో అలాగున ఆగపడలేదు It did not *appear* so from what he said. కనపడడం Item.

ఆగపరచడం *v. a.* ఆగపరుస్తూ|ఆగపరిచి. To make appear; to disclose; to develop. ఆతెక్క అతనికి ఆగపరిచినాను I made the particulars of that account *appear* to him. యిప్పుడు నీకు చెప్పినమాట యెవరికీ ఆగపరచవద్దు You must not *disclose* to any one, what I have now told you.

అగ్ని *sub.* అగ్ని|అగ్గులు. Fire. vide నిప్పు. అగ్ని.

అగ్ని హోత్రం *sub.* అగ్ని హోత్రపు|అగ్ని హోత్రాలు. Fire. vide అగ్ని.

అచ్చ *adj.* Pure; clear; unadulterated. అచ్చ వెండి Pure silver.

అచ్చ దియ్యం *Unmixed* rice. అచ్చ తెలుగు Pure Telugu.

అచ్చు *sub.* అచ్చు|అచ్చులు. A stamp; a mark; impression. అక్షరాల

అచ్చు *An impression* of letters. పెల్ల పుఅచ్చు *These are thick pieces of clammy sugar, or jaggery* (as it is termed in India) with Images stamped upon them, like the Gingerbread cakes in England. మద్ర: కుదము: *v. దండుగను* యచ్చు.

ఆర్జీ *sub.* ఆర్జీఆర్జీలు. *A Petition; usually termed Arzee.* అర్జదాస్తు Item.

అటకాయించడం *v.a.* అటకాయనూ|అటకాయించి. *To hinder; to stop.*

అటకావు *sub.* అటకావు|అటకావులు. *Hindrance; prevention; stop.* అటకావుచెయ్యడం- *To hinder or prevent.* మనుష్యులను ఆ గోటకు వెళ్ళకుండా అటకావుచేస్తాడు *He prevents people from going into that garden.*

అట్లా *adv.* So; thus. అట్లాగు Item. అట్లాచెయ్యి *Do so.* అట్లా చెప్పండి *Speak in that manner.*

అటు *adv.* That way; in that direction. అటుగా Item. అటువెళ్ళి నాడు *He went in that direction.* అటువంటి *Such a one.* అటు వంటిమనిషి *such a sort of person.* The word అటువంటి is frequently used in the same sense. అటుతరువాత *After that; then; since then.*

అడకత్తు *sub.* అడకత్తు|అడకత్తులు. *The name given to an instrument used for breaking the betel nut, something in the shape of nut-crackers, with two sharp edges near the joint.*

అడగడం *v. a.* అడుగునూ|అడిగి. *To ask; to require; to demand.*

నిన్ను యేమైనా అడిగినాడా? *Did he ask you for any thing?*

అక్కడికివెళ్ళి అడుగు *You may go there and ask.* నా బాకీ

నిమిత్తం అడిగినాను *I demanded the payment of my balance.*

అడ్డగించడం *v. a.* అడ్డగిస్తూ|అడ్డగించి. *To oppose; to cause hindrance.* అడ్డగించుకోవడం Item.

అడ్డబాస *sub.* అడ్డబాస|అడ్డబాసలు. *A Trinket worn by Hindu women between the nostrils. vide బులాకీ.*

అడ్డం *sub.* అడ్డం|అడ్డాలు. *An obstacle; or any thing opposed to you.*

అడ్డంరావడం *To oppose; to front.* అడ్డంపడడం or వుండడం *To*

be opposed. అతను నామాటకు అడ్డం వచ్చినాడు He came and took up my words. నేను వెళ్లుతూ వుండగా దారిలోకి అడ్డంవచ్చి వన్ను కొట్టివారు As I was going along, they came up to me and beat me. అక్కడికి వెళ్ళడానకు గోడ అడ్డం వున్నది To go to that place, a wall is in my way.

అడ్డీ *sub.* అడ్డీ. అడ్డీలు. A deposit. వీధి అరువు.

అడివి *sub.* అడివి. అడుపులు. Wild, uncultivated country, covered with bushes, commonly called *jungle*. అడివిలో నుంచి మహాచెడ్డ పెద్దపులి వచ్చినది A mischievous royal tiger has come out of the *jungle*. అడివి పంది A wild hog. అడివి దేశం A wild or *jungly* country.

అడుక్కోవడం *v. a.* అడుక్కుంటూ. అడుక్కుని. To beg; to supplicate. యీ బిచ్చపువాళ్ళు కానా అడుక్కుంటున్నారో These beggars are very persevering in *begging*.

అడుగు *sub.* అడుగు. అడుగులు. A foot measure. ఆ యేనుగ పది అడుగుల పొడుగు వున్నది That elephant is ten feet high. This word also means the *bottom* or *under part* of any thing. బల్ల అడుగు The *bottom* of a table: that is, *below* or *under* a table. పాము అడుగున ఒక పామును చూచినాను I saw a snake *under* the palanquin.

అణగడం *v. n.* అణుగుతూ. అణిసి. To be pressed down; to subside. బట్టలు పెట్టెలో అణగడం Clothes to be *pressed* down in a trunk. అతని కోపం అణిగినది His anger has *subsided*.

అణచడం *v. a.* అణుచు. అణిచి. To press or cause to subside. అణుకువ *sub.* అణుకువ. అణుకువలు. Humbleness; humility. ఆ మనిషి అణుకువ That man's *humility*.

అతకడం *v. a.* అతుకుతూ. అతికి. To join; to paste; to glue.

అతడు *pro.* అతడి. వారు. He. వీధి అతను.

అతను *pro.* అతని. వారు. He. అతను వచ్చినాడు He came. అతనికి యిచ్చించు Give it to *that man*.

అ త *sub.* అ త. అ తలు. Mother-in-law. ఆ తవారి యిల్లు The *mother-*

in-law's house. This is the house to which a woman can go, and to no other, after marriage to remain any time. The privilege is therefore very frequently indulged in.

అత్తరు *sub.* అత్తరు, అత్తరు. Essence, better known by the name of *Uttar* in India. It is generally produced from roses, and other flowers, from sandal-wood, or from strong herbs. గులాబీ అత్తరు *Uttar* of roses. చందరీ అత్తరు *Uttar* of sandal.

అతి *adv.* Very; exceedingly. అతి విస్తారం *very much*. అతి జాగ్రత్త *exceedingly* careful. అతి త్వరగా *as quick as possible*. అతి తీపి *exceedingly* sweet. So, for many other words అతి favours a sort of comparative degree, to give an increased power to the word to which it is attached, in the same way as *much* is used to express an increased excellence in some words in the English.

అకుకు *sub.* అకుకు, అకుకులు. A joint; also, any repair or piece put in. బల్ల అకుకు The *joint* of a table. అరక్ష్టాకు కానా అకుకులు పున్నవి That brass pot is full of *patches*. అకుకు పెట్టడం or అతికించడం to *repair*; to *patch*; to *join*. This word is only applicable to wood, or to metals.

అర్థం *sub.* అర్థపు, అర్థాలు. Meaning; explanation. అర్థం Ready money. ఆ మాటకు అర్థం చెప్పండి Tell me the *meaning* of that word. భానాలో అర్థం దేహలేదు There is no *ready money* in the treasury. అర్థవంతుడు A *moneyed* man.

అద్దడం *v. a.* అద్దుతూ, అద్ది. To dye; to colour; to stain. నా పాగాకు కుసుంబారంగు అద్దినాడు He has *dyed* my turban of the coosumba colour, that is, red. అద్దించడం To cause to *dye*.

✓ అద్దం *sub.* అద్దపు, అద్దాలు. A looking glass. అద్దం కళాయి పోయినందున కళాయిచేతేవాడికి బాగుచెయ్యమని యిచ్చినాను The quick silver having come off the *Looking Glass*, I have sent it to the maker to repair. It means any glass through which you see, or such as light appears through, as in a lantern.

అదరడం *v. a.* అడుగుతూ. అదిరి, To start; to shake. ఫిరంగి ధ్వనిచాతను గోడ అదిరినది The report of the gun made the wall *shake*. నేను పిడుగుధ్వనిచాతను అదిరిపడ్డాను The noise of the thunderbolt made me *start* and tumble down. Some write it అడురడం.

అదృష్టం *sub.* అదృష్టపు. అదృష్టాలు. Lot; fortune. నా అదృష్టం అలాగున వున్నది Such is my *lot*. అతనిది యెప్పటికీ మంచి అదృష్టం Good *fortune* always attends him. దురదృష్టం *Bad fortune*, also, *misfortune*. అదృష్టవంతుడు A *fortunate* man. దురదృష్టవంతుడు An *unfortunate* man.

అది *pro.* That. అది means also, *that is*. అవి *those*. అది మంచిదికాదు That is not proper. అవి బాగా వున్నవి *Those* are good things.

అద్దె *sub.* అద్దె. అద్దెలు. Renting or letting; also, hire. అద్దెయిలు A *rented* house. అద్దెకు యివ్వడం To *let* to any body. అద్దెకు పుచ్చుకోవడం To *take lodgings*. యెడ్ల అద్దె Bullock *hire*.

అర్ధ *sub.* అర్ధ. అర్ధలు. The half. అర్ధరూపాయ Half a rupee. అర్ధశేరు Half a seer. రెండు అర్ధలు వకటి Two *halves* make one whole. This word is used only to articles of consumption, that admit of measurement, such as money or grain.

అధికం *sub.* అధికపు. అధికాలు. Superabundance; more than sufficient. యిదివరకు నాకు వున్న సొమ్ము చాలును, యిక అధికం అక్కర లేదు The money that I have got at present is quite sufficient, I wish for no *superfluity*.

అధికారం *sub.* అధికారపు. అధికారాలు. Government; authority. చీఫుల, కుంసరేల్ల వారి అధికారపు దినములలో నేను యీ వూళ్లో లేను I was not in this town during the *authority* of the chiefs and councils. అధికారి or అధికారముడు The person invested with the *authority* and *power*.

అధైర్యం *sub.* అధైర్యపు. అధైర్యాలు. Cowardice; want of spirit.

అన్న *sub.* అన్న. అన్నలు. An elder brother. అన్న కుమారుడు A brother's son : a nephew.

అనడం *v. a.* అంటూ. అని. To speak; to say; to mention. This

verb is the most generally used of any in the language, but particularly the participle past, viz. అని *said*, and అంట from అంటారు rather is the manner of phraseology than for any particular necessity; or, it may be supposed to stand for—"it is said;" "it is supposed;" "they say." వచ్చినాడని 'it is said, he is come. వెళ్ళినాడని *they say*, he went. చెప్పినామని *having so said*. యిక్కడికి వచ్చినానని తెలిసి నా మీద కోపం చేసినాడు *having heard say* I had come here, he was angry with me. నీవు అన్న మాటలు చొర్తిగా అబద్ధం The words *spoken* by you, are all of them falsehoods. వచ్చినారట They say, they are come.

అన్నం *sub.* అన్నపు! అన్నాలు. This word properly means *rice* or any other *grain*, boiled and prepared for eating, such 'being the principal part of an Indian's meal. Hence the word అన్నం has acquired the name of *victuals*, in which sense it is generally understood. అన్నం తిన్నావా? Have you eaten your *victuals*? అన్నం యింకా వుడకలేదు The *rice* is not yet boiled. అన్నవస్త్రాలు *Victuals* and *clothes*. అన్నం వండడం To boil *rice* or dress *victuals*. అన్నం పెట్టడం To give *victuals* or to *support*. N.B. This word is frequently called వన్నం.

అనాసపండు *sub.* అనాసపంటి! అనాసపండ్లు. The pine-apple.

అన్ని *adj.* All (applied to things). అన్ని వస్తువులు All the things. అన్ని పుస్తకాలు All the books. అన్ని విధాల By all means; in all respects.

అనుకూలం *sub.* అనుకూలపు! అనుకూలాలు. Agreement; consent; convenience. నీకు అనుకూలం అయితే వస్తాను If you give your *consent*, I will come. అతనికి నాకు యేమీ అనుకూలం లేదు There is no *agreement* whatever between him and me.

అనుకూలించడం *v. a.* అనుకూలిస్తూ! అనుకూలించి. To be agreed; to consent.

అనుకోవడం *v. n.* అనుకుంటూ|అనుకుని. To reflect; to report upon, or represent. యామాటలు బజారులో అనుకుంటూవున్నారు These accounts are *reported* in the bazaar. నేను అట్లాగు అనుకున్నాను It was in that way I *considered* it.

అనుగ్రహం *sub.* అనుగ్రహపు|అనుగ్రహాలు. Favour; kindness. విదే దయ. అనుభవం *sub.* అనుభవపు|అనుభవాలు. Enjoyment; fruition.

అనుభవించడం *v. a.* అనుభవింస్తూ|అనుభవించి. To enjoy; to reap the fruits of any thing. ఆ దొరసొమ్ము చాలా అనుభవించినాను I have *enjoyed* a great deal of that gentleman's money. కష్టం అనుభవించడం To *suffer* distress. సుఖం అనుభవించడం To *enjoy* comfort.

అనుమానం *sub.* అనుమానపు|అనుమానాలు. Suspicion. యాపని చేసినాడని అతనివూద అనుమానపడ్డాను My *suspicion* fell upon that man, that he had done this business. అనుమానపడడం To *suspect*, with విూద added to it. సంకేహం.

అనేక *adj.* Many; plenty. This word is a Sanskrit compound of *not* and *one* and is variously applied. అనేకమంది A *great* number of people. అనేకపక్షులు తోటలోకి వచ్చినవి A *great* number of cattle have come into the garden. అతను అనేక విధాల చెప్పినాడు He spoke in *all manner* of ways.

అంకుశం *sub.* అంకుశపు|అంకుశాలు. The instrument used by elephant drivers to guide with. It is formed like a short harpoon, about two feet long, held by the driver, who sits across the elephant's neck, with the point of it downward on the head of the animal, It has a hook placed near the point, by which the ears of the beast are pulled back, to make him stop or to keep him steady.

అంకె *sub.* అంకె|అంకెలు. A figure in reckoning. అంకెలు వెయ్యడం To write *figures*. అంకెలు గుణించడం To multiply *figures*. అంకెలు కూడడం To cast up *figures*. అంకెలు భాగించడం To abstract *figures*. అంకెలు పాలుపుచ్చడం To divide *figures*.

అంకం *sub.* అంకపు|అంకాలు. A stirrup. పల్లానికి అంకంలు లేనందున రెండుమూడు రోజులనుంచి గుర్రాన్ని సవారికొలేదు I have not been on horseback for two or three days, my saddle being without *stirrups*. N. B. This word also means the half of a bullock load, that is, what is on one side. ఆ గోనెలో షక అంకపుధాన్యం నీవు పుచ్చుకుని షక అంకపుధాన్యం నూకుయ్యి Take one half of the bullock load for yourself and give me the other half of that grain. అంకవన్నియ; అంకవన్నె.

అంగరకా *sub.* అంగరకా|అంగరకాలు. A name given to the sort of vesture worn by the Indians, something in the shape of jackets with long skirts, tied to the body with strings in front, at the neck and below the breast. హక్కాయ.

అంగిలి *sub.* అంగిలి|అంగిళ్ళు. The palate. అంగిట్లో వెయ్యడం To gulp down, in the manner physic is generally swallowed. Perhaps this word means the top of the throat, or what is technically called the *uvula*. లోకుత్తుక.

అంగీ *sub.* అంగీ|అంగీలు. The long gown generally worn by dubashes, or natives at Madras, but very seldom to be seen amongst the Telugus to the northward.

అంగుళం *sub.* అంగుళపు|అంగుళాలు. An inch; also a finger. ఆ కర్ర ముప్పై అంగుళాల పొడుగువున్నది That piece of wood is thirty inches long. నా అంగుళాలమీదను ఘంగరాలులేవు There are no rings upon my fingers. అటుయవదీజముల ప్రమాదము.

అంగూరుచెట్టు *sub.* అంగూరుచెట్టు|అంగూరుచెట్లు. The Vine: the plant that bears grapes. అంగూరుపండ్లు Grapes. అంగూరు తీగ The tendrils of the vine. అంగూరు ఆకు The vine leaf. హైదరాబాదునుంచి మంచి గొప్ప అంగూరుపండ్లు బజారిలోకి వచ్చినవి Some very fine large grapes have come into the bazaar from Hyderabad.

అంచనా *sub.* అంచనా|అంచనాలు. An estimate; an appraisement, (called *anchana* in Telugu) is adopted from the Persian

అంచనాదారుడు an *Anchanadar*. అంచనా లెక్కలు The *anchana* accounts. N. B. *Anchanadars* are persons employed in revenue to estimate the quantity of a field of grain, about the time when it is nearly fit for cutting, on which estimate the amount of the revenue is frequently calculated.

అంచనా మాడడం To form an *appraisement*. మలింపు.

అంచు *sub*. అంచు|అంచులు. A border; an edge; a fringe. బట్టఅంచు The *border* of a cloth. బల్లఅంచు The *edge* of a table. అంచు వెయ్యడం To make or place a *border*. పచ్చఅంచు A green *border*. N. B. పచ్చ also means yellow. ఓర; కుడ.

అంచె *sub*. అంచె|అంచెలు. A relay. అంచెవుంచడం To *relay* or *post*. యక్కడనుంచి నన్ను పట్నం వెళ్ళడానకు అక్కడక్కడ మజిలీలలో అంచెలు వుంచినాడు He has posted palanquin boys at the different *stages*, to go from hence to Madras. అంచెలు.

అంటడం *v. a*. అంటున్నా|అంటి. To touch; to anoint. తల అంటడం To anoint the head. యెవరిని అయినా అంటడం To touch any person. తాకడం; ముట్టడం.

అంటించడం *v. a*. అంటిస్తూ|అంటించి. To paste; To glue, that is, to join papers. ఆ బుక్కులో కాకితాలు అంటించినాడు He has *pasted* the papers in that book. కుట్టడం; తగిలించడం.

అండ *sub*. అండ|అండలు. Protection. గోడ అండ A *prop* to a wall. విడె ప్రాపకం. దాపు; ఆశ్రయము; ఆసర.

అంత *adv*. So far; so much. మీరు అంతవట్టుకు వ్రాయవలెను You must write *so far*, that is, all to a *certain limit*. నేను అంత దూరం వెళ్ళను I will not go *all that distance*. అంతపరియంతం In the *meantime*. అంతపరియంతం యక్కడవుండు In the *meantime*, you stay here. అంతపరియంతం వెళ్ళు Go, *as far as* that. అంతమాత్రం So *much* only. అంతలో *Meantime*.

అంతట *adv*. There upon; meantime; every where. మేము మాట్లాడుతూవుండగా అంతట ఆతను వచ్చినాడు Whilst we were speaking, *meantime* in he came. ఆతన్నీ చెడ్డమాటలు అడి

అంతట వచ్చి కొట్టినారు They were abusing him and *there upon* came and beat him. యీ సంగతి అంతట చెప్పుకుంటూ వున్నారు This circumstance is spoken of *every where*. N. B. In this sense, it may be written అంతటా. అనంతరము.

అంతటనుంచి *adv.* From that time or thence forward. అంతటనుంచి అతనితో మాట్లాడడం చాలించినాను From *thence forward* I forbore to have any talk (intercourse) with him.

అంతస్తు *sub.* అంతస్తు|అంతస్తులు. A story, or A storey; division of a house. కింది అంతస్తు The lower *storey*. పైది అంతస్తు The upper *storey*. ఆ యింటికి మూడునాలుగు అంతస్తులు వున్నవి That house has three or four *storeys* or stories. తారతమ్యము.

అంతఃపురం *sub.* అంతఃపురపు|అంతఃపురాలు. The inner apartments, that is those occupied by the women. రాణులుండుతావు.

అంతా *adv.* All; the whole; entirely. ఆ మనుష్యులంతా వచ్చినారు The *whole* of the people have come.

అందడం *v. n.* అందుకూ|అంది. To reach; to stretch; to extend; to hold out. చెట్టునిడినుంచి బట్ట తియ్యడానకు చెయ్యి అందినది The hand was *stretched* out to take down a cloth from the tree.

అందం *sub.* అందపు|అందాలు. Beauty; comeliness. ఆ ఆడదాని అందం మహా బాగావున్నదని విన్నాను I have heard that woman's *beauty* greatly celebrated. అందపు చెక్కిళ్ళు *beautiful* cheeks.

అందమైన *adj.* Handsome; beautiful. ఆ గుర్రం మహా అందమైనది అని నాకు తోచినది I conceive that to be a most *beautiful* horse.

అందరు *sub.* అందరి (No plural). The whole; totality; every person included; it applies only to people. అందరికీ యిప్పించు Give it to *the whole* of them. అందరిని పిలుపించు Call *the whole* or *All* of them.

అందాకా *adv.* Until then; so far. అందాకా వెళ్ళు Go *so far*. నేను మళ్ళీ వస్తాను; అందాకా యిక్కడవుండు I shall return again; *until then*, stay here. అందసుకా Item. అంతమట్టుకు.

అందు *adv.* Inside; within; also figuratively understood for

that, which properly means *within that*, or, *on account of that*. అందులో Item. సముద్రమందు Within the sea. భూమి అందు Inside of the ground. అందులో చూచి ఆ మాట వుంటే వ్రాయించు Look into it, or therein and if you find that word, write it down. అందుకు యేమిచెప్పతావు? What do you say on *that account*; or, *to that*? అందుచాత యిక్కడికి వచ్చినాను For *that reason* I came here. అందువల్ల or చాత on *that account*.

అందుకు *adv.* For that purpose or account.

అందుకోవడం *v. a.* అందుకుంటూ| అందుకుని. To extend; to stretch out or to reach. బల్లమీది వుంగరం అందుకో *Reach me* the ring from the table.

అందుమీదట *adv.* Thereupon. vide అంతట.

అంచె *sub.* అంచె | అంచెలు. This is the name of a ring of silver or other metal, which the Indians, principally women, wear round the leg and just below the ancle. It is hollow and small minute pebbles are inserted, which produce a jingling noise when put in motion.

అప్ప *sub.* అప్ప | అప్పలు. Elder sister. అప్పచెల్లెళ్ళు This means *sisters in general*.

అపకారం *sub.* అపకారపు | అపకారాలు. Unkindness. అపకారం చెయ్యడం To use *unkindness*; to show *unkindness*. అతను నామీద గిట్టమిచాత కానా అపకారాలు చేసినాడు He having quarrelled with me, did me a great deal of *unkindness*.

అపకారి *sub.* అపకారి | అపకారులు. An ill minded person. అపకారి రుసుడు Item, for the male gender.

అప్పగించడం *v. a.* అప్పగిస్తూ| అప్పగించి. To deliver; to make over; to resign. అతని సొమ్ము అతనికి అప్పగించినాను I *made over* his money to him. నా పాఠం అప్పగించినాను I have *delivered* my lesson.

అప్పగింక *sub.* అప్పగింక| అప్పగింకలు. Delivery; consignment. సరుకు

అప్పగింక *Delivery* of articles. అప్పగింక చెయ్యడం or పెట్టడం To make a *delivery* or *consignment*. ఓడలో సరుకు అంతా కోమటి చలమయ్యకు అప్పగింకపెట్టినాను I made over the whole *consignment* of the vessel to Chelamaiah, the bania.

అపచారం *sub.* అపచారపు, అపచారాలు. Guilt; a fault. నావల్ల అపచారం వచ్చినది I have committed a *fault*. అపచారం చెయ్యడం To commit a fault or crime.

అప్పటప్పటికి *adv.* Now and then. అప్పటప్పటికి మా యింటికి వస్తూ వుంటాడు He comes every *now and then* to my house.

✓ అప్పనం *sub.* అప్పనపు, అప్పనాలు. The name given to *taxes in general*; also, sums of money taken by force from the ryots by zamindars or renters or revenue officers, over and above their just dues.

అప్పు *sub.* అప్పు, అప్పులు. A debt: that is, a sum borrowed or lent. అప్పుచెయ్యడం or పుచ్చుకోవడం To *borrow*. నేను ఆ సాహుకారు దగ్గర పదివేల రూపాయలు అప్పుచేసినాను I have *borrowed* the sum of ten thousand rupees from that soucar. అప్పు యివ్వడం To *lend*. ఆ వూరు రయితులకు పదిపుట్లధాన్యం అప్పయిచ్చినాను I have *lent* the inhabitants of that village ten candies of grain. అప్పుసప్పులు The general name for *dues*, both *for* and *against* you. The word సప్పులు has no meaning of itself, except in that sense. అప్పలవాడు A *creditor*. నా అప్పలవాండ్లు వచ్చి నన్ను చాలా క్రమపెట్టుతూ వున్నారు My *creditors* are come and are causing me intolerable vexation.

అప్పుడు *adv.* Then; at that time. అప్పుడు చేసినాను I did it *then*.

అప్పెల్లాంటు *sub.* అప్పెల్లాంటు, అప్పెల్లాంటు. Appellant; a term in pleading.

అబ్బ *sub.* అబ్బ, అబ్బలు. Father. This name is variously used to express surprise or fear, in which sense it is rather to be considered an interjection, such as అబ్బ కంఠీ! or అబ్బ నామమా! Oh! father! అబ్బ యీ పాను యంత పెద్దది! Abah, what

a large snake !

అబ్బడం *v.n.* అబ్బడూ! అబ్బి. To acquire; to be received; to reach one. నాకు భాగ్యం అబ్బినది That property has come to me, or reached me.

అబద్ధం *sub.* అబద్ధపు! అబద్ధాలు. A falsehood; a lie. అబద్ధం చెప్పడం or ఆడడం To tell a lie.

అబద్ధీకుడు *sub.* అబద్ధీకుని! అబద్ధీకులు. A liar; one who speaks falsehoods. ఆ అబద్ధీకుడు నా మీద కానా అబద్ధాలు ఆడినాడు That liar has told a number of falsehoods against me.

అభిప్రాయం *sub.* అభిప్రాయపు! అభిప్రాయాలు. An opinion; a sentiment. *vide.* తాత్పర్యం.

అమ్మ *sub.* అమ్మ! అమ్మలు. A mother. This word is the familiar term given to women in general, when speaking to them, often in the same sense as the word అయ్య when addressed to men. యీ మాటలు చెప్పితే నీ అమ్మ యేమి చెప్పినది? When you mentioned these words, what did your mother say? వో అమ్మ కోపం చెయ్యవద్దు My good woman, do not be so angry!

అమ్మకం *sub.* అమ్మకపు! అమ్మకాలు. A sale; a vent; a vend. ఆస్కరాల అమ్మకంలో నీకు యెంత వచ్చినది? How much did you get by the sale of those horses? ధాన్యపు అమ్మకం A sale of grain.

అమ్మడం *v. a.* అమ్మడూ! అమ్మి. To sell; to vend; to dispose of.

అక్కడికి వెళ్ళి ఆ వస్తువులు అమ్మండి Go there and sell those things.

అమర్చడం *v. a.* అమర్చునూ! అమరిచి. To arrange; to fit. బల్లలు గోడలో అమర్చు Fit the boards in the wall. పుస్తకాలు బల్లమీద అమర్చు Arrange the books upon the table.

అమల్ దారు *sub.* అమల్ దారుని! అమలదార్లు. A revenue term meaning the manager of a country or district. *vide* తాజేదారు.

అమ్మవారు *sub.* అమ్మవారు! అమ్మవార్లు. The name of the village Goddess, to which the Hindus address their prayers, in order to preserve the village from small-pox, which frequently commits great havoc amongst the peoples of

India. vide శక్తి.

అమాంతం *sub.* అమాంతపు, అమాంతాలు. Management. అమాంతం చెయ్యడం To place under *management*. vide అమానీ.

అమానీ *sub.* అమానీ, అమానీలు. This is a revenue term and means the *management* of land under the proprietor's own servants or those of the governing authority and at his own risk, instead of renting it at a fixed sum. అమానీ చెయ్యడం To place under *management* or *amanu*. గుత్త దారుడు ఫరారీ అయినందున తాలూకా అమానీ చేశినారు The renter having decamped, they put the country under *management*.

అమావాస్య *sub.* అమావాస్య, అమావాస్యలు. The term given to the state of the moon on the last day of the month.

అమ్మివేయడం *v. a.* అమ్మివేస్తూ, అమ్మివేసి. To put up for sale; to dispose by vend. ఆ సామాను వేలాంవేసి అమ్మివేసినాడు He put up those things and sold them by auction.

అంపించడం *v. a.* అంపించుట, అంపించి. To send; to forward; to despatch. vide పంపడం.

అంపించుకొనడం *v. a.* అంపించుకుంటూ, అంపించుకుని. Yourself to send. అంబారం *sub.* అంబారపు, అంబారాలు. A revenue term meaning the *Circar's share* of the crop or produce. ఆ తాశేదారుడు సర్కారు అంబారం యెక్కువచేసి రయితులపాలు తక్కువచేసినాడు That *Tannadar* has increased the *Government share* of the produce and diminished that of the ryots.

అంబరీ *sub.* అంబరీ, అంబరీలు. The name given to the seat constructed for sitting on an elephant. In the Hindustani language it is termed *howdah*, by which name it is generally known in India. They are often executed with great taste and ornamented with a profusion of splendour. రాజా అంబరీలో యెక్కి స్వారీవల్లీ నాడు The Rajah has mounted his *howdah* and is gone to take an airing. N. B. The *umbary* is supposed to have a top to it; the *howdah* is

without one.

అయ్య *sub.* అయ్య, అయ్యలు. Father. This word is confined to particular castes. Banias, Telugu people (not brahmins) and *sudras* in general, make use of the term. It is also the usual mode of speech either in addressing a person or in assenting to his word in conversation; in the way we use the word aye, or sir. Hence, the Indians commonly interpret our word *Sir* into అయ్య and in this sense it is common to brahmins as well as all others; but there is properly speaking no word in Telugu, that literally means *Sir*. మా అయ్య ఇంట్లో లేడు My *Father* is not at home. మీ అయ్యను పిలుపించు Send for your *Father*. యెక్కడినుంచి వస్తావనా? Where do you come from, *Sir*? అయ్యవారు The name given to the brahmin who administers in matters of religion to a family. Some are attached to a particular family and some attend on several. They may be considered like *Abbots* in France and the Friars or priests of all Roman Catholic countries, performing the functions often, also, of Father confessors. ఇప్పుడే శంషెయ్యదానకు మా అయ్యవారు యారాత్రి వస్తాడు Our *ministering Brahmin* is coming this evening to perform his ministerial ceremonies. అయ్యవారు Is also the name for the school-master. మాకు నడుపుచెప్పే అయ్యవారు కేపునస్తాడు My *School-master* is coming to-morrow.

అయిదు *adj.* Five. అయిదోది The fifth. అయిదింటికి To the fifth.

అయిన *par.* Been; done; accomplished. విధి కావడం.

అయ్య క్తం *sub.* అయ్య క్తపు అయ్య క్తాలు. Impropropriety; unseemliness.

అయ్య క్తపు సమలు చెయ్యదానకు నాకు సమ్మతిలేదు It is not agreeable to me, to perform acts of *impropriety*. అయ్య క్తపు పడవళ్ళు unseemly practices. తగనిది; కూడుకొననిది.

అయ్య క్తంగా *adv.* Unseemly; improper. యెవరై నా తమ వ్యాజ్యాన

గురించి జడిజివారు డిక్రీచెయ్యడానకు విమర్శచేస్తావున్నప్పుడు చూట్లాడ వచ్చిరా మహా అయుక్తంగావుంటుంది It is highly *improper* for any one to approach the judge in order to speak to him regarding his own cause, whilst he is in the act of framing the decree upon it.

అయ్యో! *int.* Alas! O! అయ్యో! నాపని చెడిపోయినది నేను యేమిచేతును?
Alas! my business is ruined, what shall I do?

అర *sub.* అర! అరలు. A half. అరపాలు A *half* share. అరగడియ A *half* Gurry.

అరగడం *v. a.* అరుగుతూ|అరిగి. To *waste*; rub out; wear out. అన్నం అరగడం To *digest* food. సొమ్ము అరగడం To *wear* out as *jewels*, or such like articles.

అర *sub.* అర! అరలు. This word means the divisions made in a drawer, or a partition in a box; also, a small room in a house.

అరవ *sub.* అరవ! అరవలు. Malabar. అరవమనిషి or అరవవాడు A *Malabar* man. అరవది A *Malabar* woman. అరవమాట or రివ్వ The *Malabar* language. what at Madras, is usually called *Tamil*.

అరవడం *v. n.* అరువనా|అరిచి. To *exclaim*; to call out; to cry out. చెప్పలు కొడుతూవుంటే అరిచినాడు He *called* out, as they were flogging him.

అరిక *sub.* అరిక! అరికలు. An Umbrella of State, applied to people of rank.

అరిచెయ్య *sub.* అరిచేతి|అరిచేతులు. The palm of the hand.

అరిటిచెట్టు *sub.* అరిటిచెట్టు|అరిటిచెట్లు. The Plantain-tree. This tree or plant is in great request in India; the fruit, the leaves, the trunk, every thing but the roots, being converted to use. అరిటిఅకు The *Plantain* leaf. అరిటిపండు *Plantain* fruit, commonly called *Plantains*. అరిటిస్తంభం The body or trunk of the *Plantain* tree.

అరుగు *sub.* అరుగు! అరుగులు. An area or open verandah, fronting

the house; a platform. తిన్నె: అరసు.

అరువు *sub.* అరువు అరువులు. A credit; a trust; applied to any thing purchased upon credit. అతనికి పదిపట్ల ధాన్యం నెలదినములుకు పయికం యిచ్చెటట్లుగా అరువు యిచ్చినాను I have given him ten candies of grain upon credit, the money for it to be paid in one month. అప్పు.

అరువై *adj.* Sixty. అరువైయ్యోది The *sixtieth*. అరువై యింటి To or regarding *sixty*.

అలక *sub.* అలక అలకలు Displeasure. కోపము: పెండ్లకు Hair.

అలగడం *v. a.* అలగడతూ అలిగి. To be displeased. విస్తారం జీతం యివ్వక పోయినానని అలిగినాడు He was *displeased* because I did not give him considerable pay. కోపించడం.

అల్లడం *v. a.* అల్లతూ అల్లి. To twist or plait. కుర్చీకి బెత్తం అల్లించు Get the *rattans* put into the chair: that is, *plait* the rattans in it; or, as we say in India, *Rattan* it. This verb is used only for rattans, mats, baskets or nets. తడిక అల్లడం To make up a *tattika* or *tatty*. మొలతాడు అల్లడం To *twist* or wire-work a *multaad*, a band of twisted silver or gold wire, worn by the Indians round the waist. అబద్ధాలు అల్లడం To *fabricate* lies. పద్యాలు అల్లడం To *compose* verses.

అలంగం *sub.* అలంగపు అలంగాలు. A watch; a guard. అలంగం తిరగడం To *watch*. అలంగంవాడు A *watchman*. This word is applicable to the *watch* kept in a city against thieves and to keep the *peace* at night,

అల్లం *sub.* అల్లపు. (No plural.) Ginger. అల్లపు పురగాయ *Ginger* pickle. This is made of turmeric, chillies, salt and ginger, mixed up with oil and laid by for use.

అల్లరి *sub.* అల్లరి అల్లరు. Disturbance. అల్లరిచెయ్యడం To *disturb*. పూర్వోక్తవల్ల సంసార యిందమీదను అల్లరిచేసినారు They went to the town and *committed* great *disturbance* in the family houses.

అల్పాచమానం *sub.* అల్పాచమానపు అల్పాచమానాలు. Urine.

అలవాటు *sub.* అలవాటు. (No plural.) Practice; custom; habit. నాకు మూడోమాటు భోజనం చెయ్యడం అలవాటులేదు I am not in the *habit* of making more than two meals. అబద్ధపుమాటలు చెప్పడం మంచి అలవాటుకాదు To tell lies is not a good *habit*. అలవాటు చెయ్యడం To make a *practice* of.

అలసట *sub.* అలసట, అలసటలు. Fatigue; weariness. కా నామరం నడిచి నందున విస్తారం అలసటవచ్చినది I have walked a great way and so feel considerable *fatigue*. అలసటపడడం To get *fatigued*. అలసత: అలపు; అలయిక.

అల్లుడు *sub.* అల్లుని అల్లుళ్ళు. A son-in-law. మేనల్లుడు Sister's or brother's son, or *nephew*.

అవమానం *sub.* అవమానపు అవమానాలు. Disgrace; discredit; opprobriousness. అవమానపెట్టడం To *reproach* or to *discredit*. అతణ్ణి పేరంలేనిదే అవమానపెట్టినారు They put *disgrace* upon him, without his having committed any fault. సిగ్గు: లజ్జ.

అవయవము *sub.* అవయవపు అవయవాలు. A limb of the body, applied both to the human and brute species. బుచ్చి, కాలు వక్షా రా అవయవాలు The arm, the leg and other *limbs*.

అవశ్యం *adv.* Undoubtedly; certainly; by all means. లేపు మీ పద్ధికి అవశ్యం వస్తాను I shall *undoubtedly* be with you to-morrow.

అవివేకం *sub.* అవివేకపు అవివేకములు. Stupidity; folly; ignorance. అతను అవివేకంచాత యీతప్పు చేసినాడు He committed this fault from his *stupidity*. అవివేకుడు A *stupid*, *silly* fellow. అవివేకమైన Silly; foolish; *unmeaning*. అవివేకమైనది A *foolish* business. తెలివిలేదు.

అవుతల *adv.* Outside; beyond; that side; afterwards: పిదప

అవును *adv.* Yes. అవు Item. అవును అమాట నిజం Yes, that observation is just. అవునుండి This is the politer or less harsh mode of speaking the word. The termination in నుండి implying the plural. అగును.

అవుషధం *sub.* అవుషధపు అవుషధాలు. Medicine. అవుషధం ఓలచడం To snuff up *physic*, prescribed in some cases by the Indian doctors. Pronounced *Owshadum*. మందు.

అశక్తం *sub.* అశక్తపు అశక్తాలు. Sickness; indisposition.

అశ్రద్ధ *sub.* అశ్రద్ధ అశ్రద్ధలు. Negligence. అశ్రద్ధ చెయ్యడం To neglect. యీపని అశ్రద్ధ చెయ్యక త్వరగా చెయ్యి Do not neglect this business, but finish it quickly. అశ్రద్ధగా *Neglectfully*. అశ్రద్ధ కల *Neglectful*. అక్కజరిచి.

అశుద్ధం *sub.* అశుద్ధపు అశుద్ధాలు. Human excrement; dung. పెంట.

ఆదలు *sub.* ఆదలు ఆదలు. Original; principal. అదలు లెక్క An original account. ఆదలు ఘాయకాలు Principal and interest. N. B. This expression is generally used in matters of revenue. మాలధనము.

అశుకు *sub.* అశుకు అశుకులు. Fear, arising from self-reproach; diffidence. అశుకుగా Fearfully; shame-facedly. అశుకుచాత దొరదగ్గరకు రాలేను He is not come near the gentleman from diffidence. భయము: భీతి.

అక్షరం *sub.* అక్షరపు అక్షరాలు. A letter of the alphabet. తెలుగులో యాభైవక్క అక్షరంవున్నది. There are fifty-one letters in the Telugu language. N. B. This is an example to instance the use of the numeral one, which is seen here to govern the substantive and the verb.

అ

ఆ *pro.* That; those. ఆ పుస్తకం That book. ఆ గుర్రాలు Those horses.

అకతాయ *sub.* అకతాయ అకతాయలు. Trifling; insignificance; unimportant as to character. అతను పెద్దమనిషి కాదు, మహా అకతాయ He is not a respectable character, but truly insignificant. It should properly be called అకతాయ from

the Sanskrit.

అక్రమించడం. *v. a.* అక్రమిస్తూ|అక్రమించి. To usurp; to assume.

అతను నాస్థలం అక్రమించుకున్నాడు He has *usurped* place belonging to me.

అకలి *sub.* అకలి|అకళ్ళు. Hunger; appetite. అకలికొవడం To be *hungry*. యీవేళ నాకు అకలికాలేదు I have no *appetite* to day.

అకాశం *sub.* అకాశపు|అకాశాలు. The sky; the heavens; the firmament.

అకు *sub.* అకు|అకులు. Leaf; *pl.* leaves.

అకురాయి *sub.* అకురాపి|అకురాళ్ళు. A file. అకురాత రాయడం or పెట్టడం To *file*.

అఖరు *sub.* అఖరు|అఖరు. A termination; an end. అఖరుకొవడం or చెయ్యడం To *end*; to *finish*. అపనింతా అఖరు అయినది The whole of that business is *completed*.

ఆగడం *v. a.* ఆగుతూ|ఆగి. To stop; to detain. *vide* ఆచడం.

• ఆచడం *v. a.* ఆచుతూ|ఆచి. To stop; to hinder; to withhold.

అతణ్ణి పూరికివెళ్ళకుండా ఆచినాను I *prevented* him from going to the village. మీరు వచ్చినదాకా అతణ్ణి యిక్కడ ఆచుతాను I shall *detain* him here until your return.

ఆజ్ఞ *sub.* ఆజ్ఞ|ఆజ్ఞలు. Order; direction; command. మీ ఆజ్ఞ చొప్పున యీపనిచేస్తాను I will do this business agreeable to your *order*. ఆజ్ఞాపించడం To give *orders*. ఆజ్ఞ వ్యతిరేక్తం చెయ్యడం To *disobey orders*.

ఆట *sub.* ఆట|ఆటలు. Play; dance. It is applied in the same way as ఆడడం. The name given to the singing and dancing at a nautch is called ఆటపాట.

అటంకం *sub.* అటంకపు|అటంకాలు. Molestation; disturbance; inconvenience. అటంకం చెయ్యడం To *molest*; to *injure*. నన్ను యెందుకు అటంకం చేస్తావు? నేను యేమిచేసినాను? Why should you *molest* me? what have I done?

• అటడం *v. n.* అటుకూ|అటి. To avail; to suffice. నెలకు నూరువరహాలు

వ నే అటుకుంది. With a hundred pagodas a month, it will suffice.

అడ *adj.* Female. అడవి A woman. అడ మనిషి Item. అడ స్త్రీ A mare. This word, in all cases, expresses the female gender.

అడదం *v. a.* అడుతూ|అడి. To play; to dance. This verb is used in a variety of senses, according to the idiom of the language. బోగం అట అడదం To dance, as nautch girls. చదరంగం అడదం To play at chess. పోట్లాడదం To quarrel or to fight. బంటులు అడదం To play with balls. కార్కరాలు అడదం To play at cards. అబద్ధాలు అడదం To tell lies. నిజం అడదం To speak the truth. మాట్లాడదం To speak. నీళ్లు అడదం To be brought to bed. పాకులాడదం or పారాడదం To crawl, like a child. యారులాడదం To swim. స్త్రీ మొదటి అడదం To have the first menstruals, as woman. శివాలు అడదం To recite by inspiration. తడువు అడదం To seek out or search for.

అతురం *sub.* అతురపు. (No plural) Haste; hurry. అతురం చెయ్యడం To hurry a person. అతుర పడదం To be in a hurry. విదేశ్య. అదరణ *sub.* అదరణ|అదరణలు. Comfort; conciliation. అదరణ చెయ్యడం To console; to soothe.

అదరించడం *v. a.* అదరిస్తూ|అదరించి. To comfort; to soothe; to conciliate. అవిచెకు మహా చాలినచ్చినది గనుక నేను వెళ్లి అదరించినాను As she suffered very much, I went to her and comforted her.

అది *adv.* The first; prior; a measurement. అదిని Item. అదిని చెప్పినమాటకు యిప్పుడు చెప్పినమాటకు కానా హెచ్చుతగ్గు వున్నది There is a great contradiction between what you said at first and what you now relate. మీరువచ్చిన అది రోజున నేను యిక్కడలేను The first day you came, I was not here.

అదివారం *sub.* అదివారపు|అదివారాలు. Sunday. అదివారం మొదలుకుని గురువారంవరకు అయిదురోజులు From Sunday to Thursday make five days. భావవారం.

ఆనపకాయ. *sub.* ఆనపకాయ|ఆనపకాయలు. A long gourd.

అనవాలు *sub.* అనవాలు|అనవాళ్ళు. A mark; a token; an impression.

అనవాలు చెయ్యడం or చెయ్యడం To make a *mark*. అతను తన పేరు వ్రాయలేక అనవాలు వేసినాడు Not being able to write his name, he made his *mark*. ఆ యెద్దుకు అనవాలు కొరకై కొమ్మలకు తాళ్ళు కట్టినాడు He fixed a string round the bullock's horns, to serve as a *mark*. నా వుంగరం అనవాలుపట్టుకుని వెళ్ళి చూపించు, నాకు కొవలసిన సామాను యిస్తాడు Take my ring to him and show it to him as a *token*, and he will give you things for me. అనవాలు పట్టడం To *recollect*.

అనసర *sub.* అనసర|అనసర. *Answer*: term used in the courts of justice.

అనుకొనడం *v. a.* అనుకుంటూ|అనుకుని. To lean upon; to rest upon.

తలగడాను అనుకుని కూర్చున్నాడు He is sitting, *leaning* upon a pillow.

అమడ *sub.* అమడ| అమడలు. A land measurement, supposed to be *four coss*, or *eight* or *ten miles*, but the distance is never to be depended upon as correct. అడుగు అమడగా వుండినది Every step was as wearying as *ten miles*.

అముదం *sub.* అముదపు (No plural.) Castor oil. అముదాలు Castor oil seeds.

అమె *pro.* She. ఆమె వచ్చినది She is come. ఆమె యిక్కడికిరాదు She is not coming here. అబిడె is more polite way of speaking.

అంబోతు *sub.* అంబోతు|అంబోతులు. A stud-bull.

అయన *pro.* He. vide అతను.

అయుధం *sub.* అయుధపు|అయుధాలు. A weapon; a missile weapon.

అరకాటి *sub.* అరకాటి|అరకాటిలు. A pilot.

అరడం *v. n.* అరుకూ|అరి. To become dry. ఆ చుట్టలు నీడను అరినవి Those clothes have been *dried* in the shade.

అరపడం *v. a.* అరుపుకూ|అరిపి. To blow out; to extinguish. దీపం అరపడం To *blow out* a light. నిప్పు అరపడం To *extinguish* a fire.

ఆర పెట్టడం. v. a. ఆర పెట్టుకూ||ఆర పెట్టి. To dry. ఆర పెట్టలు యండలో ఆర పెట్టు Dry those clothes in the sun. ఆర వెయ్యడం Item.

ఆరిన *adj.* Dry. ఆరినబట్టలు Dry clothes.

ఆరిపించడం. v. a. ఆరిపింస్తూ||ఆరిపించి. To cause to blow out. ఆ పాయలో నిప్పు ఆరిపించు Get the fire put out in that fire-place.

ఆరిపోవడం v. n. ఆరిపోకూ||ఆరిపోయి. To be extinguished, as fire. ఆ పాయలో అగ్ని అంతా ఆరిపోయినది The fire is completely out in that fire-place.

ఆరు *adj.* Six. ఆరువారుమంది Six hundred people. ఆరుంబావు Six and a quarter. 'This is a contraction of ఆరుంన్ను పావు Item. ఆరుగురు Six people, that is, men or women. ఆరుగురు మొగవాండు Six men. ఆరుగురు అడవాండు Six women. ఆరుమాత్రం The number of six, that is, six only. ఆరు పశువులుమాత్రం The number of six head of cattle only.

ఆలకించడం. v. a. ఆలకిస్తూ||ఆలకించి. To listen; to pry; to hear-ken. మేము మాట్లాడుకొనుండగా ఆతనుతలుపుచూచిన నిలుచుండి ఆలకించినాడు Whilst we were speaking, he got behind the door and listened.

ఆలస్యం. *sub.* ఆలస్యపు||ఆలస్యాలు. Delay; dilatoriness; leisure. యక్కడికిరావడానకు యంత ఆలస్యం యెందుకుచేసినావు? Why did you delay so much in coming here? ఆలస్యం చెయ్యడం To delay, or take leisure. తడవు Item.

అలాగు *adv.* Thus; in that manner; so. అలాగుచేయి Do so. అలాగున జరగలేదు It did not happen that way.

అలాగంటి *adv.* Such. వీధి అలాటి.

అలాటి *adv.* Such; such kind. అలాటిపనులు చేస్తే మహాపాపం If such things are done, it is a sin.

అలాయం *sub.* అలాయపు||అలాయాలు. Readiness; state of preparation అలాయంకొవడం or పడడం To be in readiness; to be prepared. ఆదండు మనమీదికి రావడానకు అలాయపడివున్నది That army is in readiness to come against us.

అలు *sub.* అలుఅంకు. A wife. When it is written రలు it forms the *Female Gender* of some Nouns. బీడరాలు A poor woman. భాగ్యవంతురాలు A rich woman. The word అలు is meant for woman-kind in general.

అలోచన *sub.* అలోచన|అలోచనలు. Consultation; deliberation; consideration. అలోచనచెయ్యడం To consult; to deliberate. ఆపని చెయ్యవలెనని వక్రబ్రాహ్మణునితో అలోచనచేస్తే చెయ్యకూడదని తెలిసినది Having consulted a Brahmin whether I might do such a thing, I found it was not proper. అక్కడికివెళ్ల దానకు అలోచన చేస్తాను I shall deliberate upon the propriety of going there.

అలోచించిడం *v. n.* అలోచిస్తూ|అలోచించి. To deliberate.

అవ *sub.* అవ|అవాలు. Mustard. అవజింజలు Mustard seeds. అవపిండి Powder of mustard. అవ is also the name given for a Lake.

అవం *sub.* అవపు|అవాలు. A kiln, both for burning bricks, pots and tiles, or any earthenware.

అవరణ *sub.* అవరణ|అవరణాలు. The boundary and also the dimension of the ground occupied by any person. నా అవరణచుట్టూ గోడపెట్టింస్తావున్నాను I mean to put a wall round my ground.

అవలించడం *v. n.* అవలిస్తూ|అవలించి. To yawn; to gape.

అవలింక *sub.* అవలింక|అవలింకలు. A gaping; a yawning.

అవు *sub.* అవు|అవులు. A cow చూడిఅవు A cow with calf. పాడిఅవు A milch cow. అవును పిత్తకడం To milk a cow.

అవిడె *pro.* అవిడె|వాడు or వాంకు. She or that woman. Properly అవిడె.

అశ్చర్యం *sub.* అశ్చర్యపు|అశ్చర్యాలు. Astonishment; surprise; admiration. అశ్చర్యపడడం or కావడం To be surprised; to wonder. అతనిమాటలకు నాకు చాలా అశ్చర్యమయినది I have been extremely surprised at what he has said. నేను పదహారుఅడుగుల యెత్తు గల యేనుగనుచూచి చాలా అశ్చర్యపడ్డాను I saw an elephant sixteen feet high, which very much astonished me.

అశ్వజం *sub.* అశ్వజపు|అశ్వజాలు. One of the Telugu months, nearly

answering to October. The proper word in Sanskrit is ఆశ్వయుజం.

అపాదం *sub.* అపాదపుఅపాదాలు. One of the Telugu months, nearly answering to July.

అసరా *sub.* అసరాఅసరాలు. Protection; asylum. ఆసరాచెయ్యడం To give protection. అతను నాకు ఆసరాచేసి నాడుగనక నాకు యేమి భయం లేదు He has afforded me *protection*, so I am under no apprehension. This word when applied to revenue means, land managed at the expense of proprietor and not rented out. ఆసర ముక్క. అండ.

ఆస్తి *sub.* ఆస్తిఆస్తులు. An estate; a property. అతనికి సామ్యు, పశువులు వద్ద రా పది వేల రూపాయల ఆస్తి వున్నది His *property* in money and cattle amounts to ten thousand rupees.

అసు *sub.* అసుఅసులు. These are a description of distaffs, which are fixed in the ground, commonly three in number, on which the thread is placed in a transverse direction, and wound off in a twisted form.

క

కక్కడం *v. a.* కక్కుకూకక్క. To vomit. పాము విషం కక్కినది The snake *vomited* the poison. The Indians conceive a snake occasionally throws out its poison. వెడలించడం.

కక్కు *sub.* కక్కుకక్కులు. A vomiting. రంపపు కక్కులు The *teeth* of a saw. కల్లెపు కక్కులు The *bit* of a bridle.

కచ్చడం *v. a.* కచ్చుకూకచ్చి. This verb seems only applied to the moves made at the Hindu game called *sogotaaloo* (*chess*).

కచేరి *sub.* కచేరికచేరు. A *cutchery*. It is the name given to a Collector's office, and the *public office* of all persons engaged in the revenue or public business, including the *zamindars* or others.

కట్ట *sub.* కట్టాకట్టలు. A bundle; an embankment. కాగితాల కట్ట A *bundle* of papers. యేటికొలవకు కట్టవేసినారు They made a *dam* or an *embankment* in the channel from the river.

కట్టడం *v. a.* కట్టుతూ; కట్టి. To tie; to bind. క్రయం కట్టడం To *fix* a price. మనిషిని కట్టడం To bind a man. తాడు కట్టడం To *tie* a rope. మనిషిని విరిచి కట్టడం To *tie* a man behind his back. పుస్తకం కట్టడం To *bind* a book. యిల్లు కట్టడం To *build* a house. ఓడ కట్టడం To *build* a ship. కంళ్లు కట్టడం To *blindfold*.

కట్నం *sub.* కట్న పుకట్నములు. Reward; recompense; present. కట్నం యివ్వడం To make a *recompense*.

కటాక్షం *sub.* కటాక్ష పుకటాక్షములు. Favour; protection; support. భగవంతుని కటాక్షం నాయందురా లేదు The *favour* of the Almighty has not been shewn or shown me. మీకటాక్షం Your *favour*. కటిక *adv.* (In this sense only) కటిక చీకటి Quite dark. కటికకాయ Raw, unripened fruit.

కటికవాడు *sub.* కటికవాడి; కటికవాండ్లు. A butcher. కసాయివాడు.

కట్టించడం *v. a.* కట్టించు; కట్టించి. To cause to tie, or bind; to build. ఆవును కట్ట *Tie up* the cow. యిల్లు కట్ట *Build* the house. అమనిషి చేతులు కట్టించు *Cause* that man's hands to be *tied*.

కట్టు *sub.* కట్టుకట్టు. A bandage. కట్టు కట్టడం To tie a *bandage*. కట్టు విప్పడం To untie a *bandage*. చేలి కట్టు The *gall*. N. B. The Indians use the gall of the turtle and of cows in certain medical preparations, to give to women in child-birth and to infants. కట్టు or కట్టుపాటు Kindred or religious tie. ఐదవలుగురిజాతిలోను కట్టులేదు These four people are not *united* in their different castes. పులవకట్టు The water from the boiling of horse-gram.

కట్టుకోవడం *v. a.* కట్టుకుంటూ; కట్టుకుని. To tie yourself. చేతులుకట్టుకుని మీవద్దకి వస్తాను With my hands *tied*, I shall come to you. This is a humble manner of writing and speaking, to

signify most perfect submission.

కట్టుబడి *sub.* కట్టుబడికట్టుబడ్లు. A revenue term implying a *tax* for free gift lands.

కట్టె *sub.* కట్టెకట్టెలు. A piece of wood or stick, commonly such as is used for fuel. పొయిలోకట్టెలు *Fire-sticks; fuel.*

కతారీ *sub.* కతారీకతార్లు. A dagger. కతారీతో పొడవడం To stab with a *dagger.*

కతినం *sub.* కతినపుకతినములు. Hardship; severity; duress. నామీద చాలాకతినం జరిగిస్తూవున్నాడు He is showing great *severity* towards me.

కడ *sub.* కడకడలు. An end: that is, the end of a street, or the end of any thing else. కడపట Item. అవ్విధి కడను వున్నాడు He lives at *the end* of that street. తోట కడ The *end* of the garden. చెట్టు కడ The *end* of the tree: that is, the top of the tree. కడసారి Item.

కడగడం *v. a.* కడుగుతూకడిగి. To wash; to rinse. అగిన్నె కడుగు *Wash* that cup.

కడమ *sub.* కడమ. (No plural.) A remainder; a residue. యీ రూపాయాలు యిస్తే కడమ యెన్ని రూపాయాలు బాకవుంటున్నవి? If these rupees be given, how many rupees will be the residue? కడమవాండ్లు యెక్కడవున్నారు? Where are the *remaining* people? కడమసంగతులు మరివక అప్పుడు చెప్పతాను The *remaining* circumstances I shall explain to you at another time.

/ కడియం *sub.* కడియపుకడియములు. A bracelet; a hand ring.

కడుపు *sub.* కడుపుకడుపులు. The belly. కడుపుతోవుండడం To be *pregnant.* కడుపునొప్పి The belly-ache or stomach-ache. పొత్తి కడుపు The bottom of the *belly* or the *abdomen.*

కణత *sub.* కణతకణతలు. The temple. కణతనొప్పి A pain in the *temples.*

కణజా *sub.* కణజాకణజాలు. An elk; a deer; an antelope.

కణుపు *sub.* కణుపుకణుపులు. A joint. వేలి కణుపులు Finger *joints.*

వెదురుకణుపులు *Bamboo joints.*

కలకడం *v. a.* కలుకుతూకదికి. *To lap.* కుక్కపాలు కలుకుతూవున్నది
The dog is *lapping* up the milk.

కర్త *sub.* కర్తఃకర్తలు. *An heir.* అతనిసొమ్ముకు యెవరూ కర్తలు లేరు
There are no *heirs* to that man's property. అంతకు కర్త
దేవుడు God is the *heir* to every thing: that is, all things
revert to God. గ్రంథకర్త *An author.* న్యాయ కర్త or
ధర్మ కర్త *A dispenser or lord* of justice or security; a
responsible person. కర్తనా వుండడం *To be responsible.*

కత్తి *sub.* కత్తిఃకత్తులు. *A knife or sword.* కత్తితో కొయ్యడం *To*
cut with a *knife.* కత్తితో నరకడం *To cut with a sword.* కత్తి
పర *A scabbard or sheath.* బాణాకత్తి *A large double-edged*
sword, wielded with both hands.

✓ కత్తెర *sub.* కత్తెరఃకత్తెరలు. *Scissors.* *Scissors* for both singular &
plural. కత్తెరతో కత్తిరించడం *To cut with scissors.*

కదపడం *v. a.* కదుపుతూకదిసి. *To shake.* వీధి కదల్చడం.

కదపా *sub.* కదపాఃకదపాలు. *A term used in revenue signifying*
a counter-agreement.

కదలడం *v. n.* కదులుతూకదిలి. *To shake; to be agitated.* లాటిపిల్ల
మీద సవారీవెల్లితే వొళ్లు కదులుతుంది *The body is agitated with*
riding on a camel.

కదల్చడం *v. a.* కదులుస్తూకదిలించి. *To shake; to move any thing*
from side to side. గాలికొట్టి ఓడను చాలా కదులుస్తూ వున్నది *The*
violence of the wind gives the ship a considerable motion.
భూచలనంయింటిని కదులిస్తూవున్నది *The earthquake shakes the*
house.—It is applied in every sense. కుదిరించడం *Item.*

కదురు *sub.* కదురుఃకదుర్లు. *An awl or pricker or punch* to bore
holes with. నాలు వడికదు కదురు.

కదుపు *sub.* కదుపుఃకదుపులు. *a herd or flock.* చిద మంద.

కథ *sub.* కథఃకథలు. *A story; an episode.* కథ చెప్పడం *To tell or*
relate a story.

కన్న *adv.* Than. అతను అక్కడికి వెళ్లడం కన్న నేను వెళ్లితే మంచిది It is better for me to go there *than* for him. *vide* కంటె. N. B. This adverb is used for the comparative degree.

కనడం *v. a.* కంటూకని. To perceive; to observe; figuratively it means to bring forth, as applied to the human and canine species. ఆదొంగలు యెక్కడికిపోయినారో అజాడకన్నావా? Have you *observed* any traces, to discover where those thieves have gone? ఆచిన్నది ముగ్గురు పిల్లలను కన్నది That young woman has *brought forth* three children. ఆకుక్క పదిపిల్లలను కన్నది That bitch *has produced* a litter of ten pups. కల కనడం To *dream*. కన్నతల్లి. An *own mother*.

కన్యపడుచు *sub.* కన్యపడుచు|కన్యపడుచులు. A young girl.

కన్నం *sub.* కన్న పు|కన్నములు. యెలుకలుచేసిన కన్నాలు Rat holes. దొంగలుచేసిన కన్నాలు *Holes* made by thieves. These are made in the walls of houses, the Indians sleeping uncommonly sound are seldom alarmed, and this practice of thieves making holes to get through, in order to steal, is therefore frequent in India, the walls being commonly of mud.

కనపరచడం *v. a.* కనపరుస్తూ|కనపరచి. To show; to make another observe. చూపడం.

కనికరం *sub.* కనికరపు|కనికరములు. Pity; compassion. అతనికి నాయందు కొంచెమైనా కనికరం లేదు He has not the smallest *compassion* for me. కనికర పడడం To be *compassionate*; to have *pity*. కనికరం కల *Pitiful*. కనికరం లేని *Pitiless*. నా శ్రమచూచి చాలా కనికర పడుతూ వున్నాడు Seeing my difficulties, he showed me great *compassion*. దయ.

కనిపించడం *v. a.* కనిపిస్తూ|కనిపించి. To seem; to appear. నాకు అలాగు కనిపించినది It *seemed* so to me.

కనిపెట్టడం *v. a.* కనిపెట్టుకూ|కనిపెట్టి. To watch over; to take care of; to expect; to look for. యీబంట్లోకు యింట్లోవస్తువులు

కనిపెట్టివున్నాడు This peon is *watching over* the things in the house. అతను యీవేళ వస్తాడని కనిపెట్టివున్నాను I am *expecting* him to-day. N. B. Simply to watch, or to wake is a verb neuter.

కన్నీరు *sub.* కన్నీరుకన్నీళ్లు. A tear. కన్నీళ్లు విడవడం To cry. కన్నీళ్లు విడుస్తావున్నాడు He is *crying*. N. B. This is a contraction of కన్ను and నీరు.

కన్ను *sub.* కంటికంట్లు. The eye. కన్ను వెయ్యడం To cast the eye at a person or thing. చాలరు or వల కన్ను The mesh of a net. కంటి పాజ్జ A blink or wink of the eye. కంళ్ళ కలక Sore eyes. కంటి కొలికి The corner of the eye. కంటి బొమ్మ The eye brow. కంటి నుడ్డు The eye ball. కంటి రెప్ప The eye lid. కంటి పాప The pupil of the eye. కంటిరెప్ప వెంట్రుక The eye lash.

కనుక్కువడం *v. a.* కనుక్కుంటూకనుక్కుని. To discover; to detect. నాడిదొంగతనమును కనుక్కున్నాను I have *detected* his tricks. N. B. It is also used for the verb, to *bring forth*. కుమారుణ్ని కనుక్కున్నది She has *brought forth* a son.

కనుమ *sub.* కనుమకనుమలు. A gap; a pass (through hills). చెరువులో నీళ్లు యెక్కువఅయినందుచాత రెండుమూడుదిక్కుల కనుమలు పడ్డవి The water having increased in the tank, has formed *gaps* in two or three places. ఫిరూరిఖోరు ఆకొండకనుమలోనుంచి వచ్చినారు The plunderers came through the *pass* in those hills. కనుమ Item. కొండలందు

— కంకడం *v. a.* కంకుతూకంక. To scold; to abuse. పెళ్ళాము తన మొగుణ్ని కంకినది The wife scolded her husband.

కంకర *sub.* కంకరకంకరలు. Gravel. యిది కంకరభూమి This is a gravelly soil.

కంకణం *sub.* కంకణపుకంకణములు. A woman's hand-ring.

కంకి *sub.* కంకికంకులు. An ear or head of corn. జొన్నకంకి *Jowari* or millet ear. వెన్ను.

కంచ *sub.* కంచకంచలు. A hedge. This word ought properly to

be written కంచె. కంచియ.

కంచం *sub.* కంచపుకంచాలు. These are small flat plates turned up at the rim, either of brass or any richer metal, out of which the Indians eat their victuals.

కంచరి *sub.* కంచరికంచరులు. A brass-smith. vide కంసారి.

కంచు *sub.* కంచుకంచులు. The name of a mixed metal, probably what we term tutenag.

కంట్లం *sub.* కంట్లపుకంట్లాలు. The name of the bags in which the Indians carry articles for a journey on bullocks.

కంటె *adv.* The comparative adverb *than.* అతోటకంటె యీతోట మంచి *Than* that, this is a good garden: that is, this is a better garden *than* that. There is no other word for expressing the Comparative Degree in Telugu excepting కంటె and కన్న.

కంటె *sub.* కంటెకంటెలు. The name of a neck ornament worn by women and also by young boys. కంటియ.

కంతం *sub.* కంతపుకంతములు. The throat. కుత్తుక. కంతపాతం చెయ్యడం To get by heart.

కండ *sub.* కండకండలు. A piece or part. కండ పెరుగుట To grow fleshy. vide ఖండం.

కండువా *sub.* కండువాకండువాలు. The *upper cloth* which the Indians wear, loosely over them and sometimes tie round them.

కండె *sub.* కండెకండెలు. Head or ear as applied to crops. మొక్కజొన్న కండె Head of maize, vide కంకి. నాలుకండె Ball of thread.

కంత *sub.* కంతకంతలు. A hole. vide బొక్క.

కంతి *sub.* కంతికంతులు. The name of the wens which come in different parts of the face and body and sometimes grow to a very large size. గడ్డవలె బుట్టినట్టి వ్యాధి.

కందకం *sub.* కందకపుకందకములు. A ditch. కోటకందకం The ditch

of a fort. అగడ్త. తోటకందకం A garden ditch.

కందడం *v. n.* కండుతూకంది. To be scorched, vide కమలడం.

కందిగ *sub.* కందిగి|కందిగలు. A wasp-bee; a hornet.

కంపెయింటు *sub.* కంపెయింటు|కంపెయింటు. *Complaint*: a term in pleading. మొర: ఫిర్యాదు.

కపటం *sub.* కపటపు|కపటములు. Mental concealment. నాయందు కపటమును చేసినాడు He made use of *concealment* towards me.

కప్పడం *v. a.* కప్పతూకప్పి. To cover; to overspread. ఆ బట్ట ఆసామానుమీద కప్ప Cover those things with that cloth. అగవారికి బురకొకప్పి వుంచినందున లోపల యెవరు వున్నారో నేను చూడలేదు That dooly or doolie is *covered up* with *boorka*, so I could not observe who was inside.

కప్పతాళం *sub.* కప్పతాళపు|కప్పతాళములు. A padlock.

కప్ప *sub.* కప్ప|కప్పలు. A covering. It is also applied to the black stuff with which the Indian women rub their teeth: some men also use it. యింటికి కప్పవెయ్యడం To *cover in* a house. మంచమీద కప్పే నిమిత్తం పలంగసోపు వకటి తీసుకురా Bring a *palampore* to put as a *covering* upon the bed.

కప్పకోవడం *v. a.* కప్పకుంటూ|కప్పకుని. To cover. బట్టకప్పకుని వచ్చినాను I *threw* my cloth *over* me and am come.

కర్పూరం *sub.* కర్పూరపు (No plural.) Camphor. రసకర్పూరం Calomel. కర్పూరపు వంకాయ The name of a vegetable, bearing a red head when ripe, used in soups. It is commonly called the *love-apple*: పీమబడ్డ బూసరకాయ: లోమటా.

కర్బూజాపండు *sub.* కర్బూజాపంటి|కర్బూజాపండు. A melon.

కబూలియ్యకు *sub.* కబూలియ్యకు|కబూలియ్యకులు. A counter-agreement, commonly called a *kabooliat*, vide కదసా.

కమతం *sub.* కమతపు|కమతాలు. This term is given to the cultivation entrusted to the care of any person.

క్రమం *sub.* క్రమపు|క్రమములు or క్రమాలు. Order; regularity. అతను క్రమనిష్ఠున నడుచుకున్నాడు He conducted himself with

regularity. చరమ: విధము.

క్రమంగా *adv.* Regularly; agreeable to order. మహాక్రమంగా నడుచు కున్నాడు He conducted himself very *regularly*.

కమ్మడం *v. a.* కమ్ముతూ కమ్మి. To cover. చేతితో కమ్మడం To cover with the hand. మాట కమ్మడం To conceal the speech.

కమ్మరి *sub.* కమ్మరికమ్మరులు. A black-smith. vide కంసాలి.

కమలడం *v. n.* కమలుతూ కమలి. To burn up; to scorch. యెండను పువ్వులు కమిలినవి The flowers are *burnt up* by the sun.

కమలాపండు *sub.* కమలాపంటికమలాపండ్లు. A sweet orange, better known by the name of *hill orange*. vide నారింజపండు.

కమ్మి *sub.* కమ్మికమ్మిలు. A bar. యనప కమ్మి An iron bar. గడప కమ్మి The *threshold*. ముక్కు కమ్మి or ముక్కుమ్మి A *nose-joy*: an ornament worn by women and fixed thro' the left side of the nose. It is a large ring, nearly two inches in diameter, of gold, set with small pearls or gems.

కంప *sub.* కంపకంపలు. Dry bushes; thorn.

కంసాలి *sub.* కంసాలికంసాలలు. A gold or silver smith. This is the general name of a particular caste called కంసాలి కలం or నాలి. They consist of five distinct trades, viz. కంసాలికంచరి, కమ్మరివడంగి కాళి i.e. the *gold or silver smith*; the *brass-smith*; the *black-smith*; the *carpenter*, and the *stone-cutter*, who can intermarry and eat victuals at each other's houses.

కర *sub.* కరకరలు. A spot; a stain; a mark; a hedge or an embankment. నెత్తురు కరలు *Spots* of blood. సంయో కరలు Ink *blots*. మంటి కరలు *Stains* of mud or dirt. ఆ తోటచుట్టూ కరవేశినారు They have put a *hedge* round that garden. ఆ చేనులోనుంచి నీళ్లుపోకుండా కరవేశినారు They have fixed an *embankment*, to prevent the water from running out of that field.

కర్ర *sub.* కర్రకర్రలు. Wood. పట్టుడు కర్ర or చేతికర్ర A walking stick, usually called *bettum*. పొయిలో కర్ర *Fire wood* or a

fire-stick.

✓ కరకసా *sub.* కరకసా|కరకసాఁలు. This is a term used when a reference is made to disputes regarding boundary. నా తాలూకాకు వారి తాలూకాకు కరకసా పడ్డది A *dispute* has arisen between him and me about our *boundaries*.

కరక్కాయ *sub.* కరక్కాయ|కరక్కాయలు. The gall-nut of which ink is made and which the Indians use in certain medicines. It is also used by painters in cloths to produce a *yellow colour aided by certain chemical preparations*.

కరగడం *v. a.* కరుగుచు|కరిగి. To melt. పెండి కరగడం To *melt* silver. N. B. The same for all metals. Figuratively నీ మనుష్యు యింకా కరిగినదికాదు Your heart has not yet *melting*. వెన్నా లేక నెయ్యి కరగడం Butter or ghee to *melt*.

కర్మం *sub.* కన్యపుకర్మాలు. A lot; a destiny. నా కర్మంచిత్ర అట్లా అయినది It has been my *lot*, that it should so fall out.

కరవడం *v. a.* కరుచు|కరిచి. To bite. పెద్దపులి మనిషిని కరిచినది A tiger has *torn* a man. కుక్క మనిషిని కరిచినది A dog has *bit* a man. గడ్డి కరిచి వచ్చినాడు He came *biting* a straw. N. B. It is a practice of people confessing themselves guilty to come with a straw in their mouths, to throw themselves down and pray for mercy.

కరారు *sub.* కరారు|కరారు. Agreement; condition; settlement. కరారు చెయ్యడం To *settle*; to *agree*. కరారు నామా An *agreement* paper or *promissory* note. కరారు పడడం To be *agreed*. ఆలాగున యాపని చెయ్యడానకు కరారుపడ్డాడు He has *agreed* to do this business in that manner.

కర్ర *sub.* కర్ర|కర్రలు. A plough-share.

కరుడు *sub.* కరుటి|కరుళ్లు. A wave. సముద్రపు కరుళ్లు The *waves* of the sea. This term is also applied to what we call the *surf*. పెంటి కరుడు The female *surf*. పోతు కరుడు The male *surf*. The outward or larger is called male; and the inner or

smaller, the female.

కరుణ *sub.* కరుణాకరుణలు. Favour. vide కటాక్షం.

కరువు *sub.* కరువుకరువులు. Famine. కరువుపెట్టడం *Famine* to arise.

కరువులో చాలామంది చచ్చినారు Many people died in the *famine*. కరువు రావడం *Famine* to happen.

కల *sub.* కలకలలు. A dream. నిన్నరాత్రి కలలో నిన్ను చూచినాను I saw you last night in a *dream*.

కల్ల *sub.* కల్లకల్లులు. A falsity. యీ మాటలలో నిజం కల్లులు రెండూ తెలిసి నవికావు I do not know whether these words be true or *false*. నాతోటి అన్ని కల్లమాటలు చెప్పినాడు Every word he spoke to me was *false*.

కలకటరు *sub.* కలకటరుకలకటగు. *Collector*, i. e. of the revenue.

కలగడం *v. n.* కలుగుతూకలిగి. To possess; to be able or can; to have power. Figuratively నీళ్లు కలిగినవి The water is *muddy*. పిల్ల కలిగినది The child is *born*. కంళ్లు కలిగినవి The eyes are *sore*. In all these cases implying possession or the operation of power. Hence కద్దు It is or *yes*. కద్దు అని చెప్పినాను I said *yes*.

కలగాని *sub.* కలగానికలగానులు. A flat fish of that name.

కలక *sub.* కలకకలకలు. Dispute; quarrel. కలక పడడం To *dispute*; to *quarrel*. మే మిరువురము కలక పడ్డాము We two have *quarrelled* or we have *differed*.

కలప *sub.* కలపకలపలు. House materials. అయిలు కట్టడానకు కలపకు యంత ఖరీదు పట్టుతుంది? How much will the *materials* cost for building that house? ఇల్లు కట్టుట కుపయోగపడు వ్రాసు.

కలపక వుండడం *v. a.* కలపక వుంటూకలపక వుండి. Not to include; to exclude.

కలపడం *v. a.* కలుపుతూకలిపి. To mix; to include. పాలలో పంచ దార కలపడం To *mix* sugar in the milk. ఆ లెక్కలో యీవద్దులు కలుపు *Include* these items in that account.

కల్పన *sub.* కల్పనకల్పనలు. Invention; fable; story. గ్రంథ కల్పన

A written *story*. యామాటలు నామీద కల్పవచేసినాడు or కల్పించినాడు He *invented* these *stories* against me.

కలమ *sub.* కలము/కలములు. A gap. vide కనమ.

కలం *sub.* కలపు/కలములు. A pen. కలంతో వ్రాయడం To draw or to write with a pen. కలం దాను An *ink stand*.

కలంకారీ *sub.* కలంకారీ/కలంకారీలు. Chintz painting. కలంకారీ వట్టలు *Painted goods*. కలంకారీ పని The business of *chintz painting*. కలంకారీ చెయ్యడం To *paint* clothes.

కల్లయెంటు *sub.* కల్లయెంటు/కల్లయెంటు. Client : a term used in the courts of judicature.

కలవరించడం *v. n.* కలవరింస్తూ/కలవరించి. To speak in sleep; to dream aloud.

కలారీ *sub.* కలారీ. (No plural.) A revenue term, signifying a *arrack farm*. కలాలు ఖానా Item.

కలిపించడం *v. a.* కలిపింస్తూ/కలిపించి. To invent; to fabricate. నామీద లేనిపోని మాటలు కలిపించినాడు He has *fabricated* idle stories against me. This word is sometimes written కల్పించడం.

కలియడం *v. n.* కలుస్తూ/కలిసి. To join; to unite. అతను నా పగ వాంశ్లతో కలిసియున్నాడు He is *joined* with my enemies.

కలియపడడం *v. a.* కలియపడుతూ/కలియపడి. To close with another. అతను వాడితో కలియపడి మహా కొట్టినాడు He *closed* with him and beat him severely.

కల్లు *sub.* కల్లు. (No plural.) A juice or liquor called *kalloo* by the Telugu people, drawn from certain trees. Europeans call this liquor *toddy*. తాటికల్లు Palmyra *kalloo* or *toddy*. యాకకల్లు Date *toddy* or *kalloo*. కొబ్బరికల్లు Coconut *kalloo* or *toddy*. This liquor is very much used by most ranks of Indians and generally preferred in a fermented state, after it has been some time drawn. కల్లు గియ్యడం To draw the *kalloo*. చండికల్లు The *wheel* of a carriage. సన్నికల్లు The *stone*

on which chillies and such things are bruised and ground small. వుప్పుకలు *Crystal* of salt.

కలుపు *sub.* కలుపుకలుపులు. Weed; the name given for the different preparations of milk. తోట కలుపు The *weeds* of a garden. చేను కలుపు The *weeds* of a field. కలుపు తియ్యడం To *weed*. నా తాలూకాలోనుంచి రెండు కావళ్ళకలుపు నా యింటి ప్రయోజనం నిమిత్తం వచ్చినది Two *cowedies* of *different kinds* of *milk* have come from my district for the use of my house.

కలుసుకోవడం *v.* *to* meet; to associate.

నేను అతణ్ని కలుసుకున్నాను I have *met* him.

కవ్వము *sub.* కవ్వపుకవ్వములు. The stick with which butter is churned; a churning staff.

కవలవాండు *sub.* కవలవాండు Twins; only used in the plural number. కవలవాండు పుట్టడం To be born *twins*. అమడలు,

కవిరె *sub.* కవిరెకవిరెలు. This is the name given to the *slips* of *cadjan* or *palmyra* leaves, on which the *Curnums* of villages write their accounts. Hence the word కవిరె is commonly understood for the *accounts* themselves. కవిరె లెక్క The *caavela* or *cadjan accounts*. కరణాల కవిరె కట్టలు The bundles of the *Curnums cadjan accounts*. These are always kept in the village, to regulate the claims arising out of the concerns of revenue. లెక్క పుస్తకము.

కష్టం *sub.* కష్టపుకష్టములు. Trouble; vexation; fatigue. వుద్యోగం లేక చాలా కష్టమును అనుభవించుచున్నాను Being out of *employ* I suffer very great *hardship*. యీపని చెయ్యడం మహాకష్టం This business is very *laborious*. కాయకష్టం Bodily *labour*. కష్టపడడం To endure *labour* or to undergo *fatigue*.

కషాయం *sub.* కషాయపుకషాయములు. The name of a decoction of spices, roots and herbs, used by the Indians in fevers.

కషాయం కావడం To decoct. ఔషధ రసం: చేస్తే నది.

కసరు *sub.* కసరు|కసరు. A gale or storm. గాలి కసరు A gale of wind. వర్షపు కసరు A storm of rain. కసరు పడడం or కసరు కొవడం To be *enraged* or to *storm*. కోపము: వానగాలి.

కసవు *sub.* కసవు|కసవులు. Rubbish; sweeping. ఆయింట్లో కసవు ఆవుతలి పారుచెయ్యి Throw the *rubbish* of that house outside.

కసాయి *sub.* కసాయి|కసాయిలు. A butcher. వీధి కటికవాడు.

కసుబా *sub.* కసుబా|కసుబాలు. Capital; chief city; head station.

కసుబావూరు Item. ఆ పరగణా కసుబా యెక్కడ? Where is the *head station* of that *purgunnah* or province.

కస్తూరి *sub.* కస్తూరి. (No plural.) Musk. మృగ మదము. కస్తూరి పసుపు A species of *scented turmeric*, generally mixed up with the powdered sandalwood, with which the Indians rub their bodies.

కళ *sub.* కళ|కళలు. Brightness. చంద్రకళ The moon's brightness.

కళ్యాణ *sub.* కళ్యాణ|కళ్యాణములు. Thrashing floor or ground, made by the custom of India, in the open field. నాచేసు నూర్చడానకు మనపొలంలో కళ్యాణమును బాగుచెయ్యి Prepare the *thrashing floor* in my field for the purpose of thrashing my produce. కళ్యాణ చెయ్యడం To *thrash*. వడ్లను నూర్చడితావు.

కళాయీ *sub.* కళాయీ|కళాయీలు. Plating, either of silver, tin or other metal. అద్దమును, గిన్నెను, తప్పేలాను కళాయీ చేసినాడు He *put quick-silver* on the looking glass and *plated* the cup and the brass pot.

కళ్ళెం *sub.* కళ్ళెం|కళ్ళెంములు or కళ్ళెం. A bridle. గుర్రానకు కళ్ళెమును పెట్టు Bridle the horse. గుఱ్ఱమునోట దగిలించెడు యినుప గొలుగు.

కా

కాక *sub.* కాక. (No plural.) Heat, of the sun or of the weather. యాకళ కాక విస్తరించింది The *heat* is much increased

to-day. వేడిమి: జ్వరము: కాపము.

కాకపోవడం *v. a.* కాకపోతూ, కాకపోయి. Not to be done or accomplished. అతనితో నేను చెప్పినపని కాకపోయినది The business which I required of him *has not been done*. From this verb is supposed to arise the common expression in Telugu of కాదు which is frequently used, as if it meant simply *no* or *not*. అక్కడికి వెళ్ళు అని అంటే కాదు అని అంటాడు When I told him he ought to go there, he said *no*, he would *not*.

కాకి *sub.* కాకి, కాకులు. A crow. మాలకాకి A raven. వాయసము.

కొగడం *v. a.* కొగుతూ, కొగి. To grow hot; to boil. వాడివళ్ళు జ్వరం చాత నిరంతరం కొగుతూవుంటున్నది His body *burns* without any intermission from fever. నీళ్ళు కొగినవి The water has *boiled*.

కొగిడం *sub.* కొగిడపు, కొగిడములు. Paper. కొగిడాలు అంటించడం To paste *papers*. కొగిడములు గోడకు అంటించడం To paste or put up *papers* against the wall. కాకితం: వ్రాయు పత్రము.

కొగు *sub.* కొగు, కొగులు. A large earthen or iron vessel. In this, the Indians boil water for bathing. కొగు also means *heat*. కొగు పట్టడం To *heat* or *grow warm*.

కొచ్చడం *v. a.* కొస్తూ, కొచి. To warm; to afford heat; to protect; to defend; to produce fruit. అనీళ్ళు కొచ్చు Warm that water. యండ మహా వడిగా కొస్తూవున్నది The *heat* is very strong. వెన్నెల మహా సొగసుగా కొస్తూవున్నది The *moonlight* is delightfully *clear*. శత్రువుల భుషద్రవం లేకుండా అతన్ని మేము కొచినాము I *protected* him from the molestation of his enemies. యీ పర్వాయముకు అతని తప్పు కొచ్చు *Forgive* him his fault, this time. యీ సంవత్సరం అచెట్టు చాలా కొయలుకొగినది That tree has *produced* a great deal of fruit this year. గొల్లవాడు పశువులను కొస్తూవున్నాడు The herdsman is *tending* the cattle.

కొచివుండడం *v. n.* కొచివుంటూ, కొచివుండి. To wait in expectation

or in attendance. నేను చాలాసేపటినుంచి మీ నిమిత్తం కాచి వున్నాను I have been a long time *waiting in expectation* of you.

కాచు *sub.* కాచు. (No plural.) This is a sort of sediment arising from the boiling of the betel nut, which, being dried, is used with the betel nut in its natural state.

కాచెయ్యడం *v. a.* కాచేస్తూ, కాచేసి. To finish. అపని త్వరగా కాచెయ్యి *Finish* that business quickly.

కాటకం *sub.* కాటకపు, కాటకములు. Famine. *vide* కరువు.

కాటా *sub.* కాటా, కాటాలు. Scales for large weights. పెద్ద త్రాసు.

కాటు *sub.* కాటు, కాటు. A bite. కుక్క కాటు A dog's bite.

సాము కాటు The bite of a snake. కాటుపోవడం To be burnt, applied to milk or victuals. కాటువాసన A burnt taste in victuals. కాటుపెట్టడం This verb is applied to the custom of *notching* trees with a hatchet, generally to try their age, or for some other purpose. యీ చెట్టు ముదురుదో తేలవో కాటుపెట్టిచూడు Cut a notch into this tree, to see of what age it may be.

కాటుక *sub.* కాటుక. (No plural.) The mildew or blight in grain; the black mixture made of soot and grease, which women in India rub on the edges of their eye lids. చేసి కాటుక Mildew in grain. కండ్ల కాటుక The black mixture for the eyes.

కాడ *sub.* కాడ, కాడలు. A stalk; a slender stem of plant. తోట కూర కాడ The stalk of vegetable.

కాడి *sub.* కాడి, కాంట్లు. A yoke. దున్నే యెడ్లమీదవేసే కాడి The yoke put on bullocks for the plough.

కాడు *sub.* కాటి, కాడు. A burial place. వల్ల కాడు Cemetery.

కాదనడం *v. n.* కాదంటూ, కాదని. To make denial; to refuse; to reject. యీపని చెయ్యమని చెప్పితే నావల్ని కాదన్నాడు I told him to do this business, but he refused.

కాదు *adv.* Not; no. అది నావల్ల కాదు I cannot do it. అవునా, కాదా? Yes or no?

కాని *adv.* Although; but; however. అతనితో యామాటలు మాత్రమే చెప్పినాను కాని మరి పేరుమాటలు చెప్పలేదు I only spoke to him these words, and no more. నేను పోక కాని అది జరగదు Unless I go it cannot be done. కాని Also means a valuation of moneys, four of which go to an anna. ముక్కొని Three kanees or three quarters of an anna. This word also means bad, base, worthless.

కాంతి *sub.* కాంతి, కాంతులు. Brightness; brilliancy. కాంతిగల bright; brilliant. యీ వజ్రం మహా కాంతి కలిగివున్నది This diamond possesses uncommon brilliancy. యితని ముఖం మహా కాంతి కలిగివున్నది This person has got a very clear countenance. కాంతి కలగడం or కలిగి వుండడం To possess brilliancy.

కాపు *sub.* కాపు, కాపులు. A village man or cultivator. In another sense, a justification and also a watching. అతన్ని చేనివద్ద కాపు వుంచినాను I have employed him to watch the crop. అతనికి మేము కాపుచేసినాము I have afforded him my protection. నీ కాపుయేమో నీవే విచారించుకోవలసినది It is your business to consider of your own justification. కాపాడడం To watch; to take care. కాపు వుండడం Item. పెదకాపు A head inhabitant or cultivator. కాపు కరణాలు The inhabitants and curnums. N. B. This word is also applied to the meaning of heat and fruitfulness. ఆ పాలుకాపు తక్కువ అయినది That milk is not sufficiently warm. యీ సంవత్సరం మా మిడితోటలు కాపు కలదా? Have the mango gardens produced sufficiently this year.

కాపురం *sub.* కాపురం, కాపురాలు. Residence. కాపురస్థలం Place of residence. నివాసం: సంసారం.

కాబట్టి *adv.* Therefore; consequently. కాబట్టి అలాగుచేయ

Therefore act in that manner. యావేళ వర్షం వచ్చినది కాబట్టి
రేపటిదినం బాగా వుండవచ్చును There has been rain to day,
consequently to-morrow my be a fine day.

కాబోలును *adv.* Perhaps; probably. ఆరాజు అక్కడికి వచ్చినాడు
కాబోలును That Rajah *probably* has arrived there. అతను
అలాగు చేసినాడు కాబోలును *Perhaps* he might have done so.

కాం *adj.* A revenue term implying *private* or *own*. కాం లెక్క
Private accounts, which are generally kept by curnums
of villages, in *private*, besides the set of accounts usually
referred to in public.

కాయ *sub.* కాయ, కాయలు. A nut; any fruit or vegetable
in an unripe state. కొబ్బరికాయ The coconut. యా చెట్టున
అన్నీ కాయలేకాని పండులేవు This tree has produced *fruit*, but
has not yet got ripe fruit. తలకాయ The head. కూరకాయలు
Vegetables. This is applied only to such vegetables as
produce a head like fruit. Figuratively చంప కాయ A slap
of the face. మెట్టికాయ A knock on the head with the fist.
This word is used in many senses, as a possessive
couplative. పిల్లకాయ A boy.

కాయకం *sub.* కాయకపు, కాయకములు. Profession; business.
నా కులం కాయకం యేమంటే కలంకారీపని My *profession* is to
make up painted goods.

కాయడం *v. a.* కాస్తూ, కాచి. To warm; to heat. వీధి కాచడం.

కాయం *sub.* కాయం, కాయములు. This word is taken from the
Persian and means a *fixed residence* or *appointed place*.

కాయం చెయ్యడం To *confirm*; to *establish*; to *constitute*.

కారడం *v. n.* కారుతూ, కారి. To flow; to run out. గాయంలోనుంచి
రక్తం కారుతూవున్నది The blood is *flowing* from the wound.
కూజాకు చిల్లిపడి నీళ్ళు కారుతూవున్నవి The juglet has got a crack
and the water is *running* from it.

కారణం *sub.* కారణపు, కారణములు. Cause; reason; purpose. మీరు

యే కారణంచాత యక్కడికి వచ్చినారు? What is the *reason* of your coming here? యీ కుట్రలకు యితనే కారణం He is the *cause* of these intrigues.

కార్యం *sub.* కార్యపు, కార్యములు. Purport; business. నా కార్యం యింకా అయినదికాదు My *business* is not yet accomplished. మీరు వచ్చిన కార్యం యేమి? Tell me the *purport* of your coming.

కారు *sub.* కారు, కారులు. Pincers; tongs. కంసాలికి నిప్పులోనుంచి మూస తియ్యడానకు కారువున్నది The silver-smith has his *tongs* to take the crucible off the fire.

కారుడ్యం *sub.* కారుడ్యపు, కారుడ్యాలు. Ridicule; facetiousness. కారుడ్యం ఆడడం To ridicule; laugh at or play upon.

కారు యింగువ *sub.* కారు యింగువ. (No plural.) Asafoetida.

కాల్చడం *v. a.* కాలుస్తూ, కాల్చి. To burn. ఫిరూరిఖోర్లు యింట్లు కాల్చినారు The plunderers have *set fire* to the houses.

కాలడం *v. n.* కాలుతూ, కాలి. To burn; to be on fire. యింట్లు కాలుతూవున్నవి The houses are *burning*.

కాలం *sub.* కాలపు, కాలాలు or కాలములు. Season; time of the year. వర్షా కాలం Rainy *season*. యెండా కాలం Hot *season*.

కాలు *sub.* కాలి, కాళ్ళు. A leg; a claw. పిట్ట కాలు A bird's *claw* or *foot*. కాళ్ళు వొత్తడం To *shampoo*: an Eastern custom of pressing the limbs with the hands to revive the circulation of the blood. మీరకాలు The *upper part* of the foot.

కాలువ *sub.* కాలువ, కాలువలు. A water channel; a canal.

కావడం *v. n.* అవుతూ, అయి. To accomplish; to fulfil; to finish; to be; to be done. ఆపని కావడానకు చాలాదినములు పట్టుతున్నవి It has take up a great many days before that business can be *finished*. కావచ్చును It may be *accomplished*. ఆపని అయినది That business is *done*. యీ పని అయినతరువాత తిరిగి వస్తాను I will come again, after this business is *done*.

కావలసివుండడం *v. a.* కావలసివుంటూ, కావలసివుండి. To want; to

require. vide కావలియడం.

కావలి *sub.* కావలి, కావళ్ళు. A watch; a protection. vide కాపు.

కావలియడం *v. a.* కావలును, కావలిసి. To want; to require. నీకు యెంత కావలు నుంది? How much do you want?

• కావిడి *sub.* కావిడి, కావిళ్ళు. A *cowedy*. A light flat stick placed on the shoulders of coolies, with ropes hanging from each end, in which baggage is carried. కూలివాంళ్ళు సామాన నిమిత్తం తమ కావిళ్ళు తెచ్చినారు The coolies have brought their *cowedies* for the baggage.

కాష్ఠం *sub.* కాష్ఠపు, కాష్ఠములు. The Sanskrit name for wood : by the Telugus, is commonly applied to the wood used for burning dead bodies. ఆపూరి నాయడు పోయినాడు గనక అతణ్ణి కాష్ఠంకట్టి తీసుకునిపోయినారు The head man of that village being dead, the *funeral pile* is prepared for him and they have taken him away.

కాస్త *adj.* A little; not much. కాస్త నిప్పుయియ్యి Give me a little fire. అక్కడ కాస్త పనివున్నది I have a little business there. This word is frequently called కూస్త.

కాసంత *adj.* A little. కూసంత Item. vide కాస్త.

• కాపీవాడు *sub.* కాపీవాని, కాపీవాంళ్ళు. A stone-cutter; a brick-layer. The stone-cutter will often do both works; but the brick-layer cannot cut in stone. కాపీపని *Brick-layer's* or *stone-cutter's* work. This word ought properly to be written కాసెవాడు.

కాసు *sub.* కాసు, కాసులు. A cash; an imaginary coin, eight of which, according to Telugus reckoning, go to one dub.

కై

కెటికి *sub.* కెటికి, కెటికీలు. A window.

కీటుకు *sub.* కీటుకు, కీటుకులు. An artifice. అతను చేసిన కీటుకు మా తెలి

విడిలో వచ్చినదికాదు You have not obtained a proper knowledge of his *artifice*.

కిన్నెర *sub.* కిన్నెర, కిన్నెరలు. This is an instrument with cat-gut strings, played on with a bow, is of the dimensions of a dancing master's kit, but louder in its tone, from having a projecting belly to expand the sound. It is played upon by Moor people only.

కింద *adv.* Below; under. బల్ల కింద *Below* the table. నాకింద యితను వున్నాడు This man acts *under* me. కిందా మీదా *One over* the other; *tops* and *bottoms*. ఝట్టిలు పట్టు పట్టుకుని కిందామీదా పడ్డారు The wrestlers having taken their grips tumbled down *one over the other*.

కిందట *adv.* Formerly. కిందట అతను యిక్కడినుంచి వూరికి వెళ్ళి యుండెను He has gone away from hence *formerly* to another village.

కిఫాయతు *sub.* కిఫాయతు, కిఫాయతులు. Benefit; advantage; profit. యీబేరంలో మనకు చాలా కిఫాయతు వచ్చినది I have got a very handsome *profit* in this bargain.

కిమ్మతు *sub.* కిమ్మతు, కిమ్మతులు. Price; valuation. ఆ గుర్రపు కిమ్మతు యెంత? What is the *price* of that horse?

కిరణం *sub.* కిరణపు, కిరణములు: కిరణాలు. Ray. సూర్య కిరణాలు The *rays* of the sun.

కిరీటం *sub.* కిరీటపు, కిరీటములు. A crown. రాజు కిరీటం The *crown* of a king.

కిస్తీ *sub.* కిస్తీ, కిస్తీలు. A revenue term called *kist* and means an instalment.

క్రి

కిడు *sub.* కిడు, కిడు. An evil; a misfortune. అతనికి చాలా కిడు సంభవించినది A great *misfortune* has befallen him.

కీర్తన *sub.* కీర్తనాకీర్తనలు. A song. దేమడిచిపాద కీర్తన పాడుతూవున్నారు
They are singing a song made upon the deity.

కీర్తి *sub.* కీర్తికీర్తలు. Renown; reputation. అతనికీర్తి ప్రపంచం
అంతటా విస్తరించినది His reputation has spread over the
whole world.

కీలు *sub.* కీలుకీళ్ళు. A joint; pitch, commonly called *dammar*
in India. చేతి కీళ్ళు The joints of the hand. కాలి కీళ్ళు The
joints of the leg. పెట్టె కీళ్ళు The hinges of a box. వాడ కీలు
Ship tar or pitch.

కు

కు *pre.* To. This preposition changes to కి when connected
with a word which has the termination in *ee*. నాకు యివ్వ
Give it to me. అతనికి యివ్వనలెను Let it be given to him.
ఊరికి To these. వారికి To those.

కుక్క *sub.* కుక్కకుక్కలు. A dog. అడకుక్క A bitch.

కుక్కగొడుగు *sub.* కుక్కగొడుగుకుక్కగొడుగులు. A mushroom.
యా వర్ష ముకు కుక్కగొడుగులు చాలా మొలిచినవి This fall of rain
has produced a great quantity of mushrooms. విదె
పుట్టకొక్క.

కుక్కడం *v. a.* కుక్కుతూకుక్కు. To fill up or make full. పెట్టెలో
బట్టలు కుక్కడం To fill a trunk with clothes.

కుచ్చు *sub.* కుచ్చుకుచ్చులు. A tassel. పాలకి కుచ్చులు Palanquin
tassels.

కుట్ర *sub.* కుట్రకుట్రలు. An intrigue.

కుట్టడం *v. a.* కుట్టుతూకుట్టి. To sew; to sting. లేలు కుట్టడం
To be stung by a scorpion. పాము కుట్టడం To be stung by a
snake. జిల్లి కుట్టడం To be stung by a centipede. బట్టలు కుట్టడం
To sew clothes.

కుట్టు *sub.* కుట్టుకుట్టు. A sewing; a needlework. యీ అంగరకా కుట్టు

చాగా వున్నదికాదు The *needlework* in this jacket is not well done. కడుపు వట్టు A *pain* in the belly.

కుటుంబం *sub.* కుటుంబపు|కుటుంబములు. Family. మా కుటుంబం యిక్కడ వున్నది కాని మా అన్నగారి కుటుంబం మరివకవూళ్లో వున్నది My *family* is here, but my brother's *family* is in another village.

కుడి *adj.* Right. కుడిపక్క *Right* side. కుడిచేయ్యి *Right* hand.

కుడుచుకోవడం *v. a.* కుడుచుకుంటూ|కుడుచుకుని. To suck. చిన్నవాడు పాలు కుడుచుకుంటూవున్నాడు The child is *sucking* milk.

కుదపడం *v. a.* కుదుపుతూ|కుదిపి. To shake. జోయిలు చాలా కుదుపుతూవున్నారు The *palanquin* boys *shake* very much.

కుదరడం *v. n.* కుదురుతూ|కుదిరి. To recover from sickness; to be restored; to be settled or arranged. తమ అస్సగ్రహంచాత నాపని కుదిరినది By your favour my business has been *settled*. నావళ్ళు కుదిరినది My health is *restored*.

కుదరచడం *v. a.* కుదురుస్తూ|కుదిరిచి. To cure. వైద్యుడు నావళ్ళు కుదిరిచినాడు The doctor has *cured* me.

కుదుపు *sub.* కుదుపు|కుదుపులు. A shaking. యీవేళ గాడీలో కూర్చుండడంచాత నాకు చాలా కుదుపు తగిలినది I got a good *shaking*, riding in a hackery to-day.

కురువ *sub.* కురువ|కురువలు. Mortgage. కురువపెట్టడం To *mortgage*; to *pawn*. అతను యిల్లు కురువపెట్టి బదులు పుచ్చుకున్నాడు He procured a loan by *mortgaging* his house. అతను నగలు కురువపెట్టినాడు He *pawned* his jewels.

కునికిపాటు *sub.* కునికిపాటు|కునికిపాట్లు. Drowsiness; sleepiness. అతను కూర్చుండి కొంతసేపు కునికిపాట్లుపడి తరువాత తన గదిలోకి పరుండ పోయినాడు After sitting down and *dozing* for some time, he retired to his room to sleep.

కుసుకు *sub.* కుసుకు|కుసుకులు. Sleepiness. అతనికి కుసుకు పట్టినది He fell *asleep*. It means a *slight* sleep.

కుంకుడుకాయ *sub.* కుంకుడుకాయ|కుంకుడుకాయలు. The soap-nut,

produced from a tree, the growth of India. This nut forms a strong lather when mixed with water, and is used in this state by the Indians to wash their hair. It is also used in India for washing horses, or other animals with. కంకుడుచెట్టులో పలుకు The inside of the *kunkurookaya* nut seeds.

కంకుడు చెట్టు *sub.* కంకుడు చెట్టు, కంకుడు చెట్టు. Soap-nut tree.

కుంగడం *v. n.* కుంగుతూ, కుంగి. To sink; to depress. పునాదిలో ఘట్టి బలంలేదు గనక ఆ యింటి స్తంభం కుంగినది The foundation not being sufficiently firm, the pillar of that house has *sunk*. ఆ మనిషి పుద్యోగంలేక కుంగి పున్నాడు That man is *depressed* for want of employment.

కుంచడం *v. a.* కుంచుతూ, కుంచి. To reduce; to decrease. జీతం కుంచడం To *reduce* wages. దస్తు కుంచడం To *diminish* the revenue.

కుంచం *sub.* కుంచపు, కుంచములు. A measure equal to eight seers or sixteen pounds.

కుంట *sub.* కుంట, కుంటలు. A small tank or pond; the name of a land measure. సరస్సు: పల్లము: చెలువు.

కుంటడం *v. n.* కుంటుతూ, కుంటి. To limp; to walk lamely.

కుంటి *adj.* Lame; limping. కుంటివాడు or మనిషి A *lame* man; one who limps. కుంటితనం *Lameness*. కుంటి మాటలు అడడం To *speak lame or trifling* words.

కుండ *sub.* కుండ, కుండలు. A pot; an earthen vessel.

కుండు *sub.* కుండు, కుండ్లు. A cistern. కోటలో పున్న మనుష్యులకు మంచి నీళ్ళ నిమిత్తం బండరు చాళ్లో కుండ్లు కట్టించివారు They have constructed *cisterns* of good water on the road side, for the use of the people in the Fort.

కుండ *sub.* కుండ, కుండలు. A pillar. ఆ యింటి కుండలు మహా పెద్దవి The *pillars* of that house are very large. N. B. This word is only current in the higher parts of the Circars.

కుండకం *sub.* కుండకపుకుండకములు. Impediment; hindrance.

కుప్ప *sub.* కుప్పకుప్పలు. A heap. జొన్నకుప్ప A heap of maize.

మంటికుప్ప A heap of dirt. రాళ్ళకుప్ప A heap of stones. కుప్ప

చెయ్యడం To heap; to pile up.

కుమ్మడం *v. a.* కుమ్ముతూకుమ్ము. To butt like a ram; to toss or strike with the horns like a bull.

కుమ్మరి *sub.* కుమ్మరికుమ్మర్లు. A pot-maker or potter. కుమ్మరి వాడు

✓ Item. కుమ్మరి కులం *pot-maker* caste.

కుమ్మరించడం *v. a.* కుమ్మరించుకుమ్మరించి. To empty; to discharge.

సంచీలో దూపాయాలు అన్నీ బల్లపై వేసి కుమ్మరించు Empty all those rupees from the bag upon the table.

కుమార్తె *sub.* కుమార్తెకుమార్తెలు. A daughter.

కుమారుడు *sub.* కుమారుడికుమారుడు. A son.

కుంపటి *sub.* కుంపటికుంపట్లు. A chafing-dish. చలి కాచుకునే నిమిత్తం

కుంపటి తీసుకునిరా Bring the *chafing-dish* to warm us against

the cold. కుంపటితో నిప్పులు తీసుకురా Fill the *chafing-dish* with fire and bring it here.

కుంబీ *sub.* కుంబీకుంబీలు. Bleaching. కుంబీ చెయ్యడం To bleach.

అబట్ట కుంబీ బాగాలేదు That cloth is not well *bleached*.

కుయ్యడం *v. n.* కూస్తూకూసి. To bark or bray; to call and

sing. కుక్క కూస్తూవున్నది The dog *barks*. గాడిచె కూస్తూవున్నది

The ass *brays*. పిట్ట కూస్తూవున్నది The bird *sings* or *whistles*.

కోడిపుంజు కూస్తూవున్నది The cock *crows*.

కురచ *adj.* Short; diminutive. కురచ మనిషి A *short* man. కురచ

దూలం A *short* beam. కురచ చెయ్యడం To *diminish*; to *shorten*.

కురచగా In a *short* manner. అతను వారందరికన్న మహా కురచగా

వుంటాడు He is by far the *shortest* of them all.

కుర్ర *adj.* Infantile; youthful. కుర్రడు or కుర్రవాడు Infant or

a very young boy. కుర్రని Female infant.

కురవడం *v. n.* కురుస్తూకురిసి. To rain. వాన కురవడం Item. Figuratively it is used as follows. ఆ బండ్లోకు వరహాల నిమిత్తం వచ్చి

నప్పుడు నిప్పులు కరిపింస్తాడు That peon is in a great hurry when he comes to demand money.

కరిచి *sub.* కరిచి, కరిచిలు. A chair.

కురుపు *sub.* కురుపు, కురుపులు. A boil. నెత్తురు కురుపులు or శగ కురుపులు Small boils, produced by the heat or bad state of the blood.

కురూపం *sub.* కురూపపు, కురూపములు. Ugliness. ఆ మనిషి యొక్క కురూపం యంత అని చెప్పను? How can I well describe the ugliness of that man?

కులకడం *v. n.* కులుకుతూ, కులికి. To rejoice; to gladden. వుద్యోగం దొరికినందుచూత మహా కులుకుతూవున్నాడు He rejoices extremely because he has got an employ.

కులం *sub.* కులపు, కులములు. Caste. నీ కులం యేది? What is your caste? This word is applied both to the four principal tribes or castes of Hindus, as well as to each particular profession. The four principal castes are the *Brahmins* called బ్రాహ్మణ కులం. The *Kshatriyas* రాజ కులం. The *Vaisiyas* కోమటి కులం. The *Sudras* శూద్ర కులం. The inferior castes are those of professions, such as మంగల కులం The barber caste; చాకల కులం The washerman caste, &c.

కులముడు *sub.* కులముని, కులములు. A person of the same caste with yourself, for the male gender. నా కులములు అంతా యిక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయినారు My own caste people have all left the place. కులమురాలు Of the same caste, for a woman.

కులమురాలు *sub.* కులమురాలి, కులమురాంకు. One of the same caste, as relating to women. The word కులములు is common to both sexes, as being in the plural.

కుసుంబా *sub.* కుసుంబా, కుసుంబాలు. A tree or shrub, the flower of which produces a beautiful red die.

కుళ్ళగించడం *v. a.* కుళ్ళగించుతూ, కుళ్ళగించి. To dig, as applied to a garden.

కుళ్ళడం *v. n.* కుళ్ళుతూ, కుళ్ళి. To decay; to grow rotten. అరిటి

పంశ్య కుళ్ళిపోయినది The plantains are rotten.

కుళాయా *sub.* కుళాయా|కుళాయాలు. A cap, worn by the Indians. vide తోపి.

కుళ్ళు *adj.* Rotten. కుళ్ళు నీళ్ళు. Putrefied water. కుళ్ళు పంశ్య Decayed fruit.

కూ

కూక *sub.* కూక|కూకలు. A noise. కూకలు పెట్టడం or వెయ్యడం To make a noise. అక్కడ కూకలు పెట్టకు Do not make a noise there !

కూజా *sub.* కూజా|కూజాలు. A jar ; the name of the earthen ware commonly called *jugglet*, in which water is kept for drinking.

కూడడం *v. a.* కూడుకూ|కూడి. To assemble ; to join together ; to sum up figures. నుంపు కూడినది There assembled a crowd. కోర్టు కూడినది The court is assembled or met. అంకలు కూడడం To reckon up figures.

కూడని *adj.* Bad ; base ; worthless.

కూడా *pre.* With ; accompanying. అతనితో కూడావచ్చినాను I came along with him.

కూడు *sub.* కూటి|కూళ్ళు. Victuals. This term is generally used by common people. The more polished term is అన్నం.

కూత *sub.* కూత|కూతలు. A barking ; a braying ; the call of a bird. పిట్టకూత The whistling or singing of a bird. పెట్టకూత A hen's cackling. vide కయ్యడం.

కూర *sub.* కూర|కూరలు. Garden greens. తోట కూర Spinage or spinach or small greens. పెరు కూర A long kind of greens.

కూరకాయ. *sub.* కూరకాయ|కూరకాయలు. Vegetables of all descriptions go by this name.

కూరడం *v. a.* కూరుకూ|కూరి. To load ; to fill. అరుపాకి కూరి తీసు

కునిరా *Load* that firelock and bring. ఆ గోతులలో
మన్ను రాళ్లున్నూ కూరు *Fill* those holes with earth and stones.
కూర్చడం *v. t.* కూర్చున్నా|కూర్చి. To compose; to join; to combine.
అతను ఆ గ్రంథంలో మాటలు బాగాకూర్చినాడు His words are well
arranged in that composition. దర్జీ దుప్పట్లు కూర్చినాడు The
tailor has *joined* the clothes.

కూర్చుండడం *v. n.* కూర్చుంటూ|కూర్చుండి. To sit. అక్కడ కూర్చుండు
Sit down there.

కూలడం *v. n.* కూలకూ|కూలి. To fall down; to overturn. Used
with కింద. Such as గోడ కిందకూలినది The wall *fell down*.
బండి కూలినది The carriage was overturned. కూలచడం To
cause to fall.

కూలి *sub.* కూలి. (No plural.) Hire or labcur. నీవు వాడికి యెంత
కూలియిచ్చినావు? How much did you give him for his *coolie*
or *hire*. కూలినాడు A *labouring man*, usually called a *coolie*.
తోట తవ్వేటందుకు కూలివాంట్లు వచ్చినారా? Have the *coolies* come
to dig in the garden? కూలిపని *Work for hire*.

✓ కూసం *sub.* కూసపు|కూసాలు. The name of the *cast skin* of a
snake. It also means a *dress* worn by very young children.
కూసం విడవడం To *cast the skin*, as a snake. పాము కూసం A
snake's skin. ఆ చిన్నదానికి కూసం తొడిగించు Put on that
infant's dress. కుబుసము : కుసుమ.

కె

కెంపు *sub.* కెంపు|కెంపులు. A ruby.

• కలకడం *v. t.* కలుకలకూ|కలికి. To turn or twist; to mix up or
stir. వెనకట్రాసలో కేలు పెట్టి కలికినాడు He put his finger in the
butter and *stirred* it up. అతను అంసమాటలు కలికినాడు He
turned and twisted the words that were spoken by him.

శే

శేక *sub.* శేక, శేకలు. Noise. vide హత; హక.

శేవు *sub.* శేవు, శేవులు. Freight. నీవాడ శేవుయెంత? What is the *freight* of your ship?

కై

నావల

కైతప్పు *sub.* కైతప్పు, కైతప్పులు. A mistake in writing. నావల కైతప్పువచ్చినది I have made a *mistake* in writing, that is, I have written *wrong*.

కైదు *sub.* కైదు, కైదులు. Prison; confinement. అతన్ని కైదులో వెయ్యడమేనది He has been put in *confinement*. కైదు చెయ్యడం To *confine*; to *imprison*.

కైలు *sub.* కైలు, కైళ్లు. A revenue term, signifying the *measurement* of the crops, before a division of it is ordered.

కైలుకావడం To make a *kyle* or form a *measurement*.

అకుప్ప కైలుకాలేదు That heap has not been *measured*.

కైలుచెయ్యడం To *measure* grain.

కైవారం *sub.* కైవారపు, కైవారములు. Circumference. ఆ స్తంభపు కైవారంకొలిచితే Bring me the *measurement* of that *pillar*.

కొ

కొట్టడం *v. a.* కొట్టుకూ, కొట్టి. To flog; to beat. అతన్ని యితడు కొట్టినాడు This man has *beat* the other one. మేజిస్ట్రేటువారు దొంగలను కొట్టించినారు The magistrate has caused the thieves to be *flogged*. దాడుకొట్టడం To *rob* on the *highways*.

కొట్టివెయ్యడం *v. a.* కొట్టివేస్తూ, కొట్టివేసి. To exclude; to dismiss; to strike out. ఆ జాబితాలోనుంచి అతనినేరు కొట్టివెయ్య Strike his name out of that list. కొద్దువారు అతని వ్యాజ్యం కొట్టివేసినారు

The court has *dismissed* his suit.

కొట్టు *sub.* కొట్టుకొట్టు. A beating; a flogging; a godown. రియ్యపుకొట్టు Rice godowns, సామాను కొట్లో వేసినారు They have put the baggage in the godown.

కొఠీ *sub.* కొఠీకొఠీలు. A soucar's place of business, synonymous with *banking house* or *bank*. ఆ సాహుకారు యెక్కడ కొఠీ వేసినాడు? Where has that soucar or sowkar fixed his *place of business*?

కొడవలి *sub.* కొడవలికొడవంళ్లు. A sickle. మహనూలు కొతకు కొడవంళ్లు తెచ్చినారు They have brought the *sickles* for cutting the crops.

కొడి *sub.* కొడికొళ్ళు. A flame; a flag. అగ్ని హోత్రపు కొడి The *flame* of fire. దీపపు కొడి The *flame* of a lamp. మైనపువ తి కొడి The *flame* of a candle. కుంపిణీవారి కొడి వేసిన నాటసుంచి మేము వారి ప్రాపకంలో వుండి వున్నాము We have lived under the Company's protection, ever since their *flag* was raised.

కొడుకు *sub.* కొడుకుకొడుకులు. A son. వీధి కుమారుడు.

కొణుజు *sub.* కొణుజుకొణుజులు. A tick. పలుపు తొడుగు.

కొత్త *adj.* New. కొత్తసామాను *New things*.

కొతకడం *v. n.* కొతుకుతూకొలికి To evade or prevaricate in speech. మాటలుఅన్ని చెప్పక కొతుకుతాడు He *prevaricates* and would not tell all.

కొద్ది *adj.* Little; small; few. కొద్దిపని A *small business*. కొద్ది మంది *Few people*. కొద్దిచెయ్యడం To *diminish*; to *curtail*. నా జీతం కొద్దిచేసినారు They have *curtailed* my allowances. ఈశ్వరుడు వారిపని కొద్దిచేసినాడు Providence has brought them into this *low state*. కొద్దిపరచడం Item.

కొడువ *sub.* కొడువ. (No plural.) A remainder; a residue. వీధి కడకు.

కొన *sub.* కొనకొనలు. An end. వీధి కడ.

కొనడం *v. a.* కొంటూకొని. To purchase. It is used in all

senses.

కొన్ని *adj.* Some. కొన్ని వస్తువులు *Some* articles. కొన్ని పశువులు *Some* cattle. This word is applied only to things or animals.

కొర్ను *adj.* Waste. కొర్ను భూమి లేక యరపభూమి *Waste* land.

కొంగ *sub.* కొంగ|కొంగలు. A crane. It is the general name of birds of this species.

కొంగ *sub.* కొంగ|కొంగలు. Hem or border of a garment or piece of cloth. పైకొంగ End of a woman's cloth, thrown over the shoulder.

కొంచుపోవడం *v. a.* కొంచుపోతూ|కొంచుపోయి. To carry away; to remove. ఆ వస్తువు అక్కడనుంచి కొంచుపో *Carry* that thing *away* from that place.

కొంచం *adj.* Little or few. కొంచం మంది *Few* people. విడి కొద్ది.

కొంటె *sub.* కొంటె|కొంటెలు. Depravity; impudence; is generally applied to young people. కొంటెవాడు A *wicked roguish* fellow. కొంటె తనం *Depravity; wickedness*.

కొండ *sub.* కొండ|కొండలు. A hill; a rock. కొండ కనమ or వాక A *pass* or *narrow road* between two hills. కొండ చిలువ The *rock* snake.

కొండముచ్చ *sub.* కొండముచ్చ|కొండముచ్చలు. The *large, black faced* monkey.

కొండనాలిక *sub.* కొండనాలిక|కొండనాలికలు. The palate of the mouth.

కొండి *sub.* కొండి|కొండ్లు. A sting. తేలుకొండి The *sting* of a scorpion. చీమకొండి The *bite* of an ant, that is, the *sting*. దోమకొండి A mosquito *bite*, literally *sting*.

కొండెం *sub.* కొండెపు|కొండెములు *False* complaint. నేను నాపనిలో జాగ్రత్తగా వుండలేదని నామీద అతను కొండెములు చెప్పినాడు He made *false statements* against me, of not being careful in my business.

కొంత *adv.* Some or few. కొంతమంది A *few* people. కొంత పయికం

Some money.

కొండరు *adj.* Some or some people. కొండరు మనుష్యులు Item.

This word is entirely applied to people.

కొప్ప *sub.* కొప్ప, కొప్పలు. The hair knot, fixed in the manner observed by the women in India.

కొబ్బరి *sub.* కొబ్బరి. (No plural.) This is the name given to the white substance *inside* of the coconut. They make an oil from this stuff, which is consequently called కొబ్బరి నూనె Coconut oil. కొబ్బరిపిండి Coconut meal or flour, which means the *refuse* of the stuff left in the mill, after expressing the oil from it, which is given to fatten bullocks. కొబ్బరిచెట్టు A coconut tree. కొబ్బరికాయ The coconut fruit. కొబ్బరిమట్ట or ఆకు Coconut leaf. కొబ్బరికల్లు Coconut toddy. This toddy is not commonly drawn or used to the northward, where the palmyra toddy is the prevailing liquor.

కొమ్మ *sub.* కొమ్మ, కొమ్మలు. A branch. చెట్టుకొమ్మ The branch of a tree.

కొమ్మ *sub.* కొమ్మ, కొమ్మలు. A horn. యెద్దుకొమ్మ A bullock's horn. కొమ్మబూర A blowing horn. This word also means the *mark* to the consonant, which makes it sound like oo, called *Kommoo*.

కొయ్య *sub.* కొయ్య, కొయ్యలు. Wood; a ship's mast. వాడ కొయ్య Item. రెండు కొయ్యలవాడ A two masted vessel. N. B. Wood is the real meaning but, by custom, it is applied to *masts* of a ship.

కొయ్యడం *v. a.* కోస్తూ, కోసి. To cut; to amputate; to pluck; to gather. పండ్లు కొయ్యడం To gather fruit. పువ్వులు కొయ్యడం To pluck or gather flowers. ముక్కు కొయ్యడం To cut off a nose. N.B. This was the practice amongst the Zemindars for the punishment of thieves, before the Judicial system

was established.

కొరకడం v. a. కొరుకుతూ|కొరికి. To gnaw. పిట్ట జామపండు కొరికినది

A bird has been *gnawing* at the guava fruit.

కొరకంచు sub. కొరకంచు|కొరకంచులు. A fire brand.

కొరకు pre. For; on account of. vide కోసం.

కొరడుపారడం v. n. కొరడుపారుతూ|కొరడుపారి. To be benumbed or to deaden. అతను నీళ్ళలో శానాశేపు నిలుచున్నందున వళ్లు కొరడు పారినది Having been a long time in the water, his body has become *numbed*.

కొరివి sub. కొరివి|కొరువులు. A fire brand. vide కొరకంచు.

కొల sub. కొల|కొలు. *Measurement*. ఆ ధాన్యపుకొల మర్యాదప్రకారం లేదు The *measurement* of that grain is not agreeable to standard. యిక్కడ కొలులు అన్నీ పిచ్చుకొలులు The *measures* at this place are all false *measures*. It also applies to land.

కొల్ల sub. కొల్ల|కొల్లులు. Dissipation; booty. యీసామ్య నాకు కొల్లగా వచ్చినదికాదు I did not get this property as a *booty*.

కొలవడం v. a. కొలుపుతూ|కొలిపి. This verb is applied to the prompting of the men to the dancing girls at a nautch, to assist them in the words of the song, which generally accompanies the dancing. మేలుకొలవడం To *wake* a person from sleep. వుసుకొలవడం To *set* a dog upon one.

కొల్లపెట్టడం v. a. కొల్ల పెట్టుతూ|కొల్ల పెట్టి. To dissipate; to squander; to make away with. వూరిరైతులు మహమ్మలు బాతిగా కొల్ల పెట్టి నారు The village people have completely *made away* with the produce. అతను యింట్లో సామ్యంతా కొల్ల పెట్టినాడు He has *squandered away* the whole of his estate.

కొలవడం v. a. కొలుస్తూ|కొలిచి. To measure; to serve; to worship. ధాన్యం కొలవడం To *measure* grain. బట్ట కొలవడం To *measure* cloth. భూమి కొలవడం To *measure* ground. దొరను కొలవడం To serve the master. దేవుని కొలవడం To worship God.

కొలిమి *sub.* కొలిమి, కొలుములు. A forge. కమ్మరవాడు కొలిమిపెట్టలేదు

The blacksmith has not set up his forge.

కొలుపు *sub.* కొలుపు, కొలుపులు. Service; servitude. vide నపుకరీ.

కొవ్వడం *v. n.* కొవ్వకూ, కొవ్వి. To strengthen and get fat.

Figuratively, to swell out with pride or riches.

కొవ్వ *sub.* కొవ్వ. (No plural.) Grease; fat. పండికొవ్వ Hog's lard.

కొన *sub.* కొన, కొనలు. End. vide కొన.

కొనరడం *v. a.* కొనురుతూ, కొసిరి. To demand over. అతను బాజానో

కూర కొన్నప్పుడు చాలా కొసిరినాడు కాని యేమిన్ని యివ్వలేదు Buying greens in the bazaar, he tried hard to get something over, but nothing was given.

క్రొ

కోక *sub.* కోక, కోకలు. A name given to the clothes worn as the usual dress by the women in India. vide చీర.

కోట *sub.* కోట, కోటలు. A fort. ఆ పట్నంలో కోట కట్టించినారు They have built a fort at that town.

కోర్టు *sub.* కోర్టు, కోర్టులు. The court; any court of justice.

కోడలు *sub.* కోడలు, కోడండ్లు. A daughter-in-law; pl. Daughters-in-law.

కోడి *sub.* కోడి, కోళ్లు. A fowl. కోడికూక The crow of a cock. కోడిపిల్ల A chicken. కోడిజాట్టు A cock's comb. పిల్లలకోడి A brood hen. కిమకోడి A European fowl; the name usually given to a turkey. కోడిఆరె A cock's spur or heel.

కోడు *sub.* కోటి, కోళ్లు. The leg of a cot. మంచంకోడు Item. ఊరిదరి నీటిపల్లము A water-course.

కోడె *sub.* కోడె, కోడెలు. A male or bull calf; steer.

కోణం *sub.* కోణపు, కోణములు. A corner; an angle. ఆ బల్లకు కోణములు బాగా తీర్చినావా? Have you measured the angles of that table properly?

కోత *sub.* కోత|కోతలు. A cutting. కోతకాలం Harvest time. యీ దేశంలో కోతకాలం యిదికాదు This is not the time of *harvest* in this country. మహమ్మదు కోతకు తయారుఅయినది కాదు The *crop* is not yet ripe for *cutting*.

కోతి *sub.* కోతి|కోతులు. A monkey. pl. Monkeys.

కోనేరు *sub.* కోనేటి|కోనేరులు. A pond or small piece of water in a garden, generally called *tank*. అతను కోనేరు వకటి తవ్వించినాడు He got dug a *tank* or *pond*.

కోపం *sub.* కోపపు|కోపములు. Anger. అతను నామీద చాలా కోపం చేసినాడు He has been exceedingly *angry* with me.

కోమటి *sub.* కోమటి|కోమట్లు. A banian or banyan. కోమటి కులం The *banian* caste. కోమటివాడు A *banian* man. కోమటిది A *banian* woman. This is considered to be the third caste amongst the Hindoos or Hindus.

కోర *sub.* కోర|కోరలు. A tusk; a fang; the side teeth of the human head. పాముకోరలు The *fangs* of a snake. పులికోరలు The *teeth* or *fangs* of a tiger. పందికోర The tusk of a boar.

కోరడం *v. n.* కోరుతూ|కోరి. To wish; to hope; to choose. మీరు తగువర్తను కోరుకున్నారా? Have you *chosen* arbitrators? సాక్షులను కోరడం To *choose* witnesses.

కోరా *adj.* Unbleached. కోరాబట్ట *Unbleached* cloth. కోరా బార చాపులు *Unbleached* long cloths. కోరా బంగారం *Adulterated* gold; what the pagoda is made of, that is, with *alloy* in it.

కోరిక *sub.* కోరిక|కోరికలు. A desire; a wish; a hope. మీ కోరిక యేమి? What is your *wish*? మీకు భాగ్యం రావలెనని నాకు కోరిక వున్నది My *hope* is, that you may be rich.

కోల *sub.* కోల|కోలలు. A stick; an arrow. కోలల పాది A quiver of *arrows*. ఆ విలుకొడు కోలలు బాగా తేస్తాడు That bowman is very expert in delivering his *arrows*. తవుకోల A *hoe*, to grub up grass. This is the method of cutting grass in

India, for horses and other animals.

కోసం *pre.* For; because of; on account of. నా కోసం అతను వచ్చినాడు He has come *for*, or *on my account*, or *because of me*. నా కోసం విచారించవద్దు Do not be grieved *for*, or *on my account*.

కోసు *sub.* కోసు, కోసులు. A distance of two miles, as it is generally reckoned, but it varies so considerably in different parts of the country, as seldom to be depended on.

క్రొ

కాగిలి *sub.* కాగిలి, కాగిళ్లు. An embrace. స్నేహితుడియొక్క కాగిలి చాలా సంతోషమును కలగజేసినది The *embrace* of a friend gave great satisfaction. కాగిలించుకోవడం To *embrace*. This word is usually written కౌగలించుకోవడం.

కాజు *sub.* కాజు, కాజులు. A partridge. కంజా Item.

కాను *sub.* కాను, కానులు The waist; a pure Telugu word, now obsolete.

కాలు *sub.* కాలు, కార్లు. Agreement; lease.

కాసు *sub.* కాసు, కాసులు. General name given to meat purchased in the bazaar, more particularly applied to prawns and fish of any kind.

ఖ్వి

ఖర్చు *sub.* ఖర్చు, ఖర్చులు. Expenditure or expense. ఖర్చుచేయడం To make *expense*; to spend. ఆ మనిషి చాలా ఖర్చుచేస్తాడు That man lives at a great *expense*. నా దగ్గర ఖర్చుకు యేమీలేదు I have got nothing for my *expenditure*.

ఖజానా *sub.* ఖజానా, ఖజానాలు. Treasure; money. ఖజానాపెట్టె A *cash* chest. ఖజాన్దార్ A *cash-keeper*.

ఖద్దూరచెట్టు *sub.* ఖద్దూరచెట్టు, ఖద్దూరచెట్లు. The palm or date tree.

ఖర్జూరపండు *Date fruit.*

ఖడాయించడం *v. a.* ఖడాయించు! ఖడాయించి. To erect; to raise.

తేరా ఖడాయించడం To *raise* or *pitch* a tent. తేరావెయ్యడం is more generally used.

ఖబరు *sub.* ఖబరు! ఖబరు. News; information. అతను వచ్చినాడని మాకు ఖబరు తెలిసినది I am *informed* he is arrived. బజారు ఖబరు Bazaar reports, that is, *fabrications*. వాడ ఖబరు Ship news. నోటి ఖబరు Verbal information.

ఖరీదు *sub.* ఖరీదు! ఖరీదులు. Price; value. ఖరీదు చెయ్యడం To *value*. vide విలస.

ఖానీ *adj.* Private; clandestine. ఖానీ సొమ్ము *Private money*. ఖానీ లెక్కలు *Private accounts*. ఖానీ పని *Private business*; any thing done in a *clandestine manner*. నీవు చేసిన ఖానీపని నాకు తెలిసినది I am well acquainted with all your *private doings*.

ఖారీ *adj.* Empty. ఆ యిల్లు ఖారీ చేసినారు They have left that house *empty*.

ఖావందు *sub.* ఖావందు! ఖావందులు. Master; superior. vide దొర.

ఖాసా *adj.* Own; private. నా ఖాసాయిల్లు My *own* house. జమీందారుడి ఖాసాలు A zemindar's *private* servants, that is, his *slaves*.

ఖూనీ *sub.* ఖూనీ! ఖూనీలు. Murder. ఖూనీ భోరు A *murderer*.

గ

గచ్చు *sub.* గచ్చు. (No plural.) The name given to what is generally called *fine chunam*.

గజ్జ *sub.* గజ్జ! గజ్జలు. The groin.

గజం *sub.* గజపు! గజములు. A yard measure. తుపాకీగజం A *ram-rod*.

గజ్జి *sub.* గజ్జి. (No plural.) The itch.

గజ్జె *sub.* గజ్జె! గజ్జెలు. Morris bells, tied by dancing girls to

their feet, when they dance; bells tied to the trappings of horses in India.

గట్టన చెయ్యడం *v. a.* గట్టనచేస్తూ|గట్టనచేసి. To ram down; to beat. ఫిరంగీలో మందుగుండువేసి గట్టనచేస్తూవున్నారు They are *loading* the cannon with powder and ball and *ramming* it home. బందీవాళ్లు దారిఅంతా గట్టనచేస్తూవున్నారు The prisoners are *beating* the road hard. చాకలవాడు బట్టలు గట్టనచేస్తూవున్నాడు The washerman is *beating* the clothes.

గట్టి *adj.* Strong; capable. గట్టిపని Substantial work. గట్టిమనిషి. A strong man. గట్టివాడు A man of capacity.

గట్టు *sub.* గట్టు|గట్టు. A bank or dam. వీధి కట్టు.

గడ్డ *sub.* గడ్డ|గడ్డలు. A cane, stick or stalk. చెరుకుగడ్డ A bamboo stick. జొన్నగడ్డ A maize stalk. చెరుకుగడ్డ The stalk of the sugar plant. తలగడ్డ A pillow, according to idiom.

గడ్డ *sub.* గడ్డ|గడ్డలు. A boil; an ulcer; a root; a lump of earth. అతని వీపుమీద పెద్దగడ్డ లేచినది A large ulcer has come upon his back. మంటిగడ్డ A clod of earth. పెండలపు గడ్డలు Yams. గడ్డకట్టడం To grow into lumps or congeal. నెయ్యి గడ్డకట్టినది The ghee is got into lumps, that is, congealed.

గడన *sub.* గడన|గడనలు. Acquirement; a regard. గడన చెయ్యడం To regard; to acquire. అతని గడన యేమాత్రం వుంటుంది? How much has that man acquired? అతను యెవరినీ గడనచెయ్యడు He has no regard for any person.

గడప *sub.* గడప|గడపలు. A threshold.

గడపడం *v. a.* గడుపుతూ|గడిపి. To put off; to postpone. యితను మాకు సొమ్ము యివ్వక గడుపుతూవున్నాడు He won't pay me my money and puts me off.

గడమంచ *sub.* గడమంచ|గడమంచలు. A stand or wooden horse, to hold trunks and boxes.

గడ్డం *sub.* గడ్డపు|గడ్డములు. The beard. మనిషి గడ్డం A man's beard.

చివోతు గడ్డం The beard of a goat. ఆ మనిషిగడ్డం తెల్లగా వున్నది
That man's beard is gray.

గడ్డి *sub.* గడ్డి. (No plural.) Grass. గడ్డియిల్లు A thatched house.
గడ్డినేత Thatching.

గడించడం *v. a.* గడించు|గడించి. To provide for yourself; to
acquire. అతను కాసాసామ్మ గడించినాడు He has acquired a
great deal of money.

గడియ *sub.* గడియ|గడియలు. A bolt; the Telugu hour. ఆ తలుపు
గడియవెయ్య Bolt that door. యిక్కడికివచ్చి వకగడియ అయినది A
gurry of time has passed since I came here. N. B. Two
gurries and a half are reckoned to our English hour.

గడియడం *v. n.* గడుస్తూ|గడిచి. To elapse; to expire; to pass.
నలసంవత్సరం గడిచినది The year Nallah has expired. ఆ వుపద్రవ
ములోనుంచి గడిచివచ్చినాడు He has escaped from that danger,
and is come away.

గడుసు *adj.* Self confident; of good address. గడుసు మనిషి A
man of free approach and elegant manners.

గణితం *sub.* గణితపు|గణితములు. Arithmetic. యితను గణితపుప్రజ్ఞలో
మహాగట్టివాడు He is well versed in the science of
Arithmetic.

గత్తర *sub.* గత్తర|గత్తరలు. Disturbance; vexation. గత్తరచెయ్యడం
To disturb; to give trouble. అతను పూల్కోకివెళ్ళి గత్తరచేసినాడు
He went to the town and created disturbance there.

గతి *sub.* గతి|గతులు. State; condition; nature. వాడుచేసిన మాయ
చాత మాకు యీగతి సంభవించినది This is the condition I am
brought to, owing to his deceitful conduct. యీశ్వరగతి
యీచొప్పున వున్నది Such is the will of providence. గ్రహగతి
The course of the planets.

గద్ద *sub.* గద్ద|గద్దలు. A kite.

గది *sub.* గది|గదులు. A room; an apartment; a chamber.

గనక *adv.* Therefore; because. vide కాబట్టి.

గని *sub.* గనిగములు. A mine. వజ్రాంశు A diamond *mine*.

గంజాయి *sub.* గంజాయి. (No plural.) This is the preparation made from the leaf of the poppy, which is taken in great quantities in India mixed up with tobacco and smoked in the hookah. It has an exhilarating and intoxicating effect, like the opium.

గంజి *sub.* గంజి. (No plural.) *Conjy.* గంజినిళ్లు Thin *conjy.* This is rice boiled down to a liquid and is a very cooling, wholesome drink.

గంజీఫా *sub.* గంజీఫా | గంజీఫాలు. These are small thick tablets, ninety six in number, on the principle of our cards; with king, and vizier, drawn upon some; and 1, 2, 3, to the number of 10 marked on others. They are commonly of eight different colours; generally played by three people; but four can play at them. The game is called *ganjeepha*, from the Persian. గంజీఫా ఆడడం To play at *ganjeepha*.

గంటం *sub.* గంటపు | గంటములు. The *iron pen; style*; an iron pen with which the Indians write on the palmyra leaf. గంటంతో వ్రాయడం To write with the *guntum* or *style*.

గండం *sub.* గండపు | గండములు. Danger; peril; fatality. గండం తప్పడం To escape from *danger*.

గండ్ర *adj.* Cunning; sharp; quick. మహాగండ్ర మనిషి. A man of great *cunning*; vulgarly termed a *knowing fellow*. గండ్ర యిసుక *Coarse sand*.

గండి *sub.* గండి | గండ్లు. A small channel cut in the bank of a tank for letting the water go into the fields; a breach in the bank, when the water forces its way through.

గంత *sub.* గంత | గంతలు. A bullock saddle. ఆ యెద్దుపూద గంత వేసి నావా? Have you *saddled* that *bullock*?

గంతువెయ్యడం. చ. న. గంతు వేస్తూ | గంతు వేసి. To jump; to vault.

గంధం *sub.* గంధపుగంధములు. Prepared sandal-wood in the state in which the Indians rub it on their bodies; the general term for smell. యక్కడ మంచిగంధం కొట్టుకూ వున్నది There is a *nice smell* here. దుర్గంధం *Bad smell*. మంచి గంధం *Sandal-wood; a good smell*.

గంధకం *sub.* గంధకపు. (No plural.) Brimstone.

గబ్బిలం *sub.* గబ్బిలపుగబ్బిలములు. A bat.

గంప *sub.* గంపగంపలు. A basket, such as coolies use for carrying wine &c.

గ్రంథం *sub.* గ్రంథపుగ్రంథాలు. A composition; a work, such as contains both prose and verse. గ్రంథం Also means the *collection of leaves* in which the work is contained, commonly called a *book*. It is also the name of the letter, in which the Sanskrit is written amongst the Malabar people.

గ్రంధిజనస్సు *sub.* గ్రంధిజనస్సుగ్రంధిజనస్సులు. Medical drugs. ఆ ఔషధంలోకి ఆ గ్రంధిజనస్సులు తీసుకునిరా Bring those *drugs* here, to mix up in that medicine.

గ్రహం *sub.* గ్రహపుగ్రహములు. A planet; a demon. అతణ్ణి గ్రహం పట్టినది He is possessed by a *demon*. సూర్యుడు చెంద్రుడు మొదలైన గ్రహములు The sun and moon and other *planets*.

గ్రహణం *sub.* గ్రహణపుగ్రహణములు. An eclipse. సూర్యగ్రహణం An *eclipse* of the sun. చంద్రగ్రహణం An *eclipse* of the moon. గ్రహణం పట్టడం To be *eclipsed*.

గ్రహించడం *v. a.* గ్రహించుట గ్రహించి. To comprehend. ఆ వుత్తరములో మతలు గ్రహించినావా? Did you *understand* the meaning of that letter?

గర్భం *sub.* గర్భపుగర్భములు. The belly. గర్భంతో వుండడం To be *pregnant*. ఆ స్త్రీ పది సంవత్సరములనుంచి పిల్లలులేక యిప్పుడు గర్భంతోవున్నది That woman is now *big with child*, after having been ten years without getting children.

గరిటె *sub.* గరిటెగరిటెలు. A ladle; a spoon. N. B. The word గంపె has been adopted to signify a *spoon*, but గరిటె is the proper word.

గరిడీ *sub.* గరిడీగరిడీలు. Place of exercise. యావేళ గరిడీలోకి పాఠనం నిమిత్తం వెళ్ళినాను I went this day to the *place of exercise* to practise.

గర్భిణి *sub.* గర్భిణిగర్భిణులు. Pregnancy: pregnant woman. vide గర్భం.

గరుత్మంతుడు *sub.* గరుత్మంతునిగరుత్మంతులు. The kite commonly called *Garutmanthudu*, which the Indians consider sacred from an idea that Vishnoo used to ride upon this bird, or upon one of the same species, but infinitely larger.

గర్వపడడం *v. n.* గర్వపడుతూగర్వపడి. To be insolent; to be purse proud.

గర్వం *sub.* గర్వపుగర్వములు. Sauciness; insolence; pride.

గర్వంగా *adv.* Insolently. అతను నాతో మహా గర్వంగా మాట్లాడినాడు He spoke to me very *overbearingly*.

గరువు *sub.* గరువుగరువులు. A sandy, low, flat soil. గరుపనేల Item.

గల్లంతు *sub.* గల్లంతుగల్లంతులు. Disturbance. vide గత్తర.

గల్లా *sub.* గల్లా. (No plural.) Grain. యావూళ్లో యంత గల్లా వున్నది? How much *grain* is there in this village?

గవ్వ *sub.* గవ్వగవ్వలు. A cowrie or cowny the average of which is eighty to one dub.

గాక *adv.* Besides; moreover. యదిగాక *Besides this; moreover.* యదిగాక మరియేమైనా వున్నదా? Is there any more *besides this*? మీరు యిచ్చినవిగాక యింకా పదిరూపాయలు వున్నవి *Besides* what you gave, there are ten rupees *over*. గాగరా *sub.* గాగరాగాగరా. An under-garment; the same

as petticoat.

గజు *sub.* గజుగజులు. Glass or China-ware; glass hand-rings. గదిలోవున్న గజుచిప్ప తీసుకునిరా Bring that *China-vessel* from the godown. ఆ ఆడమనిషి కొత్తగజులు తొడుక్కున్నది That woman has put new *hand-rings* or *bangles* on.

గడి *sub.* గడిగడిలు. A Hackery; a carriage drawn by bullocks used by the Indians.

గడిచ *sub.* గడిచెగడిచెలు. An ass. గడిచెకూత The braying of an *ass*.

గానుగ *sub.* గానుగగానుగులు. A press; a mill. నూనె గానుగ An oil *press*. చెరుకు గానుగ A sugar *press*. గానుగ అడడం To *work* a mill.

గాబోలును *adv.* Perhaps. *vide* కాబోలును.

గాభరా *adj.* Confused; perplexed. అతడితో బెదురుమాటలు చెప్పి గాభరా చెయ్యకు Do not *confuse* him, by speaking threatening words.

గాయం *sub.* గాయపుగాయాలు OR గాయములు. A wound. గాయం తగలడం or కావడం To be *wounded*. గాయం చెయ్యడం To *wound*.

గ్రామం *sub.* గ్రామపుగ్రామములు. A village.

గ్రాసం *sub.* గ్రాసపుగ్రాసములు. Subsistence. నీకు గ్రాసముకు యేలా గున జరుగుచున్నది? How do you obtain your *subsistence*? ఆ వూళ్లో పశువులకు యేమైనా గ్రాసం కలదా? Is there any *forage* for the cattle at that village?

గారడీవాడు *sub.* గారడీవానిగారడీవాంకు. A slight of hand performer, as they are generally termed in India, a *conjurer*. These people are very numerous in India and very dexterous in their art.

గలం *sub.* గలపుగలాలు. A hook. యీ గలంతో యేలా గంటి చాపలు పట్టుకున్నావు? What kind of fish do you catch with this *hook*?

గాలి *sub.* గాలి, గాళ్ళు. The wind; a demon. గాలి బాగా వేస్తూ వున్నది There is a fine *wind* blowing. సుడి గాలి A whirl-wind. గాలి వెయ్యడం The wind to blow. గాలి విసరడం The wind to blow hard. గాలి వాన Wind and rain, properly a tempest. This word when written గాళ్ళు in the plural, means an infection amongst cattle. పశువులకు గాళ్ళు An infection amongst the cattle.

గాలించడం *v. a.* గాలిస్తూ, గాలించి. To search for; to look out; to clear out. బియ్యంలో రాళ్ళు గాలించడం To clear rice of sand or stones. పెట్టలో వస్తువులు గాలించడం To search a trunk for any articles. మనిషిని గాలించడం To send in search of a man.

గిట్టమి *sub.* గిట్టమి, గిట్టములు. Enmity variance. అతనికి నామీద గిట్టమి వున్నది He is at *variance* with me.

గిత్త *sub.* గిత్త, గిత్తలు. A steer; a runt.

గిద్ద *sub.* గిద్ద, గిద్దలు. A small measure, eight to the seer and sixteen to the manika.

గిన్నె *sub.* గిన్నె, గిన్నెలు. The name of the small cups of brass or other metal, used by the Indians to hold ghee.

గింజ *sub.* గింజ, గింజలు. Seeds. వీడి విత్తు.

గియ్యడం *v. a.* గీస్తూ, గీసి. To rule lines. వీడి గీసి వెయ్యడం. This word when applied to toddy implies the drawing of it. కల్లు or తాడి గియ్యడం To draw toddy. నాలుక గియ్యడం To scrape the tongue. తల గియ్యడం To shave the head. కత్తితో గియ్యడం To scrape with a knife.

గిల్లడం *v. a.* గిల్లుతూ, గిల్లి. To pinch.

గిల్లు *sub.* గిల్లు, గిల్లులు. A pinch.

గీకడం v. a. గీకుతూ|గీకి. To scrape. vide గీరడం.

గీలు sub. గీలు|గీలు. A line; a mark or stroke. ఆ పుస్తకంలో గీలు గీయి. Rule the *lines* in that book. ఆ అక్షరంపైన గీలు వాగావెయ్యి Make the *stroke* over that letter, properly. గీలు in this sense, means the stroke over a letter, to denote a stress to be laid upon it on pronouncing it, distinguishing the *long* from a *short* vowel.

గీపెట్టడం v. n. గీపెట్టుతూ|గీపెట్టి. To cry.

గీరడం v. a. గీరుతూ|గీరి. To scrape; to scratch with any sharp instrument. Also to tear any thing with the teeth. చూమిడి లెంకపండ్లతో గీరినాడు He took the inside of the mango and *tore* it with his teeth.

గీర్వాణం sub. గీర్వాణపు. (No plural.) Synonymous with *Sanskrit*. vide సంస్కృతం.

గీశివెయ్యడం v. a. గీశివేస్తూ|గీశివేసి. To scratch out; to erase. ఆమాట గీశివెయ్యి *Scratch out* that word.

గుక్క sub. గుక్క|గుక్కలు. The breath. వక గుక్కలో నేను వస్తాను I shall be back in a *breath*. గుక్కడు నీళ్ళు As much as a *gulp* of water.

గుగ్గిలం sub. గుగ్గిలపు. (No plural.) Dammar.

గుచ్చడం v. a. గుచ్చుతూ|గుచ్చి. To prick; to thread; to string. నాచేతులో ముల్లు గుచ్చుకున్నది A thorn has *pricked* my hand. ఆ నూదిలో దారం గుచ్చు *Thread* that needle. మత్యాల గుచ్చడం To string pearls.

గుచ్చుకోవడం v. a. గుచ్చుకుంటూ|గుచ్చుకుని. To prick. vide గుచ్చడం. గుజ్జా adj. A revenue term signifying *expired*; *elapsed*.

సజ్జా సాలు OR సాలు సజ్జా *Last year.*

సజారు *sub.* సజారు|సజారులు. *The soft substance in fruit. vide.*

సంజా.

సట్ట *sub.* సట్ట|సట్టలు. *A hillock; unevenness in ground. ఆ భూమిలో కానాసట్టలు వున్నవి There are many hillocks in that ground.*

సట్ట *sub.* సట్ట|సట్టలు. *Deceit; false appearance. vide వర్జం.*

సడ్డ *sub.* సడ్డ|సడ్డలు. *A cloth; a small piece of cloth. ఆ సడ్డ ముక్క యిప్పించు Give me that piece of cloth.*

సడ్డసూబ *sub.* సడ్డసూబ|సడ్డసూబలు. *An owl.*

సడ్డి *sub.* సడ్డి|సడ్డి. *A pagoda or eastern temple; the name of the mark on consonants to signify the vowel e.*

సడ్డి *adj.* Blind. సడ్డివాడు *A blind man.* సడ్డిది *A blind woman.*

సడ్డికె *sub.* సడ్డికె|సడ్డికెలు. *A hut.*

సడ్డు *sub.* సడ్డు|సడ్డు. *An egg. సడ్డుపెట్టడం To lay eggs. కంటిసడ్డు The ball of the eye.*

సడుగుశ్శాడడం *v. n.* సడుగుశ్శాడుతూ|సడుగుశ్శాడి. *To whisper. వారు సడుగుశ్శాడుతూ వున్నారు They are whispering together. సుసనులాడడం Item.*

సరాకం *sub.* సరాకపు|సరాకాలు. *The multiplier in arithmetic.*

సరాం *sub.* సరాపు|సరాములు. *Nature; quality; disposition. అతను మంచిసరాం కలవాడు He is a man of a good disposition. చెడ్డసరాం Bad disposition. నాకు శరీరంలో సరాం అయినది My body is restored to a good state.*

సరించడం *v. a.* సరించు|సరించి. *To multiply. మూడింటిలో నాలుగు సరింపే పన్నెండు అవుతుంది The multiplication of four by three makes twelve.*

సరింతం *sub.* సరింతపు|సరింతములు. *Spelling, as it relates to letters; and multiplication, as it regards figures. సరింతం సరించడం To spell; to multiply.*

సత్త *sub.* సత్త|సత్తలు. *Rent; farm. సత్తగాడు Renter or farmer.*

గుత్తి *sub.* గుత్తిగుత్తులు. A bunch or cluster. అంగూరుపండ్ల గుత్తి

A cluster of grapes. పువ్వుల గుత్తి A bunch of flowers.

గుత్తి *sub.* గుర్తుగుర్తులు. Mark; token. బట్టమీద గుర్తు పెట్టలేదు
They have not put a mark upon the cloth. అనుగ్రహమునకు
గుర్తు Token of favour. గుర్తుపట్టడం To recollect and recognize.

గుద్ది *sub.* గుద్దిగుద్దులు. The clenched fist. వాణ్ని గుద్దవోపడతేసినాడు
He knocked him down with his fist.

గునపం *sub.* గునపపుగునపములు. An iron crow-bar. అగోడ పడగొట్ట
దానకు గునపం కొవలెను The crow-bar is wanted to knock
down that wall.

గునవడం *v. n.* గునున్నాగునిసి. To grumble with discontent; to
murmur.

గుప్పడం *v. a.* గుప్పటూగుప్పి. To fling; to throw at. అతడు నామీద
గుప్పెడుపువ్వులు నుప్పినాడు He threw a handful of flowers at me.

గుప్పిలి *sub.* గుప్పిలిగుప్పిళ్ళు. A clenched hand or fist.

గుప్పెడు *sub.* గుప్పెడుగుప్పెళ్ళు. Handful of any thing.

గుంజ *sub.* గుంజగుంజలు. A pillar. యింటి గుంజలు The pillars of a
house. *vide* స్తంభం.

గుంజ *sub.* గుంజగుంజలు. Inside or substance of fruit. అరిటి
పండులో గుంజ The inside of a plantain.

గుంజలాడడం *v. a.* గుంజలాడుతూగుంజలాడి. To wrestle.

గుంట *sub.* గుంటగుంటలు. A hole. *vide* గొయ్యి.

గుండ్రన *sub.* గుండ్రనిగుండ్రనలు. Roundness. గుండ్రనిబల్ల A round
table, ఆ బంతికి గుండ్రన తక్కువ That ball wants roundness.

గుండా *adv.* Thro'. ఆ ద్వారంగుండా నేను లోపలికి వెళ్లినాను I went
thro' the gate; it is also figuratively used as follows. అతను
మహాగుండా మనిషి He is a very thorough fellow.

గుండు *sub.* గుంటిగుండ్లు. A bullet or ball. శుపాకి గుండు Musket ball.
ఫీరంగి గుండు A cannon ball.

గుండె *sub.* గుండెగుండెలు. A heart. గుండెకాయ Item. గుండె means

(figuratively) *fortitude* and *boldness*. అతను మంచినుండే కలవాడు He is a man of a *stout heart*. అలాగంటి పనిచెయ్యడానకు నాకు నుండే వున్నదా? Have I the *boldness* to do such a thing?

సుమ్మడి పురుగు *sub.* సుమ్మడి పురుగు సుమ్మడి పురుగులు. A species of butterfly.

గుమాస్తా *sub.* గుమాస్తా గుమాస్తాలు. An agent; commonly called *Gomastah* in India.

గుమ్మి *sub.* గుమ్మి గుమ్మలు. A granary.

గుంపు *sub.* గుంపు గుంపులు. A knot. ఆ కర్రకు చాలా గుంపులు వున్నవి. There are a great many *knots* in that wood. This word is applied to our meaning of band or assemblage. కొంగల గుంపు A *knot* of thieves. మనుషులగుంపు An *assemblage* of people. పశువుల గుంపు A *number* or *parcel* of cattle.

గుర్రం *sub.* గుర్రపు గుర్రములు. A horse. గుర్రపు పిల్ల A *foal*. గుర్రం తొక్కడం A *horse* to *step out*. గుర్రపు డెక్క A *horse's hoof*. గుర్రపు లద్ది *Horse-dung*. గుర్రపు సాల *Horse stable*.

గురి *sub.* గురి గురులు. An aim; a sight. గురితప్ప చెయ్యడం To *miss* your *aim*. గురి చూడడం To *take aim*. అతను ఆ గోడమీద గురి చూచినాడు He *aimed* at that wall. ఆ మనిషి అంబు గురిగా వేస్తాడు కాని తప్ప చెయ్యడు Whenever that man *takes aim*, his arrow never misses the mark. This word also means *esteem* or *respect*. గురి వుండడం To have *esteem*.

గురించి *adv.* Regarding; on account of. అందున గురించి On *that account* or *therefore*. యెందున గురించి? *Wherefore?* on *what account?* యందున గురించి On *this account*; for *this reason*; hence. అతణ్ని గురించి యేమి చేసినావు? What did you do *regarding* him? అందున గురించి యిక్కడికి రావడంలేదు I did not come here *on that account*. యెందున గురించి అంతదూరం వెళ్లినావు? What was the *reason* you went so far?

గుర్రం *sub.* గుర్రు గుర్రులు. Snoring. నిద్రలో గుర్రపెడతాడు He *snores*

- in his sleep. Figuratively *గురుగా వుండడం* to be *enraged*.
 గురువారం *sub.* గురువారపు|గురువారములు. Thursday.
 గురువు *sub.* గురువు|గురువులు. A teacher, both for the instruction of the mind and the care of the soul. *vide* అయ్యవార.
 గుల్షబ్ పువ్వు *sub.* గుల్షబ్ పువ్వు|గుల్షబ్ పువ్వులు. The *goolshub* flower is long in its leaves, of a white colour, resembling the *hyacinth* but of a much stronger smell. It is commonly used at nights, both by men and women in India: hence its name, as derived from the Persian.
 గుల్ల *sub.* గుల్ల|గుల్లులు. An oyster. గుల్ల కర్ర A *hollow stick*. This name is also the general term for *shell*. గుల్ల శున్నం *Shell chunam*. చింత గుల్ల Tamarind in the *shell* or *pod*.
 గులాబు పువ్వు *sub.* గులాబు పువ్వు|గులాబు పువ్వులు. A rose.
 గువ్వ *sub.* గువ్వ|గువ్వలు. A dove.
 గుసగుస *sub.* గుసగుస|గుసగుసలు. A whisper. గుసగుసలాడడం To whisper.
 గుహ *sub.* గుహ|గుహలు. A den; a cave. ఆకొండగుహలో పెద్దపులులు వుండవచ్చును There may be royal tigers in the *den* of that hill.

నూ

- నూటం *sub.* నూటపు|నూటములు. A wooden mallet.
 నూడ *sub.* నూడ|నూడలు. This is the name of a hollow shaped matting, having strings tied to each end, by which two people take hold and lift water out of any tank or reservoir into a field, or from a lower field into a higher.
 నూడు *sub.* నూటి|నూళ్లు. A bird's nest. పిట్టనూడు. Item. This word also means the *small receptacles*, formed in the walls of the houses in India. This word is also applied to the *junnaloo* or *maize* when *heaped* before it is thrashed.

నూన *sub.* నూననూనలు. A large earthen vessel used by washers, and also in family houses. vide నాన.

నూన *sub.* నూనినూనలు. A hunch or unevenness. కర్రకు నూనలు *Bumps* in wood. నూని వాడు A man with a *hunch-back*. నూని ది A woman with a *hunch-back*.

నూబ *sub.* నూబనూబలు. The drum of the ear; the proper name for an owl, more generally called నుడ్ల నూబ.

నె

నెంటడం *v. a.* నెంటుతూ! నెంటి. To push. నెట్టడం Item.

నెంటు *sub.* నెంటు! నెంటు. A push. వాణ్ని వక నెంటులో పడవేసినాను I over-threw him with *one push*.

నెల *sub.* నెల! నెలలు. A bunch. అరిటి నెల A *bunch* of plantains.

నెలవడం *v. a.* నెలుస్తూ! నెలిచి. To gain; to win. అటలో పదిరూపాయాలు నెలిచినాను I *gained* ten rupees at play.

నెలుపు *sub.* నెలుపు! నెలుపులు. Gain. అటలో అతనికి యెంత నెలుపు వచ్చినది? How much was his *gain* at play.

నె

నెన *sub.* నెన! నెనలు. A female buffalo. These animals are used in India, exactly as they use cows.

నొ

నొగ్గి *sub.* నొగ్గి! నొగ్గలు. Crookedness. నొగ్గి ముత్యం An-*uneven* pearl. నొగ్గి పండ్లు *Crooked* teeth. నొగ్గి నల *Crooked*; *uneven*.

నొట్టం *sub.* నొట్టపు! నొట్టములు. A case; a small box. చుట్టల నొట్టం A box for holding cigars or cheroots. It is made of a bamboo hollowed out and is applied to various other uses. కుపాక నొట్టం The *barrel* of a musket or fowling-piece.

! నొట్టు *adj.* Difficult to remember or to retain. This word is applied to such phrases or lines in composition as are of a cramped nature, and not easily remembered in the repetition. నొట్టు మాటలు *Difficult words to remember.* నొట్టుగా Possessing *difficulty.* యీశ్లోకం మహా నొట్టుగా వున్నది This verse is very *difficult*, that is, to remember and repeat.

నొడ్డలి *sub.* నొడ్డలి, నొడ్డంట్లు. A hatchet or axe. నొడ్డలితో కొట్టడం To *hew* or *cleave* with a *hatchet.*

నొడారివాడు *sub.* నొడారివాని, నొడారివాంట్లు. A maker of slippers; a shoe-maker.

నొడ్డు *sub.* నొడ్డు, నొడ్డు. A head of cattle; *barrenness*; *impotence.* ఆతనికి పది నొడ్డు వున్నవి He has got ten *head of cattle.* నొడ్డు వోతు A man of *impotence.* The term is also erroneously applied to women. నొడ్రాలు A *barren* woman. నొడ్డు టావు A *sterile* cow. నొడ్డు చెట్టు A *barren* tree. నొడ్డు భూమి *Sterile* ground or soil.

నొడుగు *sub.* నొడుగు, నొడుగులు. An umbrella. నేను యెండ తగలకుండా నొడుగు తెచ్చుకున్నాను I have brought the *umbrella* to keep the sun off.

నొరగుడం చ. న. నొరగుకూ, నొరగిరి. To mutter to yourself.

నొంగలి *sub.* నొంగలి, నొంగళ్లు. A sort of rug usually termed *komely* in India. They are very coarse, being made of hair and answer for covering to horses. నొంగలి పురుగు A kind of caterpillar full of hair, the touch of which inflames the skin. *Komely* కంబలి.

నొంతుక *sub.* నొంతుక, నొంతుకలు. The throat.

నొంది *sub.* నొంది, నొందులు. A narrow street; a harbour. యీపట్టు మూలో గొండులు గొండులుచాలా వున్నవి: పెద్దవిధులు లేవు This town has a great number of *lanes* (or small passages), but no principal streets. గాలి విస్తరించినందున వీటికి నొందిగా పిలువబడుతోంది The wind being very strong they have

taken that vessel into harbour.

నొప్ప *adj.* Great; eminent. నొప్పమనిషి A big man or man of eminence. నొప్పయిల్లు A large house. నొప్పగుర్రం A big horse.

నొప్పతనం Bigness; elevation of rank.

నొయ్యి *sub.* నోతి, నోతులు. A hole. అవోవలో నోతులుతవ్వినారు They have dug holes in that road.

నొరపం *sub.* నొరపపు, నొరపములు. A curry comb. This word should properly be written కొరపం.

నొర్ర *sub.* నొర్రె, నొర్రెలు. A sheep. నొర్రెసాతేలు or నొర్రెపోతు A ram. నొర్రెపిల్ల A lamb. నొర్రెలు Sheep.

నొల్ల *sub.* నొల్ల, నొల్లలు. A cow keeper or shepherd. నొల్లవాడు *Item.* నొల్లకులం Cowkeeper caste. నొల్లవాండ్లు మేకలను మేపుతావున్నారు. The *shepherds* are attending the sheep. నొల్లవాండ్లు వెన్న చేస్తారు The *cowkeepers* make butter.

నొలుసు *sub.* నొలుసు, నొలుసులు. A chain. సరిపెట్టి నొలుసు A gold chain worn at the wrist.

నొల్లం *sub.* నొల్లపు, నొల్లములు. A hasp, for shutting upon a staple, where padlocks are used.

నో

నోకడం *v. a.* నోకుమా, నోకి. To scratch. నాపీపు దురదపెట్టుతూవున్నది, నోకు! My back itches, scratch it!

నోటు *sub.* నోటు, నోటులు. Lace or border. నీలి నోటు A blue border. జరినోటు Narrow gold lace. పట్టు నోటు A silk border. నోటుగాడు A person of self sufficiency.

నోడ *sub.* నోడ, నోడలు. A wall. రాతి నోడ A stone wall. మంటి నోడ A mud wall.

నోడి *sub.* నోడి, నోడిలు. A mare.

నోడిపెట్టు *sub.* నోడిపెట్టు, నోడిపెట్టు. A blow with the knuckles on the head. మొటికాయలు.

నోడు *sub.* నోడు|నోడులు. Circumstance; concern; subject matter. అతని నోడు యేమి? What is the matter with him? అతని నోడు యేమో విచారించు Enquire into his case and see what it is.

నోగు *sub.* నోడు|నోడులు. Gum; paste.

నోదుములు *sub.* నోదుములు. (No singular.) Wheat.

నోనె *sub.* నోనె|నోనెలు. A kind of pack-cloth, well known by the name of *gunny*. నోనె పట్టా A piece of *gunny*.

నోండ్రించడం *sub.* నోండ్రింస్తూ|నోండ్రించి. To roar, as a wild beast.

ఆ కొండవీధి పైదొడ్డున నోండ్రించగా విన్నాను I heard a tiger *roaring*, on the top of that hill. నోండ్రించడం is also used for the *noise* made by a person, when vomiting.

నోపురం *sub.* నోపురపు|నోపురములు. The gateway or archway at the entrance of pagodas.

నోమేధికం *sub.* నోమేధికపు|నోమేధికములు. The name of a hard black stone.

నోరింక *sub.* నోరింక|నోరింకలు. The name of the bird, commonly called the *myna*.

నోరింత *sub.* నోరింత|నోరింతలు. Henna or nail-dye plant. It yields a red dye, when bruised, which the Indians apply to the nails and palms of their hands, at certain feasts. నోరింట Item. నోరింత దగ్గు The whooping cough.

నోరు *sub.* నోటి|నోళ్ళు. The nail of the finger or toe. పిట్ట నోరు A bird's *claw*. పులి నోరు A tiger's *claw*. పిల్లి నోరు A cat's *claw*.

నోలీ *sub.* నోలీ|నోలీలు. Marbles, with which boys play.

నోవు *sub.* నోవు|నోవులు. A cow. ఆవు Item.

ఘటించడం

ఘటించడం *భ. ఆ.* ఘటించుట|ఘటించి. To happen; to arise; to

accrue. యీ ధర్మకార్యం చేసినందున మీకు చాలా పుణ్యం ఘటించును By this charitable act of yours, your reputation will increase for benevolence.

ఘంట *sub.* ఘంటఃఘంటలు. A bell. These are used, of all sizes, in pagodas and on elephants or bullocks. The *plate* made of a mixed metal on which the Indians strike their hours, better known by the name of *ghurry*. Hence *gunta* is the adopted name for the word *hour*.

ఘనం *sub.* ఘనపుఘనాలు. Honour; dignity; honesty.

ఘరషణ *sub.* ఘరషణఘరషణలు. Dispute; contention. ఘరషణ చెయ్యడం To dispute; to contend. నాతో బాకీ నిమిత్తం ఘరషణ చేశాడు. He has disputed with me, regarding a balance.

చ

చక్కన *sub.* చక్కనఃచక్కనలు. Beauty. ఆ చక్కన చూడు! Behold the beauty of that woman!

చక్కని *adj.* Beautiful; handsome. చక్కని వాడు A handsome man. చక్కనిది A beautiful girl. చక్కని మాటలు Agreeable or pleasing speeches. చక్కని తనం Beauty.

చక్కముకిరాయి *sub.* చక్కముకిరాయిచక్కముకిరాయి. A flint.

చక్రం *sub.* చక్రపుచక్రములు. A wheel.

చక్కిరిగింత *sub.* చక్కిరిగింతఃచక్కిరిగింతలు. A tickling. నాకు చేతిలో చక్కిరిగింత వున్నది I have got a tickling in my hand. చక్కిరిగింత పెట్టడం To tickle. నాకు చక్కిరిగింత పెట్టకు Do not tickle me.

చచ్చిపోవడం *v. n.* చచ్చిపోతూచచ్చిపోయి. To die. చచ్చిపోవడం.

చచ్చాకం *sub.* చచ్చాకపుచచ్చాకములు. Squareness. బల్ల యొక్క చచ్చాకం The squareness of a table.

చడ్డ *adj.* Bad; wicked. చడ్డతనం Badness; evil. అతనికి చడ్డతనం లేదు There is no evil in that man. చడ్డపని A bad action.

చ త్ర *sub.* చ త్రచ త్రలు. Rubbish; dirt. యింట్లో చ త్రఅంతా వూడించి వెయ్యి Sweep out all the dirt from the house.

చ త్వారం *sub.* చ త్వారపుచ త్వారములు. Dimness of sight. అతనికి చ త్వారం పట్టివది గనక సులోచనాలు లేనిది వ్రాయలేదు That man is dim-sighted and cannot write without spectacles.

చద *sub.* చదచదలు. A white-ant. చద పురుగు. Item.

చదరంగం *sub.* చదరంగపుచదరంగములు. The game of chess. చద రంగపు సారలు or కాయలు Chess-men. చదరంగపు బలం The whole of the chess-men. చదరంగం ఆడడం To play at chess. చదరంగపు బల్ల A chess-board.

చదవడం *v. a.* చదువుతూచదివి. To read; to peruse. ఆ మనిషి కానా పుస్తకాలు చదివినాడు గనక మంచి బుద్ధిమంతుడు That man is a man of knowledge, having read a great many authors.

చదును *sub.* చదునుచదునులు. Evenness; level. చదును చెయ్యడం To make even or equal. తోటలో నేల చదును చెయ్యి Make the ground of the garden level.

చనిపోవడం *v. n.* చనిపోతూచనిపోయి. To die. వీధి చావడం.

చన్ను *sub.* చన్నుచన్నులు. The breast; the teat of animals. మొగవాడి చన్ను A man's breast. ఆడదాని చన్ను A woman's breast. కుక్క చన్నులు A bitch's teat, &c. &c.

చను మొన *sub.* చను మొనచను మొనలు. The nipple.

చనువు *sub.* చనువుచనువులు. Friendship. స్నేహం Item.

చంచలగువ్వ *sub.* చంచల గువ్వచంచల గువ్వలు. A turbid dove.

చంద్రకాంత పువ్వు *sub.* చంద్రకాంత పువ్వుచంద్రకాంత పువ్వులు. The name of a flower. It is of different colours, white, red and yellow, and sometimes of mixed colours. It does not smell well.

చందమామ *sub.* చందమామచందమామలు. The moon. The name also of a part cut from the centre of the sprout first issuing from the palmira nut, which the natives eat.

చంద్రుడు *sub.* చంద్రుడిచంద్రులు. The moon. ఆ శ్రీ యొక్క సాగరైవ

ముఖం వెయ్యిచంద్యలవలె వున్నది That woman's beautiful face shines like a thousand moons.

చందా *sub.* చందాచందాలు. Subscription. చందా వెయ్యడం To *subscribe*. అతని పెండ్లి నిమిత్తం చందా చేసినారు They have made a *subscription* for his marriage. చందా కాగితం Subscription paper.

చందువా *sub.* చందువాచందువాలు. The name given to the cloth put to the roofs of houses in India, commonly to the bed-rooms.

చందువా చాప *sub.* చందువా చాపచందువా చాపలు. This is the fish which we call the *pomfret*. It is extremely delicate and well flavoured. It is thought to resemble the turbot.

చంప *sub.* చంపచంపలు. The cheek. చంపకాయ A slap on the face. చంపడం *v. a.* చంపుతూచంపి. To kill; to murder. చక మనిషిని చంపినాడు He has murdered a man.

చప్పగా *adv.* Insipid; tasteless. యా చల్ల చప్పగావున్నది This butter-milk is *tasteless*. యా పండు చప్పగావున్నది This fruit is *insipid*.

చప్పట్లు *sub.* చప్పట్లు. (No plural.) A clapping of the hands. చప్పట్లు కొట్టడం To clap the hands. కాకిని బెదిరించే నిమిత్తం చప్పట్లు కొట్టినాడు He *clapped* his hands, to frighten away the crow. N. B. The Indians clap the hands sometimes in ridicule, but never in the way of applause, as Europeans are accustomed to do.

చప్పరించడం *v. a.* చప్పరిండ్తూచప్పరించి. To suck. అతను పటికబెల్లం నోటిలో వేసుకొని చప్పరించినాడు He has taken sugar candy in his mouth and *sucked* it.

చప్పా *sub.* చప్పాచప్పాలు. A mark or impression, such as is made on cloth. This word has lately been understood to mean *printing*, to which it is not inapplicable. చప్పా వెయ్యడం To *mark* or *print*. బట్టలు చప్పా వెయ్యడం To *mark*

or *print* cloths. కాకితాలమీద చప్పా వెయ్యడం To *mark* or *print* papers.

చప్పుడు *sub.* చప్పుడుచప్పుళ్ళు. A noise; a disturbance. అక్కడ యేమో చప్పుడు అవుతూవున్నది, విచారించు! Go and see what that *noise* is there!

చమ్మ *sub.* చమ్మచమ్మలు. Dampness. యీ కాగితం చమ్మపట్టినది This paper has got *damp*. చమ్మగిలడం To be *damp*.

చమర్చడం *v. n.* చమర్చుతూచమర్చి. To be damp; to sweat. vide చమ్మ.

చమట *sub.* చమటచమటలు. Perspiration. చమట పట్టడం To *perspire*.

చమటకాయ *sub.* చమటకాయచమటకాయలు. A prickly heat; lichen.

చమత్కారం *sub.* చమత్కారపుచమత్కారములు. Dexterity; ingeniousness; subtility; wit. అతను మాట్లాడేటప్పుడు చమత్కారపు మాటలుఅడి నవ్వించాడు His speech is so full of *ingeniousness* and *wit* that he makes all people laugh. చమత్కారి A *dexterous* or *dextrous* person.

చమరడం *v. a.* చమరుతూచమిరి. To rub or beasmear.

చముడు *sub.* చమిటిచముళ్ళు. Deafness. చముడు పట్టడం To *become deaf*. చముడు చెట్టు Is the name given to what is commonly called the *milk hedge*. చముడు కాకి Is also the name of a bird commonly called the *crow-pheasant*. The word is often written చవుడు.

చమురు *sub.* చమురుచముర్లు. Oil or grease of every kind.

చర *sub.* చరాచరలు. A ravaging; ravishing; violating.

చరపడం *v. a.* చరుపుతూచరిపి. To spoil; to corrupt. పని చరపడం To *spoil* business. కాగితం చరపడం To *blot* paper. స్త్రీని చరపడం To *defile* a woman.

చర్మం *sub.* చర్మపుచర్మములు. The skin; a hide. మనిషి చర్మం A man's *skin*. కొద్దు చర్మం The *hide* of a beast.

చల్ల *sub.* చల్లచల్లలు. Butter-milk.

చల్లడం *v. a.* చల్లకూచల్లి. To sprinkle. ఆ పువ్వులమీద కొద్దిగా నీళ్ళు చల్లు *Sprinkle* a little water on those flowers. పన్నీరు చల్లడం To *sprinkle* rose water.

చల్లన *sub.* చల్లని. (No plural.) Coldness or freshness of air.

చల్లదనం *Item.* చల్లని నీళ్ళు *Cold* water.

చలనం *sub.* చలనపుచలనములు. A shaking.

చలమ *sub.* చలమచలములు. A garden well.

చలన *sub.* చలనచలములు. A bleaching. చలన చెయ్యడం To *bleach*.

చాకలవాడు బట్టలు చలనచేసినాడు The washerman has bleached the clothes. N. B. When this word is written in the plural, it applies to the cold in the human frame, at the point of death.

చలి *sub.* చలి. (No plural.) A shivering or severe cold. చలి జ్వరం or వూష్టం *Cold* and fever. చలికాలం The *cold* season. యీజేళ్ళ మహా చలిగావున్నది It is very cold to-day.

చలికత్తె *sub.* చలికత్తెచలికత్తెలు. A companion or friend, as applicable amongst women.

చలికొడు *sub.* చలికొడిచలికొంట్లు. A companion or friend, as applied amongst men.

చలించడం *v. n.* చలించుకూచలించి. To shake. విడ కదలడం.

చవడు *sub.* చవటి. (No plural.) A sort of clayey sand of the nature of fuller's earth, used by the washing people in India for *cleansing* the clothes given to them to wash, and also by dyers to *prepare* the cloth before it is painted. This word is also written చవుడు.

చవి *sub.* చవిచవులు. Taste. మంచిచవి A good taste. చవిగా వుండ లేదు The *taste* is not good. చవిచూడడం To *taste*. ఆ పండు చవిచూడు *Taste* that fruit.

చవుక *adj.* Cheap. చవుక వస్తువు. A cheap thing. This word is also written చాక.

చవులపిల్లి *sub.* చవులపిల్లిచవులపిల్లులు. A hare.

చా

చాకరు *sub.* చాకరు|చాకర్లు. A servant.

చాకలవాడు *sub.* చాకలవాడి|చాకలవాండ్లు. A male washer. చాకల కులం
The washer caste. చాకలది A female washer.

చాకలి *sub.* చాకలి|చాకంట్లు. A washer. vide చాకలవాడు.

చాకిరీ *sub.* చాకిరీ|చాకిరీలు. Service. నాకింద చాకిరీ చేస్తూవున్నాడు He
is in my *service*.

చాచడం *v. a.* చాచుతూ|చాచి. To stretch. చెయ్యి చాచి బల్లమీద
కొగిడం పుచ్చుకొ *Stretch* out your hand and take that paper
off the table.

చాట *sub.* చాట|చాటలు. A hand basket. They are made flat
and used for winnowing grain and for holding rice and
vegetables and other articles in common use.

చాటించడం *v. n.* చాటిస్తూ|చాటించి. To publish or proclaim by
beat of tom-tom.

చాటింపు *sub.* చాటింపు|చాటింపులు. Publication by beat of tom-
tom. యీ మాట చాటింపు చేయించు Get this *beat* by tom-tom!
vide ప్రకటన.

చాటు *sub.* చాటు|చాట్లు. A shadow or any thing to obscure the
light. It also means *secrecy* or any thing *private*.
చాటుమాటు *Secret* or *private* information. చాటు నిలుచోకు
Get out of the *light*: that is, do not stand as a *shadow*
to me. ఆ గోడచాటున నిలుచోకు Do not *stand* in the *shade*
of that wall: that is, *behind* the wall.

చాడీ *sub.* చాడీ|చాడీలు. A tale; a story. చాడీలు చెప్పడం To tell
tales. నామీద చాలా చాడీలు చెప్పినాడు He has *invented* a
great number of *tales* against me.

చాత *pre.* By or through; for. యీపని అతనిచాత చెయ్యబడ్డది
This business is done *by* him. చాతను Item. నీవు యెందుచాత

యక్కడికి వచ్చినావు ? *For what purpose have you come here?*
చాందినీ *sub.* చాందినీ|చాందినీలు. Cloths fixed to the roofs of
houses. *vide చందువా.*

చాప *sub.* చాప|చాపలు. A fish. చాపల వాడు A *fisherman*. చాపలు
పట్టడం To catch *fish*. చాపవేట *Fishing*. పల్లెవాండ్లు చాపలవేట
నిమిత్తం వెళ్లి నారు The *fishermen* have gone to *fish*.

చాప *sub.* చాప|చాపలు. A mat. యీ చాపమీద చాప వేయ్యి Put the
fish upon this *mat*. తెరచాప The *sail* of a ship.

చాయ *sub.* చాయ|చాయలు. Paint; shadow. పాలకి చాయ బాగావున్నది
The *paint* of the palanquin is very good. మేము కంపిణీవారి
చాయను వున్నాము I live under the company's *shadow* :
that is, their *protection*.

చారు జామా *sub.* చారుజామా|చారు జామాలు. A pad, used in the
room of a saddle by the Indians.

చాలడం *v. n.* చాలుతూ|చాలి. To suffice. నీవు యిచ్చిన సొమ్ము నాకు
చాలుతున్నది The money you have given me will *suffice*.

చాలదు *adv.* Insufficient. మీరు యిచ్చిన సొమ్ము చాలదు The money
you have given is *not enough*.

చాలా *adj.* Plenty. చాలామంది Plenty of people. చాలా పళ్లు A
great quantity of fruit.

చాలు *sub.* చాలు|చాళ్లు. A furrow; destiny. నాగటి చాళ్లు
Plough *furrows*. యింటి చాలు *Fortune* or *destiny* of a house.
దాని యింటిచాలు యెప్పటికీ ఆడపిల్లలు కలిగే మరియద It was the
destiny of her house to bring forth nothing but girls.

చాలును *adv.* Enough. మీరు అన్న మాట చాలును What you have
said is *enough*.

చావడం *v. n.* చచ్చు|చచ్చి. To die. *vide చనిపోవడం.*

చావడి *sub.* చావడి|చావళ్లు. The hall in a house; the
cutwal's choultry. అతను యింట్లో చావట్లో కూర్చుండి వున్నాడు
He is sitting in the *hall* of his house. నిన్నటి రాత్రి కొత్తాలు
చావట్లో యెందరు దొంగలను వేసినారు? How many thieves were

put in the *cutwal's choultry* last night ?

చావు *sub.* చావుచావులు. Death ; decease ; demise.

చి

చిక్కడం *v. n.* చిక్కుతూ|చిక్కి. To grow lean ; to secure ; to hold fast. ఆ మనిషి మహా చిక్కినాడు That man has got very *lean*. ఆ దొంగ నాకు చిక్కినాడు I could *secure* that thief. పిట్ట నా చేతిలో చిక్కినది I have got *hold of* a bird in my hand.

చిక్కన *sub.* చిక్కన|చిక్కనలు. Thickness. కాగితపు చిక్కన *Thickness of paper*. బట్ట చిక్కన *Thickness of cloth*.

చిక్కని *adj.* Thick. చిక్కని కాగితం Thick paper. చిక్కని తనం *Thickness*.

చిక్కుం *sub.* చిక్కుపు|చిక్కుములు A small net to hold birds or grass.

చిక్కుంటు *sub.* చిక్కుంటి|చిక్కుంటు. The name of a species of comb with only four or five large teeth, with a long handle to lay hold of and is used for the purpose of separating the hair, in order to make it into plats or plaits.

చికిలించడం *sub.* చికిలించు|చికిలించి. To neigh. ఆ గుర్రం మహా చికిలిస్తున్నది That horse *neighs* very much.

చికిలింపు *sub.* చికిలింపు|చికిలింపులు. A neigh or neighing.

చికిలీగర్ *sub.* చికిలీగర్|చికిలీగర్లు. A *chickeldar* ; properly speaking, a *knife-grinder*. చికిలీగర్ కత్తి తోమినాడా? Has the *chickeldar* ground the knife?

చిక్కు *adj.* Entangled. తలవెంట్రుకలు చిక్కు పడ్డవి My hair has got *entangled*.

చిక్కుడు కాయ *sub.* చిక్కుడు కాయ|చిక్కుడు కాయలు. Country beans.

చిగర్చడం *v. n.* చిగుర్చుతూ|చిగిర్చి. To bud ; to shoot out leaves.

అచ్చెట్టు చిగిర్చినదికాని ఆకులు పెద్దవి కాలేను That tree has *shot forth* the young leaves which have not yet come to any size.

చిగురు *sub.* చిగురు or చిగుటి. చిగుల్లు. A young leaf ; a shoot. మామిడి చిగుటిపొద పురుగు వున్నది There is a worm upon that *young mango leaf*. This word also means the *gums* and also the tender part of the *flesh* under the nail. పంటి చిగురు The gum. గోటి చిగురు The fleshy part of the *nail*.

చిట్టడం *v. n.* చిట్లుతూ. చిట్టి. To split ; to crack. అద్దం చిట్టినది The looking-glass is *cracked*. కలం చిట్టినది The pen is *split*.

చిటిక వెయ్యడం *v. a.* చిటిక వేస్తూ. చిటిక వేసి. To snap with the fingers.

చిటికిన వేలు *sub.* చిటికినవేలి. చిటికినవేళ్లు. The little finger. కాలి చిటికిన వేలు The *little toe*.

చిత్త *sub.* చిత్తా. చిత్తాలు. This is a revenue term implying a *daily account* or *account particulars*.

చిడిముడి *sub.* చిడిముడి. చిడిముడ్లు. Anger. వారి యిద్దరిలో కొంచెం చిడిముడి పుట్టినది Those two people have got a little *angry*.

చిరికడం *v. n.* చిరుకుతూ. చిరికి. To burst. పండు చెట్టుపొద నుంచి పడి చిరికినది The fruit fell from the tree and *burst*. కరువు చిరికడం A boil to burst or break.

చిత్తం *sub.* చిత్తపు. చిత్తములు. Mind ; liking ; choice. చా చిత్తం As you *please*. N. B. This word is very frequent in replying to a person and means as often a *cheerful* as a *reluctant assent*.

చిత్తరపు *sub.* చిత్తరపు. చిత్తరపులు. A picture or drawing. చిత్తరపు వ్రాసుడం To *draw* ; to *delineate* ; to *paint*.

చిత్రక *sub.* చిత్రక. చిత్రకలు. A carpenter's plane. చిత్రక పట్టడం To *plane*. వడవాంట్లు బలకు చిత్రక బాగా పట్టినారు The carpenters have *planed* that table very nicely. పుస్తకాలలో చిత్రక వెయ్యడం To put *marks* in the palm-leaf books. These are

small bits of palm-leaf, placed between the leaves as marks.

చిత్తు *sub.* చిత్తు, చిత్తులు. A foul draft or copy; a blot; erasure. చిత్తుకొనిదం A foul draft. యీ మాట చిత్తులో వున్నది This word is in the foul copy. కొనిదంలో చిత్తులు Blots or mistakes in paper.

చిన్న *adj.* Small or little; young. చిన్న పిల్ల A young child. చిన్న తనం Youth. చిన్నది A small thing; a young girl. చిన్న వాడు A young boy or lad.

చినుకు *sub.* చినుకు, చినుకులు. A drop. వన్నపు చినుకు A drop of rain.

చిన్నె *sub.* చిన్నె, చిన్నెలు. Mark; turn of countenance. వాడి ముఖంమీద దొంగ చిన్నెలు అగపడలేదు His countenance does not betray the marks of a thief.

చించడం *v. a.* చించుతూ, చించి. To tear. బట్ట చించడం To tear cloth.

చింత *sub.* చింత, చింతలు. The tamarind tree. చింత చెట్టు Item. చింత పండు Tamarind fruit or tamarinds. చింత కొయి Unripe tamarinds. చింత తోట A tamarind garden. చింత నల్ల The shell or pod of the tamarind. This word when used as a Sanskrit derivative means affliction, sorrow, or vexation. చింత చెయ్యడం To feel grief or vexation. చింతనా Sorrowfully; afflictingly. మీరు చింత చెయ్యవద్దు Do not be grieved. In this sense the word is Sanskrit.

చిప్ప *sub.* చిప్ప, చిప్పలు. A shell; any small concave vessel to hold liquids. ఆ కొబ్బరి చిప్పలో నెయ్యి వేసి తీసుకునిరా Put ghee in that coconut shell and bring it here. వెలగ చిప్ప A shell of the velaga fruit. వెలగపండు Wood apple.

చిమ్మడం *v. a.* చిమ్ముతూ, చిమ్మి. To squirt; to spurt out. వాడిమీద రక్తం చిమ్మినాడు The blood has spurted out upon him.

చిమ్మిట *sub.* చిమ్మిట, చిమ్మిటలు. A moth.

చింబోడు *sub.* చింబోడు, చింబోడులు. A he-goat. వీధి మేక.

చిరగడం *v. n.* చిరుగుతూ|చిరిగి. To tear; to wear out. ఆ బట్ట చిరిగి వున్నందున కట్టుకోవడానకు పనికిరాకుండా వున్నది That cloth is so *torn and worn* that there is no further use for it.

చిరత *sub.* చిరత|చిరతలు. A cudgel used for exercise and practice. చిరత చెయ్యడం To play at *cudgels*. This word also means the *round piece of wood* put into the end of a description of boats called *sangarees*.

చిరత పులి *sub.* చిరత పులి|చిరత పులులు. The cheetah; a fierce animal of the cat kind, half as big as royal tiger.

చిరివేరు *sub.* చిరివేటి|చిరివేళ్లు. The chaya-root or shaya-root which produces a red die.

చిరుగు *sub.* చిరుగు|చిరుగులు. A hole in cloth. ఆ బట్టనిండా చిరుగులు వున్నవి That cloth is full of *holes*.

చిలక *sub.* చిలక|చిలకలు. A parrot.

చిలకరించడం *v. a.* చిలకరింస్తూ|చిలకరించి. To sprinkle. వీధి చల్లడం.

చిలకరింపు *sub.* చిలకరింపు|చిలకరింపులు. A sprinkling.

చిల్లర *adj.* Sundry. చిల్లర వస్తువులు Sundry articles.

చిల్లి *sub.* చిల్లి|చిల్లులు. A small hole.

చివకడం *v. n.* చివుకుతూ|చివికి. To spoil by dampness; to get damaged. కర్ర నీళ్ళలో చాలాదినములు వుండి చివికినది That piece of wood is *spoiled* by being too long in the water.

చివర *sub.* చివర|చివరలు. An end. వీధి కడ.

చీ

చీకటి *sub.* చీకటి|చీకట్లు. Darkness.

చీకురువాయి *sub.* చీకురువాయి|చీకురువాయిలు. A cricket. ఒక దినము గబ్బిలము.

చీటి *sub.* చీటి|చీట్లు. A note, usually called *chit* in India.

చీడడం *v. a.* చీడుతూ|చీడి. To blow the nose. ముక్కు చీడడం Item.

చీడర *sub.* చీడర|చీడరలు. Perplexity; distraction of mind.

చీపురు గట్ట *sub.* చీపురు గట్ట|చీపురు గట్టలు. A broom.

చీమ *sub.* చీమ|చీమలు. An ant. యర్ర చీమ A red ant. నల్ల చీమ A black ant. కొండ చీమ The large black ant.

చీము *sub.* చీము. (No plural.) Matter; pus. ఆ కరువులోనుంచి విస్తారం చీము వచ్చినది A great deal of *matter* came from that boil.

చీర *sub.* చీర|చీరలు. A woman's cloth. వీర కోక.

చీరడం *v. a.* చీరుతూ|చీరి. To rend; to tear. పెద్ద పులి ఆ మనిషిని చీరనది The tiger has *torn* that man to *pieces*.

చీరక *sub.* చీరక|చీరకలు. A remnant or piece of cloth; tatters. చీరకలు చెయ్యడం To *tear* into *pieces* or *wear* into *rags*. అతను బట్టలు కొద్దిదినములకిందటనే వేసుకున్నాడుగాని చీరకలు అయినవి He has *worn* his clothes only a short while ago but they are all in *tatters*.

చీలచడం *v. a.* చీలుస్తూ|చీలిచి. To break asunder; to split; to divide, as wood or leaves.

చీలడం *v. n.* చీలుతూ|చీలి. To divide off; to part company, as people do on a road.

చు

చుక్క *sub.* చుక్క|చుక్కలు. A dot; a mark; a star. అతను యెప్పటికీ యర్ర చుక్క పెట్టుకుంటాడు That man always wears a red *mark*. అగురం నొసటమీద తెల్ల చుక్క వున్నది That horse has a white *star* on his forehead. రాత్రి మబ్బుచాతను ఆకాశంమీద చుక్కలు అగపడలేదు This night is so cloudy that the sky does not display a single *star*. చుక్క also means a drop of any liquid. చేరచుక్క Means a small trinket worn on the forelock of women and children.

చుక్కాని *sub.* చుక్కాని|చుక్కానులు. The helm or rudder of a ship.

చుట్ట *sub.* చుట్ట|చుట్టలు. A roll. పాగచుట్ట A *cheroot*, as it is called in India; literally a *roll* of tobacco, made for smoking. చీనా చుట్ట A *roll* of china silk. This word also means the *round rings* of straw or cloth. చుట్ట కుడురులు which women put on their heads to carry loads and what are under round vessels, to keep them standing.

చుట్టడం *v. a.* చుట్టుకూ|చుట్టి. To roll up; to warp. పాగా మహా బాగా చుట్టినాడు He has *tied* his turban on with great taste.

చుట్టం *sub.* చుట్టపు|చుట్టాలు. A relation.

చుట్టరికం *sub.* చుట్టరికపు|చుట్టరికాలు. Relationship; consanguinity. అతనికి నాకూ యేమిన్నీ చుట్టరికంలేదు There is no *relationship* between him and me.

చుట్టు *sub.* చుట్టు|చుట్టు. Circumference. తోటచుట్టు The *circumference* of a garden. బల్లచుట్టు *Round* the table; the *circumference* of a table. బల్లచుట్టూ మనుషులు నిలుచున్నారట People are standing *round* the table. చుట్టుబడడం To go *about* or *out* of the way. అతని యింటికి వెళ్లడానకు దారి తెలియక చుట్టుబడి వెళ్లినాను Not knowing the road to his house, I came a *round about* way.

చునాయించడం *v. a.* చునాయించు|చునాయించి. To plait; to fold. Some Hindoos, in imitation of the Mahometans, plait the sleeves of their vests in a very tasty manner, from the shoulder downwards to the wrist.

చుంచు *sub.* చుంచు|చుంచులు. A mouse. pl. Mice.

చులకన *sub.* చులకన. (No plural.) Lightness; not heavy. పాలకి చులకనచాత బోయీలు వేగిరం వస్తారు The palanquin boys will come soon, because the palanquin is *light*.

చులకని *adj.* Light; not heavy. చులకని పాలకి A light palanquin. చులకని తనం Lightness. చులకతనం Item.

చువ్వ *sub.* చువ్వ|చువ్వలు, The name of bamboos, as they are cut in the jungle; *long sticks*, in imitation of bamboo,

which the class of people called *Yerrakaloos* shape out of the stem of the date leaf with which they make up baskets. యీత చువ్వ Palm leaf *cuttings*. చువ్వ కర్ర A name given to *slips of wood* in imitation of *rattans*.

చూ

చూడడం *v. a.* చూచుచూసి. To see ; to look. తొంగిచూడడం To *peep*. తిరిగిచూడడం To *look behind or back* ; to *look again*. వాసన చూడడం To *smell*.

చూపించడం *v. a.* చూపింపూచూపించి. To *shew* ; to *cause* another to see. ఆగురం అతనికి చూపించు *Shew* him that horse. చూపు *sub.* చూపుచూపులు. A seeing ; a sight. అతనికి దగ్గర చూపు కొని దూరపు చూపులేదు His *sight* answers only for near objects, not for those at a distance.

చూరీ *sub.* చూరీచూరీలు. A small knife. చూరిక త్తి A *creese* or small dagger worn by most *Hindoos* at their girdle.

చూలు *sub.* చూలిచూళ్లు. *Pregnancy* ; with young. ఆ పశువు చూలుతో వున్నది That cow is *in calf*. చూడి ఆవులను తీసుకునిరా Bring the *cows* here that are *with calf*. This word is commonly written చూడు.

చె

చెక్క *sub.* చెక్కచెక్కలు. A piece. దూలపు చెక్కలు *Pieces* of a beam. చేపచెక్క The *bark* of the *margosa* or *neem* tree.

చెక్కడం *sub.* చెక్కుతూచెక్కి. To *chop* ; to *cut*. కలం చెక్కడం To *make a pen*. కర్ర చెక్కడం To *chop or shave* wood with a hatchet. చెక్కని కలం A *quill*.

చెకడా *sub.* చెకడాచెకడాలు. A cart.

చెక్కిలి *sub.* చెక్కిలిచెక్కిళ్లు. The cheek.

చెట్టు *sub.* చెట్టుచెట్లు. A tree. It is used also for a *bush* and

even smaller productions, such as పన్నీరు చెట్టు A rose bush.
 గోరింటు చెట్టు Henna bush, of which hedges are made.
 మిరప చెట్టు A chilly or chilli plant. గోగు చెట్టు The gogoo
 plant. చెట్టుమాను The trunk of any large tree.

చెడ్డ *adj.* Bad. చెడ్డది A bad woman or article. చెడ్డవాడు A bad
 man. చెడ్డ పని A bad or reprehensible act. చెడ్డ తనం Badness;
 wickedness. వాడి చెడ్డతనం వల్లనే వాడు చెడిపోయినాడు He is
 ruined by his own wickedness. చెడ్డ in a figurative sense
 also means clever, sharp and arch. అతను యిలాటి మాటలు
 వినడు, మహా చెడ్డవాడు He is a very sharp, clever fellow and
 will not listen to such words.

చెడాయించడం *v. a.* చెడాయించు. చెడాయించి. Applied to revenue,
 implying an excess of assessment beyond former years.

చెదరడం *v. n.* చెరురుతూ. చెదిరి. To disperse. బలం పోట్లాడలేక
 చెదిరినది The troops are dispersed, not being able to stand
 the battle.

చెంగు *sub.* చెంగు. చెంగులు. The border or edge of cloth.
 బట్ట చెంగు Item.

చెప్పడం *v. a.* చెప్పుతూ. చెప్పి. To tell. నాతోటి ఆలాగు చెప్పినాడు
 He told me so.

చెప్పు *sub.* చెప్పు. చెప్పులు. Sandals.

చెంబు *sub.* చెంబు. చెంబులు. A chemboo or what we generally call
 fumbo is a small round vessel of brass or other metal,
 generally of copper, used for drinking out of by the
 Indians and for washing with.

చెయ్యడం *v. a.* చేస్తూ. చేసి. To do. ఏవు యేమి చేస్తావు? What are you
 about? ఆ గుర్రం యేనూరు వరహాలకం పై యెక్కువ చెయ్యదు That
 horse will not produce more than five hundred pagodas.
 దీపం పెద్ద చెయ్యడం To put out a light. This phrase is used,
 rather than దీపం తియ్యడం because the Hindoos have a
 superstitious objection to blow out a light. రాచెయ్యడం

To get by heart. కంఠపాఠం చెయ్యడం Item.

చెయ్యక పోవడం v. n. చెయ్యకపోతూ|చెయ్యకపోయి. Not to do; not to fulfill.

చెయ్య sub. చేతి|చేతులు. The hand. తాళం చెయ్య A key. అరిచెయ్య The palm of the hand. చేతి కట్టు The wrist. వూ చెయ్య The back of the hand. చెయ్య జారడం To let fall or slip from hand. చేవ్రాలు Hand-writing. చేవ్రాత Item. i. e. signature.

చెరుగడం v. a. చెరుగుతూ|చెరిగి. To winnow. Commonly done with hand-baskets called in India చాటలు.

చెరుకు sub. చెరుకు|చెరుకులు. Sugar cane. చెరుకు గడ Item.

చెరువు sub. చెరువు|చెరువులు. A reservoir of water commonly called a tank, for the purposes of cultivation, or when near a village, for the use of the inhabitants and for cattle to drink out of.

చెల్లు sub. చెల్లు|చెల్లులు. A revenue term implying the collection of the revenue.

చెల్లెలు sub. చెల్లెలు|చెల్లెళ్లు. A younger sister. చెల్లి Item.

చెవి sub. చెవు|చెవులు. The ear. తాళంచెవి A key.

చే

చేత sub. చేత|చేతులు. Workmanship. ఆ కంసోలి చేతన చేత మహా బాగా వున్నది The workmanship executed by that goldsmith is very excellent. నగం చేత Workmanship of jewels.

చేడడం v. a. చేసుతూ|చేడి. To draw; to wind. నూతిలోమంచి నీళ్లు చేసుకున్నారు They are drawing water from the well. నూలు |చేడడం To wind thread.

చేను sub. చేను|చేనులు. Bitterness. వేపాకు చేను The bitterness of the margosa leaf. చేనుగా Bitterly.

చేను sub. చేని|చేనులు or చేలు. A crop; the cultivation. జొన్న చేను

A jonna crop or field. వరిచేను A field of paddy; and so for all other grains. చేను కాటుక పట్టడం The grain to get mildewed. This is applicable only to grain.

చేరడం r. n. చేరుకూచేరి. To arrive; to receive; to reach. నిన్నను ఆ వూరికి చేరినాను I arrived yesterday at that town. ఆ వస్తువు నాకు చేరినది That thing has reached me.

చేరువ adj. Near. మీయిల్లు యిక్కడికి చేరువా? దూరమా? Is your house near or far from hence?

చేష్ట sub. చేష్ట, చేష్టలు. Behaviour; manners. వాడి చేష్టలు మంచివి కావు. His manners are disagreeable.

చై

చైత్రం sub. చైత్రపుచైత్రాలు. One of the Telugu months, nearly answering to the month of April.

చొ

చొట్ట adj. Lame; limping. written సొట్ట. vide కుంటి.

చొట్టు sub. చొట్టు, చొట్టులు. A dent. ఆ తాళిలాకు చాలా చొట్టు వున్నవి There are several dents in that brass pot. The word is commonly written సొట్టు.

చొంఁ sub. చొంఁ, చొంఁలు. Saliva. vide చొల్లు.

చొప్ప sub. చొప్ప, చొప్పలు. Jonnaloo straw.

చొప్పన adv. Agreeable to; according. యీ చొప్పన చేయ్యి Act in this manner; do accordingly. మీ ఆజ్ఞ చొప్పన సేసు అక్కడికి వెళ్లివాను Agreeable to your order, I went there.

చొరపడడం r. a. చొరపడుకూచొరపడి. To break into a house or penetrate into a place. ఆ యింట్లో చొరపడ్డాడు He has broken into that house. వాణ్ని కొట్టవస్తే ఆ మమయ్యలలో చొరపడ్డాడు When they came to beat him, he ran and mixed

amongst those people.

చొరవ *sub.* చొరవ|చొరవలు. Confidence; firmness. ఆ చొరవగ్గిర మనివి చెయ్యడానకు అతనికి చొరవ తక్కువ లేదు He does not want for *confidence*, to state his case to that gentleman.

చొల్లు *sub.* చొల్లు|చొల్లులు. Saliva or spittle. వాడి నోటివెంబడ్చి చొల్లు కారుతూ వున్నది The *saliva* comes from his mouth. కుక్క చొల్లు The *saliva* of a dog.

చో

చోటు *sub.* చోటు|చోట్లు. Place; situation. అన్ని చోట్లు *Every where.* vide క్షం.

చోద్యం *sub.* చోద్యపు|చోద్యములు or చోద్యాలు. A curiosity. యిలాటి చోద్యాలు యెక్కడా చూడలేదు I never saw such *curiosities* any where. చోద్యపు వస్తువులు *Curious* articles or *curios*.

చోరుడు *sub.* చోరుడి|చోరులు. A thief. vide కొంఁ. pl. Thieves.

చోళ్లు *sub.* చోళ్ల. (No singular.) The name of a small grain, more commonly called *natcheny*.

చౌ

చౌకి *sub.* చౌకి|చౌకీలు. The name given to a *place* appointed for *watchers*; the place appointed for *collecting duties*. సాయబు చౌకి A *custom house*. చౌకీ వుండడం To be on *watch*. చౌకీ దారుడు A *custom officer*; a *watcher*. చౌకి means a *wooden stool* used by the Indians instead of chair principally to sit upon, whilst they wash themselves.

చౌతా *sub.* చౌతా|చౌతాలు. A litter, more generally called *dooly* or *doolie*.

జ

జగడం *sub.* జగడపు|జగడములు. A quarrel; dispute. జగడమాడడం
To quarrel.

జట్టి *sub.* జట్టి|జట్టిలు. Handsel. పదిపుట్ల ధాన్యానకు కరారుచేసి జట్ట
పుచ్చుకున్నాడు I have made an agreement with him for ten
candies of paddy, for which he has received the *handsel*.

జట్టు *sub.* జట్టు|జట్టు. An assemblage or body of people.
vide గుంపు.

జడ *sub.* జడ|జడలు. A plat or plait of the hair. This word
also means the *pod* in plants, when they have grown
into seed.

జడిపించడం *v. a.* జడిపింస్తా|జడిపించి. To threaten; to frighten;
to alarm.

జడియడం *v. n.* జడుస్తా|జడిసి. To fear.

జడుపు *sub.* జడుపు|జడుపులు. Fear; affright. చీకట్లో సంగీతం పాడుతూ
వెళ్లతాడు గనక అతనికి జడుపులేను Being dark, he goes along
singing and is not *afraid*.

జర *sub.* జర|జరలు. A pair; a set. జర యెద్దు A *pair* of oxen.
జర గుర్రాలు A *pair* of horses.

జనం *sub.* జనపు. (No plural.) Population or community.
యా వూళ్లో జనం విస్తారం వున్నది There is a great *concourse* of
people in this town. జనాంగం Item.

జనుమ *sub.* జనప|జనుములు. The *junnam* or *jute*. A plant
from which a coarse hemp is made in India. జనపనార The
fibres of the *junnam* of which the hemp is made.

జంకడం *v. n.* జంకుతూ|జంకి. To fear. అతణ్ని చూడడానకు జంకినాను
I was afraid to see him.

జంగమం *sub.* జంగమం|జంగమాలు. Any moveable article. యిట్లొక
జంగమాలు Household articles.

జంఁ *sub.* జంఁజంఁగాలు. A tailor; accepted term from the name of the caste.

జండా *sub.* జండాజండాలు. A flag, usually termed *junda*. జండా చెయ్యడం To hoist a flag.

జంబెం *sub.* జంబెపుజంబెలు or జంబెములు. The string worn by the brahmins or *kshatriyas* and banians and by other castes. vide వడుగు.

జపం *sub.* జపపుజపములు. A prayer observed by the brahmins. ఆ బ్రాహ్మడు స్నానంచేసి జపం చేస్తున్నాడు That brahmin having made his ablutions is repeating the *jappum*. జప తాళం Praying beads or rosary.

జప్తీ *sub.* జప్తీజప్తీలు. Sequestration. జప్తీ చెయ్యడం To sequester.

జబ్బ *sub.* జబ్బజబ్బలు. The arm.

జబ్బు *sub.* జబ్బుజబ్బులు. Negligence; carelessness. ఆతన ఆపనిలో జబ్బు చేసినాడు గనక చెడిపోయినది Owing to his carelessness that business has been spoiled.

జమ *sub.* జమాజమలు. A revenue term signifying collections. జమ చెయ్యడం To make the collections. ఒక బండ్ The settlement or fixed assessment of the revenue. జమా ఖర్చు Account of receipts and disbursements. జమా, వసూలు, బాకీ Demand, collection and balance.

జమీ *sub.* జమీజమీలు. A zemindary: properly, the ground or land; generally understood for the district of a zemindar. జమీదారుడు A zemindar.

జయం *sub.* జయపుజయములు. Success; advantage. ఆ పనిలో మీకు జయం కావలెనని కోరుతాను I wish you may have every possible success in that concern.

జయించడం *v. a.* జయిస్తూజయించి. To be successful; to succeed; to reap advantage. ఆయన వారు జయించినారు They had the advantage in that battle.

జరగడం *v. a.* జరుగుతూజరిగి. To act; to do. మీ హుక్మప్రకారం

పని జరుగుతున్నది The business goes on according to your orders.

జరపడం *v. a.* జరుపుకూ|జరిపి. To put off; to defer; to postpone.

నా బాకీ అడిగితే దినములు జరుపుతున్నాడు గాని యిదివరకు యివ్వలేదు I have asked him for my balance, but he *puts* me off daily, and to this time has not paid me. N. B. This word also means to *shove* or *move* any thing away. బల్ల జరపడం To *push* the table on.

జరిగించడం *v. a.* జరిగిస్తూ|జరిగించి. To cause to act. ఏమి చెప్పినపని

అతనిచేత జరిగిస్తూన్నాను I shall *cause* that person to *execute* the business which you mentioned.

జరీ *sub.* జరీ|జరీలు. Gold thread or lace. జరీ వాడు Item. N. B.

This word is generally called జలకారు but not correctly so.

జరీ గోటు *Narrow gold lace.*

జరీబు *sub.* జరీబు|జరీబులు. The small rents, or contracts for tobacco, chillies, &c.

జరూరు *sub.* జరూరు|జరూరు. Necessity; occasion. అవస్థవు నాకు జరూరు లేదు I have no *occasion* for that article.

జల *sub.* జల|జలలు. A spring of water. నీళ్ల జల Item.

జలగ *sub.* జలగ|జలగలు. A leach.

జల్లించడం *v. a.* జల్లించుకూ|జల్లించి. To sift grain or any thing.

జల్లు *sub.* జల్లు|జల్లులు. A shower. వర్షపు జల్లు A *shower* of rain.

జలుబు *sub.* జలుబు|జలుబులు. A cold; the complaint of that name. జలుబు చెయ్యడం To take *cold* or to *catch* cold.

జల్లెడ *sub.* జల్లెడ|జల్లెడులు. A sieve.

జ్వరం *sub.* జ్వరపు|జ్వరములు. Fever. చలిజ్వరం *Fever* and cold.

జవ్వాది *sub.* జవ్వాది|జవ్వారులు. Civet. జవ్వాది పిల్లి A *civet* cat; from which the *civet* is obtained.

జవాబు దారుడు *sub.* జవాబుదారుని|జవాబుదార్లు A surety; the person responsible.

జా

జాగ్రత *sub.* జాగ్రత|జాగ్రతలు. Carefulness. అతని జాగ్రత నాకు బాగా తెలిసినది His *carefulness*, I am well acquainted with. జాగ్రత మనిషి A *careful* man. అజాగ్రత Carelessness. అతి జాగ్రత Extreme *carefulness*. జాగ్రత చెయ్యడం To be *careful*; to take care. జాగ్రతగా Carefully. వహ జాగ్రతగా నడుచుకుంటావున్నాడు He conducts himself very *carefully*.

జాగా *sub.* జాగా|జాగాలు. A place.

జాగీరు *sub.* జాగీరు|జాగీరులు. A revenue term, signifying *free gift land*.

జాగు *sub.* జాగు|జాగులు. Delay. జాగు చెయ్యడం To make delay.

జాజికాయ *sub.* జాజి కాయ|జాజికాయలు. Nutmeg.

జాడ *sub.* జాడ|జాడలు. Haunt; place of resort. అతను యెక్కడికి పోయినాడో అతనిజాడ నేను యెరగను I do not know where he is gone to or where his *place of resort* is. ఆ కొండమీద పెద్ద పులులు వన్న జాడ నాకు తెలిసినది I know that hill to be the *haunt* of royal tigers.

జాతకం *sub.* జాతకపు|జాతకములు. A register of birth which is in fact a *horoscope*, in the manner they are executed in India. This being attended with trouble and expense, hence follows the ignorance of most of Indians as to their age.

జాతి *sub.* జాతి|జాతులు. Caste; tribe. బ్రాహ్మణ జాతి Brahminy caste. జాతివాడు A general term given for *Europeans*. జాతి is the same in other respects as కులం.

జాతీయ్యం *sub.* జాతీయ్యపు|జాతీయ్యములు. Mode of speech; phraseology as applicable to some particular people or caste. యీ హాస్యగాడు అనేక జాతీయ్యములు చెప్పుతున్నాడు This *mimic* takes off the *technical terms* and *manners of speech*

of a number of people.

జ్ఞాపకం *sub.* జ్ఞాపకపుజ్ఞాపకములు. Remembrance; recollection.

అమాట నాకు జ్ఞాపకం లేదు I have no *recollection* of that speech. జ్ఞాపకం చెయ్యడం To *remind* one. అక్కడికి వెళ్లుమని అతనికి జ్ఞాపకం చెయ్యి *Remind* him of going there.

జాన *sub.* జాన|జానలు. A span. జానెడు Item. This is considered in extent from the thumb to the end of the little finger.

జాపత్రి *sub.* జాపత్రి. (No plural.) Mace; a spice.

జాబితా *sub.* జాబితా|జాబితాలు. A list; enumeration.

జాబు *sub.* జాబు|జాబులు. A letter. vide వుత్తరం.

జామ పండు *sub.* జామ పంటి|జామ పళ్లు. The guava fruit. జామ చెట్టు The *guava tree*.

జామీను *sub.* జామీను|జామీనులు. Security.

జారడం *v. n.* జారుతూ|జారి. To slide; to slip. నాకొలు బురదలో జరినది My foot *slipt* on account of the mud. చెయ్యి జారడం To let *fall* or *slip* from hand.

జారత్వం *sub.* జారత్వపు|జారత్వములు. Incontinence; slipperiness.

జారుడు *sub.* జారుని|జారులు. A libertine; a debauched character.

జాలరు *sub.* జాలరు|జాలర్లు. Net-work; fringe. జాలరుకన్న The *mash*; literally, the *eye* of a *net*.

జాలి *sub.* జాలి|జాలులు. Pity; commiseration. అతని శ్రమ చూచేటప్పటికి నాకు చాలా జాలి పుట్టినది When I contemplated the difficulties of that man, I felt great *compassion* for him.

జాలె *sub.* జాలె|జాలెలు. A small net or purse.

జాన *sub.* జాన|జానలు. A drink, so called by the Indians, made of rice or wheat boiled down to a liquid.

జాహీరు *sub.* జాహీరు|జాహీర్లు. A representation. జాహీరు చెయ్యడం To *represent*. నా చిత్తానకు యీ సంగతి జాహీరు చేసినాను I have *obtruded* this *circumstance* on your mind.

జి

జిగట *sub.* జిగట|జిగటలు. Paste or gum. vide జిగురు.

జిగి *adj.* Strong. జిగిపని Substantial work.

జిగురు *sub.* జిగురు|జిగుళ్లు. Paste or gum. జిగురు రాయడం To rub paste.

జినస్సు *sub.* జినస్సు|జినస్సులు. A thing; an article. అమ్మివేసే జినస్సు Articles for sale.

జిరాయత్ *sub.* జిరాయత్|జిరాయత్లు. A revenue term signifying the cultivation. జిరాయత్ భూమి Land under cultivation; circar land.

జి

జీడిగింజ *sub.* జీడిగింజ|జీడిగింజలు. The marking nut.

జీతం *sub.* జీతపు|జీతాలు. Pay. నెల జీతం Monthly pay.

జీను *sub.* జీను|జీనులు. A saddle.

జీర *sub.* జీర|జీరలు. A crack; a flaw. ఆ వజ్రంలో జీర వున్నది There is a flaw in that diamond.

జీలకర్ర *sub.* జీలకర్ర. (No plural.) Cumin seed. మసాలాలోకి జీలకర్ర తెప్పించు Get some cumin seed to mix with the curry stuff. నల్ల జీలకర్ర Black cumin seed.

జీవనం *sub.* జీవనపు|జీవనములు. Life; means of subsistence. మాకొర యక్కడ లేనందున నాజీవనం పోయినది My master not being here, I have lost my means of subsistence.

జీవం *sub.* జీవపు|జీవములు. The soul.

జీవించడం *v. a.* జీవిస్తూ|జీవించి. To subsist; to exist.

జు

జుట్టు *sub.* జుట్టు|జుట్టులు. A name given to the tuft of hair, which Indians keep on the top of their heads. జుట్టుముడి The knot

of the hair, in which this tuft is always tied.

జాన్ను *sub.* జాన్ను|జాన్నులు. Cheese.

జాలుం *sub.* జాలుం|జాలుములు. Force; oppression. జాలుం చెయ్యడం
To oppress; to distress. అతను జాలుంచేసి నాదగ్గర కానాసామ్మ
పుచ్చుకున్నాడు By dint of *oppression*, he has extorted a
great sum of money from me.

జాలుమానా *sub.* జాలుమానా|జాలుమానాలు. A fine; A forfeiture.

జావ్విచెట్టు *sub.* జావ్విచెట్టు|జావ్విచెట్లు. The *joovy* tree; it resembles
the *banian* tree.

బ్రి

బాబం *sub.* బాబంపు|బాబములు. Play or gambling; gaming. అతను
పనికిమాలినవాడు గనక యెప్పటికి బాబం ఆడుతాడు He is a good
for nothing fellow, for he is ever engaged in *gambling*.
బాబగాడు A gambler. బాదం Item.

జె

జెడ్డ *sub.* జెడ్డ|జెడ్డలు. A small branch. The *mark* made to
Telugu letters, to show the emphasis is called *jedda*.
ఆ చెట్టులోవృక్ష చాలా జెడ్డలు చేసినవి The bough of that tree
has thrown out a number of *smaller branches*.

జెర్ర *sub.* జెర్ర|జెర్రలు. The centipede; a reptile with many legs.

జే

జేగంట *sub.* జేగంట|జేగంటలు. A round flat plate made of mixed
metal, which the Indians beat at their religious festivals.

జేగురు *sub.* జేగురు|జేగురు. Red earth which the Indians
commonly rub on their houses, both inside and outside.

శేంద్రవాడు *sub.* శేంద్రవాని|శేంద్రవాండ్లు. A particular caste of

weavers, so called in India. The word జండ్రివాడు is commonly used. జండ్రివాడు Item.

జేబు *sub.* జేబు, జేబులు. The pocket of a vest.

శ్రేష్ఠం *sub.* శ్రేష్ఠపు, శ్రేష్ఠాలు. One of the Telugu months, nearly answering to the month of june.

జొ

జొన్న *sub.* జొన్న, జొన్నలు. The jonna grain, commonly termed jonnaloo. జొన్న చేను Jonnaloo crop. మొక్కజొన్న Mocca-jonnaloo or maize.

జో

జోకొట్టడం *v. a.* జోకొట్టతూ, జోకొట్టి. To pacify; to pat children to make them quiet. పిల్ల యేడుస్తూవున్నది గనక జోకొట్టినారు As the child was crying, they *patted* it to *make it quiet*.

జోగి *sub.* జోగి, జోగులు. A vagrant or vagabond; properly speaking, a *beggar*.

జోడు *sub.* జోటి, జోళ్లు. A pair. చెప్పలజోడు A *pair* of slippers or shoes.

జోరావరి *sub.* జోరావరి, జోరావరీలు. Force; compulsion.

జోరిగ *sub.* జోరిగి, జోరిగలు. The dogfly. It also sticks to cattle.

జోలి *sub.* జోలి, జోళ్లు. Purpose; business; intention; design.

అతని జోలి నీకు యేమి? What *business* have you with him?
నాజోలికి రావద్దు Don't meddle in my *concerns*; vulgarly, mind your own *business*.

జోలె *sub.* జోలె, జోలెలు. This means the *cloth* which beggars carry with them for receiving the rice or other things given to them.

ఝం

ఝంకారం *sub.* ఝంకారపుఝంకారములు. *Gesticulation in testimony of anger; a buzzing or humming.* రాజాకు కోపం వచ్చినది గనక అతను ఝంకారాలు చాలా చేస్తూ వున్నాడు *The Rajah having put himself in a passion makes a vast number of angry gesticulations.* తుమ్మెదల ఝంకారం *The humming noise of bees.*

ఝా

ఝాము *sub.* ఝాముఝాములు. *This is the name of a part of Telugu time considered a quarter of the day or night: that is, seven and a half guries of their time.* ఝాము రాత్రి *The first quarter of the night.* రెండు ఝాముల రాత్రి *Two quarters of the night: that is, about midnight.* మూడు ఝాముల రాత్రి *Three quarters of the night: that is, about three o'clock in the morning.* తెల్లవారు ఝాము *Day break.* 'This word ought to be written జాము.

ఝూ

ఝూలు *sub.* ఝూలుఝూళ్ళు. *Covering for a horse, called jool in India.*

ట

టక్కు *sub.* టక్కుటక్కులు. *Deceit; dissimulation; hypocrisy.* అతను నన్ను టక్కుచేసి నావద్ద పది వరహాలు పుచ్చుకున్నాడు *He obtained ten pagodas from me by deceitful means.*

టంకం *sub.* టంకంటంకములు. *A tunkum: that is, an imaginary valuation of money, equal to sixteen dubs or four fanams.*

Also a stone cutter's *chissel* or *tool*, with which he models or graves.

టంకసాల *sub.* టంకసాలటంకసాలలు. A mint. N. B. The word *tunka* was, anciently, the name of a coin current in India and the rupee is called so at this day, in the *woddia* language.

టప్పా *sub.* టప్పాటప్పాలు. The post, generally called *tappal* in India. This is established in India by runners from stage to stage which are commonly eight or ten miles distant from each other. టప్పా బంట్లోకు A *tappal* peon or runner. టప్పాగూడ పంపించడం To send by the *tappal*.

టపాకి *sub.* టపాకిటపాకులు. A sort of cracker made up of a small piece of cadjan leaf in which the powder is compressed and let off from the hand. చీనా టపాకి A *China cracker*.

టలాయించడం *v. a.* టలాయిస్తూటలాయించి. To delay; to put off. మాబాకి యివ్వక టలాయిస్తూ వున్నాడు He *delays* paying my balance and *puts me off*. నేను అడిగిన మాటలకు జవాబులు యివ్వక రోజు రోజూ టలాయిస్తూ వున్నాడు He *defers* from day to day replying to my questions. vide జరపడం.

ట్రా

టాకు *sub.* టాకుటాకులు. A ring, generally made with a flat rim, as a guard to more valuable. వజ్రపు ఫింగరం పడిపోకుండా అతను టాకు పెట్టుకుంటూ వున్నాడు He puts on a *taakoo*, or flat-rimmed *ring*, to prevent his diamond ring from falling off. This word also means the *point* or *end* of a *pen*.

టీ

టీకా *sub.* టీకాటికాలు. Inoculation; the small pox, by inoculation. టీకా పెయ్యడం To *inoculate*. vide మకూచికం.

టూ

టూన్ *sub.* టూన్, టూన్లు. An abstract; the contents. ఆ వు తరంలో
టూన్ వ్రాసి తీసుకునిరా Write down the contents of that letter
and bring it to me.

టె

టెంక *sub.* టెంక, టెంకలు. The stone of any fruit. మామిడికాయ
టెంక The stone of the mango fruit.

టెంకాయ *sub.* టెంకాయ, టెంకాయలు. The coconut. వీడె
కొబ్బరి కాయ.

టే

టేకిచేప *sub.* టేకిచేప, టేకిచేపలు. The name of a fish resembling
the scate or skate.

టేకు చెట్టు *sub.* టేకుచెట్టు, టేకుచెట్లు. The teak tree.

టో

టోపీ *sub.* టోపీ, టోపీలు. A cap used by the Indians as an
undress, made of linen, and sometimes quilted.

తా

తాణా *sub.* తాణా, తాణాలు. The head place of a district. ఆరాజు
యెవ్వరో తాణా చేసినాడు? In what village has that Rajah
fixed his tannah? తాణాదారుడు The head revenue
manager of a district.

తావు *sub.* తావు, తావులు. A place of residence; a resort. ఆ ఫిక్సూరీ
ఖోర్లు యిప్పుడు యొక్కడవున్నారో వారి తావు తెలిసినది కాదు
Where can I say those plunderers are just now, when I

am ignorant of their place of resort.

రి

అకాశ *sub.* అకాశ|అకాశాలు. Place of resort.

డ

డక్కు *sub.* డక్కు|డక్కులు. A small rude instrument, on the principle of a drum, held by the left hand and struck by the fingers of the right.

డప్పు *sub.* డప్పు|డప్పులు. A large noisy species of drum, made like the *tambourin*, but without gingles or jingles and beat with a thin stick, incessantly, at marriages and other festivals of all castes in India. డప్పు వాయించడం To beat the *dappoo*.

డబ్బా *sub.* డబ్బా|డబ్బాలు. A pouch. తుపాకి డబ్బా A *gun pouch*.
తోటల డబ్బా A *cartridge box*.

డబ్బీ *sub.* డబ్బీ|డబ్బీలు. A small box. vide ఖజానా.

డబ్బు *sub.* డబ్బు|డబ్బులు. A dub or twenty cash. డబ్బులు డబ్బడం
A figurative way of telling a man that he tells falsehoods and deceives you. మహా డబ్బులు డబ్బుకున్నావు You seem to tell me a parcel of complete *lies*. డబ్బు గలవాడు is generally spoken of a *rich man*, a *man worth dubs*.

డా

డాగు *sub.* డాగు|డాగులు. A mark.

దాలు *sub.* దాలు|దాళ్లు. A shield.

డి

డిక్రీ *sub.* డిక్రీ|డిక్రీలు. Decree or decision in court.

దె

దక్క *sub.* దక్క, దక్కలు. A hoof. గుర్రపు దక్క A horse's hoof.
యెద్దు దక్క A bullock's hoof.

దెప్పెన్ దాంటు *sub.* దెప్పెన్ దాంటు, దెప్పెన్ దాంటు. Defendant;
term in the courts.

దెప్పె *adv.* Seventy. దెప్పెయ్యది The seventieth.

దే

దేన *sub.* దేన, దేనలు. A hawk. దేన వేట Hawking.

దేరా *sub.* దేరా, దేరాలు. A tent. దేరా వేయడం or ఖదాయించడం
To pitch a tent.

దొ

దొక్క *sub.* దొక్క, దొక్కలు. The side of the belly. The
outward covering of the cocoanut or coconut.

దొంక *sub.* దొంక, దొంకలు. A bush. యది మంచి పీకొరు జాగా;
' దొంకలు విస్తారం వున్నవి; చెవుల పిల్లలు, కాజులున్న వుండవచ్చును
This is a nice sporting country; there are plenty of
bushes and there must be hares and partridges.

దొర్లడం *v. n.* దొర్లకూ, దొర్ల. To tumble over; to trundle.
ఆ మనిషి మంచంవీడమంచి దొర్లి కింద పడ్డాడు That man turning
over in his bed has *tumbled* off. ఫీరంగిగుండు కిందపడి దొర్ల
పోతూ వున్నది A shot has lit here and is *rolling* on.

దో

దోకడం *v. a.* దోకుతూ, దోకి. To grub; to root up. The manner
in which they get grass in India, which is always taken
up by the roots and is given to horses in this state, as

we give hay at home (England).

దోలి *sub.* దోలి|దోలీలు. A dooly. vide చాచా.

దోలు *sub.* దోలు|దోళ్లు. A kind of barbarous instrument made with parchment fixed on a broad hoop, beat violently with a short stick, at festivals and marriages in India, and certainly in the Indian term, makes a most *doleful* sort of music.

దో

దోలు *sub.* దోలు|దోళ్లు. A revenue term, implying the *dowl* or *estimate* of the revenue. This word is also adopted, in the original Hindostanny meaning, for *manner* or *appearance*.
అతని దోలు బాగా వున్నది He is a man of a good *appearance*.

త

తక్కుడం *v. n.* తక్కుతూ|తక్కి. To move with grace or with an air, such as in dancing.

తకావీ *sub.* తకావీ|తకావీలు. A revenue term, meaning an *advance* for cultivation.

తక్కు *sub.* తక్కు|తక్కులు. A graceful and tricksy movement, as a girl in dancing.

తక్కున *adj.* Short of; less. నాతీతం తక్కువే అయినది. My pay is become *less*. యెక్కువ తక్కువ మాటలు *Contradictory words*. తక్కువగా *Inferiorly*. తక్కువ చెయ్యడం To *reduce*; to *diminish*.

తక్కడ *sub.* తక్కడ|తక్కళ్లు. Large scales. కోవటి తక్కళ్లు A *banian's scales*.

తగడం *v. n.* తగతూ|తగి. To be suitable or becoming. యీలాగు చెయ్యడం నీకు తగదు It does not *become* you to act in this manner.

తగరం *sub.* తగరపుతగరాలు. Tin.

తగలడం *v. n.* తగులుకూతగిలి. To hit; to come in contact. నుండు తగలడం To be wounded by a shot. నరుకు తగలడం To be wounded by the cut of a sword. రాయి తగలడం To be hit by a stone. వెంట తగలడం To pursue. అతను పారిపోతూ వుండగా నేను వెంట తగిలినాను As he was in the act of running away. I pursued him. చెప్పులు తగలడం To be flogged or beat. దండున తగలడం To be oppressed. కోగం తగలడం To get disordered.

తగల పడడం *v. p.* తగలపడుకూతగలపడి To be burnt. ఆ అడివి తగలపడుకూ వున్నది That jule is burning.

తగల పెట్టడం *v. a.* తగలపెట్టుకూతగలపెట్టి. To burn; to set fire to. ఫిరూకీఖోర్లు ఆవూరు బొత్తిగా తగలపెట్టినారు The plunderers have completely burnt down that village. తగల వెయ్యడం Item. తగాదా *sub.* తగాదాతగాదాలు. A claim; a suit. అతనికి నీకూ యేమైనా తగాదా వున్నదా? Is there any suit between you and him? తగాదా దారుడు A claimant. తగాదా చెయ్యడం To prefer a claim.

తగినట్టు *adj.* Suitable; proper; becoming. అతనికి తగినట్టు బహుమానం చేసినాడు He made him a suitable present. తగినట్టుగా Suitably. ఆపనిలో అతనికి తగినట్టుగానే జరిగినది Things fell out very suitably to him, in that affair.

తగ్గించడం *v. a.* తగ్గిస్తూతగ్గించి. To decrease; to diminish. vide తక్కువ.

తగ్గింపు *sub.* తగ్గింపుతగ్గింపులు. A reduction; a diminution.

తగువరి *sub.* తగువరితగువర్లు An arbitrator. ఆ తగువర్లో వకడు లంచం తిన్నాడని అనుకుంటారు It is said one of those arbitrators has received a bribe. There are Indians in every town, who make the business of arbitration their trade. They live on bribery.

* తగువు *sub.* తగువుతగువులు. Arbitration. యీతగువు అతనికి సమాధానం లేదు He does not agree to this arbitration. A favourite

tribunal amongst the Indians, from the facility of bribery, and the instability of its decisions, as heretofore constituted.

తట్ట *sub.* తట్ట|తట్టలు. Basket; they are round, and used for carrying articles as a load.

తట్టు *sub.* తట్టు|తట్టు. A small degenerate breed of horses in India, usually called *tattoo*. తట్టు means also a *side* or *direction*. యీతట్టు This *side*. ఆతట్టు That *side*. యీతట్టున వస్తున్నారు They are coming in *this direction*. వాడ తట్టు The *deck* of a ship.

తడ *sub.* తడ|తడలు. Confusion; trouble in speech or writing. తడపడడం To be *confused* in speech. అతను మాట్లాడేటప్పుడు నువ్వు తడపడుతాడు That man has a very *confused* manner of speaking.

తడక *sub.* తడక|తడకలు. The name of the *straw doors* to the huts of the poor people in India, made up of wicker work or bamboos. తడక is also the name given to *frames* made of *bamboo* stuffed with loose grass and put up against the doors of gentlemen's houses in india, in the land-wind season which, being watered, produce a cold damp air. These are usually called *tatties*.

తడవడం *v. a.* తడుపుతూ|తడిపి. To wet; to moisten. యీ బట్ట తడుపు Moisten this cloth.

తడవడం *v. a.* తడుపుతూ|తడిచి. To search or feel for. ఆ నడివాడు తనయింటికి వెళ్ళడానకు లోక తెలియక తడుపుతూ వెళ్ళుతున్నాడు That blind man, not knowing the road, keeps *feeling* his way to get to his house.

తడి *sub.* తడి|తళ్లు. Wetness or a wetting; a flooding. ఆ బట్టల తడి యింకా పోయినది కాదు A *wetness* still remains in those clothes. తడి బట్టలు Wet clothes.

తడియడం *v. n.* తడుస్తూ|తడిసి. To be wet. వర్షంలో నా బట్టలు తడిసి

నవి My clothes have got *wet*, in that shower of rain.

తడుపు *sub.* తడుపు|తడుపులు. A wetting; any thing got wet.

ధాన్యపు తడుపులు Grain got *wet*.

తడుపు *sub.* తడుపు|తడుపులు. Delay. తడుపు చెయ్యడం To delay.

తడుపుల్లాడడం *v. a.* తడుపుల్లాడుతూ|తడుపుల్లాడి. To seek out or search for.

తణగం *sub.* తణగపు|తణగములు. A leathern bag carried on bullocks to hold water, generally attached to the troops in India. *Puckaaly bags* is the usual name given to them.

తలిమ్మా *adj.* Remainder. తలిమ్మా వస్తువులు తీసుకునిరా Bring the remainder of the things here. తలిమ్మా రూపాయాలు యెక్కడ వున్నవి? Where are the *rest* of the rupees?

తన *pro.* His; his own; itself. రాముడు తనయిల్లు బాగుచేయించు కంటున్నాడు Raamdoo or Ramudu is repairing *his own* house. లోకుల సామ్యు తన సామ్యులాగే విచారిస్తాడు He considers the property of other people as *his own*.

తనఖా *sub.* తనఖా|తనఖాలు. Assignment. నా బాకీని గురించి ఆ వూరు మీదికి తనఖా వ్రాపియిచ్చినాడు He gave me a *tanakah* or *assignment* upon that village, for my balance.

తన్నడం *v. a.* తన్నతూ|తన్ని. To kick. మనిషి తన్నడం To *kick*, as a man. గుర్రం తన్నడం To *kick*, as a horse.

తనికీ *sub.* తనికీ|తనికీలు. A revenue term, signifying the *examination* or *comparison* of an account. తనికీ చెయ్యడం To *examine*.

తన్ను *sub.* తన్ను|తన్నులు. A kick.

తంటా *sub.* తంటా|తంటాలు. Difficulty; trouble. ఆతనికి మహా నొప్ప తంటా వచ్చివున్నది He has got into uncommon *difficulty*.

తండ్రి *sub.* తండ్రి|తండ్రులు. A father. పినతండ్రి A *father's* younger brother. పెత్తండ్రి A *father's* elder brother.

తంత్రం *sub.* తంత్రపు|తంత్రములు An intrigue; a plot. తంత్రం చెయ్యడం To *intrigue*.

తప్ప *adv.* Except; unless; without. మీరు తప్ప Without you, according to idiom. తప్పకాయ Fruit without a heart, such as, a nut without kernel.

తప్పడం *v. a.* తప్పుకూతప్పి. To err; to mistake; to fail; to miss. అతను కూడడంలో తప్పినాడు He has made a *mistake* in casting up the account. అతడు కాలు తప్పి నావద్ద సొమ్ము యెక్కువ పుచ్చుకున్నాడు He has *failed* in the terms of his *cowle* or agreement and increased his demand upon me. నా గురి తప్పినది I have *missed* my aim: literally, *my aim* has *missed*. దారి తప్పడం To *miss* the road.

తప్పించడం *v. a.* తప్పిస్తూతప్పించి. To extricate; to cause to escape; to avoid. అతనికి వుపద్రవం లేకుండా తప్పించినాడు He *extricated* him from danger.

తప్పించుకోవడం *v. a.* తప్పించుకుంటూ తప్పించుకుని. To escape. ఆ కత్తినరుకు తగలకుండా తప్పించుకున్నాడు He *avoided* the cut of that sword.

తప్పు *sub.* తప్పుతప్పులు. Mistake; error; fault; crime. వ్రాతలో తప్పు *Error* in writing. నడవడిలో తప్పులు *Crimes* or *faulty actions*. అతను మంచివాడే కాని యీపని మాత్రం తప్పు చేసినాడు Though he be a good man, yet, in this transaction, he did wrong.

తప్పకోవడం *v. a.* తప్పకుంటూతప్పకుని. To escape; to avoid; to dodge.

తఫావతు *sub.* తఫావతుతఫావతులు. A difference; a mistake; a fault; an error. నేను యీ పనిలో యేమైనా తఫావతు చేశాను నన్ను కాయవద్దు If I have done any *thing* *wrong* in this business, then do not forgive me.

తఫీరీకు *sub.* తఫీరీకుతఫీరీకులు. A revenue term, signifying a *separate assessment* upon each species of the revenue. తఫీరీకు also means an *unjustifiable exaction*, beyond the regular assessment. తఫీరీకు చెయ్యడం To *make exactions*.

జమీందార్లు కట్టాలు తెచ్చునుమని రహీతులమీద తఫీరీకు వేసి చాలా నాంశామా చేస్తూన్నారు The zemindars are *making exactions* upon the ryots and causing them great vexation.

తఫీలీలు *sub.* తఫీలీలు తఫీలీలు. A revenue term, meaning the *particulars* of an account. తెక్క తఫీలీలు Item.

తబకు *sub.* తబకు తబకులు. A salver; a waiter. తబకుతో తమలపాకులు తీసుకుని రా Bring the betel on the *salver*.

తచేలా *sub.* తచేలా తచేలాలు. A stable.

తమలపాకు *sub.* తమలపాకు తమలపాకులు. A betel leaf. తమలపాకుల చెట్టు or తీగ The *betel tree or creeper*. It has a tree called the అవిజ చెట్టు which grows very straight and slender, planted near it, round which the betel tree twines, and by which it is supported.

తమాషా *sub.* తమాషా తమాషాలు. A show; pageantry; any thing curious or handsome. తమాషా మాటలు *Uncommon words*. ఆ పిట్ట నెత్తిమీది జుట్టు మహా తమాషాగా వున్నది The tuft on that bird's head is very *curious*.

తమ్ముడు *sub.* తమ్ముడి తమ్ములు. A younger brother.

తంబురా *sub.* తంబురా తంబురాలు. The name of an *instrument* resembling the *guitar* having five strings of wire and is played upon much in the same way.

తంబోలీ *sub.* తంబోలీ తంబోలీలు. A betel concern or rent; the *renter or seller*.

తయారు *sub.* తయారి తయారులు. Readiness. తయారు కావడం To be in *readiness*. మీరు సవారీ వెళ్లడానకు గుర్రం తయారు అయి వున్నది The horse is *ready* for you to ride.

తరగడం *v. n.* తరుగుతూ తరిగి. To waste; to diminish in quantity. ధాన్యం తరిగినది The grain has *wasted*. When a verb active, it means, to cut vegetables or other provisions.

తరగతి *sub.* తరగతి తరగతులు. Order; rank; difference of quality. ఆ బట్టకూ యీ బట్టకూ చాలా తరగతి వున్నది There is a great

difference in the *quality* of these two cloths. అతనికి నాకు చాలా తరగతి వున్నది There is a great *difference* in the *rank* of us two. ముత్యాలు తరగతి చొప్పున హారంలో గుచ్చు String the pearls on that necklace, according to their *size* and *quality*.

తరచడం చ. అ. తరుచుకూ, తరిచి. To agitate, as in churning; to search and examine, as a witness; to investigate. తెచ్చి-తరచడం To *examine* accounts.

తర్జుమా *sub.* తర్జుమా, తర్జుమాలు. Translation. తర్జుమా చెయ్యడం To *translate*.

తరద్దూడు *sub.* తరద్దూడు, తరద్దూడులు. A revenue term, signifying *cultivation*.

తరపు *sub.* తరపు, తరపులు. Towards; side. నీవు యీ పూర్వో యవ్వడి తరపున వున్నావు? *Whom* do you belong to, in this town? యీ తరపుకు వస్తారు They are coming to this *side*.

తరం *sub.* తరపు, తరములు. Generation or life time. వారికి మూడు మూడు తరాలు గడిచినవి Three *generations* have intervened between that man and me.

తరంగం *sub.* తరంగపు, తరంగాలు. Wave; surge. సముద్రపు తరంగాలు మహా వడిగా వున్నవి The *waves* of the sea are very high.

తరవాణి *sub.* తరవాణి, తరవాణులు. A kind of drink made of diluted rice, sour and thin, which the poorer sort of Indians drink.

తరవారు *sub.* తరవారు, తరవారులు. A sword. తలవారు Item.

తరహా *sub.* తరహా, తరహాలు. Method; manner. మీరు పాలకీ-యీ తరహాను చేయించండి Let the palanquin be done after this *manner*.

తరణి *sub.* తరణి, తరణులు. Large scales. vide తక్కడ.

తర్కించడం చ. అ. తర్కిస్తూ, తర్కించి. To argue; to declaim. అతను ప్రతి మాటకు తర్కిస్తాడు He has an *argument* to propose for every word.

తరుగు *sub.* తరుగు, తరుగులు. Wastage; deficiency. కుంపిణీవారి.

తాలాకు ధాన్యం కొట్లో చాలా దినములునుంచి వున్నందున విస్తరించి తరుసు వచ్చినది The company's grain has *suffered* great *wastage*, by being kept so long a time in store.

తరుచు *adj.* Superfluous; redundant; repeated. తరుచు రాకడ A *repetition* of visits. తరుచు మాటలు A *repetition* of words or *redundance* of speech. నీవు తరుచుమాట అడుతావు Your words are full of *repetitions*. తరుచు బట్ట *Closely woven* cloth. తరుచుగా *Repeatedly; often; redundantly*. అతను మాయింటికి తరుచుగా వస్తువుంటాడు He is *repeatedly* coming to my house. తరువాత *adv.* Afterwards; after. ఆ తరువాత *After* that. అటు తరువాత *Item*.

తల *sub.* తల; తలలు. A head. మనిషి తల A human *head*. పశువులు, న్మరాలు వగైరాల తలలు The *heads* of cattle, horses and generally of all others. తలకాయ *Item*. తలకడ A pillow.

తలచడం *v. a.* తలుస్తూ; తలచి. To remember; to recollect. మొన్నటి రోజున నా స్నేహితుణ్ణి తలచినాను The other day my friend came to my *recollection*.

తలాపు *sub.* తలాపు; తలాపులు. Inquiry or search. తలాపు చెయ్యడం To *inquire*. ఆ వస్తువు నిమిత్తం చాలా తలాపు చేస్తావున్నాను I am *making* a particular *search* for that thing.

తల్లి *sub.* తల్లి; తల్లులు. A mother. పినతల్లి A *mother's* younger *sister*, and also father's brother's wife. పెత్తల్లి *Aunt* or *mother's elder sister*.

తలుపు *sub.* తలుపు; తలుపులు. A door. తలుపు తెయ్యడం To *open* the door. తలుపు వెయ్యడం To *shut* the door.

త్వర *sub.* త్వర; త్వరలు. Quickness; haste; hurry. త్వరపడడం To be in a hurry. నీవు త్వరపడకదూ Don't be in a *hurry*. త్వరగా *Hastily; quickly*. నీవు అక్కడికి వెళ్ళి మళ్ళీ త్వరగా రా Go there and return *quickly* again.

తవ్వ *sub.* తవ్వ; తవ్వలు. A measurement: equal to *half* a *manika*.

తవ్వడం *v. a.* తవ్వకూ, తవ్వి. To dig. భూమి తవ్వడం To dig the earth. గని తవ్వడం To dig a mine. చెరువు తవ్వడం To dig a tank.

తవుడు *sub.* తవుటి. (No plural.) Made from rice or from wheat and bruised or beat down for use. It is given to cows in India, to enrich the milk and also to fowls and is commonly called *towr*.

తఫ్తీసు *sub.* తఫ్తీసు, తఫ్తీసులు. A revenue term, applied to the *final settlement* of the *dowl* or *appraisement* of the revenue.

తహశీలు *sub.* తహశీలు, తహశీళ్లు. A revenue term, signifying the *collections*. తహశీలు చెయ్యడం To make *collections*. తహశీలు దారుడు The person employed to *collect* the revenue.

తళ్లు *sub.* తళ్లు, తళ్లులు. Force; incursion; invasion. కురకల తళ్లులో నా సొమ్ము కానా బోయినది A great deal of my property was lost in the *Mogul invasion*.

తళుకు *sub.* తళుకు, తళుకులు. Lustre; brightness. వజ్రపు తళుకు The lustre of a diamond. It applies to the different metals and to a looking-glass, but not to the sun's brightness.

తళుక్కుమనడం *v. n.* తళుక్కుమంటూ, తళుక్కుమని. To shine; to glisten. Applied like the substantive, ఆ స్త్రీ వెయి దీపాలవలె తళుక్కుమన్నది That woman *shines* as bright as a thousand lamps.

తక్షణం *adv.* Instantly. యీ పు త్తరం చూచిన తక్షణం రా When you see this letter, you must *instantly* come here.

తా

తాకట్టు *sub.* తాకట్టు, తాకట్టు. Mortgage; pawn. అన్న వస్తువులు లేక నగలు తాకట్టు పెట్టికాను Being without victuals or clothes, I have *pawned* my joys.

తాళదం *v. a.* తాకుట. తాకి. To touch. నన్ను తాకవద్దు. Don't touch me.

తాకిడు *sub.* తాకిడు. తాకిడులు. An order; an injunction.

తాగడం *v. a.* తాగుట. తాగి. To drink. అతను మహాతాగుతాడు That man is a great *drinker* or *drunkard*.

తాచు పాచు *sub.* తాచు పాచు. తాచు పాచులు. The name of a snake, usually called the *cobra de capella* or *hooded-snake*, whose bite is known to be so fatal. The female is the largest and most dangerous, as is the nature of all the snake kind.

తాడి *sub.* తాటి. తాళ్లు. A palmyra tree. తాటి చెట్టు Item. యీవేళ పది తాళ్లు కొట్టినారు They have cut down ten *palmyra trees* to-day. తాటి ఆకు The *palmyra* or *cadjan leaf*, on which the old Telugu and Sanskrit writings are preserved and on which the accounts in villages and by dealers are kept. తాటి కల్లు *Palmyra calloo* or *toddy*. తాడి or కల్లు గియ్యడం To draw *calloo* or *toddy*.

తాడు *sub.* తాటి. తాళ్లు. A rope. పెద్దతాళ్లు, చిన్న తాళ్లు కూడా తీసుకునిరా Bring both small and big *ropes* along with you. జానకి తాడు A match for fire-arms.

తాత *sub.* తాత. తాతలు. A grand-father.

తాతమ్మ *sub.* తాతమ్మ. తాతమ్మలు. A grand-mother.

తాత్పర్యం *sub.* తాత్పర్యపు. తాత్పర్యములు. Opinion. అతని తాత్పర్యం నాకు సరిపడి వుండలేదు I do not concur in *opinion* with him.

తాన *pro.* He; himself. యీ పని తాన చేసినానని చెప్పినాడు He said that he *himself* did this business.

తాపం *sub.* తాపపు. తాపములు. Heat; inflammation. నీవునొక కురుపునంది వల్ల తాపం చేసినది The boil on my back has produced great *heat* in my body.

తాకి *sub.* తాకి. తాకిలు. A bricklayer's trowel. తాకి మే A head *bricklayer*.

తాబందు *sub.* తాబందు, తాబందులు. A species of petticoat, chiefly worn by the dancing women and by the raatsa or kshatriya caste and Mussulman women of India. It is not uncommon to all other castes.

తామర *sub.* తామర, తామరలు. The ring-worm. అతని పిఠమీద తామర లేచినది A *ring-worm* has broke out upon his back.
తామర పువ్వు The name of a *flower* that shoots up from the bottom of lakes or tanks, probably the *lotus* or *nymphaea*.

తాంబూలం *sub.* తాంబూలపు, తాంబూలములు. The whole apparatus of betel: that is, the *leaf*, the *nut*, the *chunam* and the *spicery* in the manner the Indians take it. తాంబూలం చెయ్యడం or వేసుకోవడం To take betel.

తాంబేలు *sub.* తాంబేటి, తాంబేళ్లు. A turtle: that is, the *sea-turtle*.

త్యాగం *sub.* త్యాగపు, త్యాగములు. A resignation of property.
త్యాగం చెయ్యడం To *abdicate* or *renounce*. అతను సొమ్ము మహా త్యాగం చేస్తూవున్నాడు He *resigns* a great deal of wealth.
అతను తన కుల మర్యాదలు యావత్తు త్యాగం చేసినాడు He has completely *renounced* every observance of his caste.

తాయక్తు *sub.* తాయక్తు, తాయక్తులు. An amulet; a charm or spell.
నా మెడలో తావళానకు తాయక్తులు చుట్టించవలెను The *amulets* must be fixed to the ring round my neck. మంత్రపు తాయక్తు The *charm* of the *muntrum*.

త్రాణ *sub.* త్రాణ, త్రాణలు. Ability; capacity. త్రాణ కలవాడు A man of *ability*.

త్రాసు *sub.* త్రాసు, త్రాసులు. Small scales, such as apothecaries, money dealers or small sale people use.

తారడం *v. n.* తారుతూ, తారి. To move about, in a busy officious manner.

తారా జవ్వ *sub.* తారా జవ్వ, తారా జవ్వలు. A rocket; a description of fire-works.

తారీఖు sub. తారీఖు, తారీఖులు. Date; time. మొన్నటి తారీఖు మాఘ శుద్ధ పంచమి The day before yesterday was dated *Maagha-shuddha* the fifth.

తాలాకా sub. తాలాకా, తాలాకాలు. A district.

తాలాకు adv. Belonging to. యీ వస్తువు నా తాలాకుది This is a thing *belonging to* me. అతని తాలాకు నవుకరు A servant *belonging to* him.

తావళం sub. తావళపు, తావళములు. A ring, worn by the male Indians round the neck, made of gold or silver, and sometimes of a silken twist strung with coral beads. జప తావళం Praying beads.

తాళడం v. n. తాళుకూ, తాలి. To wait; to stop. యీవేళకు తాళండి, తేపు తిరిగి మొదలు పెట్టుదాము Let us *wait* now, and to-morrow we will begin again.

తాళం sub. తాళపు, తాళములు. A lock; a cymbal. This word is commonly used for key, but తాళం చెయ్యి or చెవి is the correct word for it. తాళాలు తీసుకుని రా Bring me the *keys* or *cymbals*. తాళం వేతులు తీసుకుని రా Bring the *keys*. తాళం చెయ్యడం To *shut* a lock. తాళం తియ్యడం To *open* a lock. తాళాలు వాయించడం To *strike* the *cymbals*. In this sense, the word is an adoption from the Sanskrit. They have a large kind used at the pagodas, without nautching and there are smaller ones, for the nautching girls to dance by. Those at the pagodas are called కయితాళం. Those used for the dancing girls are called చితాళం.

తాలిమి sub. తాలిమి, తాళుములు. Patience; forbearance; resignation. ఆ వార మహా తాలిమి చేస్తాడు గవక అందరు కుట్రలు చేస్తావుంటారు That gentleman shows a great deal of *patience*, and therefore all ranks engage in intrigues. తాలిమి కలగడం or వుండడం To be *patient* or to have *patience*.

తె

తెట్టడం *v. a.* తెట్టకూ। తెట్టి. *Te abuse.* అతను మహా తెట్టినాడు *He was very abusive.* తెట్టబోతు *An abusive man.* తెట్టబోతుది *An abusive woman.*

తెట్ట *sub.* తెట్ట। తెట్ట. *Abuse.* అతని తెట్ట అన్న నాకు తగిలినది *The whole of his abuse fell upon me.*

తెత్తి *sub.* తెత్తి, తెత్తులు. *A leather bag.* కొలిమి తెత్తి *A pair of bellows.* తెత్తి means the *drone* or *pitch-pipe*, formed on the principle of bagpipes, which is used at the Indian nautches, in order to regulate the voices of the performers. తెత్తి in another sense is the name for the *bags* in which *arrack* or *water* is carried in India.

తినకపోవడం *v. n.* తినకపోకూ। తినకపోయి. *Not to eat.* కానా డిన ములనుంచి తినకపోకూ వున్నాడు *He has refrained from eating for several days past.*

తెన్నగా *adv.* Straightways ; directly ; properly. అతను తెన్నగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు *He conducts himself properly.* యిక్కడనుంచి యింటికి తెన్నగా వెళ్ళు *Go straightways* from hence to your house. తెన్నగా చెయ్యడం *To act correctly.*

తినడం *v. n.* తింటూ। తిని. *To eat.* అతను అన్నం తింటూ వున్నాడు *He is eating* his victuals. చెబ్బలు తినడం *To receive* blows or *to get* beat. సామ్యు తినడం *To make away* with property. తెల్లు తినడం *To suffer* abuse. తుప్ప తినడం *To be eaten* by rust. చదలు తినడం *To be eaten* by white ants.

తినపడడం *v. p.* తినపడుకూ। తినపడి. *To be eaten.*

తనిపించడం *v. a.* తనిపిస్తూ। తనిపించి. *To cause to eat.*

తెప్పడం *v. a.* తెప్పకూ। తెప్పి. *To turn ; to wind.* కొంతదూరం వెళ్ళి అక్కడనుంచి పోటీ తెప్ప ముక్కున యింటికి తీసుకుని వచ్చినారు *Going some distance, turning the palanquin back, they brought*

me home.

తిప్పి వెయ్యడం *v. a.* తిప్పివేస్తూ, తిప్పివేసి. To reject; to return.
అర్జీ తిప్పివెయ్యడం To *reject* a petition. హుండ్ తిప్పివెయ్యడం
To *protest* a bill.

తిమరడం *v. n.* తిమరుతూ, తిమిరి. To exult; to be proud.

తిమ్మిరి *sub.* తిమ్మిరి, తిమ్మిరు. Numbness. నా కాలు విస్తరించి
కూర్చుండడంచేత తిమ్మిరి పట్టినది By sitting too long my leg
has got *benumbed*; as we term it, has got *asleep*. తిమ్మిరి
రోగం The *apoplexy*.

తియ్యడం *v. a.* తీస్తూ, తీసి. To take; to open. తలుపు తియ్యడం To
open the door. సామాన తియ్యడం To *take away* a thing.
తాళం తియ్యడం To *open* a lock. వెనక తియ్యడం To draw
back; to hesitate.

తియ్యని *adj.* Sweet. తియ్యని పళ్ళు Sweet fruit.

తిరగడం *v. a.* తిరుగుతూ, తిరిగి. To turn; to go astray; to travel.
నాకు యీవేళ కైత్యం చేశేటప్పటికి తల తిరిగినది I was seized with
bile to day, till my head *went round*. ఆ మనిషి అక్కడక్కడ
తిరుగుతూ వున్నది అని తెలిసినది It is understood that
person is in the habit of here and there *going astray*.
అతను చాలా డేకాలు తిరిగినాడు He has *travelled* over great
tracts of country. నేను యీపని నిమిత్తం తిరుగుతూ వున్నాను I
am *engaged* about this business. నేను అన్నమాటకు తిరగను I
shall not *turn away* from my promise. గాలి తిరగడం To
change, as the wind. తల తిరగడం To *turn mad*. N. B. This
verb is used in the following manner- ప్రాద్దు తిరగడం The
sun to go *down*: that is, *turn* to the west. హుండ్ తిరగడం
A bill to be *returned* or *protested*. కాకిడం తిరగడం To
reject paper: that is, to *turn* useless. యెదురు తిరగడం To
turn against one or to *oppose*.

తిరగలి *sub.* తిరగటి, తిరగళ్ళు. A hand grinder, for grain in
general. It is made of two flat stones about two feet in

diameter, rough inside, the uppermost of which has a small handle, by which it is turned upon the other, the grain being thrown in through a small hole.

తిరిగి *adv.* Again. నేను తేపు తిరిగి వస్తాను I shall come *again* to-morrow.

తిరుగ *adv.* Repeated; over again. తిరుగ చెయ్యడం To *repeat* or do *over again*. ఆ పని తిరుగ చేయించు Do that business *over again*. తిరుగవెయ్యడం To *turn over; to overturn*. ఆ బుక్కులో రెండో కాగితం తిరుగవేసి చూస్తే యీ మాట అగపడు తున్నది If you *turn over* the second leaf of the book, this word will appear.

తిరుగుడు *sub.* తిరుగుడు; తిరుగుళ్ళు. A screw. తిరుగుడు మాటలు *Round about* words.

తివాళి *sub.* తివాళి; తివాళీలు. A carpet.

తీర్చి

తీగ *sub.* తీగ; తీగాలు. A tendril; the string of a musical instrument. ఆ చెట్టు కానా తీగాలు వేస్తూవున్నది That tree *shoots forth* a great number of tendrils. సారంగా తీగాలు The *strings* of a *saarangah*, a musical instrument, so called. మెడ తీగ This is the name given to a *necklace*, generally made of a flat band of gold, worn by women.

తీతున పిట్ట *sub.* తీతున పిట్ట; తీతున పిట్టలు. The name of a bird, probably the *Lapwing*, the cry of which the Indians consider to forebode evil.

తీపి *sub.* తీపి; తీపులు. Sweetness. ఆ పంటిలో తీపి నాకు చాలా సమృద్ధిగా వున్నది The *sweetness* of that fruit is very pleasant to me. తీపిగా *Sweetlike*.

తీర్చడం *v. a.* తీరుస్తూ; తీర్చి. To settle; to adjust; to decide. జడిచివారు నా చ్యాజ్యం యిదివరకు తీర్చలేదు The judge has not

to this time *decided* my cause. యీ లెక్కచూచి వేగిరం తీర్చండి
Look into this account and *settle* it quickly.

తీరడం *v. n.* తీరుకూ; తీరి. To be settled or concluded. This
• verb means to *have leisure*. నాకు తీరదు I have no *leisure*.
తీర్పించడం *v. a.* తీర్పిస్తూ; తీర్పించి. To make a conclusion or
settlement.

తీర్పు *sub.* తీర్పు; తీర్పులు. A settlement; an agreement. తీర్పు కాగితం
A paper of *agreement* or an *acknowledgement*. తీర్పు చెయ్యడం
To make a settlement or to pass a decision.

తీరుబడి *sub.* తీరుబడి; తీరుబళ్ళు. Leisure. రెండుమాడు దినములనుంచి
నాకు తీరుబడి లేనందున రాలేదు I have not come for two or
three days past, for want of *leisure*.

తీరుబాటు *sub.* తీరుబాటు; తీరుబాటులు. Leisure; opportunity. vide
తీరుబడి.

తీకివెయ్యడం *v. a.* తీకివేస్తూ; తీకివేసి. To remove; to discharge.
అతణ్ని నాకరిలోనుంచి తీకివేసినారు They have *removed* him
from the service.

తీకివేత *sub.* తీకివేత; తీకివేతలు. A removing or removal. సరుకుల
తీకివేత A *removal* of the things.

తీసుకొనడం *v. a.* తీసుకుంటూ; తీసుకుని. To take; to remove.

తు

తుడవడం *v. a.* తుడుచూ; తుడిచి. To wipe; to clean; to rub.
యింటిని తుడవడం To *clean* the house.

తుడుపు *sub.* తుడుపు; తుడుపులు. An erasure or blotting out.
యీ పుత్తరంలో యేమిన్ని తుడుపులు లేకుండా పాపుగా వ్రాసివున్నది
This letter is written in a chaste manner, without any
corrections.

తుడుము *sub.* తుడుము; తుడుములు. A species of small kettle drum,
the bottom being made of wood. It is slung round the

neck and beat with two slender sticks on public occasions.
It is usually called a *tom-tom*.

తుద *sub.* తుద, తుదలు. An end. vide చివర.

తునక *sub.* తునక, తునకలు. A piece or part; a quarter. బట్ట తునక
A *piece* of cloth. కర్ర తునక A *piece* of wood. రాజా మీకు వక
అడివిపంది తునక పంపించినాడు The Rajah has sent you a
quarter of wild hog.

తుంచడం ల. *a.* తుంచుతూ, తుంచి. To pluck; to gather; to break
off. పళ్ళు తుంచడం To *gather* fruit. పువ్వులు తుంచడం To
pluck flowers.

తుంటరి *sub.* తుంటరి, తుంటరులు. Impudence. vide తలవ.

తుపర *sub.* తుపర, తుపరు. A small rain or slight shower. తుపర
పడుతూవున్నందున వర్షం వచ్చునేమో A *slight shower* has fallen
which will probably be succeeded by a proper fall of rain.
నోటి తుపరు A *slavering* in speech.

తుప్ప *sub.* తుప్ప, తుప్పలు. A bush. vide దొంక.

తుపాకి *sub.* తుపాకి, తుపాకులు. A musket or firelock. తెలఁ
తుపాకి A *matchlock*. చకముక తుపాకి A *firelock*. వేట తుపాకి
A *fowling-piece*.

తుప్ప *sub.* తుప్ప, తుప్పలు. Rust. కత్తి తుప్ప Rust of a sword.
యినప తుప్ప or తుప్ప యినము The *rust* of iron or *rusty* iron.

తుఫాను *sub.* తుఫాను, తుఫానులు. A *toophaan* or very violent
gale: frequently termed *typhoon*. తుఫాను పెట్టినందుచేత వాడ
పగిలిపోయినది The ship being over taken by a *toophaan*
went to pieces.

తుమ్మ చెట్టు *sub.* తుమ్మ చెట్టు, తుమ్మ చెట్లు. The *tumma* or babul
tree. తుమ్మ కర్ర *Tumma carra* or *tumma* wood.

తుమ్మడం ల. *a.* తుమ్మతూ, తుమ్మి. A sneeze.

తుమ్మ *sub.* తుమ్మ, తుమ్ములు. A sneezing. తుమ్మ రావడం To fall
to *sneezing*. అతనికి శైత్యంచేత చాలా తుమ్ములు వచ్చినవి He has
caught cold and *sneezes* a great deal in consequence. మనిషి

యొక్క ఒంటి తుమ్మ మంచిదికాదు The sneezing of any person only once is reckoned bad.

కుమ్మెద *sub.* కుమ్మెద, కుమ్మెదలు. A large black beetle, very troublesome and destructive. They bore holes into the roofs of houses in India, particularly into raw palmyra, in which they lay their eggs.

కురక *sub.* కురక, కురకలు. A Mussulman; the general term by which the Mussulman caste is known in India. Literally speaking, *Turk* is the name given to them by the Telugus. కురక వంశం The *Mussulman* caste. కురకవాడు A *moor* man. కురకది A *moor* woman.

కురంజీ పండు *sub.* కురంజీ పంటి, కురంజీ పండు. A citron.

కులవ *sub.* కులవ, కులవలు. Impudence; depravity. కులవ మనిషి A loose character.

కులశి చెట్టు *sub.* కులశి చెట్టు, కులశి చెట్టు. The *toolsy plant* or the sacred basil, well known in India. The leaf is considered a great sweetener of the blood, when infused in hot water and taken in the manner of tea. The stalk of this plant is made into *beads*, to form the *rosary*, which the long marked Brahmins use. vide పూస.

* కుళ్ళదం *v. a.* కుళ్ళకూ, కుళ్ళి. To be elated: to show pride. అతనికివుండే భాగ్యంచేత చాలా కుళ్ళకూవున్నాడు He gives himself *great airs*, on account of his riches. అతను సంతోషం చేత కుళ్ళకూవున్నాడు He is *elated* with joy.

తూ

తూచడం *v. a.* తూస్తూ, తూచి. To weigh.

తూనిక *sub.* తూనిక, తూనికలు. A weight; also the thing weighed against it. ఆ కొనుటి తూనికలో దగా వున్నది That banian has *false weights*. ఆ కొనుటి తూచే తూనిక సరిపడ వున్నదికాదు That

banian has not given full *weight*.

తూపించడం *v. a.* తూపిస్తూ తూపించి. To cause to weigh.

తూము *sub.* తూము; తూములు. A measurement generally called a *toom* twenty of which go to one *candy*. The *toom* differs in different places being sometimes 20 seers and sometimes only 8 seers, but it makes always 20 *tooms* to the *candy*. తూము is also a *drain*. లోపలి పండిటిలో నీళ్లు తూము గుండా బైటికి పారుతున్నవి The water from the *pandal* within, runs outside through a *drain*. నలుతుం *Four tooms*: a customary way of speaking, instead of saying నాలుగు తూములు. The word తూము also means a large stone sluice for which vide ముదుము.

తూర్పు *sub.* తూర్పు. (No plural.) The east. ఆ వాడ తూర్పునంచి వస్తుంది That ship is coming from the *eastward*.

తూలడం *v. n.* తూలుతూ; తూలి. To stagger; to reel, as a man in liquor. వాడు కల్లుతాగి తూలుతూ పోతూ వున్నాడు That man has been drinking toddy and goes *reeling* along.

తె

తెడ్డు *sub.* తెడ్డు; తెడ్లు. A wooden ladle; a paddle to row with.

తెనుగు *adj.* Telugu. తెనుగు విద్య or మాట The *Telugu* language.

నీకు తెనుగు వస్తున్నదా? Do you understand *Telugu*? తెనుగు వాడు A *Telugu* man. తెనుగుది A *Telugu* woman.

తెంచడం *v. a.* తెంచుతూ; తెంచి. To break. It is only applicable to rope, string or thread. తాడు తెంచడం To *break* a rope.

తెప్ప *sub.* తెప్ప; తెప్పలు. Commonly called a *cattamaran*, constructed of one or two long pieces of light wood and used by fishermen, when they go out to catch fish with the hook. తెప్ప is also the name for *small pieces* of wood on which the Indians sometimes swim across rivers,

when rivers are suddenly swollen by rains.

తెప్పించడం *v. a.* తెప్పిస్తూ, తెప్పించి. To cause to bring.

తెప్పించబడడం *v. a.* తెప్పించబడుతూ, తెప్పించబడి. To cause to be brought.

తెప్పించుకొవడం *v. a.* తెప్పించుకుంటూ, తెప్పించుకుని. To dispose oneself to bring : that is, yourself to bring. ఆ వెనక తెప్పించుకుంటాను I *shall bring* it, by and by.

తెప్పన *adv.* Quickly.

తెమడ *sub.* తెమడ, తెమడలు. Phlegm. అతనికి తెమడచేత చాలా తెమడ వస్తావునని The bile causes a great quantity of *phlegm*, to come from him.

తెర *sub.* తెర, తెరలు. A bed curtain that is hung down before the women's apartments, in the houses of the Indians. దోమ తెర A mosquito curtain. రోగపు తెరలు The returns of a sickness. వాన తెరలు The return of rain.

తెరవడం *v. a.* తెరుస్తూ, తెరిచి. To open, as applied to the mouth and eyes. కళ్ళూ, నోరూ తెరవడం To *open* the eyes and mouth. N. B. In all other cases the verb తెయ్యడం is used. Such as తలుపు తెయ్య Open the door.

తెరిచిన *adj.* Open. N. B. This word is used in all senses. తెరిచిన నోరు An *open* mouth. తెరిచిన తలుపు An *open* door. తెరిచిన పెట్టె An *open* box.

తెరిపి *sub.* తెరిపి, తెరుపులు. A cessation : a suspension ; figuratively, a disclosure. అతని పని అంతా తెరిపికింద వచ్చినది The whole of his business is brought to a stand. అసీతులు వారికి తెరిపి చెయ్య Make a *disclosure* of those circumstances to them. తెరిపి కావడం To *cease* ; to *leave off*. వాన యింకా తెరిపి అయినది కాదు The rain has not yet *ceased*.

తెరువు *sub.* తెరువు, తెరువులు. A way : a road ; a manner ; a means. హైదరాబాదు వచ్చే తెరువులో దొంగలు వారిని కొట్టివారు Thieves over-powered them on *the way* to Hyderabad.

నాడికి బ్రతుకు తెరువు యేమీ లేదు He has no *means* of support : that is, no *way* of livelihood.

తెలక పిండి *sub.* తెలక పిండి. (No plural.) The grounds or sediment of the oil plant, after the oil has been expressed from it.

తెలగా *sub.* తెలగా; తెలగాలు. A Telugu : that is, a *man* of the *Telugu caste*. తెలగావాడు Item. తెలగిది A *Telugu* woman. తెలగాకులం The *Telugu* caste.

తెల్ల వారగట్ల *sub.* తెల్ల వారగట్ల; తెల్ల వారగట్లలు. Day break. తెల్ల వారి Item.

తెలిపించడం *v. a.* తెలిపిస్తూ; తెలిపించి. To render into Telugu. ఆ మాట తెలిపించి చెప్పు Speak that word in the *Telugu*.

తెలియడం *v. n.* తెలుస్తూ; తెలిసి. To understand. అనేక వర్తమానములు నాకు తెలిసినవి I *understand* many particulars. అతను చెడ్డవాడన్నా, లంచం తింటాడని నాకు తెలిసినది I *know* him to be a bad man, and one who takes bribes. అతను చేసిన పని నాకు బాగా తెలిసినది కాదు I do not rightly *comprehend*, what that man has been about.

తెలియ చెయ్యడం *v. a.* తెలియచేస్తూ; తెలియచేసి. To inform; to tell; to make known. రాజా తాను యిక్కడికివస్తామని తెలియచేసి నారు The Rajah has *informed* me, that he was coming here. ఆ మాటలు అతనికి తెలియచేసినవా? Have you *made* those circumstances *known* to him?

తెలివి *sub.* తెలివి; తెలివులు. Understanding; intellects. అతని మాటలు విచారిస్తే మంచి తెలివి వున్నట్టుగా అగుపడ్డది If you judge by his language, he appears to be a man of good *intellects*.

తెలివిమాలిన తనం *sub.* తెలివిమాలిన తనం; తెలివిమాలిన తనములు. Stupidity. అతను తెలివి మాలిన తనంచేత వుద్యోగం పోగొట్టుకున్నాడు Owing to his *stupidity*, he is left without employ.

తెలుకులవాడు *sub.* తెలుకులవాడి; తెలుకులవాళ్ళు. An oil man.

తెలుపు *sub.* తెలుపు; తెలుపులు. Whiteness.

తెలుగుకోవడం చ. అ. తెలుసుకుంటూ, తెలుసుకుని. To learn or be informed. అక్కడికి వెళ్లి ఆ సంగతి యేలాగంటిదో అతణ్ని తెలుసుకో Go to him and procure *information* of that circumstance.

తే

తేగ *sub.* తేగ, తేగలు. The sprout from the palmyra nut, when first put in the ground.

తేట *sub.* తెట, తేటలు. Clearness; pureness. తేట నీళ్ళు *Clear* water. మజ్జిక తేట is a term given to the water that swims on the top of butter-milk. తేట ముఖం A *clear, handsome* countenance.

• తేన్నడం చ. అ. తేనుస్తూ, తేన్చి. To eruct, deemed so extremely vulgar amongst Europeans, is practised by all ranks of Indians without considering it and far from meaning it to be uncivil or disrespectful. They deem it rather the reverse.

తేనుపు *sub.* తేనుపు, తేనుపులు. The act of eructing; an *eructation*.

తేనె *sub.* తేనె, తేనెలు. Honey. తేనె పట్టు or కుట్టె A *honey comb* తేనెటీగ A *bee*.

తేబడడం చ. ప. తేబడుతూ, తేబడి. To be brought.

తేలడం చ. అ. తేలుతూ, తేలి. To float; to right; to adjust. పడవ యేటివీడ తేలుతున్నది The boat is *afloat* upon the river. ఆ పని బాగా తేలినది That business has got *righted* or *adjusted*. ఆ మనిషి చెరువులో మునిగి తరువాత తేలినాడు That man dived to the bottom of the tank and is up and *afloat* again. లెక్క పెట్టు తేలడం To *sum up* the total of an account.

తేలిక *adj.* Light; not heavy; easy; in another sense, *vulgar* or *low*. ఆ కర్ర మనా తేలిక That wood is *very light*. తేలిక పని An *easy* business: that is, *not difficult*. It also means a *low transaction*. తేలిక మనిషి A *mean* character.

తేరిక మాటలు *Mean, low words.*

తేరి *sub.* తేరి, తేరిలు. An oil man; the oil rent. తేరి నుత్త An oil farm.

తేలు *sub.* తేలు, తేళ్లు. A scorpion. తేలు కట్టడం To sting, as a scorpion.

తేవడం *v. a.* తెస్తూ, తెచ్చి. To bring; to fetch. తోటమాలి విస్తరించి పండ్లు, కూరలూ తెచ్చినాడు. The gardener has brought a vast quantity of fruit and vegetables. నా తోపి తే Bring my cap.

తై

తై నాకు *adv.* A revenue term, signifying attached to and acting with. నా తై నాకున నూరుమంది కిపాయాలు వున్నార I have got a hundred sepoy's along with me.

తైలం *sub.* తైలపు, తైలములు. Oil. It is properly, the Sanskrit name for oil and when it is used in Telugu it is considered to mean medicine because medicines are usually mixed up with oil, for outward application in India.

తొ

తొక్క *sub.* తొక్క, తొక్కలు. The skin or peel of fruit.

తొక్కడం *v. a.* తొక్కుతూ, తొక్కి. To step upon or into any thing. నీకారికి మన్ను వున్నదిగనక ఆ తివాకి తొక్కకు Your feet being dirty, don't step upon that carpet. ఆ మిరియపు నాకు అతను తొక్కినాడు గనక చచ్చిపోయినది He has trampled down that chilly plant and it has died in consequence. నుర్రం తొక్కడం To step out, as a horse. మనిషి తొక్కడం To step, as a man. The verb తొక్కడం is used for the beating or pounding of the jonnaloo, of oil seeds, and of a small

grain called *sedzaloo* (సజలు) and certain fruits.

తొగరు *sub.* తొగరు తొగరు. A red die; one of the various shades produced from the chay root. Turbans and thread for making borders are died with it.

తొట్టి *sub.* తొట్టి తొట్టు. A tray, sometimes formed of clay, sometimes of wood, out of which the cattle when they come home and enter the house, get their water or mashes prepared for them.

తొట్ల *sub.* తొట్ల తొట్లు. A cradle for children, commonly swung by hooks from the roofs of houses in India.

తొడ *sub.* తొడ తొడలు. The thigh.

తొడగడం *v. a.* తొడుగుతూ తొడిగి. To dress; to put on clothes.

అతను తెల్ల బట్టలు తొడుక్కున్నాడు He is *putting* on clean clothes.

తొడిమె *sub.* తొడిమె తొడిమెలు. A stalk. జామపంటి తొడిమె మహా కొద్ది The guava fruit has a very short *stalk*.

తొన *sub.* తొన తొనలు. The clove or division in particular fruits. ఆ పనసపంటి తొనలలో నాకు కొన్ని ఇయ్యి Give me some of the *cloves* of that jack fruit.

తొంగడం *v. n.* తొంగుతూ తొంగి. Peeping; prying.

తొంగుండడం *v. n.* తొంగుంటూ తొంగుండి. To lay down; to recline.
పడుండడం Item.

తొండ *sub.* తొండ తొండలు. A blood-sucker; a species of reptiles of the lizard kind, very common in India.

తొండం *sub.* తొండపు తొండములు. The trunk of an elephant.
యెనుగ తొండం Item.

తొందర *sub.* తొందర తొందరలు. Disturbance; trouble; vexation.

నేను యీ పనిచేత మహా తొందరలో వున్నాను, నాతో మాట్లాడకు
This business gives me great *trouble*, do not speak to me !

తొమ్మన్నూరు *adj.* Nine hundred.

తొమ్మిది *adj.* Nine. తొమ్మిది నూర్లు *Nine hundred.*

తొంజె *adj.* Ninety. తొంజెయోది. The *ninetieth*.

తొయ్యడం *v. a.* తొస్తు, తొసి. To propel; to push; to shove.
బోయీలు పాలకీ బొంగు పట్టుకుని తొసినారు The boys held the
palanquin by the bamboo and *pushed* it on. అతన్ని మెడ
పట్టుకుని అవతలికి తొసినారు They laid hold of him by the cuff
of the neck and *pushed* him out.

తొరట *sub.* తొరట, తొరట్లు. A cavity; a hollow. చెట్టు తొరట The
hollow of a tree. పండ్ల తొరట The *hollow* in fruit: that is
when eaten into by birds or insects. This word is not
applicable in any other sense.

తొలకరి *sub.* తొలకరి, తొలకర్లు. The spring.

తొలగడం *v. a.* తొలుగుతూ, తొలిగి. To step aside; to get out of
the way; to abstain.

తొలవడం *v. a.* తొలుస్తూ, తొలిచి. To clean or rinse; to bore.
చాక్క తొలవడం To bore a hole. Figuratively వుద్యోగం నిమిత్తం
తొలవడం To bore or pester for an employment.

తొలి *sub.* తొలి, తొలులు. A perforation or hole through any
thing. వడ్లనాడు కర్తకు తొలి చేసినాడు The carpenter has *bored*
a hole in the wood. తొలి Means the *first* or a *prior*.
తొలిరోజు The *first* day. తొలిమాట The *first* word.

త్రో

త్రో *pre.* With; to; unto. అతను నాతో కూడా వచ్చినాడు He came
along with me. అతనితో మాట్లాడు Speak *to* him. అది కానా
మందితో వెళ్లుతుంది She goes *to* a variety of people. దానితో
వెళ్ళినాడు He went *to* her: that is, he had connexion *with*
her. వారు నూరుమందితో మాట్లాడుతూ వున్నారని వకరితో కాదు
They were not speaking *to* one, but *to* one hundred.

త్రోక *sub.* త్రోక, త్రోకలు. A tail. ఆ పెద్దపులిత్రోక మహా పొడుగు That
tiger has a very long *tail*. త్రోకచుక్క A *comet*.

త్రోకచుక్క *sub.* త్రోకచుక్క, త్రోకచుక్కలు. A comet; literally,

the tail of a star: as we (Englishmen) would say, a *tailed star*.

తోచడం *v. a.* తోచు, తోచి. To think; to conjecture; to conceive. అతను రేపటి రోజున వస్తాడని తోచున్నది I *think* he will come to-morrow. అతను చెడ్డవాడని నాకు తోచదు I *don't conceive* him to be a bad man.

తోట *sub.* తోట, తోటలు. A garden. మామిడి తోట A mango garden. అరిటి తోట A plantain garden. తోటకుర Garden vegetable. తోటమారి A gardener.

తోటా *sub.* తోటా, తోటాలు. A squib or cracker; a *cartridge*. ఆ పిల్లకాయలు పెద్దపిల్లలో చాలా తోటాలు కాలుస్తూ వున్నారు Those children are letting off a great number of *crackers* in the high street. ఆలదాయాలో శిపాయాలకు తోటాలు చాలకపోయినవి In that battle, the troops became short of *cartridges*.

తోడడం *v. a.* తోడుకూ, తోడి. To draw up or wind. నీళ్లు తోడడం To *draw* water. నూలు తోడడం To *wind* thread.

తోడు *sub.* తోడు, తోళ్లు. A companion; an associate. రాత్రి అయితే తోడులేనిది యింటికి వెళ్ళడానకు జడుస్తాడు If at night time he had no *companion* on the way, he would be afraid to go home. నేను వెళ్లిన దిక్కుకల్లా రామస్వామి నాకు తోడు వస్తాడు Wherever I go, Ramaswamy comes along with me as my *companion*.

తోడుకోవడం *v. n.* తోడుకుంటూ, తోడుకుని. To curdle. పాలు తోడు కోవడానకు కొంచెం చల్ల వెయ్యి Put some butter-milk into the milk to make it *curdle*.

తోడేలు *sub.* తోడేటి, తోడేళ్లు. A wolf.

తోపు *sub.* తోపు, తోపులు. A grove, usually called *tope* in India. The name of a *purple die*, produced from the *chaya* root or *shaya*-root. తోపు also means a *push* with the hand, against anybody or thing. చింత తోపు A tamarind *tope*. కాటి తోపు A palmyra *tope*. తోపు షా A *purple*

turban. నన్ను నక తొపు తొసినాడు He gave me a *push*.
 తొమడం v. a. తొమకూ! తొమి. To rub down. వాళ్లు తొమడం To
 rub the body with the *hand*. గుర్రాన్ని తొమడం To *hand-rub*
 a horse, as is practised in India. బల్ల తొమడం To *rub* the
 table. N. B. It is frequently used for beating a person.
 వాణ్ని తొమ Beat that fellow.

తొరమల్లి చెక్క sub. తొరమల్లి చెక్క! తొరమల్లి చెక్కలు. A false
 diamond.

తొలడం v. a. తొలుకూ! తొలి. To drive; to drive away. పశువు
 లను పొలంలోకి మేతకు తొలినారు They have *driven* the cattle
 to the field to graze. చేనుమీద పిట్టలను తొలండి Drive away
 the birds from the grain.

తొలివెయ్యడం r. a. తొలివేస్తూ! తొలివేసి. To drive away. ఆ మనిషిని
 నా యింటిలోనుంచి తొలివెయ్య Drive that man away from
 my house.

తొలు sub. తొలు! తొళ్లు. Leather.

తొన sub. తొన! తొనలు. Road; way. ఆవూరికి తొన నాకు చూపించు
 Show me the *road* to that village.

తొసివెయ్యడం v. a. తొసివేస్తూ! తొసివేసి. To turn or push out.
 vide తొయ్యడం.

దక్కడం v. n. దక్కుకూ! దక్కి. To secure; to appropriate to
 one's use; to save. నాడు సంపాదించుకున్న సొమ్ము అంతా వానికి
 దక్కినది He has *saved* the whole of what he has *acquired*.
 నాడు తిన్నది యేమో వానికి దక్కినది: కొదవది అంతా తీసుకుని పోయి
 నారు All that he had dissipated was *appropriated* to
 himself: the rest they took from him.

దగా sub. దగా! దగాలు. Deceit; trick; dishonesty; chicanery.
 నా సొమ్ములో కానా దగా చేసినాడు He has played a number

of *tricks* with my money. అతను మహా దగా మనిషి. He is a man full of *tricks*: that is, a very slippery fellow.

దగ్గర *adv.* Near; with. నాదగ్గర లేదు It is not *with* me: that is I have *not* got it. నాదగ్గర నిలుచు Stand *near* me.

దగ్గ *sub.* దగ్గ, దగ్గలు. A cough. నాకు దగ్గ పట్టివది I have got a *cough*.

దట్టం *sub.* దట్టపు, దట్టములు. Thickness. ఆ బట్టలో పోగు దట్టం బాగా ఉన్నది There is great *closeness* of thread in that cloth. దట్టపు అడివి A *thick* jungle.

ద తత *sub.* ద తత, ద తతలు. An adoption.

దత్తుడు *sub.* దత్తుడి, దత్తులు. One adopted. దత్తుణ్ణి చేసుకోవడం To adopt. చిన్నవాణ్ణి దత్తుణ్ణి చేసుకోవడానకు కానా కుట్రలు చేస్తూ కాకుండా పట్టివున్నారు They have intrigued so very much in *adopting that child* that they have prevented it from taking effect.

దద్దిడం *v. n.* దద్దిడకూ, దద్దిడి. To feel alarmed; to startle; to be confounded. అతను కానిపని చేస్తూవుండగా పెద్దమనుష్యులు వస్తే దద్దిడినాడు Being about something wrong, the appearance of his superiors *confounded* him.

దంచడం *v. a.* దంచకూ, దంచి. To pound or bruise; to beat. They *bruise* or *pound* the paddy grain in large wooden mortars, with heavy sticks four feet long, one end being armed with an iron ring, to make it into rice. Chunam is also mixed and beat up with the same kind of sticks, when made into a consistence for use. కున్నం దంచడం To *beat up* chunam. వదు దంచడం To *beat* paddy into rice. ఆ మనిషిని మహా దంచినారు They have *bruised* that man exceedingly.

దంట *adj.* A pair; couple; twins. దంట పళ్లు Fruit in *pairs*. దంట పిల్లలు *Twins*. దంట పడడం To *league*; to *combine*; to be *coupled*; to *join*. ఫిరూఖోర్లోతో దంట పడివున్నాడు He is in *league* with the plunderers: that is, *coupled* with them.

దండ *sub.* దండ, దండలు. A garland. పువ్వుల దండ A *garland* of flowers. దండ చెయ్యి The *round part* of the arm.

దండన *sub.* దండన, దండనలు. Punishment; chastisement.

దండం *sub.* దండపు, దండాలు. A salutation, commonly called a *dundum*, which is made to the idol by all Hindoos who approach it. It is done by placing the palms of the hands one against the other, and raising them to the forehead. This salutation is exacted by Brahmins from all inferior castes, as an obeisance or submission to caste and is practised by one brahmin to the other, in the way of common salutation.

దండించడం *v. a.* దండిస్తూ, దండించి. To chastise.

దండు *sub.* దండు, దండ్లు. A camp; a force. హైదరాబాదులో ఏర్పడిన దండు కూడినది A very large *force* has been assembled at Hyderabad. ఆ శిపాయిలు దండుకు వెళ్లుతున్నారు Those sepoys are going to *camp*.

దండుగ *sub.* దండుగ, దండుగలు. A fine; forfeiture; seizure. అతను తప్పు చేయకపోయినా అతనిదాపున దండుగ వుచ్చుకున్నారు They levied a *fine* upon him, though he committed no fault. దండుగ తగలడం 'To be *oppressed*.

దంతం *sub.* దంతపు, దంతములు. A tooth; commonly applied to the *large teeth* at the back of the jaw. దంతం is called *ivory*. దంతపు నొప్పి The *tooth ache*. బాజారులో దంతం కొనుగోలు చేసినారు They have bought up a large quantity of *ivory* in the bazaar.

దఫా *sub.* దఫా, దఫాలు. A time; an interval. నేను వకదఫా, రెండు దఫాలు ఆ యింటికి వెళ్లి వుంటిని I have gone *once* or *twice* to that house.

దబ్బనం *sub.* దబ్బనపు, దబ్బనములు. A packing needle.

దబ్బపండు *sub.* దబ్బపంటి, దబ్బపళ్లు. The fruit usually called the *dubbakaya*. It is about double the size of a large orange

and sour to the taste. The Indians make pickle of it.
దబ్బకాయ is the name of it when it is *unripe*.

దబాయించడం *v. a.* దబాయెస్తూ! దబాయించి. To threaten. మమ్మన
దోచుకుంటామని దబాయించినాడు He *threatened* to plunder
me. ఫిక్సూరీ దబాయించడానకు వక కంపెనీ కిపాయాలను పంపించినారు
They sent a company of sepoy to *suppress* the troubles.

దబ్బన *adv.* Quickly; hastily.

దమ్మిడి *sub.* దమ్మిడి! దమ్మిడిలు. A quarter of a dub; five cash.
దంపడం *v. a.* దంపుతూ! దంపి. To beat or bruise. *vide* దంచడం.

దంపకులు *sub.* దంపకుల. (No singular.) A man and wife; bride
and bridegroom, commonly termed a *couple*. యావేళ
మాయంటికి వారు దంపకులు యిద్దరూ వచ్చినారు That *couple* came
both to my house to-day.

దంపు *sub.* దంపు! దంపులు. A beating; a bruising. వడ్లదంపు
నిమిత్తం కూలివార్లను తీసుకుని రా Bring the coolies for the
beating of the paddy.

దయ *sub.* దయ! దయలు. Favour; affection; kindness. దొరగారి
దయ నామీద లేదు I have lost the gentleman's *favour*. దయ
చెయ్యడం To *favour*; to *oblige*; to *concede*. మా మనివి దయ
చేసినాడు He has *granted* my request.

దయ్యం *sub.* దయ్యపు! దయ్యాలు. A demon; an evil spirit. ఆ మనిషిని
దయ్యం పట్టినందున దాన్ని పదలకొట్టడానకు చెప్పుదెబ్బలు కొట్టినారు
The *evil spirit* having laid hold of that man, they beat
him with slippers in order to expel it.

దరఖాస్తు *sub.* దరఖాస్తు! దరఖాస్తులు. A revenue term, signifying
a *proposal* or *offer* for a rent or farm. దరఖాస్తు చెయ్యడం
To make *proposals*.

దర్శనం *sub.* దర్శనపు! దర్శనములు. The *presence*: that is to say,
audience or *visit*. అతడు తమ దర్శనానకు రావడానకు కోరుతున్నాడు
He is desirous of being admitted into your *presence*: that
is to make a *visit*. దర్శనం చెయ్యడం To obtain *audience* or

to visit.

దర్బారీ *adj.* A revenue term, signifying of or belonging to *darbar*. దర్బారీ ఖర్చు *Darbar* expenses. By this is meant, the particular *expense* of a *cutcherry*.

దరిశీ *sub.* దరిశీ! దరిశీలు. A tailor.

దరిద్రుడు *sub.* దరిద్రుడి! దరిద్రులు. A man in extreme want. అన్న వస్త్రాలకు లేక ఒక దరిద్రుడు నా వద్దకి వచ్చినాడు A *poor wretch*, wanting both victuals and clothes, came to me.

దరోబస్తు *adv.* A revenue term, signifying *entirely* or *without exception*. తాలూకా దరోబస్తు లెక్కలు The *whole* of the accounts of the district.

దలారీ *sub.* దలారీ! దలారీలు. Brokerage or the office of a broker. దలారీ చెయ్యడం To act as *broker*. దలారీ మాటలు *Deceitful* words.

దలాలు *sub.* దలాలు! దలాళ్ళు. A broker; an agent. This name is given to a description of people, found in the bazaars of large towns, ready to assist buyers and sellers, in settling the price of purchases made there. వస్తువులు ఖరీదుచేసి యిప్పించడముకు యిప్పుడు బాజారులో కానామంది దలాళ్ళు వున్నారు There are a great many *dallaals* or *agents* just now in the bazaar, to settle the price of the articles purchased there. యీ సరుకుల ఖరీదు కట్టడానకు ఒక దలాలును పంపించు Send a *dallaal* or *broker* to settle the price of these articles.

దవ్వ *sub.* దవ్వ! దవ్వలు. Pith; the soft part of wood. యీ తాటి చెట్టులో అంతా దవ్వ కాని చేక లేదు This *palmyra* tree is full of *pith* and has no proper substance.

దవడ *sub.* దవడ! దవడలు. The jaw. దవడ నొప్పి A pain in the *jaw*.

దవారీ *sub.* దవారీ! దవారీలు. A belt. తోలు దవారీ A leathern *belt*.

పట్టు దవారీ A silk *belt*.

దశ *sub.* దశ! దశలు. A period of ten years; good *fortune*.

అ రాజు యెన్ని దశలు భాగ్యమును అనుభవించినాడు? How many

dashes or periods of ten years has that Rajah enjoyed his fortune? గ్రహ దశ The *period or revolution* of the planets.
దస్త్రకు *sub.* దస్త్రకు, దస్త్రకులు. A revenue term, signifying an order or pass.

దఫ్తర్ *sub.* దఫ్తర్, దఫ్తర్లు. Signature; sign manual. దఫ్తర్ చెయ్యడం To *sign*.

దస్త్రం *sub.* దస్త్రం, దస్త్రాలు. A revenue term, signifying the public document of a district or of an office. కచ్చేరీ దస్త్రాలు The *records* of the *cutcherry*.

దస్తా *sub.* దస్తా, దస్తాలు. A quire, containing twenty-five sheets of paper. అంబుల దస్తా A *bundle* of arrows, perhaps called so, because *twenty-five* of them go to a *bundle*.

దస్తావేజా *sub.* దస్తావేజా, దస్తావేజాలు. A revenue term, signifying a document.

దస్తు *sub.* దస్తు, దస్తులు. A revenue term, signifying the collections.

దమ్మారు *sub.* దమ్మారు, దమ్మార్లు. Custom; manner. దమ్మారు ప్రకారం Agreeable to *custom*.

దహనం *sub.* దహనం, దహనాలు. This word is applied to the burning of a corpse, according to the funeral rites of the Hindoos. యావేళ మా బంధువుడు ఒకడు చనిపోయినాడు గనక దహనంచేతే నిమిత్తం వెళ్ళుతాను A relation of mine having died to-day, I go to see the *body burnt*.

దళసరి *adj.* Thick; opaque. దళసరి కాగితం Thick paper.

దక్షిణం *sub.* దక్షిణం. (No plural.) The south. నేను దక్షిణాది వెళ్ళుతున్నాను I am going to the *southward*.

దా

దాఖానడం ౧. ౫. దాఖాంటూ, దాఖాని. To meet; to approach; to encounter. రెండు బండ్లు పోట్లాడడానకు దాఖాన్నది The two

armies have *met* for battle. దసరా పండుగ దాకొంటూ వున్నది
The time of the Dassara feast is *approaching*.

దాఖలు *sub.* దాఖలు. (No plural.) A revenue term, signifying the *delivery* of money or other thing. దాఖలు చెయ్యడం To *deliver*. దాఖలు కొవడం To be *delivered*; to *arrive*. యీ వూరికి నిన్న దాఖలు అయినాను I *arrived* in this town yesterday.

దాగడం *v. n.* దాగుతూ దాగి. To abscond; to disappear. దొంగలు కైదులోనుంచి పారిపోయి యెక్కడనో దాగినారు The thieves having escaped from confinement are *concealing* themselves somewhere.

దాగలి *sub.* దాగలి, దాగళ్ళు. An anvil.

దాచడం *v. a.* దాస్తూ, దాచి. To conceal; to secret; to hide; to take care of. దొంగలు తీసుకునిపోయిన వస్తువులు తమద్వారా తేవనిచెప్పి యెక్కడనో దాచినారు The thieves having *hid* the goods, that they had taken somewhere, denied that they had got them. యీ వస్తువు నీ పెట్టెలో జాగ్రత్తగా దాచు Take this thing and *take care* of it in your box.

దాటడం *v. a.* దాటుతూ, దాటి. To jump; to vault; to *cross* a river. కృష్ణ దాటడం To *cross* the river Kistnah or Krishna. నోడ దాటడం To *jump* over or *clear* a wall.

దాటించడం *v. a.* దాటిస్తూ, దాటించి. To cause one to cross a river.

దాటు *sub.* దాటు, దాటు. A jump.

దాణా *sub.* దాణా, దాణాలు. This is usually called *gram* and is given to horses in India instead of *corn*. It is a species of pulse.

దాత *sub.* దాత, దాతలు. A charitable, liberal person. అతను మహా దాత, వచ్చినవారికి అన్నం పెట్టుకున్నాడు, వస్త్రాలు యిస్తున్నాడు, పెళ్లిండ్లు చేయిస్తున్నాడు He is a very *charitable* man; whoever comes to him, he gives victuals and clothes to them and gets them married.

దానం *sub.* దానపు, దానములు. Charity; gift. యీదేశ రాజు పది అవు

అను దానం చేసాడు This day the Rajah gave away ten cows in charity. దాన పట్టా A written grant, sometimes engraved on copper, making over a charitable gift. దానం చెయ్యడం To be charitable.

దాపు *adv.* Near; along with. నా దాపున అతను కొంత సొమ్ము బదులు పుచ్చుకున్నాడు He borrowed some money from me: that is, from money that was with me. అతని దాపుకు నిన్న వెళ్లివుంటిని I went and stayed near him yesterday.

దాయాది *sub.* దాయాది; దాయాదులు. A relation. మా దాయాదులు అంత పోగు అయి మా మరణానీ ఆక్రమించుకున్నారు My relations having combined against me, have defrauded me of my patrimony. The proper word is దాయాదుడు.

దాయి *sub.* దాతి; దాతులు. An anvil. vide దాగలి.

దాయా *sub.* దాయా; దాయాలు. A wet-nurse, generally called *ammah*.

దారి *sub.* దారి; దార్లు. A road; figuratively, conduct and ability. ఆ వూరికి దారి యేది? Which is the road to that village? వాడి దారి బాగుండనందుచేత వాణ్ని కైదులో వేసినారు His conduct not being proper, he has got himself put in prison. దార్లు కొట్టడం To rob on the highway.

దారుణం *sub.* దారుణపు; దారుణములు. Fear: atrocity; cruelty; oppression. ఫిక్సూరీఖోర్లు యిండ్లు తగలపెట్టడం, మనుష్యులను చంపడం మొదలయిన దారుణాలు చాలా చేస్తువున్నారు The plunderers are burning houses, killing people and committing various other acts of cruelty. దారుణపు మనిషి A cruel man.

దాల్చిన *sub.* దాల్చినీ; దాల్చినీలు. Cinnamon.

ద్వారపరం *sub.* ద్వారపరపు; ద్వారపరములు. A particular name given to one of the Hindoo ages also called ద్వారపరయగం.

ద్వారం *sub.* ద్వారపు; ద్వారములు. A door way; a gateway. ద్వార బంధం The top part of a door frame. In India there is seldom any thing more in the houses of the Indians than

the top frame and the threshold, the rest being wall.

దావా *sub.* దావా, దావాలు. A claim; a cause of complaint. దావా చెయ్యడం To prefer a complaint.

దాసన పువ్వు *sub.* దాసన పువ్వు, దాసన పువ్వులు. The red flower : that is commonly called the *shoe flower*.

దాసీ *sub.* దాసీ, దాసీలు. A female slave.

దాసిరావడం *v. n.* దాసికన్నా, దాసికచ్చి. To come near; to approach. ఆ దండు దాసి వస్తూవున్నది That force is *approaching* nearer. దా దాసి రావడం Item.

దాహం *sub.* దాహపు, దాహాలు. Thirst; drought; figuratively, drink. దాహం కావడం To be *thirsty*. నేను గుర్రంమీద సవారీ అయి రావడంచేత నాకు చాలా దాహం అయినది Having returned from my ride, I feel myself extremely *thirsty*. నాకు కాస్త దాహం యిప్పించు Give me something to *drink*.

దాల్చింబ పండు *sub.* దాల్చింబ పంటి, దాల్చింబ పళ్లు. The pomegranate. దానిమ్మ పండు Item.

ది

దిక్కు *sub.* దిక్కు, దిక్కులు. A quarter or direction; protection. ప్రపంచపు నాలుగు దిక్కులు The four *quarters* of the world. అతణ్ణి పోషించడానకు యెవరూ దిక్కులేరు There are none to whom he can refer for *protection*. దిక్కుమాలినవాడు A *helpless* man, who has no where to go to.

దిగడం *v. n.* దిగుతూ, దిగి. To alight. గుర్రంమీదనుంచి దిగడం To *alight* from a horse. వాడమీదనుంచి దిగడం To *land* from a ship. పాలకీలోనుంచి దిగడం To *get out* of a palanquin.

దిగి యియ్యడం *v. n.* దిగి పీన్తూ, దిగి పీకి. To decrease; to grow less; to get down.

దిగబడడం *v. n.* దిగబడుతూ, దిగబడి. To remain; to be left behind. కడుపు దిగబడడం To miscarry or have an abortion.

దిగుమతి *sub.* దిగుమతి; దిగుమతీలు. Disembarking; landing. ఆ సామాన దిగుమతి యింకా కాలేదు The *landing* of those things has not as yet been effected. దిగుమతి వస్తువులు Goods for *importation*. దిగుమతి చెయ్యడం To *land*; to *import*.

దిగువ *adv.* Down; below. దిగువకు రావడం To come down; to descend.

దిగులు *sub.* దిగులు; దిగుళ్ళు. Cowardice; fear; alarm. పోట్లాడేటప్పుడు దిగులు చేత పారిపోయినాడు He ran away in the middle of the battle, from *cowardice*. దిగులు పడడం To be *frightened*; to *take alarm*. పెద్ద పామును చూచి దిగులుపడ్డాడు He got *frightened*, at seeing a large snake. దిగులు పెట్టడం To *impose fear*; to *frighten*; to *terrify*. అతనిమీద ఫీరియ్యారు చేస్తానని అతనికి చాలా దిగులు పెట్టినాడు He *terrified* him greatly, by threatening to complain of him.

దిట్ట *adj.* Clever; stout; able. అతను చదువులో మహా దిట్ట He is very *able* in studies. అతను పోట్లాటకు మహా దిట్ట He is a *stout* man in battle. దిట్టతనం *Cleverness*; *ability*. దిట్ట పర్చడం To *perfect*; to *make proper*.

దిడ్డి *sub.* దిడ్డి; దిడ్లు. A back door or passage. దిడ్డి వాకిలి A *back passage*. దిడ్డి రలుపు A *back door*. ఆ తోటకు నాలుగు దిడ్లు వున్నవి There are four *small doors* to that garden.

దిద్దడం *v. a.* దిద్దుతూ; దిద్ది. To correct; to erase; to rectify; to adorn. నకలులో తప్పులు దిద్దడం To *correct* mistakes in a copy. ఆ చక్కని చిన్నదానిని అటకు వెళ్ళడానకు దిద్దుతూ వున్నారు They are *adorning* that pretty little girl, to prepare her for the nautch.

దినం *sub.* దినపు; దినములు. A day; time. నేను ఆ గ్రామ దినములు ఆ గ్రామో వుండి వుంటిని I had been for a long *time* resident in that village. యీ దినం మంచి దినం కారు This *day* is not a good *day*; that is, it does not possess a good omen.

దించడం *v. a.* దించుతూ; దించి. To set down; to take down.

పాలి దించడం To *set down* the palanquin. వస్తువును దించడం To *take down* any thing.

దిలాసా *sub.* దిలాసా, దిలాసాలు. Comfort; encouragement. యీ పని చెయ్యడానకు నాకు యేమీ దిలాసా లేదు The performance of this task deprives me of all *comfort*. దిలాసా చెయ్యడం To *comfort* or *encourage*. దిలాసా యివ్వడం To *give comfort*.

ద్విభాషి *sub.* ద్విభాషి, ద్విభాషలు. An interpreter; a dubash. This word has usually been called దొబాషి the term given to a numerous class of Indians who, sometimes rising from poverty, but generally educated for the office with the greatest care, have for a long period back flourished as the avowed agents, the advisers, and chief resort of gentlemen in office or in authority. But the title and occupation of these people, tho' not entirely extinct, is getting daily out of vogue. ద్విభాషితనం The office of *dubash*.

దివాలా *sub.* దివాలా, దివాలాలు. Bankruptcy. దివాలాఖోరు A *bankrupt*. దిలావా తియ్యడం To *become bankrupt* or to *declare oneself bankrupt*. అతను యిచ్చిన బదుళ్లు తిరిగి వస్తూలు కావందున దివాలా తీసినాడు His debts not coming in, he has declared himself *bankrupt*.

దివిటీ *sub.* దివిటీ, దివిటీలు. A flambeau or torch such as is used at feasts, commonly called a *mashall*. They are made up of old rags, having a stick through the centre and an iron ring to compress the end, being fed with oil when lighted. Travellers use them for the journey at night. *vide* మసాలు.

దివ్వె *sub.* దివ్వె, దివ్వెలు. A lamp. *vide* కీపం.

దిసుమాల *sub.* దిసుమాల, దిసుమాలలు. Nakedness; bareness. దిసుమాల వాడు A *naked man*, దిసుమాల ది A *naked woman*.

దీ

దీనత *sub.* దీనత! దీనతలు. Wretchedness ; miserableness.

దీనుడు *sub.* దీనుడి! దీనులు. A poor, wretched object.

దీపం *sub.* దీపపు! దీపాలు. Light. దీపావళి పండుగ గనక విస్తారంగా దీపాలు పెట్టినారు It being the *Deepavali* feast, they have crowded the place with *lamps*. ఆ యింట్లో యింకా దీపం వెలిగించలేదు They have not yet lit the *lamp* in that house. దీపం పెద్దచెయ్యడం To *put out a light*.

దీప్తి *sub.* దీప్తి! దీప్తులు. A light ; brightness ; a glare. సూర్యదీప్తి or సూర్యుని దీప్తి The *light* of the sun. చంద్ర దీప్తి or చంద్రుని దీప్తి The *light* of the moon. దీపపు దీప్తి. The *light* of a lamp. వజ్రాల దీప్తి The *brilliancy* of diamonds.

దీవించడం *v. a.* దీవిస్తూ! దీవించి. To bless. నేను బాగుంటేటట్టుగా నన్ను తమరు దీవించండి *Give me your blessing*, that I may prosper.

దీవెన *sub.* దీవెన! దీవెనలు. A blessing. పెద్దలయొక్క దీవెన మేలుకు హేతువు అవుతున్నది The *blessings* of our superiors may be called the source of our prosperity.

దు

దుకాణం *sub.* దుకాణపు! దుకాణాలు. A shop. కోమల్లు దుకాణాలు వేసినారు The banians have set up their *shops*. దుకాణ దారుడు A *shop-keeper*.

దుక్కి *sub.* దుక్కి! దుక్కులు. A ploughing. మా పొలంలో వకదుక్కి దున్నినాము I have gone one *ploughing* over my field. దుక్కి వర్షం One *fall* of rain : that is, sufficient properly to soak a ploughed field.

దుఖం *sub.* దుఖపు! దుఖములు. Unhappiness ; affliction. ముఖ దుఖములు అందరికీ వుంటవి We are all subject to happy and

unhappy hours. దుష్టపడడం To become afflicted.

దుడుకు *adj.* Mischievous; wicked. మహాదుడుకు చిన్నవాడు A very wicked boy.

దున్నడం *v. a.* దున్నుతూ, దున్ని. To plough.

దుప్పటి *sub.* దుప్పటి, దుప్పట్లు. The name of the cloth, sometimes of muslin, which the Indians throw loosely over them, and often tie round their bodies. పక్క దుప్పటి A cloth for sleeping on or a sheet.

దుప్పి *sub.* దుప్పి, దుప్పలు. A spotted deer. దుప్పి పిల్ల A young deer or fawn.

దుబ్బు *sub.* దుబ్బు, దుబ్బులు. A tuft or bunch. గడ్డి దుబ్బులు A tuft of grass. తోటకుర దుబ్బు A bunch of greens. దుబ్బుతల or పెంటుకలు A tufty head of hair.

దుమ్ము *sub.* దుమ్ము, దుమ్ములు. The bone at the joint; dust.

దుమ్ముల గొండి *sub.* దుమ్ముల గొండి, దుమ్ముల గొండు. The hyena.

దుంప *sub.* దుంప, దుంపలు. Vegetables; roots. పెండలిపు దుంప The yam. చిరగడపు దుంప The sweet-potato. బంగాళా దుంపలు The name given to the Europe potato because they have usually been brought from Bengal.

దుయ్యడం *v. a.* దూన్తూ, దూసి. To bare; to strip: to make naked. This word is applied principally to the stripping a branch of its leaves, by drawing it through the hand, so that the leaves are forced off. So, of any other article, in this way. కత్తి దుయ్యడం To draw a sword. వర దుయ్యడం Item.

దురద *sub.* దురద, దురదలు. An itching. పలుత్యం చేత దద్దుర్లు లేచి వొళ్ళంతా దురద పట్టినది The bile has produced lumps upon the whole of my body, which cause a great itching. దురద పెయ్యడం or పెట్టడం To itch.

దురదృష్టం *sub.* దురదృష్టపు, దురదృష్టాలు. Misfortune.

దుర్మయం *sub.* దుర్మయపు, దుర్మయాలు. Wickedness; depravity.

యాదేశంలో చాలా దుర్మయాలు జరుగుతూ వున్నవి A great many *depravities* are practised in this country.

మర్కారం *sub.* దుర్మార్గపు, దుర్మార్గాలు. Wickedness; bad way. వాడు మర్కారం యింకొ పదిలినాడు కొడు He has not yet forsaken his *wickedness*. దుర్మార్గుడు A *vicious* man.

దురాయా *sub.* దురాయా, దురాయాలు. *Doorye*: a term of speech, implying the *protection* or *power* of some superior *authority*, invoked in a man's behalf. అతను నాయంటికి వచ్చి చాలా హంగామా చేస్తే కంపిణీ దురాయా పెట్టి నానుగాని మనాయించినాడు కొడు He came to my house and committed great disturbances and tho' I called out the Company's *doorye*, he would not mind me.

దురాశ *sub.* సురాశ, దురాశలు. Avarice; covetousness. చులపడం *v. a.* చులుపుతూ, చులిపి. To shake off; to divest. తివాకిలిని చుమ్మ చులపడం To *shake* the dust off a carpet. చెట్టుకాయలు చులపడం To *shake* a tree for the fruit.

చువ్వడం *v. a.* చువ్వతూ, చువ్వి. To comb. తల చువ్వడం To *comb* the hair or adjust it. కేలు చువ్వడం To *comb* the head, to free it from vermin or lice.

చువ్వెన *sub.* చువ్వెన, చువ్వెనలు. A comb.

చుస్తు *sub.* చుస్తు, చుస్తులు. A suit. చుస్తు బట్టలు A *suit* of clothes.

మా

మాట *sub.* మాట, మాటలు. The interior substance of the plantain tree, which being soft and considered of a cooling and also of a diuretic nature, is frequently dressed up in curries by the Indians.

మాడ *sub.* మాడ, మాడలు. A calf. పెయ్య మాడ A cow *colf* or female. కొడ మాడ A bull *colf* or male.

మాది *sub.* మాది (No plural.) Cotton. మాది యేకడం or మాదేకడం

To clean cotton. దూడేకులవాడు A cotton cleaner.

దూరడం v. a. దూరుతూ దూరి. To get through or into. కొంక కన్నంలో దూరినాడు The thief has got *through* the hole. మేము నీపని చెయ్యలేకపోయినామని మమ్మన దూరవద్దు You must not *attack* or *reproach* me for not having succeeded in your business.

దూరం *sub.* దూరపు దూరములు. Distance. యీ వూరికి ఆ వూరికి యెంత దూరం? What is the *distance* between this village and that? దూరపు బంధువులు *Distant* relations: that is, *not near* of kin. దూరపు వూరు A *distant* village. దూరంగా *Distantly* or *distant*. దూరంగా వుండడం To stay at a *distance*.

దూలం *sub.* దూలపు దూలములు. A beam. యింటి దూలం The *beam* of a house.

దె

* దెప్పడం v. a. దెప్పతూ దెప్పి. To rate; to chide hastily and vehemently. వీధిలో యిద్దరు పోట్లాడుతూ వుండి వాళ్లు చెసిన పనులు వకరినొకరు దెప్పినారు Two people while quarrelling in the street, the one *rated* the other.

దెబ్బ *sub.* దెబ్బ దెబ్బలు. A blow; a stroke with a stick or hand. ఆ బండివాణ్ణి బెత్తంతో ముప్పై దెబ్బలు కొట్టినారు They gave that prisoner thirty *strokes* of a *rattan*. దెబ్బలు తినడం or తగలడం To *receive blows* or to *get beat*. దెబ్బలు కొట్టడం To *give strokes* or *blows*.

దే

* దేకడం v. n. దేకుతూ దేకి. To creep or move slowly and feebly. దేంద్రవాడు *sub.* దేంద్రవాని దేంద్రవాళ్ళు. A particular description of the weaver caste of Indians.

దేవత *sub.* దేవత, దేవతలు. A deity: the general name given to the multiplicity of the *beings* worshipped by the Hindoos, whose names and pre-eminence are regulated and understood by those who follow Shasters.

దేవాంగుడు *sub.* దేవాంగుని, దేవాంగులు. A weaver. వీధి దేవాంగుడు.

దేవాలయం *sub.* దేవాలయపు, దేవాలయములు. A pagoda or place of worship of the Hindoos.

దేవుడు *sub.* దేవీడి, దేవుళ్ళు. God; the supreme being.

దేవులాడడం *v. a.* దేవులాడుకూ, దేవులాడి. To search; to dive.

చీకట్లో దేవులాడడం To *search* in the dark. నీళ్ళలో దేవులాడడం

To *dive* and *search* in the water.

దేశం *sub.* దేశపు, దేశములు. A country or district. తూర్పుదేశం The Northern country (Northern Circars). బందరు దేశం The district of Masulipatam.

దేశసుడు *sub.* దేశసుడి, దేశసులు. The native of a country. తూర్పు

దేశసుడు A native of the Eastward country.

దేహం *sub.* దేహపు, దేహములు. The body. నా దేహంలో బాగులేదు My body is out of order.

దొ

దొడ్డ *adj.* Good; excellent; proper; fine. మహా దొడ్డ వార A most excellent master. దొడ్డ సొమ్ము A rare or excellent property.

దొడ్డి *sub.* దొడ్డి, దొడ్లు. A backyard to a house, usually termed compound in India. It comprises the ground for kitchen and out-offices. దొడ్డి means also a carpenter's square. దొడ్డి కాళ్ళు is a term given to men with square legs: what is in English termed bow-legged. The frame of a window or door when newly put in is also called దొడ్డి. A turner's lathe is also named దొడ్డి.

దొన *sub.* దొన, దొనలు. A waterfall; a cascade.

దొన్నె *sub.* దొన్నె, దొన్నెలు. A cup made with leaves. దొన్నె కట్టడం To make a cup.

దొంగ *sub.* దొంగ, దొంగలు. A thief. దొంగిలడం To steal; to embezzle. తానేదార్లు స్కూరు దస్తులోనుంచి విస్తారం సామ్యు దొంగిలినారు The *tanadars* embezzled a great deal of the Circar's money under their charge.

దొప్ప *sub.* దొప్ప, దొప్పలు. Leaves made into a cup. vide దొన్నె.

దొర *sub.* దొర, దొరలు. A master; a lord; a superior. యీ యింటి or యీ యింటికి దొర యెవరు? Who is the *master* of this house?

పెద్ద దొర has usually been the name given to the *head authority* of any place, such as a *chief* formerly was. పిన్న దొర or చిన్నదొర is the name given to the *second in power*.

దొరకడం *v. a.* దొరుకుతూ, దొరికి. To obtain; to procure; to get. ఆ వర్తకంలో విస్తారం లాభం దొరికినది I have got considerable profit by that merchandise.

దొరికించుకోవడం *v. a.* దొరికించుకుంటూ, దొరికించుకుని. To apprehend; to secure. దొంగలను దొరికించుకోగలందుకు పదిమంది బుట్ట్రోకులను పంపించినాము I have sent ten peons, in order to *apprehend* the thieves.

దో

దోచుకోవడం *v. a.* దోచుకుంటూ, దోచుకుని. To plunder; to rob. కొందరు సంపార్లును తోవలో దొంగలు దోచుకున్నారు The thieves have *plundered* some family people on the road.

దోన *sub.* దోన, దోనలు. A *doney*. The name of the small vessels employed for the coasting trade by the merchants of India. దోన is the name of *boats* of various dimensions, used for crossing rivers. దోన means, further, a *weaver's beam*. దోన is also a *wooden spout*. నీళ్లు పోయ్యే దోన A *water spout*. In this last sense the word is Sanskrit.

దోపడం *sub.* దోపుతూ! దోపి. To thrust in; to insert. ఆ యింటికి యొక్క డెక్కడ పోయిన చిక్కన గడ్డి దోపు *Thrust* some straw *into* the different places of that house, where it is wanted.

దోపు *sub.* దోపు! దోపులు. Robbery; plundering. *vide* దోపుడు.

దోపుడు *sub.* దోపిడి! దోపుళ్ళు. Robbery; theft. దోపిడి సామాన *Stolen property.* దోపుడు గారు *A plunderer.*

దోమ *sub.* దోమ! దోమలు. A mosquito; the gnat of Europe, but much bigger. దోమ తెర *Mosquito* curtain.

దోశిలి *sub.* దోశిలి! దోశిళ్ళు. A technical term meaning as much as *two handfuls*. ఆ మనిషి అడుక్కొకడానకు వస్తే దోశిలి నిండా బియ్యం పెట్టినాము That man having come to beg, I gave him a *doshily* full of rice. It is applied to the practice of giving certain *handfuls* of grain, at the gathering of the crops, to Brahmins and others entitled to the privilege. దోశిలి దప్పి Handful of drink. This expression proceeds from the practice of the poorer Indians, to hold the hands up to the mouth, into which water is poured for drinking.

దోషం *sub.* దోషపు! దోషములు. A sin. చీమను చంపడం బహు దోషం To kill an ant is a great *sin*. దోషం చెయ్యడం To *commit sin*.

దోషి *sub.* దోషి! దోషులు. A sinner.

దోసకాయ *sub.* దోసకాయ! దోసకాయలు. A cucumber.

దొ

దొడు *sub.* దొడు! దొళ్ళు. A sudden attack or surprise. ఫిక్కురి ఖోర్లు పూళ్ళమిదికి దొడువచ్చి తగలపెట్టినారు The plunderers made a *sudden attack* on the villages and set fire to them.

దొలతు *sub.* దొలతు! దొలతులు. Riches; prosperity.

ధ

ధనం *sub.* ధనపు, ధనములు. Species; money.

ధనియాలు *sub.* ధనియాలు. (No singular.) Coriander seeds.

ధర *sub.* ధర, ధరలు. Price; rate. యీ వస్తువుల ధర బాజారులో
యేలాగున వున్నది? What is the *price* of these articles in the
bazaar?

ధర్మం *sub.* ధర్మపు, ధర్మములు. Charity; liberality; generosity.
రాజా నూరు వరహాలు ధర్మం చేసినాడు The Rajah made a gift of
one hundred pagodas in *charity*. జడ్జినారు ఆ పని ధర్మం చొప్పున
తీర్చినారు The Judge has settled that matter according to
justice. ధర్మకర్త *Off-spring* or *dispenser* of *charity*
and *justice*. ధర్మశాస్త్రం The *Dharma shaster* of the
Hindoos, which is referred to by our Indian Courts
of Law in all doubtful cases of caste or religion,
regarding the Hindoos.

ధరావతు *sub.* ధరావతు, ధరావతులు. A deposit. అతను రెండు కిష్టల
పైకం కంపెనీ ఖజానాలో ధరావతు వుంచినాడు He made a *deposit*
of two *kists* in the Company's treasury.

ధరి *sub.* ధరి, ధర్లు. The side of a river or of the sea. యేటి ధరి
A *river side*. సముద్రపు ధరి The *sea side* or the *shore*.
This word ought properly to be written ధరి.

ధరించడం *v. a.* ధరిస్తూ, ధరించి. To bedeck; to adorn. వగలు
ధరించడం To *bedeck* with jewels. పువ్వులు ధరించడం To *adorn*
with flowers.

ధరించుకొనడం *v. a.* ధరించుకుంటూ, ధరించుకుని. To adorn or
ornament oneself.

ధ్వని *sub.* ధ్వని, ధ్వనులు. Sound; report. మనిషి ధ్వని The human
voice. ఫిరంగి ధ్వని The *report* of a gun. బాజారు ధ్వని The
noise in a market, chiefly the *confused voices* of people

there. ధ్వని చెయ్యడం To make a noise or a report. ప్రతిధ్వని
An echo.

ధా

ధాతువు *sub.* ధాతువు, ధాతువులు. The pulse. అతని ధాతువు వడిగా
నడుస్తూ వున్నది గనక పూర్వం వచ్చినట్టు తోచినది His *pulse* beats
very quick ; I think he has got a fever. ధాతువు కొట్టుకోవడం
అడడం or నడనడం The *pulse* to beat. ధాతువు చూడడం To feel
the pulse. ధాతువు మన కొట్టుకున్నది The *pulse* beats
uncommonly quick. This word is also written, but
erroneously దాతువు.

ధాన్యం *sub.* ధాన్యపు, ధాన్యములు. Grain in general : principally
paddy. కందులు, మినుములు, పులవలు మొదలైన ధాన్యాలు తెచ్చినాను
I have brought red gram, black gram, horse gram and
various other kinds of grain.

ధారం *sub.* ధారపు, ధారములు. Sewing-thread, such as tailor's
make use of. ధారపు బంతి A ball of thread. Properly దారం.

ధి

ధిక్కరించడం *v. a.* ధిక్కరిస్తూ, ధిక్కరించి. To retort; to gain-say ;
to contradict. బండ్రికును బండరు వెళ్ళుమంటే నన్ను
ధిక్కరించివాడు I told the peon to go to Bunder, to which
he gave a retorting reply.

ధు

ధుమకడం *v. a.* ధుమకుతూ, ధుమకి. To jump or spring. Properly
దుమకడం.

ధుమకు *sub.* ధుమకు, ధుమకులు. A jump or spring with both
feet on the ground. Properly దుమకు.

ధూ

ధూళి *sub.* ధూళి, ధూళులు. Dust. యింట్లో ధూళి The *dust* in the house. తోవలో ధూళి The *dust* in the road.

దై

దైర్యం *sub.* దైర్యపు, దైర్యములు. Boldness; venturesomeness; daring. పెద్దపులి దగ్గరకు వచ్చినప్పటికీ అతనికి మహా దైర్యం వున్నది గనక పారిపోలేదు Altho' a royal tiger came near him, being very *courageous* and *bold*, he did not run away from him (tiger). దైర్యం గా *Courageously*.

న

నక్క *sub.* నక్క, నక్కలు. The jackal. కొంక నక్క The name given by the Indians to a small animal of the shape of our English fox, but much smaller, and of the same colour as the jackal: that is, the *fox* of India. *Konkah Nackah* is more generally applied to the *Fox*.

నక్కడం *v. n.* నక్కుతూ, నక్కి. To hide; to be concealed. ఆ దొంగ గోడకింద నక్కినాడు That thief *hid* himself close under the wall.

నకలు *sub.* నకలు, నకళ్లు. A copy. నకలు వ్రాయడం To *copy*. నకలు వ్రాయించడం To get *copied*. నకలు వ్రాయించుకోవడం To cause to be *copied*.

నకిషి *sub.* నకిషి, నకిషీలు. *Nakshee*: a term adopted from the Persian and made use of by goldsmiths, to express the *ornamental* and *minuter parts* of their work. It is also applied to *showy work* in painting, done by the *Moochy* people. నకిషి చెక్కడం To make *fine* or *finical work*. నకిషి

వాడం To draw a picture in *miniature*, with exactness.
 సక్కు *sub.* సక్కు. సక్కులు. A lump or mass of iron. యనప
 సక్కు Item. తాటి చెట్లకు సక్కులు పెట్టడం This phrase is
 used for *notches* made in palmyra trees by carpenters, to
 prove their fitness for being cut.

సగ *sub.* సగ. సగులు. A jewel or gold ornament, usually called
joys by Europeans in India. Also, the *double loads* on
 bullocks, when they are skins of oil, of grease, or of
 cotton. The *long-gown* worn by Dubashes is also called so.
 సగులు చెయ్యగలందులకు నూరు వరహాలు కంసాలివాడికి యివ్వడమైనది
 I have given one hundred pagodas to the goldsmith, to
 make up into *joys*. యీవేళ తూర్పునుంచి పది నేలీ సగులు వచ్చినవి
 Ten *loads* of ghee arrived this day from the Eastward.

సగు *sub.* సగు. సగులు. Ready money. కి స్త్రీకిందను సగు సగు,
 ✓ సగు సుందీలు తెచ్చినారు They brought half in *ready money*
 and half in bills, on account of their *kists*.

సజరు *sub.* సజరు. సజరు. A present, usually termed *Nuzzur*.
 సజరు యివ్వడం To make a present.

సట్వాలు *sub.* సట్వాలు. సట్వాళ్ళు. An amble or ambling. సట్వాలు
 తొక్కిడం To amble. సట్వాలు తొక్కించడం To cause to
 amble.

సడ *sub.* సడ. సడలు. A *nadda* : a small kind of boat used on
 rivers, generally to receive and land cargoes from large
 vessels.

సడక *sub.* సడక. సడకలు. A walk. ఆ గుర్రపుసడక బాగా వున్నది
 That horse has a good *walk*.

సడత *sub.* సడత. సడతలు. Conduct. సడిలి Item. vide సడసడి.

సడపడం *v. a.* సడుపుతూ. సడిపి. To continue; to preserve.

కుంపిడినారు మా మొఖసాలు తిన్నగా సడుపుతూ వున్నారు The
 Company *continue* my *mokassas* without any interruption.
 సడమ *pre.* Betwixt; between. మీ యద్దరి సడమ యేమి వ్యాజ్యం

వున్నది? What cause or dispute is between you two? ఆ దోవ నడమ Midway on that road.

నడవ *sub.* నడవ! నడవలు. A passage in a house or from house to house.

నడవడం *v. a.* నడుస్తూ! నడిచి. To walk; to proceed. యావేళ ఆ వూరినుంచి నేను నడిచి వచ్చినాను I *walked* from that town to this place, to-day. ధాతువు నడవడం To beat, as the pulse. తిన్నగా నడవడం To behave properly. వ్యతిరేకంగా నడవడం To *act* with disobedience. యా మొఖానా నలుదై సంవత్సరముల నుంచి నా కింద నడుస్తూ వున్నది This *mokassa* has been *going on* under me, for this forty years past.

నడవడి *sub.* నడవడి! నడవళ్లు. Conduct; behaviour.

నడ్డి *adj.* Bent; crooked. నడ్డి ముక్కు A dented nose: that is, a *flat* nose. నడ్డి నడుము *Hollow* backed.

నడికట్టు *sub.* నడికట్టు! నడికట్టు. A waist-band.

నడిపించడం *v. a.* నడిపిస్తూ! నడిపించి. To cause one to walk; to continue; to preserve. ఆ చిన్నవాడు యేడాదివాడు అయినప్పటికిన్ని నడిపించుకుని వచ్చినారు They have *made* that child *walk*, although he is only one year old. అతను నిర్ణయించిన జీతం మాకు నడిపిస్తూవున్నాడు He has *continued* me the allowance, which he appointed for me.

నడిపించుకోవడం *v. a.* నడిపించుకుంటూ! నడిపించుకుని. To cause another to persevere in or undertake a thing.

నడుము *sub.* నడుము! నడుములు. The waist or the middle. నడుము నొప్పి A pain in the *reins*, sometimes termed the *lumbago*. నా యిల్లు బీదనడుము వున్నది My house is in the *middle* of the street.

నత్త *sub.* నత్త! నత్తలు. The small shell-fish called *muscles*.

నత్తి *sub.* నత్తి! నత్తులు. Stammering or hesitation in speech. అతనికి మాట్లాడేటప్పుడు నత్తి వస్తుంది That man has a *stammering* in his speech.

నది *sub.* నది. నదులు. A river. నది చాటడం To cross a river.

నన్నురు *adj.* Four hundred. రెండు నన్నురులు యెనమన్నురు Twice four hundred makes eight hundred.

నంజా *sub.* నంజా. నంజాలు. The term given by the Indians to the pains which commonly succeed a severe illness and which is considered by them as a disorder in itself.

నంజాదు *sub.* నంజాడు. నంజాళ్ళు. Meat of any kind.

నంబరు *sub.* నంబరు. నంబర్లు. A number.

నపుంసకత్వం *sub.* నపుంసకత్వపు. నపుంసకత్వములు. Impotency.

నపుంసకుడు *sub.* నపుంసకుడి. నపుంసకులు. An impotent man.

నఫా *sub.* నఫా. నఫాలు. Profit; gain; advantage. యీ పనిలో అతనికి చాలా నఫా వచ్చినది He has got a great deal of profit in this business. Pronounced *nuffaa*.

నమ్మకు *sub.* నమ్మకు. నమ్మకులు. Salt. నమ్మకు మహళ్ళు The salt pans. నమ్మకు పురోట్టు The sale of salt.

నమ్మడం *v. n.* నమ్ముతూ. నమ్మి. To trust; to confide; to rely on. అతను న్యాయం చేస్తాడని చాలా నమ్మినాను He being noted for his justice, I entirely relied on him.

నమలడం *v. a.* నములుతూ. నమిలి. To chew; to masticate; to gnaw. తమలపాకులు నమలడం To chew betel. పాగాకు నమలడం To chew tobacco.

నమస్కారం *sub.* నమస్కారపు. నమస్కారాలు. This is an expression used by one Brahmin to another, on meeting together, when they at the same time make the *dundum*. This is seldom practised by the other castes, unless by *Raastavaars* or *Kshatriyas* who are reckoned the next caste to the Brahmins.

నమ్మక *sub.* నమ్మక. నమ్మకాలు. Confidence; dependence. నమ్మక అయిన Trust-worthy; faithful.

నమ్మించడం *v. a.* నమ్మిస్తూ. నమ్మించి. To cause confidence or give assurance.

నయము *sub.* నయపు. సయములు. A state of improvement in health; any *proper state of things*. అతనికి యావేళ వరకు ఆ సుంకటం నయం కాలేదు He is not to this time in a *good state of health* from his sickness. బజారులో ధాన్యపు ధర క్కాస్త నయంగా వున్నది Grain has got rather a *proper price* again: that is, *cheap*.

నరకడం *v. a.* నరుకుతూ. నరికి. To wound; to cut with a weapon. ఆ మనిషి తల నరికినారు They *cut off* that man's head. ఆ తోటలో నల్ల థై తాటిచెట్లు నరికినారు They have *felled* forty palmyra trees in that garden. కొమ్మలు నరకడం To *cut off* branches.

నరకం *sub.* నరకపు. నరకాలు. The place of future punishment: that is, *hell*. పాపాత్ములు నరకానకు పోతారు Those who have committed sins will go to *hell*.

నర *sub.* నరపు. నరములు or నరాలు. A vein.

నరుకు *sub.* నరుకు. నరుకులు. A cut; a wound. నరుకులు తగలడం To *receive wounds*.

నల్ల *adj.* Black. నల్ల కుక్క. A *black dog*. నల్లమందు *Opium*. నల్ల వాడు also నల్ల నివాడు A *black-man*: an *Indian*. నల్ల కీలకర్ర *Black* cumin seeds.

నలక *sub.* నలక. నలకలు. Dust or any small particle. కంటిలో నలక Dust or dirt in the eye.

నలగడం *v. n.* నలుగుతూ. నరిగి. To become crushed or bruised. నాడి కాలు బండికిందపడి నరిగినది His leg got under the wheel and was crushed. పువ్వులు నలగడం Flowers to *wither*.

నలచడం *v. a.* నలుస్తూ. నలిచి. To rub; to squeeze. *vide* నలపడం.

నలచడరం *v. a.* నలచడరపు. నలచడరములు. A square. ఆ బల్ల నలచడరం కారు That board is not *square*. నలచడరపు మేజా బల్లలు *Square* tables.

నలపడం *v. a.* నలుపుతూ. నలిపి. To squeeze; to compress; to rub. నిమ్మకాయలు నలిపి రసం తియ్యి *Squeeze* the juice out of

limes. వంటికి పిండి నలుసున్నాడు He is *rubbing* his body with powder. N.B. The Indians are accustomed first to rub oil over their bodies, to remove which, they use flour made of a small grain called *peasaloo* or *green gram* and also rice flour, mixed in warm water. చెవులు నలపడం To *pull* the ears.

నల్లదై *adj.* Forty. నల్లదై గుర్రాలు. *Forty* horses. నల్లదై మంది *Forty* people. నల్లదై యాది The *Fortieth*. Properly నల్లదై.

నల్లమందు *sub.* నల్లమందు. నల్లమందులు. *Opium*. నల్లమందు తినేవాడు A man addicted to taking *opium*. నల్లమందు పుచ్చుకోవడం To use *opium*.

నలనడం *v. a.* నలుచూ. నలిచి. To squeeze. vide నలపడం.

నల్లి *sub.* నల్లి. నల్లులు. A bug. నల్లి కుట్టడం A bug to bite.

నల్లికళ్ళపాము *sub.* నల్లికళ్ళపాము. నల్లికళ్ళపాములు. The name of a small reptile of the lizard kind, thin and slightly made, with a red tail, very harmless in its nature.

నలుగురు *sub.* నలుగురి. (No plural.) Four people. నలుగురు వచ్చి మమ్మన దోచుకున్నారు *Four fellows* came and plundered me. నలుగురు మనుషులు యీ ఊరికి సంత నిమిత్తం వచ్చినారు *Four people* came to this town, on account of the fair.

నలుకుము *sub.* నలుకుము. నలుకుములు. నాలుగు తూములు. This word is a contraction of *four tooms*. అయిదు నలుకుములు పుట్టెడు. Five *nalltooms* make one *candy*.

నలుపు *sub.* నలుపు. నలుపులు. Black; blackness. యెంత వురికినా ఆ బట్ట నలుపు వడలలేదు No washing seems able to take the *blackness* out of that cloth.

నలుకు *sub.* నలుకు. నలుకులు. Dust or dirt. vide నలక.

నవ్వుడం *v. n.* నవ్వుతూ. నవ్వి. To laugh.

నవాకు *sub.* నవాకు. నవాకులు. White loaf-sugar.

నవాసాగరం *sub.* నవాసాగరపు. నవాసాగరములు. *Sal-ammopiac*.

నవ్వు *sub.* నవ్వు. నవ్వులు. A laughter or a laugh. అతను యీ

మాటలు అన్నందున విస్తారం నవ్వువచ్చినది When he spoke these words, it occasioned great *laughter*.

నశించడం *v. n.* నశిస్తూ, నశించి. To go to ruin or be destroyed. అతని కుటుంబం అంతా నశించినది The whole of his family has *gone to destruction*.

నష్టం *sub.* నష్టపు, నష్టములు. Loss; detriment. యీ సంవత్సరం పంట తక్కువ అయినందున నాకు చాలా నష్టం వచ్చినది The crops *having* failed this year, it has *caused* me great *loss*. నష్టం కొవడం To lose; to expire. యీ సంవత్సరం వారి యింట్లో పదిమంది నష్టమైనారు Ten people have *died* in their house this year. నష్టమును పొందడం To *suffer loss*.

నక్షత్రం *sub.* నక్షత్రపు, నక్షత్రాలు. A star. యీజేళ్ళ ఆకాశంమీద నక్షత్రాలు బాగా అగపడడంలేదు Just now, the sky does not show the *stars* clearly.

నా

నా *pro.* Nominative singular of the personal pronoun *My*. నాది *Mine*.

నాకడం *v. a.* నాకుకూ, నాకి. To lick up. అవుచధములో తేనె పోసుకుని నాకుకూ వున్నాడు He has mixed honey in the physic and is *licking it up*. కుక్క విస్తరి నాకుకున్నది The dog is *licking the vistry*, that is, the *leaves sewn together*, on which Indians eat their victuals.

నాగలి *sub.* నాగటి, నాగండ్లు. A plough. నాగటి క్షర A *plough share*. నాగటి చాలు The *furrow* made by a *plough*. ఆ నాగలి బాగా తెగుతుంది That *plough* holds well in the ground.

నాగవాసం *sub.* నాగవాసపు, నాగవాసములు. The staple for a hasp. నాగవాసానికి గొళ్ళెం తగిలించి తాళం పెయ్యి Fix the hasp on the *staple* and lock the padlock upon it.

నాకు *sub.* నాచు, నాచులు. The weed of lakes. The sugar

refiners in India, after having boiled the coarse sugar and cooled it in pots, apply this weed to the surface, to draw off the watery particles and to whiten the sugar.

నాటడం *v. a.* నాటుకూ! నాటి. To transplant.

నాట్యం *sub.* నాట్యపు! నాట్యములు. A *nautch*: that is, the *dance* of the women called *dancing girls*, according to the fashion of the people of Asia. నాట్యం చెయ్యడం To *nautch*.

నాట్యం చెయ్యడానకు బోగంవాళ్లు వచ్చినారు The dancing girls are come for the purpose of *nautching*.

నాటు *sub.* నాటు! నాటులు. This word is applied to any *town* or *out place* from which things come in for a principal town. Hence, it is generally applied to *weaving towns*, because the cloth is commonly sent in from the country to the *cusbah* town.

నాటుకోవడం *v. n.* నాటుకుంటూ! నాటుకుని. To flourish, after being transplanted. ఆ మొక్కలు నాటుకున్నవి Those young plants *flourish*.

నాడి *sub.* నాడి! నాళ్లు. The pulse; a vein. నాడి అడుకూ వున్నది The *pulse* beats. నాడినొడ నయకు తగిలి విస్తరించి రక్తం కారుకూ వున్నది One of the *veins* has received a cut and the blood flows from it in abundance.

నాడు *adv.* Belonging to; referring to. N. B. This word is used in several senses, all drawing their meaning from this explanation of the word. Such as చిన్ననాడు *During* child-hood. ఆనాడు *At that time*. రెండోనాడు or మరునాడు *The day after*. నాడు చెప్పితిని I told on *that day*: that is, *referring to some particular day*. కూర్మనాడు *Eastward*. ఊనినాడు *Belonging to the Vaigya sect of Brahmins* of which there are five or six other descriptions. నాడు మొదలుకుని నేటి వరకు From the beginning of *that period* to the present day. పుట్టిన నాడు

A birth day.

నాడెము *sub.* నాడెపు నాడెములు. Sorting; trying of money.
 నాడెము *Item.* బట్టల నాడెము A *sorting* of cloth. బంగారపు
 నాడెం A *trying* or *judging* of gold. నాడెం చూడడం To *sort*
 cloth; to *prove* money. *Sorting* is done by feeling the
 cloth, by examining the threads and texture, and *judging*
 in this way of its quality. *Proving* money is done by the
sight and also by *rubbing* it on the stone used for that
 purpose called పరగంటి రాయి.

నానడం *v. n.* నానుతూ నాని. To soak; to steep. అటుకులు పాలలో
 నానినవి The rice cakes have been *steeped* in milk. ఆ బట్ట
 రాత్రినుంచీ నీళ్ళలో నానుతూ వున్నది That cloth has been
soaking in water ever since last night.

నానపడం *v. a.* నానుపుతూ నానిపి. To bleach.

నానా *adv.* Every way; different ways. నానా విధాలా *Item.*
 మమ్మున నానా విధాలా గత్తిరా, హంగామా చేసినాడు He gave me
 trouble and vexation *in all* manner of ways.

నామకరణం *sub.* నామకరణపు నామకరణములు. Baptism. అతని
 కుమారుడి నామకరణం యిహేళను అయినది His son has been this
 day *christened*. N. B. Christening among the Hindoos is
 performed in the house of the parents. The father writes
 the name of the child with a gold ring, in consecrated
 rice, previous to which, the child and its parents must
 go thro' their religious ablutions. After the ceremony of
 naming the child, the day is spent in rejoicings.

న్యాయం *sub.* న్యాయపు న్యాయములు. Justice; logic. న్యాయం
 జరిగించడం or చెయ్యడం To *distribute* or to *do justice*.
 ఆ కాస్తుడు కాశీలో పది సంవత్సరములు న్యాయం చదువుకుని వచ్చినాడు
 That pundit is returned from Cassee or Kasi or Benares,
 where he has been ten years *studying logic*. న్యాయకాస్తుం
 The art of logic. న్యాయకర్త *Maker* or lord of *justice*.

నాయకుడు A just, upright man.

నాయన *sub.* నాయన, నాయనలు. A father. *vide* అబ్బ.

నాయుడు *sub.* నాయుడి, నాయుళ్లు. Name given to the head inhabitant of a village.

నార *sub.* నార, నారలు. Hemp. It is made from plants and from the branches of various trees in India when used for the coarser purposes. తాటినార Palmyra hemp. కొబ్బరి నార Coconut hemp. మొగలినార Kildaira or Screw pine hemp. సాగనార Hemp of the aloe leaf. జనపనార The hemp of the jannam or jute or sunn plant. This plant is very plentiful in India and yields an abundant produce of excellent hemp. గోగునార The hemp of the gogoo plant.

నారింజాపండు *sub.* నారింజాపంటి, నారింజాపండు. The orange. నారింజా చెట్టు The orange tree. నారింజా తోలు or నారింజా పంటి తోలు Orange peel or skin. నారింజా తొనలు Pulp of oranges, which is commonly in cloves. నారింజా చిత్తులు Orange pips. N. B. The same terms are applicable to all fruits of a similar description.

నార *sub.* నారు, నారులు. The name given to young vegetables and other productions, when fit to be transplanted. ఆ తోటలో విస్తరించి మరియపునారు పోసినారు They put down a great number of young chilly plants, in that garden.

నార *sub.* నార, నాళ్లు. A horse, shoe. నుర్రపు నాళ్ళు Item. నాళ్ళు కట్టడం To put on shoes or to shoe horses. నారబండు A horse-shoer or farrier.

నాలకీ *sub.* నాలకీ, నాలకీలు. This is a description of state palanquins, supposed to have been anciently used only by kings. At present, some Rajahs have them, to add to their splendour on public occasions. They have eight feet, and a sort of canopy like a parasol on the top, there being a cross stick fixed in front and behind, by which they

are carried, instead of a bamboo arched over the whole, as in common palanquins.

నాలిక *sub.* నాలిక; నాలికలు. The tongue. అతను రెండు నాలికల వాడు He is a double *tongued* fellow or a man of *double speech*. మొద్దునాలిక A thick tongue. పలవని నాలిక A glib tongue. N. B. The proper word is నాలుక.

నాలుగు *adj.* Four. నాలుగు వందలు *Four* hundred. నాలుగు వరహాలు *Four* pagodas. నాలుగోది The *fourth*.

నాశనం *sub.* నాశనం; నాశనములు. Destruction; ruin. నాశనం చెయ్యడం To *destroy*.

ని

నికటం *sub.* నికటపు; నికటములు. Force; compulsion. అతని నికటంవల్ల నాకు శ్రమ వచ్చినది He has used measures of *compulsion*, by which I am brought into trouble. నికట పెట్టడం To compel; to use *force*. నికటం చెయ్యడం Item. అతను బండ్లదొంగలను వప్పగించి చాలా నికటపెట్టినాడు He has placed peons over me and been guilty of great *violence*. నిర్బంధం Item.

నిక్కడం *v.n.* నిక్కటా; నిక్కి. To walk erect; to strut; to stretch the head out.

నిచ్చెన *sub.* నిచ్చెన; నిచ్చెనలు. A ladder.

నిజం *sub.* నిజపు; నిజములు. Truth; veracity. నీవు చెప్పినమాట నిజం What you have said is *truth*. అతను నిజం కల మనిషి He is a man of *veracity*. నిజమైన True. నిజమైన మాటలు *True* words.

నిట్టూర్పు *sub.* నిట్టూర్పు; నిట్టూర్పులు. Hard breathing; sobbing. అతను మహా లావుమనిషి గనక లేవలేక నిట్టూర్పులు విడుస్తూ వున్నాడు Being a heavy over-grown man, he can hardly get up and his *breathing* is very hard and *difficult*.

నిడివి *sub.* నిడివి; నిడుపులు. Length. ఆ స్థలం నిడివి యెంత? చెడలుపు

యెంత? What is the *length* and breadth of that place?

నిడిఁగల *Long*: in opposition to broad.

నిత్యం *adv.* Every day; perpetually. యీ ప్రపంచం నిత్యం కాదు
This world is not *for ever*. నేను నిత్యం వస్తాను I will come
every day.

నిద్ర *sub.* నిద్ర. నిద్రలు. Sleep. రాత్రి నాకు జాత్రుగా నిద్రలేదు I got
no *sleep* whatever last night. నిద్ర పోవడం To *go to sleep*.
పిల్ల నిద్ర పోయినది The child *has gone to sleep*. ఆ పిల్లను
నిద్ర పాడ్యేటట్లు చెయ్య Make that child to *go to sleep* or
put the child to sleep. నిద్ర మబ్బు or నిద్ర మత్తు *Drowsiness* ;
inclination to sleep. నిద్ర లేపడం To wake a person from
sleep. నిద్ర లేవడం Yourself to wake.

నిద్రించడం *v. n.* నిద్రిస్తూ. నిద్రించి. To sleep; to repose. దొర
నిద్రిస్తూ వున్నాడు, యింకా లేవలేదు The gentleman has not got
up, but is still *sleeping*.

నిన్న *adv.* Yesterday. నిన్న ఆయనను చూచినాను I saw him
yesterday.

నిండా *sub.* నిండా. (No plural.) Fullness; state of complete
measurement. ఆ కూబలో నిండా నీళ్ళు వున్నవి That *guglet* is
full of water. అతనికి నిండా కోపం వచ్చినది He got *full* of
anger.

నిండుగా *adv.* Full; complete. అతను అన్ని విధాలా నిండుగా వున్నాడు
He is *complete* in all respects: that is, in point of quality,
family, &c. &c.

నింద *sub.* నింద. నిందలు. Accusation; blame. అతనికి నేరం లేనిదే నింద
వచ్చినది He has got *blame* without having committed any
fault.

నిందించడం *v. t.* నిందిస్తూ. నిందించి. To blame; to accuse. అతని
శత్రువుడి యింటికి నేను తరచు వెళ్ళినానని నన్ను నిందించినాడు He
has accused me of frequenting the house of his enemy.

నిప్పు *sub.* నిప్పు. నిప్పులు. Fire: that is, coal or wood lighted for

use. నిప్పు రాజవెయ్యడం To kindle a fire. అన్నం వండేనిమిత్తం త్వరగా నిప్పు రాజవెయ్య Make haste to light the fire, for dressing the victuals. చుట్ట కాలుచుకునేటందుకు నిప్పు తీసుకుని రా Bring some fire to light the cheroot.

నిబద్ధి *sub.* నిబద్ధి నిబద్ధులు. Truth. vide నిజం.

నిభాయించడం *v. a.* నిభాయిస్తూ నిభాయించి. To suffer ; to endure.

యా వూళ్ళో అన్నవస్త్రాలు లేకపోతే నేను నిభాయించలేను Without clothes or victuals, I can no longer endure my situation in this village.

నిమకళా *sub.* నిమకళా నిమకళాలు. Remainder. vide నిలువ.

నిమ్మపండు *sub.* నిమ్మపంటి నిమ్మపళ్ళు. A lime.

నిమానా *sub.* నిమానా నిమానాలు. A model or sample. This, in India, we term *muster*. మరి వకనగ చెయ్యడానకు వకనగ కంపాలికి నిమానా యిచ్చినాను I gave a joy to the gold smith, as a model or muster by which to make another.

నిమిత్తం *sub.* నిమిత్తపు నిమిత్తాలు. Necessity ; need ; want ; purpose ; exigence. నీవు యెందునిమిత్తంచేత యిక్కడికి వచ్చినావు? What exigence has brought you here? యిది నిమిత్తమే వచ్చినాను This is the purpose for which I am come. నీకు యిక్కడ నిమిత్తం లేదు There is no necessity for you here. రూపాయాల నిమిత్తం నేను నెల్లూరు వెళ్ళినాను I went to Nellore for the purpose of getting rupees.

నిమిషం *sub.* నిమిషపు నిమిషములు. A part of the Telugu hour.

It makes 97,200 *nimishums* or *twinklings*. అక్కడికి వెళ్ళి నిమిషంలో మళ్ళీ రా Go there and come back in a twinkling.

నింపడం *v. a.* నింపుతూ నింపి. To fill or make full. ఆ కుండలో నీరు నింపు Fill that pot with water. నాపెట్టె వరహాలతో నింపినారు They filled my chest with pagodas.

నియమించడం *v. a.* నియమిస్తూ నియమించి. To direct ; to require ; to appoint. అతణ్ని ఆవూరికి వెళ్ళుమని నియమించినాను I have appointed him to go to that village. ఆ చిన్నదాన్ని పెండ్లి అడ

వలెవని నియమించి వుంచినాను I have *appointed* that girl, to be taken care of, in order to be married to me.

నిర్భునామా *sub.* నిర్భునామా. నిర్భునామాలు. A price current. It is usually called the *nerick*. యీ వస్తువు ఖరీదు నిర్భునామాలో యేలాగున వ్రాసినారు? What price have they put down in the *nerick* or *price current* for the value of this article?

నిరంతరం *v. a.* Daily or every day. నేను నిరంతరం తోటకు వస్తున్నాను I come to the garden *every day*.

నిర్ణయం *sub.* నిర్ణయపు, నిర్ణయములు. Agreement; settlement; stipulation. అప్పువంటి నిర్ణయం నాకు సమ్మతిలేదు Such kind of *agreement*, I do not consent to. రెగ్యులేషన్ లో వున్న నిర్ణయములప్రకారం యీపని జరిగించవలెను This business must be done, agreeable to the *rules* laid down in the regulations. నిర్ణయం చెయ్యడం To *make a stipulation*. నిర్ణయంగా *Conformably; exactly*: that is, *agreeable to stipulation or appointment*. నిర్ణయంగా చెప్ప *Tell exactly*.

నిర్ణయించడం *v. a.* నిర్ణయిస్తూ, నిర్ణయించి. To stipulate; to settle; to appoint; to agree to. రేపు పది ఘంటలకు వస్తామని నిర్ణయించినారు They *appointed and agreed* to be here to-morrow at ten o'clock. కోర్టుకు ప్రతి సంవత్సరం దసరాపండుగకు ముప్పై దినములు శలవు యిచ్చేటట్టు నిర్ణయించినారు They have *appointed* thirty days in every year, on account of the *Dassara* feast, for a vacation to the courts.

నిర్మలం *sub.* నిర్మలపు, నిర్మలాలు. Clearness; pureness. నిర్మలపు వస్తువులు పంపించు Send me the things *pure*. నిర్మలమైన స్త్రీ A woman of *purity*. ఆ నీళ్ళ నిర్మలం అనేకమంది చెప్పకుంటారు Numbers speak of the *clearness* of that water. నిర్మలంగా *Clearly; brightly; perceptibly*.

నిరుడు *sub.* నిరుటి. (No plural.) Last year; the year before this. నిరుటి సంవత్సరం మా వూరు విస్తారం పండినది My village produced very abundantly *last year*. నిరుటి రెక్కలు Last

year's accounts. అతను యీ వూళ్లోకి నిరుడు వచ్చినాడు He came *last year* into this village.

నిర్మూలం *sub.* నిర్మూలపు, నిర్మూలములు. Extirpation; destruction, ఆ వూరు తగలబడడంచేత వూరిగా నిర్మూలం అయినది That village is involved in complete *destruction* from fire.

నిరోగం *sub.* నిరోగపు, నిరోగములు. Health. యీ వూరు వచ్చిన తరువాత అతనికి నిరోగం అయినది After he arrived in this town, he recovered his *health*.

నిలపడం *v. a.* నిలుపుతూ, నిలిపి. To stop; to arrest; to fix; to desist. ఆ గుర్రాన్ని నిలుపు *Stop* that horse. అమాట చెప్పిన తరువాత నేను వ్రాయడం నిలిపినాను After making use of. that speech, I *stopped* writing: that is, *desisted* from writing. యీవేళ పీర్లను నిలిపినారు To-day they have *fixed up* their *peerloo* or *images*.

నిలవడం *v. n.* నిలుస్తూ, నిలిచి. To stay; to remain. యీ వూళ్లో నిలుస్తాను I shall stay in this town.

నిలుచుండడం *v. n.* నిలుచుంటూ, నిలుచుండి. To stand up.

నిలువ *sub.* నిలువ, నిలువలు. The remainder; a balance of account. నాలెక్క సంబంధం నీవద్ద యెన్ని రూపాయాలు నిలువ వున్నవి? What *balance* of rupees have you, in account with me, in your hands? నిలువ వున్న సామాను యిక్కడికి తీసుకుని రా Bring the *remainder* of those things here. It is commonly written నిలవ.

నివాడా *sub.* నివాడా, నివాడాలు. A revenue term, signifying the *settlement* of the revenue or revenue accounts. నివాడా చెయ్యడం To *make* the *settlement*.

నివాసం *sub.* నివాసపు, నివాసములు. Place of residence. మా నివాసం బండరులో My *place* of *residence* is at Masulipatam or Bundar.

నిశ్చయం *sub.* నిశ్చయపు, నిశ్చయములు. Agreement. *vide* నిర్ణయం.

నిషేక ముహూర్తం *sub.* నిషేక ముహూర్తపు, నిషేక ముహూర్తములు. Consummation of marriage; completion. అతనికి పెళ్ళి అయిన

మాడు సంవత్సరములకు నిషేక మహూర్తం అయినది *Consummation* took place after he had been married three years.

నిష్కర్తువు *sub.* నిష్కర్తువు, నిష్కర్తువులు. Weakness; inability. యీ మందు తింటే నిష్కర్తువు వచ్చినది The effects produced by this medicine is *weakness*. మునుపు నాకు మహా నిష్కర్తువు వుండెను. యిప్పుడు గుణంగా వున్నది I used formerly to be subject to great *debility*, but have now got strong again.

సీ

సీ *pro.* Nominative Case, Personal Pronoun. Thy. నీది Thine. నీచం *sub.* నీచపు, నీచములు. Lowness; without character. అతని పని అంతా నీచంకింద వచ్చినది His business has ended in great *meanness*. అతని యింటికి నేను వెళ్ళితే నన్ను చాలా నీచపుమాటలు అడిగాడు When I went to his house, he gave me nothing but *low words*. నీచం పెట్టడం or నీచ పరచడం To *despise*. నావద్ద చాలా అబద్ధాలు అడిగెను అతణ్ణి నేను చాలా నీచపెట్టినాను As he told me a great number of lies, I *entertained* a great *contempt* for him. నీచత్వం Item.

నీచుడు *sub.* నీచుని, నీచులు. A low character; a man of a bad reputation. అతను కోమటి అయివుండి శూద్రకూడు తిన్నందున నీచుడైనాడు Being a banian and having eaten victuals with a *sudra*, he is become a fellow without character.

నీటు *sub.* నీటు, నీటులు. Vanity; pride of dress. నీటు మనిషి A *dressy man*; a *coxcomb*. నీటు గల *Coxcomical*; *foppish*.

నీడ *sub.* నీడ, నీడలు. Shade; shelter from the sun. చెట్టు నీడ The *shade* of a tree.

నీతి *sub.* నీతి, నీతులు. Conscience; uprightness. అతనికి మంచి నీతి వున్నది That man has a good *conscience*. నీతి కలవాడు He is a man of *conscientiousness*. నీతి మాటలు Moral discourses.

నీరు *sub.* నీటి, నీళ్లు. Water. It is commonly used in the plural

number. నాకు దాహనకు నీళ్లు యిప్పించు Give me *water*, to quench my thirst. యేటికి కొత్తనీరు వచ్చినది or తగినది A body of fresh *water* has come into the river. N. B. When water is mentioned in a large quantity, it is put in the singular number and when in small quantities in the plural. నీళ్ళ బుగ్గ A *water bubble*. నీటి వడి A *torrent*. నీళ్ళ జల A *spring* of water.

నీరు *sub.* నీరుల్లి. (No plural.) Onions. బజారులోకి విస్తరించి నీరుల్లి అమ్మ వచ్చినది A great quantity of *onions* came into the bazaar for sale. నీరుల్లి గడ్డలు or పాయలు *Onion plants*. vide పులి పాయ.

నీలగడం *v. n.* నీలుగుతూ; నీలిగి. To strut; to walk proudly; to die. యుద్ధంలో నీలగడం To die in battle.

నీలం *sub.* నీలపు; నీలములు or నీలాలు. A sapphire. అతని చెవులను పున్న నీలాలు వేసిన పోగులజోడు మహా కాంతిగా పున్నది The *sapphires* in his ear-rings are very bright.

నీలి *adj.* Blue. నీలిరంగు. A blue colour. నీలి పాగా A *blue turban*. నీలి మందు *Indigo*. నీలి చెట్టు The *indigo plant*.

నీవు *pro.* నీ; మీరు. Thou. నీవు యేమి చేసినావు? What hast thou done? నీ పుస్తకం *Thy book*. మీరు యెక్కడికి వెళ్ళుతారు? Where are *you* going? నీది *Thine*. మీది *Yours*. ఆ తోట నీది కాని అతనిది కాదు That garden is *thine* and not his.

నీళ్ళాడడం *v. a.* నీళ్ళాడుతూ; నీళ్ళాడి. To be in labour; in child-birth or in travail. ఆ చిన్నది నీళ్ళాడి వక కుమారుణ్ణి కన్నది That young woman has been *brought to bed* and has got a son.

ను

నుదురు *sub.* నుదుటి; నుదురు. The forehead. నుదుటిమీద పచ్చబొట్టు పొడిచినారు They have marked the *forehead* with the

green mark.

మన్నని *adj.* Smooth. మన్నని చెక్కిలి A *smooth* cheek.

మన్ను *conj.* And. It is always coupled to some words in writing. అతనూ నేనున్నూ He *and* I. యావేళా రేపున్నూ To-day *and* to-morrow. The word is properly only written మ్ను.

మనుపు *sub.* మనుపు! మనుపులు. Smoothness. బల్ల మనుపు The *smoothness* of a table. గోడ మనుపు The *smoothness* of a wall. మనుపు చెయ్యడం To *make smooth*. మన్నన Item.

మంచి *pre.* From; since. నేను అక్కడినుంచి నిన్న వచ్చినాను I came here yesterday *from* thence. యిక్కడినుంచి *From* hence. అక్కడి నుంచి *Thence* or *from* thence. కానా దినముల నుంచి *From* a long period back.

మయ్య *sub.* నూతి! నూతులు. A well. ఆ నూతిలో నీళ్ళు యేమీ లేవు That *well* has got no water in it. గాడి మయ్య A *well* with a channel to it, made for conveying water into a garden or for cattle to drink out of. వరల మయ్య A *pot well*. యిటిక మయ్య A *brick well*. రాతిమయ్య A *stone well*.

మరుగు *sub.* మరుగు! మరుగులు. Froth; foam. పాల మరుగు The *froth* of milk. గుర్రపు మరుగు The *foam* from a horse. నీటి మరుగు The *foam* produced by water.

మలక *sub.* మలక! మలకలు. The name of a small kind of rope or thick string with which the poorer sorts of Indians lace or rather string their bedsteads. In this state they are, what Europeans in India commonly call, *country cots*. మంచపు మలక *Cot string*.

మత్స్య *sub.* మత్స్య! మత్స్యలు. The oil plant. మత్స్యలు is the usual term given to *oil seeds*. మత్స్య చేను The *oil crop* or *plantation*. మత్స్యల గాను An *oil mill*. N. B. The oil mills are turned by a bullock, the man who feeds the mill sitting on the bar close to the pivot, managing the bullock and feeding the mill at the same time.

నమమ *sub.* నమమ. మమమలు. The eye fly ; a small almost imperceptible insect, extremely troublesome in the hot weather in India, commonly attacking the eyes in great numbers. They only appear in the day time.

నూ

నూక *sub.* నూక. నూకలు. The name given to grain, when half ground. It is generally termed *rolong* by Europeans in India. గోధుమ నూక Wheat *rolong*. బియ్యపు నూక Rice *rolong*. పెసర నూక *Pessera* or green gram *rolong* ; and so, of other grains.

నూనె *sub.* నూనె. నూనెలు. Oil, in the state when prepared for use. కొబ్బరి నూనె Coconut oil. తీడి నూనె The *marking-nut* oil. అవ నూనె Oil of mustard.

నూరడం *v. a.* నూరుతూ. నూరి. To bruise ; to grind down into a mash. కత్తి నూరడం To *grind* a knife or sword. చింతపండు నూరడం To *grind* tamarind into a mash. అవుషధం నూరడం To *grind* or *mix* medicines. అవాలు నూరడం To *grind* mustard seeds, in a mash.

నూర్చడం *v. a.* నూరుస్తూ. నూర్చి. To thrash. In India thrashing is performed by bullocks in the open air. A spot is cleared from dirt and hardened, in the field where the grain ripens ; the grain is thrown upon it in loose heaps and bullocks are turned in upon it and kept in a constant motion treading it under foot till the grain is completely freed from the stalk. N. B. The bullocks are generally muzzled, though contrary to the Hindoo shasters. కుప్పలు నూర్చడం Thrash out the heaps.

నూరు *adj.* One hundred. నూరుమంది One *hundred* men. పది నూరు Ten *hundreds*. నూటి పరియంతం నేను లెక్క చెప్పతాను

I can reckon as far as *one hundred*. యెనమన్నూరు పరహాలు
Eight *hundred* pagodas.

మూర్ఖు *sub.* మూర్ఖు, మూర్ఖులు. A thrashing. ఆ వూరి కుప్పలు అన్నీ
మూర్ఖలు అయినవి The *thrashing* of the whole of the heaps
of that village is completed. The word మూర్ఖిడి is more
generally used.

నూలు *sub.* నూలు, నూళ్ళు. Thread; generally speaking, thread
in it's raw state. దూది వడికితే నూలు అవుతుంది, నూలు పేనితే దారం
అవుతుంది If you spin the cotton, you get *thread*, which
thread is twisted to make *sewing thread*. ఆ బారచాపుల
నూలు మంచిదికాదు The *thread* in that long cloth is not good.
సన్న నూలు Fine *thread*. ముతక నూలు Coarse *thread*. నూలు కంబె
An oblong ball of thread.

నె

నెట్టడం *v. a.* నెట్టుతూ, నెట్టి. To push or thrust violently.

నెత్తి *sub.* నెత్తి, నెత్తులు. The head. నెత్తికొయ Item. ఆ సామాను
వాడి నెత్తిమీద పెట్టు Put those things on his *head*. యీ
కురిచీ నీ నెత్తిని పెట్టుకో Put this chair upon your *head*.

నెత్తురు *sub.* నెత్తురు, నెత్తురు. Blood. నెత్తురు కారడం *Blood to flow*
or *run*; to *bleed*. అతని చిగుళ్ళవెంట నెత్తురు పడుతున్నది His
gums *bleed*.

నెనరు *sub.* నెనరు, నెనరు. Affection; attachment. ఆ పెళ్ళి చిన్న
వాళ్ళయందున మిక్కిలి నెనరు వున్నది She discovers a great
affection for her children.

నెపము *sub.* నెపము, నెపములు. Blame; accusation; imputation of
fault. అతను వానిని తేని పోని నెపం వేసినాడు He brought up
frivolous *accusations* against me. నెపం పెట్టుకోవడం To use
pretences. అతను సుంకటంగా వున్నానన్న నెపం పెట్టుకుని రెండుమాడు
దినములనుంచి రాకుండా వున్నాడు Having used the *pretence* of

sickness, he has stayed away for two or three days.

నెమరు *sub.* నెమరు! నెమరులు. A ruminating or chewing of the cud. నెమరు వెయ్యడం To *ruminate*. పశువులు మేతమేళింపని గనక యిప్పుడు నెమరువేస్తూ వున్నవి The cattle having done feeding are now *chewing* the cud. నెమరుకు తేవడం To *ruminate* or *muse*. అతను అమాట బాగా నెమరుకు తెచ్చుకున్నాడు He *ruminated* a good deal *upon* that *subject*.

నెమలి *sub.* నెమలి! నెమళ్లు. A peacock. నెమలి is usually the name given to it. నెమలి పిట్ట Item. మొగ నెమలి A *peacock*: that is the *male*. అడ నెమలి A *pea-hen*. నెమలి కంచ A *peacock's tail*. నేల నెమలి The *ground peacock*. This is the bird, gentlemen in India call the *florikin*. It is of the same species as the *bustard*, about as big as a half grown fowl in the body with a long neck and long legs and a large beautiful eye.

నెయ్యడం *v. a.* నేస్తూ! నేసి. To weave. బట్ట నెయ్యడం To *weave* cloth. మంచం నెయ్యడం To *lace* a cot. లినాకి నెయ్యడం To *weave*. or *make* a *carpet*. పెంకు నెయ్యడం To *tile*. గడ్డి నెయ్యడం To *thatch*. తాటి ఆకు నెయ్యడం To *cover* a house with *palmyra* leaves. పాలెపురగు నెయ్యడం To *weave*, as a spider.

నెయ్యి *sub.* నేలి! నేకులు. Ghee; the grand desideratum of India. It is made by boiling down butter and after laying it by, is mixed with their victuals and frequently taken in a pure state.

నెరియడం *v. n.* నెరుస్తూ! నెరికి. To grow grey. తల నెరియడం Item. అతను యాభై సంవత్సరములవాడు అయినాడు గనక తల, గడ్డమున్న నెరికినవి Having got to the age of fifty, his head and beard have grown *grey*.

నెరుపు *sub.* నెరుపు! నెరుపులు. The greyness of age. అతని తల నెరుపు మహా వింతగా వున్నది All people speak of that man's *grey* head.

నెల *sub.* నెల! నెలలు. A month. నెలకు ముప్పై రోజులు There are

thirty days to the *month*. నెల నెల Monthly. ప్రతి నెల Every month. నెల పది రోజులు A month and ten days. నెల is the general name for the moon. నెల పొడుపు The new moon.

నెలవరి *sub.* నెలవరి, నెలవర్లు. A well informed, clever person. In some senses, also, it means a person having acquaintance. యీ వూరికి నెలవరిని కాను I am a *stranger* in this town.

నెలవు *sub.* నెలవు, నెలవులు. Information; acquaintance; experience. యీ పనిలో నాకు నెలవు లేదు I have no *experience* in this business. అయినతో నాకు నెలవు లేదు I have no *acquaintance* with him. ఆ మార్గం నాకు నెలవులేదు I have no *knowledge* of that road.

నేటి

నేడు *sub.* నేటి. (No plural.) To day; this day. నేటి దినం or నేటి రోజు Item. నేటిదినం నాటికి తిరిగి వస్తాను I shall come back *this day* again: that is, on the return of this day. This is a mode of speech. నేటి వారం Item.

నేత *sub.* నేత, నేతలు. A weaving; a texture; a woof. ఆ బట్ట నేత మహా బాగా వున్నది The *texture* of that cloth is very good. నేతగాడు A weaver: that is, one who weaves cloth. He may be of any caste.

నేను *pro.* నా, మేము. I. నేను వస్తాను I shall come. నా యిల్లు My house. మా వూరు Our town, నేనే Myself or I myself. నాది Mine. నేనే యీ పని చేసినాను It was I *myself* did this business.

నేబు *sub.* నేబు, నేబులు. A dub. నేబు in some places is understood to mean *two dubs*.

నేర్పడం *v. a.* నేర్పడు, నేర్పు. To teach; to instruct. ఆ చిన్నవాడికి విద్య నేర్పడుతున్నాను I am *teaching* that boy a language.

సేర్పరి *sub.* సేర్పరి, సేర్పడ్లు. A well instructed, skilful person.

సేరం *sub.* సేరపు, సేరములు. Crime; offence. నొప్ప సేరం A great offence. కొద్ది సేరం A small offence. సేరం చెయ్యడం To commit a crime. సేర పెట్టడం To accuse of crime. సేర పెట్టించడం To be accused of crime. సేరపు మాటలు అడడం To use criminal words. సేరం పుచ్చుకోవడం To levy a fine. వాడలో వేసే సేరం The ballast of a ship.

సేరస్థుడు *sub.* సేరస్థుడి, సేరస్థులు. A criminal; a culprit; an offender. జిల్లా కోర్టులు నిర్ణయం అయిన తర్వాత దేశములో సేరస్థులు మహా కొద్దిగా బయలు వెళ్ళుతున్నారు Since the establishment of the Zillah or District Courts, there have been fewer offenders in the country.

సేర్పించడం *v. a.* సేర్పిస్తూ, సేర్పించి. To cause one to learn or to teach.

సేర్పుకోవడం *v. a.* సేర్పుకుంటూ, సేర్పుకని. To learn. అతను చదువుల పంతుల దగ్గర తెలుగు సేర్పుకుంటూ వున్నాడు He is learning Telugu from his preceptor.

సేర్పు *sub.* సేర్పు, సేర్పులు. Instruction; teaching; information. అతనికి చిత్రార్థ పనిలో మంచి సేర్పు వున్నది He possesses great knowledge in drawing.

సేల *sub.* సేల, సేలలు. Earth; soil; ground. ఆ సేలను పండచెట్లు బాగా అవుతవి Fruit trees thrive very well in that soil. సేల సెమలి పిట్ట The ground peacock or florikin.

నొ

నొక్కడం *v. a.* నొక్కుతూ, నొక్కి. To press down or in; to compress. నన్ను తలుపుసందున పెట్టి నొక్కినాడు He squeezed me in between the door. అతని చెవిపాగు పడకుండా దగ్గర నొక్కు Squeeze down his ear-ring, so that it may not fall off.

నొక్కు *sub.* నొక్కు, నొక్కులు. A dent or pressure. ముదగులు

నొక్కలు పోయినవి My hand rings have got *dents* in them.
 నొప్పి *sub.* నొప్పి! నొప్పులు. Pain; ache. తల నొప్పి The head ache.
 కడుపు నొప్పి The belly ache. ప్రసవపు నొప్పులు Childbirth or
 labour pains. నొప్పి చెయ్యడం To hurt or give pain. నొప్పి
 పట్టడం To receive or feel pain. నొప్పులు పడడం To be in
 labour or travail.

నో

నోరు *sub.* నోటి! నోరు. The mouth: that is, the inside of it.
 అతని నోరు పెద్దది గనక విస్తారం అన్నం పట్టుకుంది Having a large
 mouth, he can take a large swallow of victuals. చాకి నోరు
 A wide mouth.

నా

నాకరీ *sub.* నాకరీ! నాకరీలు. Service. నాకరీ చెయ్యడం To serve.
 రెండు సంవత్సరములు ఆ దొర దగ్గర నాకరీ చేశాను I have served
 that gentleman, two years. నాకరీ వుండడం To take service.
 యీ వేళ ప్రాద్దున పటాలంలో శిపాయీ నాకరీ వున్నాను I took service
 this morning, as a sepoy in the battalion. నాకరీ వుంచడం
 To entertain in the service. నాకరీ చూసుకోవడం To take a
 discharge from service. నాకరీ తిరిగిచెయ్యడం To dismiss
 from service.

నాకరు *sub.* నాకరు! నాకర్లు. A servant. అతను అనేక దినములనుంచి
 చూ నాకరు He has been my servant, for a considerable
 period.

ప

పక్క *sub.* పక్క! పక్కలు. A side; a bedding. యీ పక్క
 This side. ఆ పక్క That side. అన్ని పక్కలు All sides. పక్క

వొద పడుకోవడం To *sleep* upon a *bed*. నా పక్కలో పండుకుంటావా? Will you come and *sleep* along with me?

పక్క *sub.* పక్క, పక్కలు. A *scab*. పక్క కట్టడం To form a *scab*. ఆ కురుపు పక్కకట్టినది గనక త్వరగానే కుదురుతున్నది A *scab* having formed upon that sore, it will soon heal. పక్క పూడడం The *scab* to fall off.

పగ *sub.* పగ, పగలు. Enmity; hostility; variance. అతనికి నాకు చాలా దినములనుంచి పగ వున్నది An *enmity* has subsisted between him and me, for a long period past. పగ వాడు An *enemy*. పగ పట్టడం To take or feel *enmity*. అతను పామును కర్ర పుచ్చుకుని కొట్టపోలే తప్పించుకుని పగపట్టినది Having taken a stick to kill a snake and failing to do so, the snake retained *enmity*. N. B. The Indians suppose a snake retains *enmity* and strives to revenge, at a convenient opportunity, any unsuccessful attempt to kill it. పగ చెయ్యడం To make *enmity*.

పగడం *sub.* పగడపు, పగడాలు. Coral; more properly, the coral when shaped into beads. అతడి మెడ తావళంలో చాలా గొప్ప పగడాలు వుండి వున్నవి That man wears a necklace of very large *coral beads*.

పగలకొట్టడం *v. a.* పగలకొట్టుతూ, పగలకొట్టి. To break. ఆ పెట్టె నేను పగల కొట్టి నాను I have *broken* that box.

పగలడం *v. n.* పగులుతూ, పగిలి. To break; to shatter; to fall to pieces. కిరాయిడ్డి నెయ్యిబొరి కిందపడి పగిలినది The ink bottle slipped out of my hand and *broke*. అతను పోట్లాడినందున తల పగిలినది He has been fighting and got a *broken* head.

పగలు *sub.* పగటి, పగళ్లు. Day time; the day. పగలు యిక్కడ వుండి రాత్రి లేచి వెళ్లుతాను I shall remain here during the *day* and go away in the evening. యీ రాత్రి వుండి లేపు పగటి వేళ యింటికి వెళ్లు Stay here to night and go home in the *morning*.

పగలిన *adj.* Broken; fractured. పగలిన తునకలు *Fractured* pieces. పగలిన సామాను *Broken* things.

పచ్చ *adj.* Green. For this reason పచ్చ is the name given to the *emerald*. పచ్చ రంగు *Green* colour. ఆ యింట్లోను కొన్ని పచ్చ కురిచీలు వున్నవి In that house, there are some *green* chairs. పచ్చ పాడవడం To mark with *green*. N. B. It is the practice of Hindoo women and sometimes of men, to puncture the skin and introduce a mixture made of the juice of the margosa leaf, some oil and tarmeric. It is the same practice, as is by some other nations, termed *tattooing*.

పచ్చ గన్నేరు పువ్వు *sub.* పచ్చగన్నేరుపువ్వు, పచ్చగన్నేరుపువ్వులు. A flower. Some of them are yellow and some white and well flavoured.

పచ్చడం *sub.* పచ్చడపు, పచ్చడములు. The name given to a particular kind of cloth, generally twenty four cubits long and two cubits broad. The word is called *patch* by Europeans and means *two* pieces.

పచ్చి *adj.* Fresh; new; raw; unboiled. పచ్చికర్ర *New* wood. పచ్చి కాయలు *Fresh* fruits. పచ్చికంద తింటాడు He eats *raw* *cundah* or a kind of degenerate yam. పచ్చి మాంసం *Raw* meat. పచ్చి ఆకు A *green* or *fresh* leaf. పచ్చి is also the adopted meaning for a bird. Figuratively పచ్చి దగా means, deceit.

పటకా *sub.* పటకా, పటకాలు. A *sash* commonly worn by all Indians.

పటకారు *sub.* పటకారు, పటకార్లు. Pincers. కమ్మరవాడి పటకారు A black-smith's *pincers*. The proper word is పటుకారు.

పట్టడం *v. a.* పట్టుకూ, పట్టి. To hold; to gripe. యీ కాగితం చివర పట్టు *Lay hold of* the end of this paper. చేతులు పట్టు, కొన్ని రూపాయాలు యిస్తున్నాము *Hold forth* your hands and I will give you some rupees.

పటం *sub.* పటపు, పటాలు. The name of a *picture*, when finished

and mounted. పటం is also the name for a *map*.

పట్నం *sub.* పట్నపు పట్నములు. A City; principal town; the capital of a country. అతను పట్నం వెళ్ళినాడు He is gone to the *capital*.

పటిక *sub.* పటికపటికలు. *Alum*. It is also used to express sugar candy, from its resemblance in shape and colour. పటిక చెల్లం or పటిక పంచదార *Sugar candy*.

పట్టు *sub.* పట్టు పట్టు. Silk. పట్టు బట్టలు *Silk* clothes. పట్టు తునక A piece of *silk*. పట్టు means, also, a *grip*. శెట్టి పట్టు The *grip* of a wrestler. పట్టు in another sense means an *application* or *putting upon*. సున్నపు పట్టు An *application* of chunam. N. B. This is the common application of the Indians to bruises and pain. The word means an *application* of any thing else. యింటి పట్టు A *place of residence*.

పట్టుకోవడం *v. t.* పట్టుకుంటూ పట్టుకుని. To seize; to take. ఆ దొంగ పారిపోతూ వుండగా పట్టుకున్నారు They took that thief, whilst he was running away. ఆ వూళ్ళోకి ఫిత్తురీఫోల్లు వచ్చి మమ్మన పట్టుకున్నారు The plunderers came to that town and seized us there.

పట్టు పడడం *v. n.* పట్టుపడుతూ పట్టుపడి. To be apprehended; to be seized. ఆ రాజు యంతమట్టుదాకా ఫిత్తురీలో వుండి పది దినముల కిందట పట్టుపడ్డాడు That Rajah, who has all this time been in rebellion, was seized about ten days ago.

పట్టె *sub.* పట్టె పట్టెలు. A side, border or streak. మంచపు పట్టె One *side* of the bed frame. సున్నపు పట్టె A *streak* of chunam, such as the Hindoos rub on the out side of their houses. They are sometimes, alternately red and white. నవార పట్టె *Lacing* for bed frames. తాటి పట్టె means the *fourth part* of a *palmyra tree*, cut length ways for buildings.

పడగ *sub.* పడగ పడగులు. The name for the *hood*, of the hooded snake: that is, the expansion on each side of its head and

down the back of its neck, when the snake raises itself.

పడడం v. n. పడుతూ పడి. To fall; to happen; to sink. చెట్టు మీదినుంచి పడడం To *fall down* from a tree. బోర్ పడడం To *fall flat* down. సంతకు పడడం 'To *fall sick*. కైదులో or సంకల్ప పడడం To *get imprisoned* or be *put* in *irons*. కోప పడడం To *get angry*. సంతోష పడడం To *feel glad* or *be pleased*. విచార పడడం To *grieve*; to *lament*. కాకితాలున్ను, బట్టలున్ను మడత పడడం Papers and clothes to *rumple* or *get into folds*. N. B. This verb is joined to the verbal infinitive of other verbs, to form the passive voice.

పడమర sub. పడమటి. పడమరు. The west. సూర్యుడు పడమర అస్తమానం అవుతూ వుంటాడు The sun sets in the west.

పడవ sub. పడనా పడవలు. A boat. నడ పడవ A ship's *boat*.

పడిచె sub. పడిచె పడిచెలు. Borrowed clothes. పడిచె బట్టలు Item. It is a common practice, amongst people in India who are not very rich, but are desirous of appearing well dressed, to enter into bargains with the washers, to supply them with other people's dresses, for the use of which the wearers pay the washers from two to six rupees at the end of the year.

పడిశెము sub. పడిశెపు. పడిశాయి. A cold in the head. వీధి గొంప.

పడుకోవడం v. n. పడుకుంటూ పడుకుని. To lay down; to recline.

నేను మహా అలసట పడ్డందున పడుకుంటాను I am very tired and must *lay down*. పడుకోవడం means, also, to *go to sleep*.

పడుగు sub. పడుగు పడుగులు. Length, as contrasted with breadth, in the measurement and weaving of cloth. షేక is the breadth. నూలు పడుగు Length of the thread in weaving. నుంచు పడుగు Length in lacing a cot. So also for the breadth, when you use షేక.

పడుచు adj. Applied to women or to men. పడుచు A *girl* or *young woman*. When applied to women it is

used as a substantive. అదుగో, పదిహేను సంవత్సరములుగల మంచి పడుచు వున్నది Behold that charming girl, who cannot be more than fifteen years of age! పడుచువాడు A young man. పడుచు తనం Youth or time of youth. అతను పడుచుతనంలో వున్నాడు He is in the period of his youth.

* పడుచుకోవడం v. a. పడుచుకుంటూ పడుచుకుని. To go astray; to visit men. This word is applied only to women.

పతకం sub. పతకపు పతకములు. The name given to an ornament worn by the Hindoos at the breast and suspended round the neck, by a string or chain. They are more or less expensive, according to the fancy and riches of the wearer.

పత్రం sub. పత్రపు పత్రములు. A bond. పత్రం వ్రాయడం To execute a bond. పత్రం తలచించడం To cancel a bond.

పత్రిత sub. పత్రిత పత్రితలు. A constant, chaste female. It is a Sanskrit compound meaning devotion to the husband. రాముడి భార్య పత్రిత అని అనుకుంటారు People say that Ramdoo's wife is a chaste, constant woman.

పథ్యం sub. పథ్యపు పథ్యాలు. Diet. పథ్యం పెట్టడం or పెట్టించడం To fix or prescribe a diet. పథ్యం చెయ్యడం To undergo a regimen. పథ్యం వుచ్చుకోవడం To resume diet under restrictions.

పదం sub. పదపు పదాలు. A song. పదం పాడడం To sing a song.

పద్యం sub. పద్యపు పద్యాలు. The paddiums or stanzas are the poetic descriptions of historical and religious events, written in a sort of medium language between Telugu and Sanskrit and that ancient Telugu for which there is no particular name. The best informed Indians tell you it is pure Telugu, they are written in, but this is from their not being written entirely in Sanskrit and having Telugu mixed in them. పద్యాలు పాడడం or చదవడం To

sing or recite *paddiums*. In reciting their *paddiums*, the Hindoos modulate the sentences into a kind of recitative, very agreeable to the ear.

పదార్థం *sub.* పదార్థపు. పదార్థములు. Ready money; personal property. This word is not considered correct, but it is adopted and understood by the people in this sense. అతని వద్దను విస్తరించి పదార్థం వున్నది He possesses considerable *personal property*. vide అర్థం.

పది *adj.* Ten. పది వందలు or పది నూరు *Ten* hundreds. పది మంది *A number* of people. N. B. This is a mode of speech.

పద్ది *sub.* పద్ది. పద్దులు. An entry in accounts. లెక్క పద్దులు Entries or particulars of an account.

పదును *sub.* పదును. పదునులు. Sharpness; glibness; quickness. కత్తిపదును The sharpness of a knife. వర్షం కురికినందున దున్నడా నకు భూమి మహా పదును యిచ్చి వున్నది In consequence of the rain, the ground has obtained a degree of *glibness* and aptness for the plough. పదును చెయ్యడం To sharpen. పదును చేశే రాయి *A hone* or whetstone.

పద్ధతి *sub.* పద్ధతి. పద్ధతులు. A manner; a way. పరగణా వ్యవహారం తమరు శలవు యిచ్చిన పద్ధతి ప్రకారం జరిగించినాను I have conducted the business of the District, agreeable to the *manner* which you prescribed.

పన్నడం *చ. న.* పన్నుతూ. పన్ని. To pretend or feign. చచ్చినానని పన్నినాడు He *feigned* to be dead.

పనసపండు *sub.* పనసపంటి. పనసపండు. The jack fruit. This fruit grows to the size of a man's head and when ripe acquires an offensive smell. The inside parts into cloves or divisions, with a stone in each. The fruit strikes out from all parts of the tree and sometimes even from the roots.

పని *sub.* పని. పనులు. Business; work; an act. మంచి పని A good or praiseworthy act. చెడ్డ పని A bad or reprehensible act. పని చెయ్యడం To work or to do business. యావేళ కానా పని చేసాము We have *done* a great deal of *business* to-day. కూలివాళ్లు సగం పనిచేసి యింటికి వెళ్ళినారు The coolies have gone home, after doing only half their *work*. నీపని పట్టిస్తాను I will *take care* of you. Meant, when spoken in a threatening tone.

పన్నీరు *sub.* పన్నీటి. పన్నీరులు. Rose water. It is difficult to say how this word is compounded. The two last syllables imply *water*, but the first has a meaning unconnected with a rose, altho' the only meaning to be given to the word is *rose-water*. పన్నీరు చెట్టు A *rose tree*. పన్నీరు పువ్వు A *rose*. పన్నీరు చల్లడం To sprinkle *rose-water*. N. B. This is a practice on visits of ceremony in India.

పన్ను *sub.* పన్ను. పన్నులు. A tax. The general name for taxation. యింటి పన్ను House tax. దీటి పన్ను Tax on pasturage. సారె పన్ను Tax on weavers.

పన్నెండు *adj.* Twelve; a dozen. పన్నెండుమంది బోయాలు *Twelve* palanquin boys. ఆ పనిమీద పన్నెండు మందిని వుంచినారు They kept a *dozen* fellows at that business.

పంకా *sub.* పంకా. పంకాలు. A fan. విద విసవ కర్ర.

పంక్తి *sub.* పంక్తి. పంక్తులు. A line; a row, in a limited sense. యీ పుస్తకం మీదను నాలుగు పంక్తులు వ్రాసినాను I have written four *lines* in this book. భోజనాలకు పది పంక్తులను కూర్చున్నారు They are sitting in ten different *rows*, eating their victuals.

పంచగవ్యం *sub.* పంచగవ్యపు. పంచగవ్యాలు. The name given to a drink, which the Hindoos take on a superstitious idea of its expiating any sin committed by them, because oow's

urine forms the principal ingredient. The composition is made of cow's urine, cow's dung, cow's milk, ghee and *tyre* or sour milk or curd.

పంచడం *v. a.* పంచుతూ | పంచి. To divide; to share. పాళ్లు పంచడం To *divide* shares. పంచుకోవడం Item.

పంచదార *sub.* పంచదార | పంచదారలు. Sugar, generally; commonly, brown sugar. చీనా or పటిక పంచదార *Sugar candy*.

పంచపాళీ *sub.* పంచపాళీ | పంచపాళీలు. The name of the *gallery* in front of houses called a *verandah*, over which the roof extends to a certain distance, to keep off the sun.

పంచలోహాలు *sub.* పంచలోహాల. (No Singular.) The name of a metal, composed of five different ones, viz. gold, silver, copper, tin and lead.

పంచాంగం *sub.* పంచాంగపు | పంచాంగములు. This word is a Sanskrit compound to denote the Brahmin calculations of time. It is therefore synonymous with our word *Calendar*. పంచాంగం బ్రాహ్మణు Panchangum or *Calendar Brahmin*. పంచాంగం చెప్పడం To tell the calculations of the seasons.

పంచాయతీ *sub.* పంచాయతీ | పంచాయతీలు. An arbitration. *vide* తగువు.

పంచితం *sub.* పంచితపు | పంచితాలు. The name given to cow's urine, which the Indians use sometimes medicinally and most generally for cleansing the floors and walls of the inside of their houses, as a preventative against filth and vermin. యింట్లో పంచితాలు చల్లడం To sprinkle the house with cow's urine. It is also mixed with cow's milk, cow dung, thick buttermilk or *tyre* or curds and ghee and in this state taken superstitiously for the expiation of sin, the cow being

considered a sacred animal by the Hindoos. This composition is called పంచగవ్యం.

పంజరం *sub.* పంజరపు, పంజరములు. A bird cage. ఆ పిట్టను పంజరంలో వుంచు Keep that bird in a cage.

పంట *sub.* పంట, పంటలు. The produce or crop. ఆ చేసు పంట బాగా పండినది The produce of that plantation has been properly ripened.

పంటె *sub.* పంటె, పంటెలు. A distaff.

పండడం *v. a.* పండుతూ, పండి. To ripen. ఆ చెట్టుకాయలు మహా బాగా పండినవి The fruit of that tree have ripened very favourably. పండడం Means, also, to sleep.

పండించడం *v. a.* పండిస్తూ, పండించి. To cultivate; to raise. ఆ కొప్పు నూరుపుట్ల ధాన్యం పండించినాడు That inhabitant has brought a hundred candies of grain into cultivation.

పండు *sub.* పంటి, పండ్లు. Fruit. The general name of all fruits, but chiefly of ripe fruits, from పండడం to ripen. పనస పండు Jack fruit. మామిడి పండు Mango fruit. పండుకూకు An old leaf.

పండుగ *sub.* పండుగ, పండుగలు. A holiday or feast. దసరాపండుగ The Dassara feast. పండుగ నిమిత్తం వెళ్ళి యింకా రాలేదు He is gone to a feast and is not yet returned.

పండుగొప్ప *sub.* పండుగొప్ప, పండుగొప్పలు. A species of codfish.

పంథము *sub.* పంథపు, పంథములు. A vow. పంథము వెయ్యడం To make a vow.

పంతులు *sub.* పంతులు, పంతుళ్ళు. The name assumed by most Brahmins, when they get into employ. It means something superior to the common people, something like our word mister. పంతులు is also the meaning among the Indians for a school-master or preceptor.

పంది *sub.* పంది, పందులు. A hog. అడివి పంది A wild hog. పంది పిల్ల A pig. పంది తోడ The quarter of a hog. వూర పంది A village

hog. పంది మూలగడం *Speaking*, as a *hog*. పంది గోండ్రించడం *To grunt*, as a *hog*.

పందికొక్క *sub.* పందికొక్క! పందికొక్కలు *A pandikockoo* or as we generally call it *bandicoot*. This animal seems to be between the pig and the rat in appearance, having the head very like a pig and making a grunting noise like the pig. The body is like that of a rat.

పందిరి *sub.* పందిటి! పందిళ్ళు. This is the name of a covering made of leaves or other materials, to keep off the sun and serve as a shelter from the weather. Europeans call it *pandaal*.

పంచెం *sub.* పంచెపు! పంచెములు. A stake or bet. The Indians love cock fighting. This amusement is chiefly followed by the weaver castes, who stake large sums on favourite game cocks. Brahmins and other castes bet at games of chance, such as *sogataala*, or at *cards*, and also at *chess*. పంచెపు కోడి *A fighting cock*. పంచెం పెయ్యడం *To lay a wager*. అటలో పంచెం *A stake at play*. తన అన్న వూరినుంచి రేపు వస్తాడని పంచెం వేశినాడు *He laid a wager*, that his elder brother would return from the village to-morrow.

పప్పు *sub.* పప్పు! పప్పులు. Gram or other grain, prepared by being first roasted, then bruised and the husk removed, in which state it is boiled up and eaten with rice by the Indians. Sometimes it is given dry to horses, or mixed with sugar, for children, when it is called పప్పు. బెల్లం.

పంపకం *sub.* పంపకపు! పంపకములు. Dismission. అతను మొన్నటి కోజున తన బంధువుల పంపకం నిమిత్తమై యింటికి వచ్చినాడు *He came home the other day, on purpose to give dismissal to some relations of his*. మలాకాత్ అయిన తరవాత అతణ్ని రెండుజాములప్పుడు పంపకం చేసినాను *The visit being over, I gave him his dismissal about noon*.

పంపడం *v. a.* పంపుతూ పంపి. To send; to despatch. కొన్ని మంచి నారింజపండ్లు నాకు పంపుమని చెప్పి Tell him to *send* me some good oranges. అతనికి పుత్తరం నిన్న పంపినాను I *despatched* a letter to him yesterday.

పంపరమాస పండు *sub.* పంపరమాస పంటి పంపరమాస పండు. The fruit which Europeans term the *pummel-nose*. It is the same which, in the West Indies, is called the *shaddock*.

పంపించడం *v. a.* పంపిస్తూ పంపించి. To send; to despatch. vide పంపడం.

పంపించుకోవడం *v. a.* పంపించుకుంటూ పంపించుకుని. To engage to send.

ప్రకటన *sub.* ప్రకటనలు ప్రకటనలు. Proclamation; publication. ప్రకటన చెయ్యడం To publish; to proclaim. నీతో చెప్పినమాట అందరికీ ప్రకటన చేయించు Make whatever I have told you *public* to every one.

ప్రకారం *pre.* According. మీ ఆజ్ఞ ప్రకారం According to your order. ప్రకారంగా Accordingly. ఆ ప్రకారంగా నడుచుకో Act accordingly.

ప్రకాశం *sub.* ప్రకాశపు ప్రకాశాలు. Reflection of light; glittering; a shining; a glass. సూర్య ప్రకాశం The splendour of the sun. నక్షత్ర ప్రకాశం Glittering of the stars. కీర్తి ప్రకాశం The splendour of fame. ఆ రాజు ప్రకాశం లోకములో మహా విస్తరించినది The *splendour* of that Rajah spread greatly amongst the people.

ప్రకాశించడం *v. n.* ప్రకాశిస్తూ ప్రకాశించి. To shine; to glitter. ఆ వజ్రం మహా ప్రకాశిస్తూ వున్నది That diamond *shines* superiorly. ఆ యింట్లోను దీపాలు ప్రకాశిస్తూ వున్నవి The lights *shine* from that house also.

ప్రజ *sub.* ప్రజాప్రజలు. An inhabitant; a crowd of people. నిన్నటిదినం డేవుడి పుత్సవముకు విస్తరించి ప్రజ వచ్చినది A great *crowd* of people came yesterday, to see the ceremonies on

account of the idol. కాటకంచేత యీ దేశములో ప్రజలు మహా తక్కువ అయినారు The number of *people*, in consequence of the famine, is much reduced in this country.

ప్రత్యక్షం *sub.* ప్రత్యక్షపు | ప్రత్యక్షాలు. Presence. నాతో ప్రత్యక్షమందు వకలాగున్నా, పరోక్షమందు వకలాగున్నా అన్నాడు He spoke one way in my *presence*, and another way in my absence. ప్రత్యక్షంగా Being present. ఆ మాట నాతో ప్రత్యక్షంగా చెప్పలేదు He did not speak that word whilst I was *present*.

ప్రత్యామ్నాయం *adv.* Instead. నా ప్రత్యామ్నాయం రాముణ్ణి మీ వద్దకి పంపించినాను I have sent Ramdoo to you, *in my stead*.

ప్రతి *adj.* Each; every; again. ప్రతి యిల్లు *Every* house. ప్రతి మనిషి *Every* man. ప్రతి చిక్కన *Every* where. When used figuratively, it is pure Telugu. ప్రతి మాట *Retorting* words. ప్రతి వత్తరం or ప్రత్యుత్తరం An *answer*. ప్రతి ధ్వని An *echo*. ప్రతి బింబం *Reflection* in a *glass*. ప్రతి రోజు or దినం *Daily* or *every day*.

ప్రతి *sub.* ప్రతి. (No Plural.) Cotton: that is, cotton when *first gathered* or when in the pod. ప్రతి చేసు Cotton field or plantation. N. B. This word is sometimes called పత్తి.

ప్రతిజ్ఞ *sub.* ప్రతిజ్ఞ | ప్రతిజ్ఞలు. Determination; resolution; intention; vow. ప్రతిజ్ఞ చెయ్యడం To *resolve*; to *determine*. అతను కాశీ వెళ్లుతానని ప్రతిజ్ఞ చేసినాడు He has *made* a *vow* to go to Caassy or Benares.

ప్రతిమ *sub.* ప్రతిమ | ప్రతిమలు. A drawing or a picture.

ప్రతిష్ఠ *sub.* ప్రతిష్ఠ | ప్రతిష్ఠలు. Reputation; name. ప్రతిష్ఠ చెయ్యడం To *endow*.

ప్రతిహతం *sub.* ప్రతిహతపు | ప్రతిహతాలు. Revenge; retaliation; prevention. అతను చేసిన విరోధానకు తిరిగి ప్రతిహతం చెయ్యవలెనని విచారించినాను In consequence of his hostility, I devised the *means* of being *revenged*.

ప్రధానం *sub.* ప్రధానపు | ప్రధానములు. Pre-eminence ; superiority. అన్ని పనులలోకీ యిది మాకు ప్రధానపు పని Of all other concerns, this is my *principal one*. ప్రధానం చెయ్యడం To make the *marriage portion*.

ప్రపంచం *sub.* ప్రపంచపు | ప్రపంచములు. The world ; the universe. మనుష్యుల ప్రపంచం The *inhabited world* or *terrestrial globe*. దేవతల ప్రపంచం The *ethereal world* or *celestial sphere*. Figuratively యీ సంగతి ప్రపంచం అంతా యెరుగుదురు The *whole world* is acquainted with this business.

ప్రబలం *sub.* ప్రబలపు | ప్రబలాలు. Exaltation ; pre-eminence. అతనికి వుద్యోగ ప్రబలంచేత తీరబడి లేకుండా వున్నది From the *pre-eminence* of his situation, he has very little leisure. ప్రబలం చెయ్యడం To *increase* ; to *exalt*.

ప్రబలించడం *sub.* ప్రబలినా | ప్రబలించి. To exalt ; to raise ; to improve. అతని వుద్యోగం మహా ప్రబలించినది He has *improved* his situation considerably. అతని వంటలో రోగం మహా ప్రబలించినది The disorder in his body has *increased* to an alarming height.

ప్రభుత్వం *sub.* ప్రభుత్వపు | ప్రభుత్వములు. Power ; authority ; government. చెన్నపట్నపు ప్రభుత్వనకు కొత్త గౌనరు వచ్చినాడు A new governor has arrived, for the *government* of Madras.

ప్రభుత్వం చెయ్యడం To *govern*.

ప్రభువు *sub.* ప్రభువు | ప్రభువులు. A Lord ; a master ; a governor.

ప్రమాణం *sub.* ప్రమాణపు | ప్రమాణాలు. An oath ; an affirmation.

ప్రమాణం చెయ్యడం To *make oath* or to *swear*. సాక్షి ప్రమాణం చేసి వాఙ్మూలం యిచ్చినాడు The witness having been *sworn*,

has delivered his deposition. తప్పు or అబద్ధపు ప్రమాణం A *false oath* or *perjury*. ప్రమాణం చేయించడం To *administer*

an *oath*, or cause one to *swear*. అతనిచేత ప్రమాణం చేయించు

Administer the *oath* to him. ప్రమాణం also means, *measure-*

ment or *dimension*.

ప్రయత్నం *sub.* ప్రయత్నపు. ప్రయత్నములు. An endeavour and effort. అతను పెళ్ళి ప్రయత్నంలో వున్నాడు His endeavour is to get married. ప్రయత్నం చెయ్యడం To endeavour. కోర్టులో నాకరీ వుండవలెనని ప్రయత్నం చేసినాడు He made efforts, to get into the service of the court.

ప్రయాణం *sub.* ప్రయాణపు. ప్రయాణాలు. A journey. నేను దేశాంతరం వెళ్ళడానకు ప్రయాణం అయినాను I have made preparations for a journey into different countries. ప్రయాణపు వస్తువులు or సరంజాము Travelling things. ప్రయాణం వెళ్ళడం To make a journey.

ప్రయాసం *sub.* ప్రయాసపు. ప్రయాసములు. A difficulty; a trouble; an embarrassment. ప్రయాస పెట్టడం To give trouble or vexation. నన్ను కైదులో వుంచి చాలా ప్రయాసపెట్టినాడు He has put me in prison and caused me great vexation. ప్రయాస పడడం To be oppressed.

ప్రయోజనం *sub.* ప్రయోజనపు. ప్రయోజనాలు. Business; ceremony; occupation. నీకు యీ వూళ్లో యేమైనా ప్రయోజనం వున్నదా? Have you any occupation in this village? యీ తోజున మా యింట్లో తిధి ప్రయోజనం I have this day an annual ceremony to perform in my house. తిధి ప్రయోజనం is properly speaking one of the prescribed ceremonies for the death of a relation. శుభ ప్రయోజనం Marriage or religious ceremony.

ప్రవర్తన *sub.* ప్రవర్తన. ప్రవర్తనలు. Conduct; behaviour. అతని ప్రవర్తన నాకు సమాధానమైనది కాదు I am not at all satisfied with his conduct.

ప్రవర్తించడం *v. a.* ప్రవర్తిస్తూ. ప్రవర్తించి. To behave; to conduct oneself. అతను మంచివాడు గనక బాగా ప్రవర్తిస్తూ వున్నాడు He is a good man, so conducts himself properly.

ప్రవేశం *sub.* ప్రవేశపు. ప్రవేశములు. Arrival; acquirement. అతని ప్రవేశపు సంగతి మేము వినలేదు I have not heard any thing about his arrival. అతనికి సంస్కృతపు విద్యలో బాగా ప్రవేశం

వున్నది He has made great progress, in the *acquirement* of the Sanskrit language.

ప్రవేశపెట్టడం *v. n.* ప్రవేశపెట్టుకూ, ప్రవేశపెట్టి. To place; to appoint. అతణ్ని ఆ యింట్లో ప్రవేశపెట్టు Place him in that house. అతణ్ని ఆ వుద్యోగంలో ప్రవేశపెట్టినాను I have appointed him in that service.

ప్రవేశించడం *v. a.* ప్రవేశిస్తూ, ప్రవేశించి. To arrive at. పూర్వో ప్రవేశించడం To arrive at a town.

ప్రశ్న *sub.* ప్రశ్న, ప్రశ్నలు. A question. ప్రశ్నలు చెయ్యడం To put questions. అతను వచ్చిన తరువాత నీవు యేమి ప్రశ్నలు వేశావు? After he came, what questions did you put to him?

ప్రసవం *sub.* ప్రసవపు, ప్రసవములు. Labour or travail in child-birth. ఆ చిన్నదానికి ప్రసవపు దినములు సూచించినవి That young woman has reached her time of *laying in*. ప్రసవపు నొప్పులు Labour or childbirth pains. ప్రసవపు నొప్పులు పడడం To feel the pains of child-birth or to be in labour.

పర్ర *sub.* పర్ర, పర్రలు. A swamp; marsh; bog or fen. వుప్పుపర్ర A salt marsh or swamp. రాగిటి పర్ర A clayey bog. వట్టి పర్ర A fen or marshy ground. పర్ర is also a measurement, forty of which go to one toom. Salt, grain and chunam are generally measured with it.

పరఖావిణి *sub.* పరఖావిణి, పరఖావిణిలు. A shroffing. పరఖావిణి చెయ్యడం To shroff money. A term given in India to the method used of trying money by the sight, in the act of telling it. In a figurative sense, you say *మనిషిని పరఖావిణి చెయ్యడం To bring a man to the test.

పరదా *sub.* పరదా, పరదాలు. A curtain; a screen; generally meant for the curtain to apartments, where the females are.

పరపతి *sub.* పరపతి, పరపతులు. Credit; trust. యీ వూరికి పరా యాని గనక నాకు యెక్కడా పరపతి లేదు Being a stranger in

this town, I *have* no credit with any body. పరపతి వుండడం
To *have* credit.

పర్యంతం *adv.* Until or meantime. నేను వచ్చే పర్యంతం
యిక్కడ వుండు You must remain here *until* I come. నేను
ప్రాద్దునవెళ్ళి రెండు ఘంటలకు వస్తాని, అంత పరియంతం నీవు యిక్కడ
యేమి చేస్తావి? I went this morning and was away two
hours, what have you done *in* all the *meantime*?

పరవడం *v. a.* పరుస్తూ, పరిచి. To spread; to extend; to expand.
ఆ తివాళి గదిలో పరుపు *Spread* that carpet in the room.

పరవానా *sub.* పరవానా, పరవానాలు. A revenue term, signifying
an *order* or *mandate*. మొఖాసా జరగగలండులకు పరవానా
యిచ్చినాడు He gave me a *perwaanah*, conferring on me
the enjoyment of a *mocassa* village.

పరామర్శ *sub.* పరామర్శ, పరామర్శలు. Attention; civility; enquiry.
పరామర్శ చెయ్యడం To shew *civility*; to be *attentive*;
to *provide* for; to *condole*. ఆ మనిషిని భోజనం చేశేటప్పుడు
చాలా పరామర్శ చెయ్యి *Pay* particular *attention* to that
person, during his meal. ఆ మనిషికి అన్నానికి పరామర్శ చెయ్యి
See to *provide* for that man's victuals.

పరామర్శించడం *v. a.* పరామర్శిస్తూ, పరామర్శించి. To be *attentive*;
to *condole* with.

పరాయా *sub.* పరాయా, పరాయాలు. A stranger. పరాయా మనిషి
Item.

పరిగెత్తడం *sub.* పరిగెత్తుతూ, పరిగెత్తి. To run. ఆ బంట్రోతు
అక్కడనుంచి యిక్కడికి రావడానకు మహా త్వరగా పరిగెత్తినాడు
That peon has *run* very fast, to come from that
place to this.

పరిచయం *sub.* పరిచయపు, పరిచయాలు. An acquaintance. vide
పరిచితి.

పరిచితి *sub.* పరిచితి, పరిచితులు. An acquaintance. పరిచితి చెయ్యడం
To make *acquaintance*.

పరియాచకం *sub.* పరియాచకపు | పరియాచకములు. Jocularly; merri-
ment; jesting. అతను నన్ను చూచినప్పుడల్లా పరియాచకపు మాటలు
అడుతాడు Whenever he meets me he always addresses me
in words of *merriment* and *jesting*. పరియాచకం చెయ్యడం
To *jest*. N. B. The proper Sanskrit word, for which
this word is adopted, is పరిహాసం.

పరిశీలన *sub.* పరిశీలన | పరిశీలనలు. An inquiry; an investigation;
a scrutiny. నా వ్యాజ్యం పరిశీలనలోకి వచ్చినది My *cause* is
brought under *investigation*. పరిశీలన చెయ్యడం or పరిశీలించడం
To *investigate*.

పరిశుభ్రం *sub.* పరిశుభ్రపు | పరిశుభ్రాలు. Cleanliness. పరిశుభ్రమైన
Cleanly or *clean*. పరిశుభ్రం Item.

పరిష్కారం *sub.* పరిష్కారపు | పరిష్కారములు. A revenue term,
signifying *settlement* of *accounts*. పరిష్కారం చెయ్యడం To
settle or *adjust*.

పరీక్ష *sub.* పరీక్ష | పరీక్షలు. Examination. అ చిన్నవాడు తాను
చదువుకున్న చదువు పరీక్ష యిచ్చినాడు That boy has *delivered*
his lesson: that is, he has gone through the *examination*
of it. పరీక్ష చెయ్యడం To *examine*. పరీక్ష యవ్వడం To *go*
through or to *undergo* an *examination*.

పరుగు *sub.* పరుగు | పరుగులు. The act of running. గుర్రపు పరుగు
Running, as a horse. మనిషి పరుగు *Running*, as a man.
పరుగు is also applied to *distance*. పరుగు మేర or పరుగు దూరం
The *distance* of a *coss*. *Coss* is two and a half miles.

పరుండడం *sub.* పరుంటూ | పరుండి. To rest; to sleep. పడుకోవడం
Item.

పరుపు *sub.* పరుపు | పరుపులు. A bedding. మంచపు పరుపు
Sleeping bedding. సవారీ పరుపు *Palanquin bedding*. N. B.
This word, also, means the extent of surface in ground.

పరువు *sub.* పరువు | పరువులు. Dignity; grandeur. ఆరాజు పరువు
అందరికంటే మహా యెక్కువ, That *Rajah* supports a *superior*

appearance, to all persons. పరువు also means *the season* for any thing. పండ్ల పరువు The *season* of fruit. పంట పరువు The *season* of cultivation.

పలక *sub.* పలక, పలకలు. This is the name of the tablet, which school boys in India carry to school and write their lessons upon. నేత పలక or సారెవార్య పలక What are called the *lams*, in a weaver's loom.

పలచన *sub.* పలచన, పలచనలు. Thinness; spareness. పాల పలచన *Thin* milk. ఆ కాకితపు పలచనచేత శిరా యినికిపోయినది Owing to the *thinness* of the paper, the ink sinks in it. పలచని బట్ట *Thin* cloth. పలచని కర్ర A *slight* piece of wood. పలచని మనిషి A *spare slim* person. పలచన also means *degradation*. పలచన చెయ్యడం To *degrade*. పలచనగా చూడడం To *look on one degradingly*.

పలంగుపోష *sub.* పలంగుపోష, పలంగుపోషలు. This word is usually called *palampore*, by Europeans in India. It is a bed covering of a single cloth, painted in the Dutch taste.

పల్లం *sub.* పల్లపు, పల్లములు. A saddle; also, the term given for *low* land or *nether ground*, such as is commonly flooded in cultivation. గుర్రపు పల్లం A horse *saddle*. పల్లపు భూమి అంతా దున్ని నారు They have ploughed all the *low ground*. ఆ స్థలం పల్లము గనక నీళ్ళు నిలిచినవి That place being *low ground*, the water lodged there.

పలవరించడం *sub.* పలవరిస్తూ, పలవరించి. To have or get the night-mare. ప్రతి రాత్రి అతను నిద్రపోయినప్పుడు పలవరిస్తాడు He has the *nightmare*, every night that he goes to sleep. కలవరించడం Item.

పలవరింత *sub.* పలవరింత, పలవరింతలు. The night-mare. నిన్నటి రాత్రి అతనికి నిద్రలో మహా పలవరింతలు వచ్చినవి He had the *night-mare* very severely last night. కలవరింత Item.

పల్లు *sub.* పంటి పళ్ళు. A tooth. పళ్ళ నొప్పి The tooth-ache.

N. B. పళ్లు is the name properly given to the front teeth.

The *side teeth* are called కోరలు and the *back teeth* దంతాలు.

vide these words. పలు వరస A row of *teeth*.

పలుకడం *v. n.* పలుకుతూ పలికి. To speak; to make reply. అతణ్ని పిలిపించి యేమి పలికినావు? When you called him what did you say?

పలుకరించడం *v. a.* పలుకరిస్తూ పలుకరించి. To call, for any purpose.

అతణ్ని మా ఇంటికి భోజనానికి రమ్మనుమని పలుకరించు Call him to

eat victuals in my house. నిన్న చెప్పిన మాటకు యేమంటాడో

పలుకరించు Make him tell what he would say to what I said yesterday.

పలుకు *sub.* పలుకు, పలుకులు. Speech; word; the inside or

substance of seeds. కుంకుడు విత్తులో పలుకు The *inside* of

soap-nut seed. This is eaten by children, vide కుంకుడు కొయ.

పలుగు *sub.* పలుగు, పలుగులు. Violence; intemperance; bad conduct;

the name for an *iron crow*. పలుగు వాడు An *unruly*

character. గడ్డ పలుగు An *iron crow*. పలుగు రాయి A *small*

stone, generally met with in the sand of dried up rivers.

పలుమారు *adv.* Often; repeatedly. యీ మాట పలుమారు చెప్పవద్దు

Do not tell me this word *over and over again*.

పల్లె *sub.* పల్లెటి, పల్లెలు. A village. పల్లెటూరు A village. పల్లెటూరి

వాడు A *village* man or clown or *country* man. పల్లె వారు

is the name of *fishing people*, in particular.

పశి *adj.* Infant; not mature. పశిబిడ్డ An *infant* or *very young*

child. పశి దూడ or లేగ A *very young* calf. పశికాయ Tender

young fruit. పశి పట్టడం To *discover* by the *smell*. పశితనం

Infancy; childhood. అతణ్ని పశితనం నాటినుంచి బాగా యెరుగుదును

I know him extremely well, from his *infancy* upwards.

పశువు *sub.* పశువు, పశువులు. Cattle or *kine*. పశువులు మేతకు

వెళ్ళినవి The *cattle* have gone to graze. పశువులను కాశేనాడు

A *herdsman*. పశువుల డెక్క The *hoof* of *cattle*. పశువుల మంద
A *herd* of *cattle*.

పదము *adj.* Comely; handsome.

పదము *sub.* పశువు. పశువులు. *Cattle*. vide పశువు.

పదము *sub.* పసరు. పసరు. The name given to the tinged water, squeezed from different vegetables, which the Indians mix up in particular medicines. పసరు is the name given to vomits, produced from bile. అతనికి పైత్యంచేత చాలా పసరు వెల్లిపడి Being bilious, he has vomited a great deal of *bilious stuff*.

పస్తాయించడం *v. n.* పస్తాయిస్తా. పస్తాయించి. To repent; to regret or feel ashamed. అతను అన్న మాటలకు నేను చాలా పస్తాయించి నాను I felt great *shame*, for the words that he uttered. నేను యీ పని తెలియక చేసినానని పస్తాయించినాను I did that thing without knowing and *repented* of it.

పసుపు *sub.* పసుపు. పసుపులు. Turmeric. This is the common ingredient of the curries of the Indians and what causes its yellow colour. Hence the colour of yellow is called పసుపు. The round yellow mark made by Indians on their foreheads is made up of turmeric. కస్తూరి పసుపు A species of *scented turmeric*.

పహరా *sub.* పహరా. పహరాలు. A sentinel; confinement: that is, *under sentinels*. పహరా శిపాయాలు Sepoy *sentinels*. పహరాలలో పెయ్యడం To put under *confinement*.

పల్కిక *sub.* పల్కిక. పల్కికలు. A round flat basket used by tank-diggers and work people in general.

పక్షమందు *conj.* If; supposing; provided. నీవు వచ్చే పక్షమందు మా యింటికి వెళ్లి వర్తమానం తెలుసుకుని రా *Provided* you are coming, you go to my house and learn the news there and return. నీవు రాని పక్షమందు నీ తమ్ముణ్ని పంపించు *Supposing* you are not coming, send your brother.

పక్షి *sub.* పక్షి, పక్షులు. The name of birds in general. Though more generally called పచ్చి. This word is used *figuratively* to mean a good for nothing, silly fellow. వాడు వట్టి పచ్చి He is a complete *ninny*.

పా

పాకడం *v. a.* పాకుతూ, పాకి. To creep or crawl. పిల్ల కాయ యిట్లో పాకుతూ వున్నాడు The child is *crawling* about the house. పాము పుట్టలోకి పాకి పోయినది The snake has *crept* into the ant-hill.

పాకీ *sub.* పాకీ, పాకీలు. The *paaky* or scavenger, employed in removing dirt and nuisance in a village and for cleansing the necessary when employed in European houses. పాకీవాడు Item.

పాగా *sub.* పాగా, పాగాలు. A turban. పాగా చుట్టడం To tie on a *turban*.

పాచి *sub.* పాచి. (No plural.) The dirt and filth of a house. vide కసుపు.

పాట *sub.* పాట, పాటలు. A song; a singing. బోగంవాళ్లు ఆట పాటల నిమిత్తమై వచ్చినారు The dancing girls are come for the purpose of *singing* and *dancing*. ఆ చిన్న దాని పాట మహా బాగా వున్నది The *singing* of that girl is extremely fine. పాటకుడు A vocal performer or singer.

పాటా *sub.* పాటా, పాటాలు. Erase; blotting out. ఆ కాకిదంలో కానా పాటాలు వున్నవి That paper contains a great number of *erasements*. పాటా కొట్టడం or తియ్యడం To *erase* or *blot out*. అతను లెక్కలో కానా పాటాలు తీసినాడు He has made a great number of *corrections*, in accounts.

పాటు *sub.* పాటు, పాటు. A falling or declining state; a chance; a work; a business. గోడమీదనుంచి మహా చెడ్డ పాటుపడ్డాడు He received a severe *fall* from a wall. ఆ పాటు అతనికి మహా కష్టం That *work* causes him great trouble. యేపాటున వున్న పాట్ని

- అపాటున తీసుకునిరా Bring him here, in whatever state he may be found. పని పాటు Such business as may occur : that is, any incidental work. అతను తన పనిపాటుమీద వెళ్ళినాడు He is gone upon his own business. పాటు చెయ్యడం To go to work. పాటు పడడం To be employed about work. పాటుపారడం or ఆరడం To ebb : that is, the water to flow back to the sea. యీ పాటున వూరకో For the present occasion be quiet.
- పాఠం *sub.* పాఠపు, పాఠాలు. A lesson. ప్రాదున్నే బడిలోకివెళ్ళి పాఠాలు వప్పగించి రా Go to school in the morning, deliver your lessons and come back again.
- పాడడం *v. n.* పాడుతూ, పాడి. To sing. దేవుడి గుడికివెళ్ళి సంగీతం పాడు Go to the pagoda and sing the sangheetums or religious songs.
- పాడు *sub.* పాటి, పాళ్ళు. Ruin ; destruction. పాడు కావడం To fall into ruin or be destroyed. ఆ వూరు అంతా పాడు అయినది That village is completely destroyed. పాడు చెయ్యడం To destroy ; to ruin. వూరి పాడు The ruins of a village.
- పాత *adj.* Old ; decayed ; worn out. Applied to only things inanimate. పాత బల్ల An old table. ఆ పుస్తకపు మూత మహా పాతది The cover of that book is extremely old. పాత బట్టలు Old clothes. పాత కర్ర Old seasoned wood.
- పాతడం *v. a.* పాతుతూ, పాతి. To fix ; to make fast any thing. యీ జాగాలో వక స్తంభం పాతు Fix a post in this place. అతని యింటి దగ్గర స్తంభాలు పాతే నిమిత్తం అయిదు ఆరు గాతలు తవ్వినారు They have dug five or six holes near his house, in order to fix posts there.
- పాతర *sub.* పాతర, పాతళ్ళు. A pit ; generally speaking, the pits made in villages for securing the grain, until a favourable price offers for exposing it to sale, either by the inhabitants or by the *circar*. పాతర పెయ్యడం To store in pits. ప్రజలు కిస్తీ పైకం యివ్వనందున వారి తాలూకు గల్లా జప్తు చేసి

పాతళ్లు వేసినారు The inhabitants not having paid their *kists*, they have attached their grain and lodged it in pits.

పాతిక *sub.* పాతిక! పాతికలు. A quarter. అతను ముప్పాతిక పుచ్చుకుని నాకు వక పాతిక ఇచ్చినాడు He took three *quarters* and gave me one *quarter*.

పాదం *sub.* పాదపు! పాదాలు. A foot. It is also the name of one of the Sanskrit *divisions* of time. నా పని చేస్తేవా నీ పాదాలకు పదివేల నమస్కారములు చేస్తాను Effect this object for me and I'll make ten thousand acknowledgements at your *feet*.

పాదరసం *sub.* పాదరసపు. (No plural.) Quick-silver. అవుషధంలోకి పాదరసం తీసుకుని రా Bring the *quick-silver* to mix in the medicine. *vide* రసం.

పానకం *sub.* పానకపు! పానకములు. The name given to the *juice* expressed from the *sugar-cane*. పానకం is also a cooling drink of the Indians, made of *sugar* diluted in *water* and mixed up with *spices*.

పాపట *sub.* పాపట! పాపటలు. The parting of the hair. పాపట తియ్యడం To part the hair. పాపట బొట్టు The name of a gold ornament worn by women, on the right side of the head. పాపట చేరు & also పాపట బిండిలు Other ornaments of the same kind, worn on and about the *parting* of the hair, on the front of the head.

పాపటం *sub.* పాపటపు! పాపటాలు. The Indian harrow or drag, the teeth of which are of wood fixed on one rim or arm, with a pole to it, to which the oxen are yoked to drag it along. The teeth are three or five in number, and they make the furrows at the same time in which the seed is sown. పాపటం తోలడం To harrow or use the drag.

పాపం *sub.* పాపపు! పాపాలు. A sin. *vide* దోషం. The word పాపం is often used to express *pity*. పాపం ఆ చిన్నవాణ్ని కొట్టవద్దు, యీ వేళకు పానియ్యండి A *sin!* don't beat that boy, forgive

him this time! పాపం చెయ్యడం To sin.

పామడం *v. a.* పామటూ. పామి. To rub, applied to every thing.
vide రాయడం.

పాము *sub.* పాము. పాములు. A snake. The great variety of these
is described under the proper name of each. పాము మణి
The *snake-stone*. vide మణి.

పాంకోడు *sub.* పాంకోటి. పాంకోళ్ళు. The name given to a sort of
wooden shoes or *pattens*, used by the Indians within doors
and particularly when washing. They are made flat on
the surface, with a knob fixed so as to come between the
great toe and the next toe and are raised about two inches
from the ground.

ప్రాణం *sub.* ప్రాణపు. ప్రాణములు. Life; the soul. అతని ప్రాణం పోయి
నది The *soul* has *left him*: that is, he *is dead*. శలవు లేనిది
యీపని చేస్తే నా ప్రాణం మీదికి వస్తుంది It will come near *my*
life, to do this business without orders. ప్రాణ స్నేహితుడు
An *intimate friend*.

ప్రాపకం *sub.* ప్రాపకపు. ప్రాపకములు. Protection. నీ ప్రాపకం లేక
పోతే నేను బ్రతకలేను Without your *protection* I cannot exist.
ప్రాపకం చెయ్యడం To *protect*. నీకు నేను ప్రాపకం చేస్తాను I shall
give *protection* to you.

ప్రార్థన *sub.* ప్రార్థనపు. ప్రార్థనలు. A prayer. యీలాగంటి చెడ్డపనులు
చేస్తే దేవుడు అతని ప్రార్థన వినడు If he is guilty of such bad
acts as these, God will not hear his *prayer*. ప్రార్థన చెయ్యడం
To *pray*.

ప్రార్థించడం *v. n.* ప్రార్థిస్తూ. ప్రార్థించి. To pray. అతను తనకు పుట్టిగం
కావలెనని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ వున్నాడు He *prays* to God,
that he may get some employment.

పార *sub.* పార. పారలు. The Telugu name for what is commonly
called *mommety* by Europeans, used by the Indians to
dig with.

పారంపర్యం *adv.* Perpetually: that is, from father to son. పుత్ర పౌత్ర పారంపర్యం *Perpetual* succession from son to grand-son or, as we would say in English, from *father* to *son*.

పారవేయడం *v. a.* పారవేస్తాను పారవేశి. To throw away; to reject; to lose. ఆ కర్ర అవతల పారవేయి *Throw away* that stick out-side. నా పుస్తకం పారవేశినాడు He has been *losing* my book: that is, *throwing it away*.

పారిపోవడం *v. n.* పారిపోతూ పారిపోయి. To escape; to run away. భయంచాత పారిపోయినాను I *ran away* from fear. వక దొంగ కైదులోనుంచి పారిపోయినాడు One of the thieves has *escaped* from prison.

పాలకీ *sub.* పాలకీ పాలకీలు. A *paaleky* called *palanquin*. పాలకీ బోయ్ A *paalakey boey* or, as it is usually termed, a *palanquin boy*.

పాలకు తం *sub.* పాలకు తప్ప. (No plural.) The name of a *medicine*, employed by the Indians to *cure* the *itch*, to which disease the Indians are particularly subject.

పాలనము *sub.* పాలనపు పాలనములు. Support; preservation. దేశపు పాలన or దేశ పాలన The *support* or *preservation* of a country. పాలనం చెయ్యడం To *support*.

పాలించడం *v. a.* పాలిస్తూ పాలించి. To support; to preserve; to bring up. రాజు ప్రజలను బాగా పాలిస్తూవున్నాడు The *Rajah* attends properly to the *support* of the people.

పాలు *sub.* పాలి పాళ్ళు. A share or division; a proportion. మేము అన్నతమ్ములం పాళ్ళు పంచుకున్నాము We have *divided* our *shares* as brothers. నా పాలిన రక్తుడు నా వంతు వచ్చిన పైకం నాకు యిచ్చినాడు He has *given* the amount due to me, for my *share* of merchandise.

పాలు *sub.* పాల. (No singular.) Milk. గొర్రె పాలు Sheep's *milk*. ఆవు పాలు Cow's *milk*. పాలు కౌచడం To boil *milk*. పాలు పొంగడం *Milk* to boil over. పాలు పిరకడం To *milk*. చన్ను పాలు

or corruptly called చన్ను మాలు Woman's milk.

పావంచా *sub.* పావంచా, పావంచాలు. Steps. రాతి పావంచాలు Stone steps. కర్ర పావంచాలు Wooden steps. పావంచాలు యెక్కడం To walk up or mount steps. పావంచాలు దిగడం To go down or descend the steps.

పావరం *sub.* పావరపు, పావరాలు. A pigeon. పావరపు పిట్ట Item.

పావు *sub.* పావు, పావులు. A quarter; generally speaking the quarter of a pagoda. పావు శేరు The quarter of a seer. యీ పాళ్ళలో పావుపాలు నాకు వస్తున్నది Out of these shares, one quarter of a share comes to me.

పావులా *sub.* పావులా, పావులాలు. A quarter of a rupee.

పాళీ *sub.* పాళీ, పాళీలు. The slit or nib of a pen. కలం పాళీ Item. చదరంగ పాళీ A chess board. సొగటాల పాళీ A sogataala board. This is the name of a game of the Hindoos, at which they play with a kind of dice. They have a piece of cloth made into the shape of a cross, with several divisions marked on it, on which are moved small bits of wood of a conic form, of different colours for each different player, the move being directed by the chances of their respective throws. పంచ పాళీ A verandah to a house.

పిక్క *sub.* పిక్క, పిక్కలు. The calf of the leg. కాచి పిక్క Item.

• పిక్కడం *v. a.* పిక్కుతూ, పిక్కి. To cheat; to swindle.

పికిలిపిట్ట *sub.* పికిలిపిట్ట, పికిలిపిట్టలు. The name of a beautiful bird, nearly the size and shape of our nightingale. The body is of a darkish red, the breast and under parts white, with a bushy black tuft on its head, the varied shade of which comes down as far as the middle of its

neck. The Indians teach these birds to fight, by pecking at each other.

పిచ్చ *sub.* పిచ్చు, పిచ్చలు. Madness. పిచ్చ యెత్తడం To grow mad. అతనికి పిచ్చ యెత్తినది He has been seized with madness. పిచ్చ వాడు A madman. పిచ్చ also means shortness of measurement. పిచ్చ మానిక A maannika or measure, short of measurement.

పిచ్చిక *sub.* పిచ్చిక, పిచ్చికలు. The sparrow.

పిట్ట *sub.* పిట్ట, పిట్టలు. A bird. N. B. The word is commonly added to the name of the particular bird, such as నెమలి పిట్ట a peacock, though నెమలి is of itself the name of a peacock. పిట్ట గంతు వెయ్యడం A bird to hop. పిట్ట కూత The whistling or singing, also call, of a bird.

పిడక *sub.* పిడక, పిడకలు. This name is given to round cakes of dried cowdung, which the people of India use for fuel, as we do peat or turf in Europe. The women of the towns and villages of all classes are employed with baskets to gather the fresh dung, which they place in heaps and afterwards separate and make into round cakes called పిడకలు.

పిడి *sub.* పిడి, పిళ్ళ. The handle. కత్తి పిడి The handle of a knife; and so, of other things.

పిడికిలి *sub.* పిడికిలి, పిడికిళ్ళు. A fist or clenched hand. పిడికిలి నిండా బియ్యం తీసుకుని రా Bring a handful of rice.

పిడుగు *sub.* పిడుగు, పిడుగులు. A thunder-bolt. The Hindoos entertain an opinion, that it is produced from the friction and concussion of clouds, nearly on the principle of our own judgment or judgement of it.

పితకడం *v. a.* పితుకుతూ, పితికి. To milk, అవును పాలు పితికినాడు He has milked the cow. గొర్రెను పితకడం To milk a sheep.

పితృం *sub.* పితృపు, పితృములు. A patrimony.

పిన్న *adj.* Young. పిన్న వాడు A *young* boy. పిన్న తండ్రి *Uncle* or father's *younger* brother. పిన్న తల్లి *Aunt* or father's younger brother's wife; also, mother's *younger* sister. పిన్నతనం *Childhood*.

పింఛం *sub.* పింఛపు, పింఛములు. The peacock's tail. నెమలి పింఛం *Item*.

పిండడం *v. a.* పిండుతూ, పిండి. To press; to squeeze; to wring. ఆ బట్టనీళ్ళు అన్ని పొయ్యేట్టుగా పిండు *Wring* the water out of that cloth. మామిడిపండ్లలో రసం అంతా పిండినాను I have *squeezed* all the juice out of that mango.

పిండము *sub.* పిండపు, పిండములు. A foetus; the offspring still in the womb.

పిండి *sub.* పిండి. (No plural.) Flour; applied to all grains ground into a powder. ఆప పిండి *Flour* of mustard. బియ్యపు పిండి *Rice flour*. తెలకపిండి The *grounds* or *sediment* of the oil seeds.

పింద *sub.* పింద, పిందలు. పిందె: పిందియ. Young fruits, just budding forth. జామ చెట్టుకు పిందలు పుట్టుతూ వున్నవి The *young fruit* is shooting out from the guava tree.

పిప్పలి *sub.* పిప్పలి, పిప్పళ్ళు. Long pepper. పిప్పలి కట్టె The roots of the *long pepper*, which is mixed up with other ingredients and given to women in India, after childbirth.

పియ్య *sub.* పీలి, పీలింళ్ళు. Human excrement.

ప్రియం *sub.* ప్రీయపు, ప్రీయాలు. Dearness; high price. యీ సంవత్సరం ధాన్యం ప్రీయమైనది This year, grain bears a *high price*. ప్రీయపు వస్తువులు *Dear* articles. ప్రీయమైన స్నేహితుడు A *dear* friend or a friend *highly valued*.

పిరికి *adj.* Cowardly; timorous. పిరికివాడు. A *timid* or a *cowardly* person. పిరికివాడు గనక దండుకు వెళ్ళినాడు కాదు Being a *coward*, he would not go to camp. పిరికితనం *Fearfulness*. అతను పిరికితనంచేత కచేరీకి రాలేదు On account of *bashfulness*, he has kept away from the cutcherry.

పిరుదు *sub.* పిరుదు! పిరుదులు. A buttock. మనిషి పిరుదు The *buttock*, in the human species. పశువుల, వృక్షాల పిరుదు The *buttock*, in cattle or the brute species.

పిల్ల *sub.* పిల్ల! పిల్లలు. A child. పిల్ల కాదు Item. మొగ పిల్ల A *boy*. ఆడ పిల్ల A *girl*. కుక్క పిల్ల A *puppy*, and so, of other animals. మనిషి పిల్ల A *child*. అబ్బడకు పిల్ల పుట్టినది or కలిగినది She has got a *child*.

పిల్లంగోలు *sub.* పిల్లంగోటి! పిల్లంగోళ్లు. The *pillangoaloo* is a kind of flageolet of a soft full tone, more loud than the proper *flageolet* and not so full as the German flute. It is sounded before the palanquins of Rajahs, when they ride in state and is used at feasts, shows and marriages. It is always accompanied by a pitch drone called the *sootee*, for which *vide* మతి. The proper name is పిల్లన గ్రోవి now not used. పిల్లంగోలు వూదడం To blow the *pillangoaloo*.

పిల్లి *sub.* పిల్లి! పిల్లలు. A cat. పిల్లి కూత The mewing of a *cat*. పిల్లి కూన A *kitten*. మొగ పిల్లి A *boar cat*. ఆడ పిల్లి A *female cat*. పిలవడం *v. a.* పిలుస్తూ! పిలిచి. To call. నీవు యింటికి వెళ్ళి నీ తమ్ముణ్ణి పిలుపు Go home and *call* your brother. పిలిపించడం To call for or cause to be called. పిలిపించు కోవడం Yourself to get called. ఆ మనిషిని పిలిపించు కున్నాను I have called for that person. పిలవ నంపించడం To send and call for. ముప్పయ్యను యొక్కడికి పిలవనంపించు Tell Subbaiah to come here.

పిశాచము *sub.* పిశాచపు! పిశాచములు. A demon. *vide* దయ్యం.

పిసకడం *v. a.* పిసుకుతూ! పిసికి. To knead; to press with the hands or, what Europeans call, to *shampoo*. పిండిలో పాలుపోసి బాగా పిసికి వండేటందుకు యిచ్చినాడు Having mixed up flour with milk and kneaded it properly, he has given it to be baked. శరీరం పిసకడం To press the body with the hands: that is, to *shampoo* a person.

పిసరు *sub.* పిసరు! పిసర్లు. A particle; a bit or small quantity.

నాకు పాడి పిసరు యియ్య Give me the *least quantity* of snuff : that is, as much as a *pinch*.

ప్రీతి

పీకడం *v. a.* పీకుతూ, పీకి. To pluck ; to root up. మొక్కలు పీకడం To take up plants.

పీక *sub.* పీక, పీకలు. A windpipe ; the reed used with particular wind instruments. కత్తి పుచ్చుకుని తన మెడ పీక కోసుకున్నాడు He took a knife and cut his throat, through the *windpipe*. సానాయా పీక The *reed* of a *sonaayee*, for which, vide సానాయా.

పీచు *sub.* పీచు, పీచులు. A fibre ; the stringy parts of plants and of some fruits. తోటకూర కాడల పీచు The *stringy parts* of vegetables. కొబ్బరి పీచు The *fibres* of the cocoanut.

పీడించడం *v. a.* పీడిస్తూ, పీడించి. To tease ; to ask ; to importune. తమకు యేమైనా యిమ్మనమని గడియ గడియకూ పీడిస్తారు They are perpetually *importuning* me, to make them some present.

పీత *sub.* పీత, పీతలు. A crab. పీత డెక్కలు A *crab's* claws or pincers.

పీనుగ *sub.* పీనుగ, పీనుగలు. A corpse or dead body. అతన్ని యెవరు చంపినాలో కాని దారి మధ్యన పీనుగను చూచినాను I saw the *corpse* of a person, whom some body had killed, laying in the middle of the road.

ప్రీతి *sub.* ప్రీతి, ప్రీతులు. Affection ; preference. ఆమెకు నా యందున ప్రీతి వున్నది She has got great *affection* for me. అతనికి చూమిడి పండనిద మహా ప్రీతి కదు He takes great *delight* in mango fruit. ప్రీతి చెయ్యడం To show *affection* or give *preference*. ప్రీతి పడడం To feel a *preference* or to fall in *love*. ప్రీతికరమైన Affectionate ; loving. ప్రీతికరమైన వాడు A *lover*. ఆతను దానికి ప్రీతికరమైనవాడు He is a *lover* to that woman. ప్రీతి కల Affectionate ; friendly. వుభయులూ వకరినిద వకరు ప్రీతి కలవారు

Those two people are in *friendship* with each other.

కీల *adj.* Thin; slender. కీల వనిషి A *thin* man or woman. కీల గొంతుక A *low* voice or one of *small compass*. కీల పంట A *sparse* crop of grain.

క్లిడరు *sub.* క్లిడరు, క్లిడర్లు. Pleader; an officer in court for pleading causes.

పీల్చడం *v. a.* పీలుస్తూ, పీల్చి. To snuff or inhale by the nose. పొడి పీల్చడం To *take snuff*. అవుషధం పీల్చడం To *snuff up* physic, prescribed in some cases by the Indian doctors. To suck up, like a sponge.

పు

పుక్కిలి *sub.* పుక్కిటి, పుక్కిళ్ళు. A mouthful; the inside of the cheeks; something like, what is vulgarly termed a *quid*.

పుక్కిటి తాంబూలం పుమ్మివెయ్యి Spit out that *quid* of betel.

పుక్కిలించడం *v. n.* పుక్కిలిస్తూ, పుక్కిలించి. To rinse the mouth. నోట్లో నీళ్ళు పోసుకుని పుక్కిలించివెయ్యి Take water in your mouth and *rinse* it clean.

పుచ్చకాయ *sub.* పుచ్చకాయ, పుచ్చకాయలు. A water melon. These are of various sizes, some, twice as big as a man's head. పెర్రె or చేదు పుచ్చకాయ The *bitter* melon.

పుచ్చడం *v. a.* పుచ్చుతూ, పుచ్చి. To decay; to dry up. పండ్లు పుచ్చడం Fruit to *dry up*. కర్ర పుచ్చడం Wood to *dry up* or be *worm-eaten*.

పుచ్చిన *adj.* Decayed; worm-eaten.

పుచ్చుకోవడం *v. a.* పుచ్చుకుంటూ, పుచ్చుకుని. To take; to receive. నేను యీ వగలు పుచ్చుకుంటాను I shall *take* these *joys* or jewels. మీరు యేమైనా దయచేయిస్తే పుచ్చుకుంటాను Whatever you may give me, I shall *receive*. N. B. This verb resembles our verb to *take*, in all senses:

పుట్ట *sub.* పుట్ట, పుట్టలు. The name given to *hillocks*, formed by ants or by snakes. పాము పుట్ట A snake's *hole* or *hillock*.

చీమల పుట్ట An *ant-hill*.

పుట్టడం *v. a.* పుట్టుక, పుట్టి. To be born. ఆ చిన్నవాడు నిన్నటిదినం పుట్టినాడు Yesterday was that child's *birth-day*. పుట్టిన దినం Birth-day. పుట్టిన స్థలం The *place* of one's *birth*. బజారులో వక వింతమాట పుట్టినది A report has got *birth* in the bazaar. నాకు చెన్నపట్నం వెళ్ళవలెనని బుద్ధి పుట్టినది I have *formed* an *idea* of going to Madras. ఆ స్త్రీపై నాకు బుద్ధి పుట్టినది My *mind* is *raised* in favour of that woman.

పుట్టి *sub.* పుట్టి, పుట్లు. A measurement, better known by the name of *candy*. పుట్టి is the name of *round baskets*, covered with hide, which are employed in some rivers in India for crossing passengers.

పుట్టుక *sub.* పుట్టుక, పుట్టుకలు. A birth. పుట్టుక నాడు A *birth-day*.

పుణ్యం *sub.* పుణ్యపు, పుణ్యములు. Virtue; excellence. అతడు విస్తరించి ధర్మంచేసి అందరినీ చాలా సుఖపెట్టినాడు గనక మంచి పుణ్యం గలవాడు అని అనుకుంటారు Being extremely charitable and endeavouring to make every body happy, has acquired him the name of a *virtuous, excellent man*. నీ పుణ్యం, నన్ను కొట్టవద్దు By your *excellence*, do not beat me! పుణ్యమైన *Excellent; virtuous*.

పుణ్యాత్ముడు *sub.* పుణ్యాత్ముని, పుణ్యాత్ములు. A virtuous, good man.

పునాది *sub.* పునాది, పునాదులు. Foundation; ground work. గోడ పునాది *Foundation* for a wall or the *foundation* for the house, meaning the *brick work* which *supports* the *foundation*.

పునాస *sub.* పునాస, పునాసలు. This is the name given to a particular season of the year, about the months of June and July, when the smaller grains, such as *pessaloo*, *guntaloo*, *corraloo*, &c. are sown. పునాస పంట The *poonassa* crop.

పుంజ *sub.* పుంజ; పుంజలు. A cock. పంచెపు పుంజ A betting cock: that is, a *game cock*.

పుండు *sub.* పుండు; పుండ్లు. A boil. రాచ పుండు The *large boil*, which sometimes proves fatal to the Indians from the great discharge of matter.

పుప్పి *sub.* పుప్పి; పుప్పలు. Decay. ఆ పండ్లు పుప్పిచాత తినడానకు యోగ్యంగా వున్నవి కావు Those fruit are in a state of *decay* from worms and cannot be eaten. పుప్పి పల్లు A *decayed tooth*.

పుయ్యడం *v. a.* పూస్తూ; పూసి. To blow, as a flower; to bud; to shoot out; to lay on, by rubbing. మామిడిచెట్లు పూస్తూ వున్నవి The mango trees are *shooting out buds*. నిన్నటి నుంచి పువ్వులచెట్లు పూస్తూ వున్నవి The flower plants are beginning to *blow* since yesterday. గోడకు నున్న పుయ్యడం To *rub* or *lay chunam* on a wall. నాలుక పుయ్యడం The tongue to *blister*.

పురాణం *sub.* పురాణపు; పురాణాలు. The *pooraanums* or *puranams* are compositions in verse containing the history of the deities connected with the mythology of the Hindoos. పురాణం also means, any *long standing fever*.

పురాతనం *sub.* పురాతనపు; పురాతనాలు. Antiquity; long standing. పురాతనమైన Ancient; old. యీ గుడి మహా పురాతనమైనది This is a very *ancient* pagoda. పురాతనమైన వస్తువులు Old things.

పురి *sub.* పురి; పుర్లు. Pack-thread; twine. పురి also means, the *basket coverings* for storing grain in the fields.

పురుగు *sub.* పురుగు; పురుగులు. A worm; an insect. This word is generally applicable to all *reptiles* including *snakes*. నాకు పురుగు ముట్టినది A *snake* or *reptile* has bit me. కమ్మర పురుగు The common *earth worm*. సారె పురుగు A *spider*.

పురుపుటికాయ *sub.* పురుపుటికాయ; పురుపుటికాయలు. పులిపి. A wart or small excrescence on the flesh.

పురుషుడు *sub.* పురుషుని పురుషులు. A man; a male. vide మనుష్యుడు.

పుర్ర *sub.* పుర్రె పుర్రెలు. A skull. కాటకంచాత ఆ వూరిదగ్గర కానా పుర్రెలు అగుపడ్డవి A great many skulls are lying near that village, because of the famine.

పురోజీ *sub.* పురోజీ పురోజీలు. A note, in the way of a message, written on cadjan or on paper.

పులగం *sub.* పులగపు పులగాలు. The name of a mess of rice and gram, boiled up together.

పుల్లన *sub.* పుల్లన పుల్లనలు. Sourness. vide పులుసు.

పుల్లరి *sub.* పుల్లరి పుల్లరులు. Pasture. పుల్లరి భూమి Pasture land, liable to a tax for pasture. పుల్లరి means the tax itself.

పులి *sub.* పులి పులులు. A tiger. పెద్ద పులి A large full-grown tiger: commonly called a royal tiger. చిరుత పులి The cheetah. It is half the size of the royal tiger and differently marked. It only kills sheep and cattle, but the royal tiger delights in human flesh. పులి నోళ్ళు A tiger's claws. పులి రంకె The roar of a tiger. పులి కోచ (విషపు సారీడు.) The tarantula. యాగ పులి A small spider, so called.

పులికోచ *sub.* పులికోచ పులికోచలు. The tarantula, much feared in India.

పులుగు పుట్ట *sub.* పులుగుపుట్ట పులుగుపుట్టలు. An owl.

పులుసు *sub.* పులుసు పులుసులు. Sourness or sour taste. చింతపంటి పులుసు Sour taste of tamarind. పులుసు పండు Sour fruits.

పువ్వు *sub.* పువ్వు పువ్వులు. A flower. పుష్పం Item. పువ్వుల చెట్టు A flower plant. గులబీ పువ్వు A rose. N. B. The word పువ్వు is attached to the name of each particular flower. పువ్వులు కొయ్యడం To gather flowers. పువ్వుల వాసన The smell of flowers. పువ్వులు పుయ్యడం Flowers to blow. పువ్వుల దండ A garland of flowers. పువ్వుల కురాయి A nosegay. పువ్వుల చెండు A cluster or bunch of flowers.

పుష్యం *sub.* పుష్యపు పుష్యాలు. The month called Pooshum,

answering to our month of January. పువ్య మాసం Item.

పువ్యరాగం *sub.* పువ్యరాగపు పువ్యరాగాలు. The topaz.

పుష్టి *sub.* పుష్టి, పుష్టులు. Stoutness; strength. పుష్టిగా *Stoutly*; *strongly*. అతను మహా పుష్టిగా వున్నాడు He is very *stout-like*.

పుస్తకం *sub.* పుస్తకపు పుస్తకాలు. This is the name given to the leaves of the *palmyra tree*, on which the Sanskrit or old Telugu writings are written and preserved. These leaves are about two inches broad and about two feet long, written on both sides of the leaf, with an iron instrument called a *Guntum* in Telugu and resembling the description given of the *style* with which the ancients wrote on the *papyrus*. A collection of these leaves, containing some history or poem complete, is called *postakum*.

పుసలాయించడం *v. a.* పుసలాయిస్తూ, పుసలాయించి. To persuade; to coax; to tutor. అతణ్ని మాటలచాత పుసలాయించి పంపించినాడు *Flattering* him with *fine words*, he sent him away. తనకు యేమైనా యిచ్చునుమని మహా పుసలాయించినది She *coaxed* him a considerable time, to give her something.

పుసలాయంపు *sub.* పుసలాయంపు, పుసలాయంపులు. A persuading; a coaxing. అతని పుసలాయంపులవలన నేను చెడిపోయినాను In consequence of his *persuasions*, I am ruined.

పూ

పూచీ *sub.* పూచీ, పూచీలు. Responsibility; security. పూచీ చెయ్యడం To be *responsible*. అతణ్ని గురించిన పూచీ నేను చేస్తాను I will answer for his *responsibleness*. అతను లంచం తిన్నట్టు వంటే అందులకు పూచీ నేను చెయ్యవలసివది If he be found taking any bribes, I am ready to *answer* for it. పూచీదాగుడు The person *responsible*.

పూజ *sub.* పూజ, పూజలు. The ceremony of making *pooja* to

the idol, which is performed by appointed Brahmins, who ornament the idol with flowers and rub it with sandal, saying prayers all the time.

పూడచడం *v. a.* పూడుస్తూ; పూడిచి. To fill; to make full; to complete. పొక్క పూడచడం To *fill up* a hole. కొయ్య పూడచడం To *fill up* a pit. ఆయిదు వరహాలు తక్కువవున్నవి గనక తీసుకునివచ్చి పూడిచినాను There being five pagodas short, I brought them and *completed* the sum.

పూనడం *v. n.* పూనుతూ; పూని. To undertake; to engage. ఆ పని చెయ్యడానికి నేను పూనినాను I have undertaken to do that business. పూనుకోవడం Item.

పూర్వం *sub.* పూర్వపు; పూర్వాలు. Ancient times; former times. పూర్వపు దినములలో యీ దేశం మహా మర్యాదగా వుండేది In the *days of yore*, things were conducted with great consistency in this country.

పూరా *adj.* Full. పూరాచెయ్యడం To make full. *vide* నిండా.

పూర్వోత్తరం *sub.* పూర్వోత్తరపు; పూర్వోత్తరాలు. Formerly; in ancient times. This word is a Sanskrit compound and embraces the double meaning of *early* and *after times*, but it is only used at present in the first sense. పూర్వోత్తరం తెలుగువిద్య యీ ప్రకారం మాట్లాడలేదు They did not speak the Telugu language in this manner, in *ancient times*.

పూస *sub.* పూస; పూసలు. A bead. రుద్రాక్ష పూసలు *Beads* made of the *roodratcha*. This is the kind of beads, made up like a *rosary*, which the broad-marked Brahmins pray with. కులసి పూసలు *Beads* made of the stalk of the *toolsy* plant, which are used in prayer by the Brahmins of the long mark. The broad-marked might mean *Saivas* and long-marked might mean *Vaishnavas*. Figuratively వెన్న పూస *Butter*. వెన్న పూస The *back bone*.

పె

పెకలడం *v. n.* పెకులుతూ| పెకిలి. To come out by the roots.

This verb is not much used.

పెకిలించడం *v. a.* పెకిలిస్తూ| పెకిలించి. To tear or pluck by the roots. తోటలో గన్నేరుచెట్లు అన్ని పెల్లగించినాడు He *pulled up* all the *ganneru* or *oleander* plants in the garden.

పెల్లగించడం or పెకలతియ్యడం Item.

పెచ్చు *sub.* పెచ్చు| పెచ్చులు. This word means any thing above measurement; also, a covering. వరహాల పెచ్చు The pagoda when *above par*. బజారు కేరుకన్న మనకేరుకు పెచ్చు వస్తున్నది Our seer is *greater* than the bazaar seer. నారింజ పంటి పెచ్చు The *outward skin* of an orange. The same of other fruits.

పెట్ట *sub.* పెట్ట| పెట్టలు. A hen; the female of the house-cock. పెట్ట కూత A *hen's* cackling.

పెట్టడం *v. a.* పెట్టుతూ| పెట్టి. To put; to fix. కింద పెట్టడం To put down. బియ్యం పెట్టడం To give rice.

పెట్టె *sub.* పెట్టె| పెట్టెలు. A box, of any size or any description.

పెణక *sub.* పెణక| పెణకలు. The pentroof of a house. ఆ యింటి పెణకకు మంచి వెడల్పుగల పంచపాళీ వున్నది There is a capital broad verandah, under the *pentroof* of that house.

పెద్ద *adj.* Great; large; ample. పెద్దగంప A *large* basket. పెద్ద మనిషి A *tall* or *big* man; also, a man of *consequence*. మహా పెద్దమనిషి కొడుకువు There's a great man's son, for you! N. B. This is a vulgar mode of retort. పెద్ద వొర The term given to a *Rajah* or *European*, when the *first* in *authority*. This word is sometimes used as a Substantive, the Noun Substantive to which it refers being understood. ఆ యింటికి పెద్ద యెవరు? Who is the *head* of that house? మా

అంతరికంబె అతను పెద్ద He is the *superior* or head to all of us. పెద్దతనం *Old age*; *superiority*, either by age or rank. పెదవి *sub.* పెదవి, పెదవులు. The lip. కింది పెదవి The under lip. మీది పెదవి The upper lip.

పెనము *sub.* పెనపు, పెనాలు. A sort of pan. They are flat, thin, round plates of iron without a handle and no rim nor edge to them. One side being smeared with ghee or oil, they are put on the fire and cakes baked upon them. చెరుకు పెనం A sugar boiler, commonly made of iron.

పెనిమిటి *sub.* పెనిమిటి, పెనిమిటు. A husband or married man. పెనిమిటి, పెళ్ళామున్ను A husband and wife.

పెంకు *sub.* పెంకు, పెంకులు. A tile. వోడుబిళ్ళ పెంకు The common house tile. కుండ పెంకు The fragment of an earthen pot. వర పెంకు The fragment of any pot well. N. B. These names appear to be retained from the use to which the materials are converted. పెంకు నెయ్యడం To tile. తల పెంకు The skull-cap.

పెంచడం *v. a.* పెంచుకూ, పెంచి. To support; to maintain. మీరు భాగ్యవంతులు గనక మమ్ముల పెంచండి As you are a very rich man, you maintain us. పెంచుకొవడం To adopt: that is, to adopt as your own. అతను తన అన్న కొమారుణ్ని పెంచుకున్నాడు He has adopted the son of his elder brother. పెంచుకొబడ్డవాడు The person adopted.

పెంట *sub.* పెంట, పెంటలు. Dirt; manure. యింటి పెంట The filth of the house. పెంట కట్టడం or పొయ్యడం To manure. ఆ తోటలో విస్తరించి పెంట పోశినందున కూరలు బాగా అయినవి Having put a great deal of manure in that garden, the vegetables have grown up very well.

పెండలం *sub.* పెండలపు, పెండలాలు. The yam. పెండలపు దుంపలు Yams.

పెండ్లి *sub.* పెండ్లి, పెండ్లిళ్ళు. A marriage. పెండ్లి అడడం or పెండ్లి

చేసుకోవడం To marry : that is, to be married. అన్న రమ్మల యిద్దరూ పెండ్లి అడినారు The two brothers have both got married. పెండ్లి కుమారుడు A bride-groom. పెండ్లి కూతురు A bride. పెండ్లి వారు A term given to the relations of the married couple and to all who are engaged in celebrating the marriage. పెండ్లి పెద్దలు Superiors or nearest relations who superintend the ceremony. పెండ్లి చెయ్యడం To dispose of in marriage. అతని కుమారుడికి నా కుమార్తెను యిచ్చి పెండ్లి చేసాను I have given my daughter in marriage to that man's son. N. B. The Hindoos marry when the bride is a child : then called పెండ్లి అడడం. When the marriage is to be consummated, it is called శోభనం or నిషేక మహార్యం. The word పెండ్లి is commonly written పెంళ్ళి.

పెండె sub. పెండె, పెండెలు. A lath. పెండె బద్ది Item. This word is more commonly termed reaper in India. వెదురు పెండెలు Bamboo laths. తాటి పెండెలు Palmyra laths. పెండెలు వెయ్యడం To fix the laths. పెండె is also called a load when applied to tobacco. పొగాకు పెండె A load of tobacco.

పెండ్ళాము sub. పెండ్ళాము, పెండ్ళాలు. A wife or married woman.

పెంపు sub. పెంపుటి, పెంపులు. Adoption. పెంపుటి కొడుకు A son by adoption. పెంపుటి కూతురు A daughter by adoption.

పెయ్య sub. పెయ్య, పెయ్యలు. A female calf. పది పెయ్యలు, పన్నెండు కోడెలు, యాభై మేకలు వచ్చినవి Ten cow calves (females) ten bull calves (males) and fifty sheep have arrived.

పెరగడం v. a. పెరుగుతూ పెరిగి. To grow; to increase. మనిషి పెరగడం A man to grow up. బాకీ పెరగడం A balance to increase. పాపం పెరగడం Wickedness to accumulate. మెడలో చారం పెరిగినది The string round my neck is broke.

పెరడు sub. పెరటి, పెరళ్ళు. A back yard. యింటి పెరడు The back yard of the house. అతని యింటి పెరటిలో కూరకాయలూ, పువ్వుల చెట్లూ నేసినాడు He has planted vegetables and flower

plants in the *back yard* of his house.

పెరుగు sub. పెరుగు పెరుగులు. The name given to sour-milk, which is a favourite dish of the Indians, better known to Europeans by the name of *tyre* or *curd*.

పెల్ల sub. పెల్ల పెల్లులు. The fragment of any old wall, ready to fall down.

పెసర sub. పెసర. (No plural.) The name of the small grain crop; green gram. పెసర చేను The *pessara crop*.

పెసలు sub. పెసల. (No singular.) A small grain called *pessaloo*, better known by the name of *black gram* నల్ల పెసలు or *green gram* పచ్చ పెసలు.

పే

పేక sub. పేక పేకలు. Breadth in weaving cloth or lacing. వైద పడుగు.

పేగు sub. పేగు పేగులు. A gut; an entrail.

పేట sub. పేట పేటలు. The *pettah* or *pet* or *suburb* of a town. It also means, the twist or turn of a cord or string. నాలుగు పేటల బంగారపు గొలుసు Four rows of gold chain.

పేడ sub. పేడ పేడలు. Dung; generally applicable to the dung of cattle, not of horses. అవు పేడ Cow-dung. గొర్రె పేడ Sheep's dung. This is generally used as manure, for cultivation and for gardens. Cow-dung is used to make into cakes for fuel and for rubbing on houses.

పేదరికం sub. పేదరికపు పేదరికాలు. Poverty. మహా పేదరికంలో వున్నాను I am reduced to extreme poverty.

పేదవాడు sub. పేదవాని పేదవాండ్లు. A poor man or fellow.

అతను మహా పేదవాడు గాని యెవరినీ యాచించడు He is a very poor man, but does not beg of any body.

పేనడం v. a. పేనుకూ పేని. To twist; to twine. తాడు పేనడం

To twist rope. దారం పేనడం To twist or double up thread.
పేను *sub.* పేని పేలు. A louse. పేలు కుక్కడం To crack lice.

పేను కొరకడం Biting of lice. పేలు చూడడం To louse. This is a favourite amusement of Indians.

పేర్చడం *v. a.* పేరుస్తూ పేర్చి. To heap; to pile up. కర్రలు పేర్చడం To pile up wood. రాళ్ళు పేర్చడం To heap up stones.

పేరు *sub.* పేరు పేర్లు. A name. నీ పేరు యేమి? What is your name? నా పేరు వుప్పలూరు బాపన్న My name is Wooppalooroo Baupannah. పేరు పెట్టడం To name. నాకు స్వామి అని పేరు పెట్టి నారు They called me by the name of Swamy. యింటి పేరు House or family name. పేరు is also the name for a necklace.

పేరుకొవడం *v. n.* పేరుకుంటూ పేరుకుని. To congeal; to harden; to thicken. నెయ్యి పేరుకొవడం Ghee to harden or congeal. మంచు పేరుకొవడం To thicken, as the fog.

పేలడం *v. n.* పేలుతూ పేలి. To throw out pimples on the skin, from the heat. వేసవికాలంచాత కాకచే నా శరీరం అంతా పేలినది Owing to the hot weather, my body is come all out in pimples. పేలడం means also, that sort of talking which we call garrulity. అతను యెప్పుడూ లేనిపోని మాటలు పేలుతూ వుంటాడు That man is for ever prattling nonsensical words. పేలడం means also, to get fried.

పేల్చడం *v. a.* పేలుస్తూ పేల్చి. To fry. చాపను పేల్చడం To fry fish. కాయలుకొకి నేతిలోవేసి పేల్చిన తరువాత పైని సిండిచల్లే మరియడ The way is to take fruit or vegetables cut in pieces, to put them in with the ghee and, after frying, to sprinkle flour on them.

పేష్కారు *sub.* పేష్కారు పేష్కార్లు. A revenue term, signifying the person who keeps the accounts under a tanadar or manager.

పై

పై *adv.* Above; a top; outward. **పై బట్ట** *Upper cloth.* **పై బల్ల**
The upper part of the table. యింటోవారు గాక **పై** మనిషి A
new-comer in a house. **పైని** *Above all*: that is, on the top
of any thing. తల **పైని** On the top of the head. బల్ల **పైని**
On the top of the table.

పైకం *sub.* పైకపు, పైకాలు. The quarter of a dub, also known
by the name of *dummery*. It means also, *money* in
general. నాలుగు పైకాలు వక డబ్బు అవుతుంది Four *pikums* or
dummeries make a dub. అతని దగ్గర కానా పైకం వున్నది
That man has got plenty of *money*. N. B. When it means
money in general, it is always placed in the singular.

పైజారు *sub.* పైజారు, పైజార్లు. Slippers. These are made of
leather, being topped with cloth or leather and are worn
by all castes of Hindoos. They turn up in front and
have a high heel.

పైత్యం *sub.* పైత్యపు, పైత్యాలు. The bile. శరీరంలో మహా పైత్యం
చేరినది My body is filled with *bile*. పైత్య కళ This term is
given for the violent effects of bile which frequently drive
the patient to a state of madness.

పైసం *sub.* పైసపు, పైసాలు. A journey. పైసం పెళ్ళడం To make a
journey. vide ప్రయాణం.

పొ

పాక్కడం *v. n.* పాక్కుతూ, పాక్కి. To blister; to excoriate.
అతను జబ్బు నొప్పి చేరినందున మున్నంపట్టు చేస్తే పాక్కినది Feeling a
pain in his arm, he has rubbed it with chunam, which has
blistered it. కాలు పాక్కడం The feet to blister, from

walking. మాట బైట పాక్కుడం To *reveal* words. నేల పాక్కుడం is a term given to *ground*, when it gets *parched*.

పాక్కు *sub.* పాక్కు, పాక్కులు. A pimple or little pustule; a pock. అతనికి వంటినిండా గజ్జపాక్కులు లేచినవి His body is full of *pimples*, owing to the itch. చూచికపు పాక్కులు A *pock* or *pustule* raised by the small-pox.

పాగ *sub.* పాగ, పాగులు. Smoke. పాగ పెట్టడం To make the *smoke* to rise. పాగ రావడం *Smoke* to come. పాగ తాగడం To *smoke*: that is, to *perform* the act of *smoking*. అతను పాగ చుట్ట తాగుతాడు He is *smoking* a cheroot. పాగ రాజడం To *smoke*: that is, for wood or any other thing to *smoke*. యింట్లో పాగరాజుతూ వున్నది It *smokes* in the house.

పాగడడం *v. a.* పాగుడుతూ, పొగిడి. To flatter. ఆ మనిషి యెప్పుడు యిక్కడికి వచ్చినా పాగుడుతూ వుంటాడు That man, whenever he comes here, at all times *flatters*.

పాగడిక *sub.* పాగడిక, పాగడికలు. Flattery; false praise. అతని పాగడికలన్న నాకు యెక్కువ పరువురాదు Not withstanding all his *flattery*, I am not the richer for it.

పాగరు *sub.* పాగరు, పాగర్లు. The beach; pride. సముద్రపు పాగరు The *sea beach*. అతను మహా పాగరుమోతు That man is full of *ostentation*.

పాగాకు *sub.* పాగాకు, పాగాకులు. Tobacco. The word పాగ చుట్ట is commonly called a *cheroot*, లంక పాగాకు *Lanka tobacco*, *ie.* tobacco grown on river beds or small islands in rivers. నాటు పాగాకు Common *tobacco*. గాటు పాగాకు Strong *tobacco*.

పొట్టి *adj.* Short; below size. పొట్టివాడు or మనిషి A *short* man. పొట్టిది A *short* woman. పొట్టి గుర్రం A *small* horse. పొట్టి యెడ్డు A *small, stumpy* bullock. పొట్టి తనం *Shortness*, in opposition to height.

పొట్టు *sub.* పొట్టు, పొట్టు. The husk or pod of grain and of plants in general. కంది పొట్టు The *pod* of red gram. జొన్న

పాటు The *husk* of the *jonna* grain or maize.

పాడవడం *v. a.* పాడునూ! పాడిచి. To stab; to pierce. నన్ను కత్తితో పాడిచినాడు He *stabbed* me with a knife. ఆ కేబ కుక్కను పాడిచినది That female buffalo *ran* her horns *into* a dog. పాటు పాడవడం The *flood* tide to *make*; to *give* a *blow*. నన్ను చెడ్డపాటు పాడిచినారు They *gave* me an ugly *blow*. ప్రార్థు పాడవడం The *sun* to *rise*. నెల పాడవడం The *moon* to *rise*. గరి పాడవడం The *skin* to *shrink* with cold.

పాడి *sub.* పాడి! పాళ్ళు. The name of any powder, except gun powder. Generally speaking, it means *snuff*. పాగాకు పాడి also means *snuff*. పాడి చెయ్యడం To make *snuff*. పాడి పీల్చడం To take *snuff*: that is, to *snuff* it up. పాడి డబ్బీ A *snuff* box. పాడి నేల Dry ground. పాడి బట్ట Dry cloth. పాడి సున్నం Dry *chunam*.

పాడుగు *sub.* పాడుగు! పాడుగులు. Height; length. పాడుగు మనిషి A *tall* man. పాడుగు చెట్లు High trees. పాడుగు దూలం A *long* beam. ఆ పంచపాటి మహా పాడుగు That verandah is extremely *long*.

పాద *sub.* పాద! పాదలు. A bush, such as is met with in woods and uncultivated lands.

పాదగడం *v. a.* పాడుగుతూ! పాడిసి. To cover; to bind. పెట్టెకు చర్మం పాదగడం To *cover* a trunk with leather. పుస్తకం పాదగడం To *bind* a book. కోడిగుడ్డు పాదగడం A hen to *sit* on eggs to hatch. రాగికి వెండి పాదగడం To *plate* copper with silver.

పాది *sub.* పాది! పాదులు. A quiver; the barber's leather case. అంబుల పాది A *quiver* of arrows. మంగల పాది A barber's case of knives, &c.

పాడుగు *sub.* పాడుగు! పాడుగులు. The udder of animals. ఆవు పాడుగు The *udder* of a cow. గొర్రె పాడుగు A sheep's *udder*.

పాంగడం *v. n.* పాంగడుతూ! పాంగి. To run-over or to overflow. పాలు కుండలోపాకి కాగపెట్టిరే పాంగినది Having put a pot of

milk on the fire, it has *boiled over*. యేటికి నీరు అధికమై పాంగినది A superfluity of water has come into the river and *overflowed* it. సంతోషించాత పాంగడం To be *over-powered* with pleasure.

పాంగు *sub.* పాంగు, పాంగులు. The act of boiling over or overflowing. పాంగు means also, the *measles*. పాంగు చూపడం To *have* the *measles*.

పొందడం *v. n.* పొందుతూ, పొంది. To obtain; to procure; to acquire. లాభం పొందడం To *acquire* profit. నష్టమును పొందడం To *suffer* loss.

పోయ్యడం *v. a.* పోస్తూ, పోకి. To pour out or upon. చెట్లకు నీళ్ళు పోకినారు. They have *watered* the trees. ఆ కొట్లో నిండాధాన్యం పోకినారు They have *filled* that storehouse with grain.

పోయ్య *sub.* పోయ్య, పోయలు. A fireplace, for cooking; a hearth; an oven. పోయ్య అలకడం To clean the *fireplace*.

ప్రాద్దు *sub.* ప్రాద్దు, ప్రాద్దులు. Morning time; day'light. ప్రాద్దున వచ్చినాడు He came in the *morning*; that is, after day'light. ప్రాద్దుటి వేళ Time of *morning*. ప్రాద్దున్నే రా Come in *the morning*. ప్రాద్దున్నే seems to have a termination, which refers to the pronoun reciprocal: that is, the very time of morning. ప్రాద్దు పొడవడం The *morning* to dawn.

పొర *sub.* పొర, పొరలు. A fold or plait; secret animosity or duplicity. పుల్లి పొరలు The *coats* or *folds* of an onion. బట్ట పొరలు *Plaits* in cloth. కాకితపు పొరలు *Folds* in paper. నాయుండున పొర వుంచవద్దు Do not bear me any *animosity*. పొరబడడం To be *incorrect* or in *error*. లెక్కలో పొరపడ్డది An *error* has *occurred* in that account. అమాట పొరబడి చెప్పినాను I said that word *inadvertently*. పుస్తకపు పొర The *leaf* of a book: that is, of the *cadjan* book.

పొర్లడం *v. a.* పొర్లుతూ, పొర్లి. To roll over and over; to run down like water. నీళ్ళు మెరకనుంచి పల్లనకు పొర్లినవి The

water flowed from the high ground into the low. పొగడం also means, a connection between the sexes.

పొరుగు *sub.* పొరుగు! పొరుగులు. A neighbour. యిరుగు పొరుగులు The place in the neighbourhood; your neighbours all round.

పొలం *sub.* పొలపు! పొలాలు. A field or ground for cultivation. యీ సంవత్సరం యీ పొలాలలో యేమి పైదు చేస్తారు? What cultivation do you make in these fields, this year? చీటి పొలం A grass field. మెరక పొలం A field of high ground. పల్లపు పొలం A field of low ground.

పొల్లు *sub.* పొల్లు! పొల్లులు. The name given to the stalks of a crop, which grow up without producing any grain. పొల్లు means also the mark on letters, to shew the long syllable or the stress to be laid on them. పొల్లు మాటలు Silly words. పొసగడం *v. n.* పొసుగుతూ! పొసిగి. To happen; to undertake. అతనికి వూరికి ప్రయాణం పొసిగినది He has undertaken a journey into the country.

పోక *sub.* పోక! పోకలు. The name given to what is usually called the betel nut. The betel leaf always chewed with it, grows on a separate tree, more of the nature of a creeper. పోక చెట్టు The betel nut tree.

పోకిరి *sub.* పోకిరి! పోకిరు. A dissipated character; a debauchee. పోకిరి తనం Dissoluteness; irregularity. అతను పోకిరితనంచాత పరువు పోగొట్టుకున్నాడు Owing to his dissipation, he has suffered in his character.

పోగు *sub.* పోగు! పోగులు. A heap; an ear-ring. రాళ్ళపోగు A heap of stones. చెవి పోగు An ear-ring. చాళపు పోగు A single thread. పోగు పెట్టడం To heap; to pile up. ఆ సామాన అంతా

వక బాగాను పోగుపెట్టు *Heap up* all those things in one place. పోగుకొవడం *To assemble*; to *convene*. పదిమంది పోగొన్నారు *A number of people have gathered together*. పదిమంది is a general mode of expression, not to be taken literally.

పోగొట్టడం *v. a.* పోగొట్టుతూ, పోగొట్టి. *To lose*; to *deprive of*. అతను నా పుస్తకం పోగొట్టినాడు *He has lost my book*.

పోగొట్టుకొవడం *v. n.* పోగొట్టుకుంటూ, పోగొట్టుకుని. *To lose*; to be *deprived of*. నేను తోవలో పది వరహాలసొమ్ము పోగొట్టుకున్నాను *I have lost ten pagodas in the road*. నా వంటివున్న రోగం వైద్యుడు అక్కరలేకుండా పోగొట్టుకున్నాను *I have got rid of my sickness, without the aid of a doctor*.

పోట్లాట *sub.* పోట్లాట, పోట్లాటలు. *A quarrel*; a *battle*; a *fight*. అతను దండులో పోట్లాటలో చెప్పుతగిలి పడ్డాడు గాని చావలేదు *He got wounded in the field in action, but was not killed*. పోట్లాట వెయ్యడం *To set on to fight*. అతను తన కుక్కను నా కుక్కనిద పోట్లాట వేసినాడు *He set his dog on to fight mine*.

పోట్లాడడం *v. a.* పోట్లాడుతూ, పోట్లాడి. *To fight*; to *quarrel*; to *dispute*; to *contend*. ఆ అన్నతమ్ములు యిద్దరూ పాలు పంచుకునే నిమిత్తం పోట్లాడినారు *Those two brothers have quarrelled about the division of their shares*. ఒక కుక్కవచ్చి మన పిగ్గితో పోట్లాడినది *A dog came and fought with our cat*. యిద్దరు మనుషులు కత్తులతో పోట్లాడినందున వకడు నరుకుతగిలి చచ్చినాడు *Two people fought with swords and one of them received a wound of which he died*.

పోట్లాడించడం *v. a.* పోట్లాడిస్తూ, పోట్లాడించి. *To set on to fight*.

పోటు *sub.* పోటు, పోటు. *The flood tide*; a *blow*; a *pain* in the body. యీ వేళ పది ఘంటలకు పోటు పొడవవచ్చును *The flood tide should begin to make about ten o'clock today*. యేటినిండా యిప్పుడు పోటు వచ్చినది *It is high water or full tide just now in the river*. నా వంటినిండా పోట్లు పొడుస్తూ వున్నవి *I feel severe shooting pains in my body*. నాడు పిన్న

వకపోటు పొడిచినాడు That man has given this man a blow.

బల్లెపు పోటు The piercing of a spear.

పోత *sub.* పోతు, పోతలు. A mould or cast. పోతచెంబు A cast chemboo or brass vessel: that is, cast in a mould.

పోతు *sub.* పోతు, పోతులు. A male buffalo; also, the term for the male gender in some species of other beasts, as well as of birds. మేకపోతు A he goat. గొర్రెపోతు A ram. దున్న పోతు A cultivation buffalo or a he buffalo. పోతు is applied contemptuously in the following sense. తాగుపోతు A drunkard or drunken fellow. దయాళుపోతు A conjurer or necromancer.

పోనివ్వకపోవడం *v. a.* పోనివ్వకపోతూ, పోనివ్వకపోయి. Not to allow to go; to detain. అతని దగ్గరకు నన్ను పోనివ్వక పోయినాడు He did not suffer me or allow me to go near him.

పోనివ్వడం *v. a.* పోనివ్తూ, పోనిచ్చి. To allow to go or depart. అతణ్ణి యింటికి పోనిచ్చినాను I let him go home.

పోరాటం *sub.* పోరాటపు, పోరాటాలు. Enmity; quarrel. *vide* పగ.

పోరు *sub.* పోరు, పోరులు. Enmity. *vide* supra.

పోలడం *v. a.* పోలుతూ, పోలి. To resemble. అతడు నన్ను పోలినాడు He resembles me.

పోలిక *sub.* పోలిక, పోలికలు. Likeness; resembling. ఆ మనిషి నా తమ్ముడి పోలిక That man has the likeness of my younger brother.

పోవడం *v. n.* పోతూ, పోయి. To go; to go off; to proceed. వాడు యొక్కడికి పోయినాడు? Where is he gone to? వెంకట్రాజు పది రోజులనుంచి అత్యంతచాత మహా శ్రమపడి రాత్రి పోయినాడు Venkat-raju having been extremely sick for these ten days past, went off last night: that is, he died. N. B. This verb joined to the substantive infinitive of other verbs is made to form the negative verbs, such as చెయ్యకపోవడం Not to do. వ్రాయకపోవడం Not to write.

పోషకుడు *sub.* పోషకుని, పోషకులు. A protector; a guardian. అతను

నాకు పోషకుడు He is my *protector*.

పోషణ *sub.* పోషణ, పోషణలు. Support; maintenance. పోషణలేక చిక్కినాను I have fallen away in flesh for want of *maintenance*.

పోషించడం *v. a.* పోషిస్తూ, పోషించి. To maintain; to support; to bring up. చిన్న నాటనుంచీ మమ్మన పోషించినాడు He has *supported* us from the time of our youth. నన్ను పోషించడానికి యెవరూ దిక్కులేరు, పోషించేభారం మీదే You must *support* me, for I have no other protection, the whole weight of my *support* rests upon you.

ప్రోసిక్యూటరు *sub.* ప్రోసిక్యూటరు, ప్రోసిక్యూటర్లు. *Prosecutor*; term in the courts.

ఫ

ఫకీరు *sub.* ఫకీరు, ఫక్కిర్లు. A fakir. These are an order of religious mendicants of the Mahomedan persuasion, whose manners and character are two well known to need explanation.

ఫయిస్సలా *sub.* ఫయిస్సలా, ఫయిస్సలాలు. Clearance; adjustment.

ఫరమాయఘ *sub.* ఫరమాయఘ, ఫరమాయఘలు. Order; direction. ఫరమాయఘ చెయ్యడం To give orders or to commission. చాచావులు తెప్పించుమని ఫరమాయఘ చేసినాడు He *commissioned* me to bring some long cloths.

ఫరమాయించడం *v. a.* ఫరమాయిస్తూ, ఫరమాయించి. To give orders or cause orders to be given.

ఫరారీకావడం *v. n.* ఫరారీ అవుతూ, ఫరారీ అయి. To absent yourself; to abscond; to desert. అయినగురు శిపాయీలు పటాలంలోనుంచి ఫరారీ అయినారు Five sepoys have *deserted* from the battalion. ఫరారీ అయిన మనిషి A *deserter* or one who has *absconded*.

ఫరాసు *sub.* ఫరాసు! ఫరాసులు. A French man or the French.
ప్రాంసువాడు Item.

ఫలం *sub.* ఫలపు! ఫలాలు. Profit; advantage. ఫల సాయం Item.
ఫలమును పొందడం To reap *profit*. ఫలసాయం రావడం To derive
profit. ఆ వ్యవసాయంవలన నాకు యేమీ ఫలసాయం రాలేదు I have
derived no *profit* whatever from that cultivation. ఫలం
also means, *fruit*. కమలా ఫలం *Orange*.

ఫలానా *adv.* Such; in particular. ఫలానా మనిషి *Such* a man.
ఫలానా ఫలానా *Such* and *such* or *each* in particular. నీతో
చెప్పిన ఫలానా ఫలానా వాంశ్యకు సామ్యు యిచ్చినావా? Did you
give the money to *each particular* person as I told you?

ఫా

ఫాయిదా *sub.* ఫాయిదా! ఫాయిదాలు. A revenue term signifying
profit or *advantage*.

ఫారీఖత్తు *sub.* ఫారీఖత్తు! ఫారీఖత్తులు. A revenue term signifying
an *acquittal*.

ఫాల్గుణం *sub.* ఫాల్గుణపు! ఫాల్గుణాలు. The name of a Telugu
month nearly answering to our month of *March*.

ఫి

ఫితవా *sub.* ఫితవా! ఫితవాలు. The Mahomedan *Decree* in Court.

ఫిత్వారీ *sub.* ఫిత్వారీ! ఫిత్వారీలు. Disturbance; trouble; rebellion.

ఫిత్వారీఖోరు or ఫిత్వారీదారు A *plunderer* or a *rebel*. ఫిత్వారీ
చెయ్యడం To commit *disturbance*. ఫిత్వారీఖోరు ఆ వూళ్ళోకివచ్చి
ఫిత్వారీచే నా సామ్యు దోచుకున్నారు The *plunderers* having
entered that village, *committed disturbances* there and
plundered my property.

ఫిరంగిచెక్క *sub.* ఫిరంగిచెక్క! ఫిరంగిచెక్కలు. The China root; a

medicine originally brought from China.

ఫిరంగీ *sub.* ఫిరంగీ, ఫిరంగీలు. A cannon. ఫిరంగీ వెయ్యడం To fire a cannon or gun. వాడ వచ్చినది గవక కోటలో ఫిరంగీలు వేసినారు A ship having arrived, they fired the guns in the fort for her. ఫిరంగీ గుండు A cannon ball. ఫిరంగీ వత్తి The match.

ఫిరియాదు *sub.* ఫిరియాదు, ఫిరియాదులు. A complaint; accusation. ఫిరియాదు చెయ్యడం or కావడం To make complaint. అతను నామీద ఫిరియాదు అయినాడు He has complained against me. అతను నేను సొమ్ము దొంగిలినానని ఫిరియాదు చేసినాడు He has accused me of stealing money. ఫిరియాదుదారుడు A complainant.

ఫీజు

ఫీజు *sub.* ఫీజు. Fees; the allowed percentage to pleaders on the regulated amount of causes decided in court.

బి

బజింత్రి *sub.* బజింత్రి, బజింత్రిలు. A musical performer. బజింత్రిల మేళం A set or band of musical performers. These generally consist of six people: that is, one pair of large cymbals, the *sonnaye* or pipe, the *suttee*, the *doaloo*, the *veeranum* and the *narraga*. They are employed at the pagoda or at marriages and ceremonies.

బజ్జినస్సు *sub.* బజ్జినస్సు, బజ్జినస్సులు. Detail; particulars.

బట్ట *sub.* బట్ట, బట్టలు. Linen cloth: generally speaking, that manufactured in India. సన్నపు బట్ట Fine cloth. ముతక బట్ట Coarse cloth. బట్ట వెయ్యడం To weave cloth. బట్టకుంబీ చెయ్యడం To bleach cloth. N. B. The word బట్టలు is also generally used for wearing clothes. బట్టలు తొడగడం To dress clothes.

తెల్ల బట్టలు *Clean clothes*. నా బట్టలు అన్నీ చాకలివాడికి వుతక వేసినాను I have given all my *clothes*, to the wash. N. B. There is no proper word in Telugu for our word to *wear out*, as applied to *clothes*. బట్ట తల *Bald-headed*. బట్ట యెద్దు or గుర్రం A *roan coloured* bullock or horse.

బట్టె *sub.* బట్టె బట్టెలు. A water-channel. vide కొలువ.

బడాయా *sub.* బడాయా! బడాయాలు. Pride; haughtiness; arrogance. బడాయా భోరు A *proud* or *scornful* man. బడాయా మనిషి Item. బడాయా గల *Proud; haughty*.

బద్ద *sub.* బద్ద! బద్దలు. A piece; a fragment or shaft. కొయ బద్దలు *Pieces* of fruit: that is, cut in readiness for dressing. కర్ర బద్ద A *piece* of wood. బద్దలు కొట్టడం To *cut* or *break* into *pieces*. అతను కర్రపుచ్చుకుని లాంతరు బద్దలు కొట్టినాడు He took a stick and *broke* the lantern into *pieces*. వింటిబద్ద A *bow*, in archery. పోక బద్ద *Betel nut*.

బదిరీ *sub.* బదిరీ! బదిరీలు. A change of situation; a removal to another place. బదిరీ చెయ్యడం To *remove* or *change*. అతణ్ని ఆ వుద్యోగంలోనుంచి బదిరీ చేసినారు They have *removed* him from that employment: that is, they have *put* some body else in *his place*.

బదులు *sub.* బదులు! బదుళ్ళు. A debt; a loan; an exchange. బదులు చెయ్యడం or పుచ్చుకొనడం To *borrow*. బదులు యివ్వడం To *lend*.

బద్ధకం *sub.* బద్ధకపు! బద్ధకాలు. Laziness; indulgence; lassitude. బద్ధకుడు An *indolent, lazy* man. బద్ధకం కలవాడు Item.

బద్ధకించడం *v. a.* బద్ధకిస్తూ! బద్ధకించి. To *idle*; to *trifle*. అతను పని చెయ్యక బద్ధకించినాడు He neglected his business and *idled* his time.

బనాతు *sub.* బనాతు! బనాతులు. The name given to broad cloth in general.

బంక *sub.* బంక! బంకలు. Gum.

బంగారపిచ్చిక *sub.* బంగారపిచ్చిక! బంగారపిచ్చికలు. The name of a

small yellowish bird, that builds very curious hanging nests. This bird is taught to dive into a well after a ring which it seizes before the ring sinks to the bottom and brings out in its bill. Properly బంగారు పిచ్చిక.

బంగారం *sub.* బంగారపు బంగారాలు. Gold. బంగారం కరగడం To melt gold. బంగారపు నగలు Golden joys or jewels. బంగారంతో చేసిన Made of gold. మేలిమి బంగారం Pure gold. కోరా బంగారం Adulterated gold.

బండ *sub.* బండి బండలు. A stone, in common : not applied to precious stones.

బండాలం *sub.* బండాలపు బండాలాలు. An estate ; a property. అతని దగ్గర మహా బండాలం వున్నది That man has got a very ample estate. అతడు మా తమ్ముడితోటి పోట్లాడినాడట, యిప్పుడు బైటికి రమ్మనుమను తన బండాలం అగపరుస్తాను That man has fought with my younger brother, for which reason call him out here and I shall soon see *what he is made of*.

బండ్లి *sub.* బండి బండ్లు. A wheel ; also, a cart or a conveyance. It is as often used for the *wheel*, as for the *body* of it. చక్కడా బండ్లు The *wheels* of a cart. గభ్రపు బండ్లు The *wheels* of the Swamy coach or chariot used in temples. యెడ్ల బండి A bullock cart. గుర్రపు బండి A one-horse *carriage* or *bandy*. రెండు గుర్రాల బండి A two-horse *bandy* or *carriage*.

బంతి *sub.* బంతి బంతులు. A ball. బంతి ఆడడం To play at *ball*. That played with by the Indians is stuffed with piece of gunny or hemp and covered with thin leather. బంతి చెట్టు is the name of a *bush* that yields a flower like the *stock*. పూల బంతి A *bunch* of flowers. యెడ్ల బంతి is the name given to *strings* of bullocks, employed to thrash the grain.

బందివాను *sub.* బందివాను బందివానులు. A prisoner.

బండు *sub.* బండు బండులు. A hinge. తలుపు బండులు. The *hinges* of a door. పెట్టె బండులు The *hinges* of a box. బండు is the

name of a large ravenous bird, commonly called the *adjutant*.

బంధువుడు *sub.* బంధువుడి బంధువులు. A relation or connection by alliance. బంధువురాలు A female connection or relation.

యీవేళ పండుగ గనక మా బంధువులు అంతా మా యింటికి వచ్చినారు. This being a feast day, the whole of my relations are come to my house. బంధుత్వం Relationship.

బ్రతకడం *v. a.* బ్రతుకుతూ బ్రతికి. To exist; to live; to subsist. యీ రోగంతో అతను బ్రతకడం మహా కష్టం It will go hard with him to survive this illness.

బ్రతుకు *sub.* బ్రతుకు బ్రతుకులు. A living; existence; support. చావు బ్రతుకులు దేవుని అధీనం Existence and death are in the power of God.

బ్రహ్మదేవుడు *sub.* బ్రహ్మదేవుని బ్రహ్మదేవులు. The name given to one of the deities of the Hindoos, understood by them to possess the creative power.

బరకడం *v. a.* బరుకుతూ బరిక. To scratch. బరుక్కొనడం To scratch himself.

బరతరపు *sub.* బరతరపు బరతరపులు. Dismissal; discharge from service. బరతరపు చెయ్యడం To dismiss. కుండ్లీ నాక్కను కానా మందిని బరతరపు చేశారు They have discharged a great many people from the Company's service.

బరమా *sub.* బరమా బరమలు. An auger. This differs from the European tool in having a bow to turn it by, the string of which is twisted twice round the bit of the auger, the bow being held and moved with one hand and the auger directed with the other hand.

బరాతం *sub.* బరాతపు బరాతాలు. A revenue term signifying an order for money. పూరిమిది బరాతం An order for money on a village. బరాతం వ్రాయడం To write an order for money.

బరి *sub.* బరి బర్లు. A school. చిన్నవాళ్ళు బరిలోకి వెళ్ళినారు The

boys have all gone to *school*. బరి పెద్ద The head boy of the *school*. It is the custom in the Indian schools, when one boy becomes perfect in his lessons, to make him repeat them and teach them to the other boys. బరి also means a *person's side*; also, a *boundary* or *line of distinction*. బరి also, means a *naked* or *bare back*. బరి గుర్రం A horse, *without covering*. బరివళ్ళు The body *bared*. బడి Item.

బరిడెపురుగు *sub.* బరిడెపురుగు, బరిడెపురుగులు. The name of the nauseous insect, commonly termed *cock'roach*. బరిడెపురుగు Item.

బరిశీ *sub.* బరిశీ, బరిశీలు. The name of a spear, generally used for state, slender and terminating in a grooved head and thin point, made of one piece of tempered iron, ornamented with tassels. బరిస Item.

బరువు *sub.* బరువు, బరువులు. A load; a weight; a burden. బరువు మొద్యడం To carry a *load*. బాటిపిట్టలు కానా బరువు మోస్తవి The camels carry a great *weight*.

బల్ల *sub.* బల్ల, బల్లలు. A plank; a board; a table. మేజా బల్ల A *table*, partly derived from the Hindustani. ఆ బల్లమీది వస్తువులు తీసుకుని రా Bring me the things from that *table*. బల్ల సారగు A *table drawer*. కడుపులో బల్ల is the name given to the *pressure* in the *stomach*, from extreme costiveness.

బలసం *sub.* బలపు, బలసాలు. The name of the stone with which the Indian boys write on their tablets, which are black, the mark made by this stone becoming white.

బలం *sub.* బలపు, బలాలు. Strength; might; force; hence, it also means, an army. అందరికంటె అతనికి బలం యెక్కువ His *strength* is superior to that of all the others. పగవార్ళు దండు వస్తుందిగాని మనకు బలం యెక్కువవున్నది గనక త్వరగా కొట్టి వెయ్య వచ్చును The enemy's *army* is coming, but, as we have a superior force, they must soon be beaten back. బలంగా *Stoutly*; *vigorously*. బలమైన *Stout*; *hearty*; *valiant*.

చదరంగపు బలం *Chess-men*.

బలవంతం *sub.* బలవంతపు బలవంతాలు. *Constraint; force; compulsion; oppression.* బలవంతం చెయ్యడం *To oppress; to constrain.* నన్ను వూరికి రమ్మనుమని బలవంతం చేసినాడు *He sent to call me away in a vexatious manner and greatly oppressed me.*

బలహీనం *sub.* బలహీనపు బలహీనాలు. *Weakness; want of strength.* బలహీనపు మనిషి *A weak man.*

బలి *sub.* బలి బలులు. *A sacrifice; an offering.* These are of various kinds, some of grain and some of meat, all practised according to the Hindoo rites. యావూరి గ్రామ దేవతకు బలి నిమిత్తమై నాలుగు గొర్రెలను తీసుకుని వచ్చినారు *They have brought four sheep, as a sacrifice to the idol of this village.* బలి యవ్వడం *To perform a sacrifice.*

బల్లి *sub.* బల్లి బల్లులు. *A lizard.* చూల బల్లి *The pariah lizard.* This is a distinction or nick-name given to such lizards as are uncommonly black.

బలియడం *v. a.* బలుచూ బలిసి. *To strengthen; to get stout; to fatten.* అతనికి తిండిపుష్టి బాగా వున్నందున మహా బలిసినాడు *He has grown very fat and stout from extraordinary good living.*

బలుపు *adj.* Heavy; weighty. బలుపుపల్లకి *A heavy palanquin.*

బల్లెం *sub.* బల్లెపు బల్లెములు or బల్లెలు. *A spear.* పండి బల్లెం *A hog-spear.* బల్లెతో పొడవడం *To strike with a spear.* This kind of spear has a head or blade, sometimes a foot and a half in length and six or seven inches in breadth, extremely sharp. It is held firmly by the shaft, when the beast is struck and not delivered.

బస *sub.* బస బసలు. *Temporary lodging; not in your own house.* బస యిలు *The house in which you lodge.* బస చెయ్యడం or చేసుకొనడం *To lodge.* బస కుడర్చడం *To furnish lodgings.* అద్దె బస *A let or hired lodgings.* ఆ వూరిలో వక కోమటి అద్దె బస

కుదిర్చినాడు గనక అక్కడనే దిగినాను There being *hired lodgings* furnished at a banian's in that village, I took up my *lodging* there.

బస్తా *sub.* బస్తా, బస్తాలు. A bale. బస్తాలు కట్టడం To *bale* goods.

This is a term used in the Commercial Department.

బస్తీ *sub.* బస్తీ, బస్తీలు. The name for any large populous town.

ఆ పట్నము మునుపు పాడుగావున్నది గాని యిప్పుడు బస్తీ అయినది That town was lately in a ruinous state, but is now become a *populus city*.

బహనా *sub.* బహనా, బహనాలు. Pretence.

బహు *adj.* Many; much; a great number. బహుమంది A *great number* of people. బహు మూత్రం A *diabetes*. బహు సంతోషం *Much* pleasure. బహుచూనం A *present*. బహు వచనం The *Plural Number* in Grammar.

బహుళం *sub.* బహుళపు, బహుళాలు. The decrease of the moon. A term given to the last fifteen days of the Telugu month, considered the period when the *moon* is in its *decrease*.

బా

బాకా *sub.* బాకా, బాకాలు. A large trumpet, such as they use at feasts, consequently, sufficiently harsh and noisy.

బాకీ *sub.* బాకీ, బాకీలు. Balance due or debt. బాకీ వుండడం To owe or be in debt. అతడు నాకు కొనా రూపాయలు బాకీ వున్నాడు He *owes* me a large sum of money. బాకీ దారుడు A *debtor*. బాకీ తీరడం A *debt* or *balance* to clear itself. బాకీ తీర్చడం To clear a *debt*.

బాకు *sub.* బాకు, బాకులు. A dagger or what is generally called *creese*. The *baakoo* has a curved and fluted blade and makes an uneven and therefore the more fatal wound.

బాగా *adv.* Healthy; prosperously; properly. అతను బాగా వున్నాడు He is *well*. యామాట నాకు బాగా తెలిసినదికాదు I do not *properly* comprehend this word. అతని పని బాగా జరుగుతూ వున్నది His affairs are *getting on very well*.

బాగు *adv.* Well; properly; rightly. అలాగుచేస్తే బాగు If you do so, *well and good*. బాగు వోగులు Good and *bad*. బాగు చెయ్యడం To *make right*; to *repair*. యిల్లు బాగుచెయ్యడం To *repair* a house or *set it to rights*. మేజాబల్ల కాలు విరిగిపోయినందున బాగు చెయ్యడానకు పంపించినాను The leg of the table being broke. I have sent it to be *repaired*. మహా బాగు Very *well*. మహా బాగు, అట్లాగు చేస్తాను Very *well*, I will do so.

బాజా *sub.* బాజా, బాజాలు. Music or musical performance. బాజాగీజా The general term for the *music* brought to nautches or to feasts. బాజా వాయించడం To *perform* on *musical instruments*.

బాజారు *sub.* బాజారు, బాజార్లు. A market; better known by the name of *bazaar*. బాజారు ఖబరు *Bazaar news*. This is supposed synonymous with fabricated rumour or false report or the lie of the day.

బాడిగ *sub.* బాడిగ, బాడిగలు. A rent. vide ఆదె.

బాడితె *sub.* బాడితె, బాడితెలు. An axe. The proper word is బాడిసె.

బాణం *sub.* బాణపు, బాణాలు. An arrow. బాణా కర్త means a heavy *bar* or *stick* of wood, used to exercise the arms by the Indians.

బాణసంచా *sub.* బాణసంచా, బాణసంచాలు. A firework, the different kinds of which have each their particular name.

బాతినీ *sub.* బాతినీ, బాతినీలు. A spy. అతను పట్టుమల్లో సంగతులు తనకు తెలుస్తూ వుండగలంగులకు బాతినీలను వుంచినాడు He has placed *spies* in the town, to get information of what is happening there.

బాదడం *v. a.* బాదుకూ బాడి. To flog; to beat; to chastise.

చాకలవాడు బండపొద బట్టలు బాదుకున్నాడు The washerman beats the clothes on a stone. పిల్లను బాదడం To chastise a child.

బాదంకాయ *sub.* బాదంకాయ బాదంకాయలు. An almond.

బాన *sub.* బాన బానలు. This is a large thick earthen pot of an oval shape, in which washermen parboil the clothes they have to wash. These pots are fixed on country cots, to float travellers across small rivers, during the rainy season.

బానిస *sub.* బానిస బానిసలు. A female slave.

బావకు *adj.* Respecting; regarding. తెట్టు బావకు Regarding an account.

బాబు *sub.* బాబు బాబులు. Father. This term is used in the same way as అయ్య to imply respect or by way of address to a superior, in the course of conversation. అవును బాబు Yes, sir or yes, father. లేదు బాబు Not so, sir. vide కండ్రి or అయ్య.

బ్రాహ్మణుడు *sub.* బ్రాహ్మణుని బ్రాహ్మణులు. A Brahmin.

బార *sub.* బార బారలు. Generally called *fathom*. It is considered a measurement of six feet or the full extent of the stretched out arms. అతనితోట యాభై బారల పొడగూ, యిరవై బారల వెడలుపూ వున్నది That man's garden is fifty *fathoms* long and twenty *fathoms* broad.

బారచాపు *sub.* బారచాపు బారచాపులు. The name of what we term *long cloth*.

బారు *sub.* బారు బార్లు. A load or charge of a gun. బారు చెయ్యడం To load or charge. కుపాకులూ, ఫిరంగీలూ బారుచేసి సిద్ధముగా వుంచినారు They have loaded the musketry and cannon and have them all in readiness. చతురంగ బలాలను బారు తీర్చడం To prepare the troops or draw out the line for

action. చెట్లు బారుగా పెయ్యడం To *plant trees in a line or row.*
బారు జవానులు A term applied to sepoys. బారు also means, *liberality.*

బాల్యం *sub.* బాల్యపు బాల్యాలు. Infancy.

బావ *sub.* బావ బావలు. A brother-in-law.

బి

బిరించడం *v. a.* బిరిస్తూ బిరించి. To cause to tighten or make fast. మంచపు నవారు బిరించడం To cause the strings of the cot to be *tightened.* ఆ మాట బిరించి కట్టు *Tighten and tie* that parcel: that is, let it be *bound tight.*

• బిరియడం *v. a.* బిరిస్తూ బిరిసి. To tighten; to make fast; to shew pride. అతడు పిలిచినకొద్దీ బిరిస్తాడు If you call him ever so much he keeps *tight* or fast: that is, proud in contempt.

బిగ్గెరా *adv.* Loud. బిగ్గెరా మాట్లాడడం To speak loud; to vociferate.

బిగువు *sub.* బిగువు బిగువులు. Tightness. బిగువుగా *Tightly* or in a *tight manner.* బిగువైన *Tight.* అంగరకా వంటికి వచా బిగువు The jacket is extremely *tight* to the body. బిగువుగా వుండడం To be *tight*; to be *proud* or *supercilious.*

• బిచ్చము *sub.* బిచ్చపు బిచ్చాలు. Alms, got by begging. బిచ్చం యెత్తు కోవడం To *beg* or to *receive alms.* బిచ్చం పెట్టడం To *give alms.* బిచ్చపు వాడు A *beggar.* యీ వూళ్ళో కానామంది బిచ్చపువాళ్ళు వున్నారు This town has got a great many *beggars.*

బిడ్డ *sub.* బిడ్డ బిడ్డలు. A child; an offspring: that is, a person's child. నా బిడ్డ My *child.* అబ్బెకు యెందరు బిడ్డలు వున్నారు? How many *children* has she got? N. B. This word బిడ్డ is only applicable to *child*, in the sense of a person's offspring and not to *child*, as referrible to age. బిడ్డ తల్లి A *mother*, whilst she gives milk.

విడాయించడం *v. a.* విడాయనూ, విడాయించి. To enclose. యీ పుత్తరంలో మీకు పదివేల రూపాయల హుండి విడాయించి పంపించినాను I have *enclosed* and herewith transmit you a bill for ten thousand rupees.

బిడారు *sub.* బిడారు, బిడార్లు. The name given to any number of bullocks, proceeding together, loaded with grain. It is also the name given to loads of grain, when placed in heaps. బజారుకు విస్తరించి గోధుమల బిడార్లు తీసుకుని వచ్చినారు They have brought a great number of *bullock loads* of wheat to the bazaar.

బింజె *sub.* బింజె, బింజెలు. A brass pot.

బియ్యం *sub.* బియ్యపు, బియ్యాల. Rice. సన్న బియ్యం Fine *rice*. ముతక బియ్యం Coarse *rice*. వుప్పడు బియ్యం Cargo *rice* or boiled *rice*. పచ్చిబియ్యం Fresh or raw *rice*: that is, the *rice* produced from the crops of the season. అచ్చ బియ్యం Clean, unmixed *rice*. చే బియ్యం Half-beat *rice*. దంపుడు బియ్యం Full-beat *rice*. N.B. The former is generally kept for exportation, the other or full-beaten rice is made use of for home-consumption. పిట్టు or వాళన బియ్యం *Fine rice*, eaten with ghee and sugar. పెరురు బియ్యం A name given to the *seeds* of the bamboo, which the Indians in the jungles boil and eat in lieu of *rice*. In this manner the word బియ్యం is used for the *seeds* of other grains, capable of being eaten like *rice*.

చిరదా *sub.* చిరదా, చిరదాలు. The name of the *peg*, on which the string is tied, in a musical instrument. It is also the name of the *peg*, put into the wooden bottles, used by the Indians. Also in leather-vessels.

చిరదావళి *sub.* చిరదావళి, చిరదావళ్ళు. The name given to the *head* of a letter, in the style of eastern addresses, in which titles are commonly inserted. ఆ పుత్తరంలోను అతనికి వ్రాశే మర్యాద చొప్పున చిరదావళి వ్రాయ Let the *head* or *title* be

that letter contain every thing, which he is by custom entitled to.

విరుకు *sub.* విరుకు, విరుకులు. A title, such as the zemindars are possessed of, as derived from ancient authorities of their Kings or from the time of the Mogul Government. విరుకు is also the name given to those *marks* of merit, bestowed by Rajahs on their servants, in the shape of *Gold hand rings* and sometimes *rings* on the *leg*.

విలుమక్తొ *sub.* విలుమక్తొ, విలుమక్తొలు. This is a revenue term signifying a *fixed quit rent*.

విళ్ళ *sub.* విళ్ళ, విళ్ళలు. The name given to the *flat tiles*, placed under the round tiles and also, for the *round tile* itself. విళ్ళ is also a peon's *badge*. వోడు విళ్ళ A name given to the *round tiles* or *pantiles*. పలాత్రి విళ్ళ The *flat tile*. పంక్రూతులు వేసుకునే విళ్ళ A *peon's badge*. They are commonly round, made of silver or brass and the name of the master or the office of the peon, written on them. విళ్ళ means also a *bump* or *swelling*, in any part of the body.

వీ

వీటిక *sub.* వీటిక, వీటికలు. A crack. వీటిక వాయడం To *crack*. ఆ అద్దం రెండుమూడు చోట్ల వీటిక వాణనని That looking glass is *cracked*, in two or three different places.

వీడు *sub.* వీటి, వీళ్ళు. Pasture land.

వీడ *adj.* Poor; needy. వీడవాడు A *poor man*. పడరింపం To grow *poor*. వీడతనం *Poverty*. అతను వీడతనంవార చిక్కినవాడు He is quite thin in consequence of his *poverty*.

వీర *sub.* వీర, వీరలు. The name of a *plant*, that produces a *vegetable* very much used in India, of a long shape and

grooved. బీరకాయ the *beerakaye* or the sharp-angled cucumber.

200

బుక్క sub. బుక్క, బుక్కలు. The name given to certain *aromatic roots* of an agreeable flavour that are reduced to a *powder* of a whitish colour, which, at marriages or feasts and entertainments amongst the Indians, is thrown at each other and particularly at the nautch girls. బుక్కవాడు The *person* who *makes* and disposes of the *powder*.

బుగ్గ sub. బుగ్గ, బుగ్గులు. The cheek; also, a water bubble. బిళ్ళు A *water bubble*. బుగ్గు means also a *body of water*, suddenly forced up as in the digging of a well.

బుజ్జించడం v. a. బుజ్జిస్తాను, బుజ్జించి. To caress; to fondle; to pacify. ఆ చిన్నవాణ్ని యేడవకుండా బుజ్జించు *Fondle* that child and keep it from crying. ఆ అడవి విచారంగా వున్నందున నేను బుజ్జించి, సమ్మతిచేశాను That woman being in great tribulation, by soothing words I *pacified* her.

బుజం sub. బుజపు, బుజాలు. The shoulder. ఆ బోయాలకు బుజం కలిగినది కాదు Those palanquin boys' *shoulders* do not agree.

బుట్ట sub. బుట్ట, బుట్టలు. Any small basket. తోటమాలి బుట్టలో పండ్లు తెచ్చినాడు The gardener has brought some fruit in a *basket*. N. B. They are small and round.

బుడ్డి sub. బుడ్డి, బుడ్లు. An *earthen pot* with a small mouth to it, generally used by gardeners. బుడ్డి చెంబు A *small round brass pot*. కిరా బుడ్డి An *ink-bottle* generally made of brass, used by the Hindoos.

బుడిబుక్కలవాడు sub. బుడిబుక్కలవాని, బుడిబుక్కలవాళ్ళు. A kind of *fortune-tellers*, who dress themselves fantastically and carry a small noisy drum in their hands, which is agitated

and makes a constant noise, to imitate the sound of which this word has been framed.

బుధవారం *sub.* బుధవారపు బుధవారాలు. The day we call Wednesday.

బుద్ధి *sub.* బుద్ధి బుద్ధులు. Sense; reflexion. యీలాగంటి పనులు చెయ్యరానికి నీకు బుద్ధి లేదా? Have you no *sense*, that you should do such an act as this? బుద్ధితప్పి నేను యీ నేరం చేశాను I lost my *senses* and did this crime. బుద్ధిమంతుడు A *sensible* man. బుద్ధికం *Sensible; clever.* బుద్ధిలేనివాడు or బుద్ధిహీనుడు A *stupid* fellow. బుద్ధిహీనత *Stupidity.* బుద్ధిచెప్పడం To *admonish.*

బుంక *sub.* బుంక బుంకలు. The name of a *basket* of a *long shape*, in which fruit is commonly transported for sale from one country to another.

బుర్ర *sub.* బుర్ర బుర్రలు. A nut or shell. It is generally applied to the *nut* of a *fruit* such as the *cocoanut*, after the meat or inside is scooped out. కొబ్బరికాయ బుర్ర The *shell* of a *cocoanut.* సొరకాయ బుర్ర The *empty shell* of a very large species of water melon or pumpkin, which, being dried, is used in rivers when the rains swell them by people who support themselves on them and swim into the middle of the stream to seize on timbers.

బురకా *sub.* బురకా బురకాలు. A covering. పాలకీ బురకా A *palanquin covering* or *boorka.*

బురద *sub.* బురద బురదలు. Mud; mire. నీళ్ళు, బురదా *Mud* and *water.* బురద నేల *Muddy ground.*

బురుజు *sub.* బురుజు బురుజులు. An outwork in a fort; a *bastion.*

బులాకీ *sub.* బులాకీ బులాకీలు. An *ornament* of women, fixed by a small pin through the gristly part of the *nose*, immediately between the two nostrils.

బువ్వ *sub.* బువ్వ బువ్వలు. *Victuals.* This word is proper Telugu,

but is now used only by common people or when speaking to children.

బూ

బూచి *sub.* బూచి బూచులు. The term given to the *demon*, called upon by nurses in India to frighten children. It is meant for *the devil*.

బూజు *sub.* బూజు బూజులు. Mildew. బూజు పట్టడం To get *mildewed*. శిరా బూజుపట్టిపడి The ink has got *mildewed*.

బూడిదె *sub.* బూడిదె బూడిదెలు. Ashes. కర్ర బూడిదె The *ashes* of wood. అతన్ని దహనంచేసిన తరువాత అతని బూడిదె కృష్ణలో కలిపినారు After burning that man's body, they mingled his *ashes* with the waters of the river Kistnah.

బూకు *sub.* బూకు బూకులు. Abuse or bad language. అతను నన్ను బూకులు పిట్టిచాడు He *abused* me by giving me *bad language*.

బూర *sub.* బూర బూరలు. A blowing horn, which is of different sizes, some made of horn and some brass. బూర వూదడం To *blow* or *wind* a *horn*.

బె

బెకడం *v. a.* బెలుకుకూ బెసికి. To sprain. అతను నడుస్తూవుండగా కాలుజారి బెసికిపడి As he was going along, his foot slipped and got *sprained*.

బెత్త *sub.* బెత్త బెత్తలు. The name given to the *thing measured* by the *palm*, in contradistinction from the measurement itself, which is called *బెత్తడు*.

బెత్తం *sub.* బెత్తం బెత్తలు. A *rattan*, commonly used in India to inflict punishment with. The bottoms of chairs are

twisted with them. తెత్తం అల్లడం or నెయ్యడం To *rattan*.
తెత్తచాప A *rattan* mat.

తెత్తిక *sub.* తెత్తిక, తెత్తికలు. A word applied to the *flakes* of *chunam*, which sometimes fall off a wall or ceiling.

తెత్తెడు *sub.* తెత్తెడు, తెత్తెళ్ళు. A measurement of *four fingers* or *four inches* called a *hand* or a *palm* in English.

తెదరడం *v. n.* తెదురుకూ, తెదిరి. To start; to fear; also applied to a person's nose suddenly bleeding. గుర్రం తెదరడం A horse to be *frightened* and *start*. అతను నానిద కోపం చేసి నందున నేను మహా తెదిరినాను He was *angry* with me, at which I was *very much frightened*. ముక్కు తెదరడం The *nose* to *bleed*.

తెదిరించడం *v. a.* తెదిరిస్తూ, తెదిరించి. To frighten; to alarm. అతను నన్ను కొట్టుతానని తెదిరించినాడు He *frightened* me by saying he would beat me.

తెదురు *sub.* తెదురు, తెదుర్లు. Fear; alarm. ఆ గుర్రముకు మహా తెదురు వున్నది That horse seems to be under great *alarm*.

తెల్లం *sub.* తెల్లపు, తెల్లలు. The name for a coarse kind of sugar manufactured in India, almost black, very clammy and little better than molasses brought to a state of consistence. It is commonly known by the name of *jaggery*.

చే

చేడ *sub.* చేడ, చేడలు. Is a term in *money*, meaning *one eighth* or the *half* of a *quarter*, calculated by the rate at which the pagoda or rupee exchanges in the bazaar. చేడ-సేబలు *One eighth*, in dubs. చేడ also means, -a description of *gold beads*, worn in women's necklaces.

చేరం *sub.* చేరపు, చేరాలు. A cheapening; a lessening of the price.
చేరం నెయ్యడం To *cheapen*; to *bid* for a thing. ఆ యెద్దుకు

అతను పదిరూపాయలు చెప్పితే నేను యెనిది రూపాయలకు చేరంచేసి
 పుచ్చుకున్నాను That man having asked ten rupees for his
 bullock, I *cheaped* him down and only gave him eight.
 దేరీజు *sub.* దేరీజు, దేరీజులు. A revenue term, signifying the *total*
 of an account. It is also understood for the *amount* of
revenue in a district. తెక్క దేరీజు *Total* of an account.
 తాయాకా దేరీజు The *total revenue* of a district.

చేసరి *sub.* చేసరి, చేసర్లు. The name of a *gold ornament* in the
 shape of a brooch worn by women in India, fixed on the
 right side of the nose and kept close to the flesh, gene-
 rally in the resemblance of a flower.

బై

బైట *adv.* Out; outside. బైట వెళ్ళడం or బైటికి వెళ్ళడం To go
outside. నీవు బైటవుండు, నేను యిక్కడ వుంటాను You stay *out-*
side, whilst I remain here.

బైరాగి *sub.* బైరాగి, బైరాగులు. A *byraggy*: a term given to a
 religious association of mendicants of the Hindoo persua-
 sion whose principal residence is at *Benares* or *Kasi*,
 from whence they emerge into every part of India, in
 various garbs or rather without a garb, as most of them
 appear nearly in a state of nature.

బైరీ *sub.* బైరీ, బైరీలు. The name of a large hawk, very fierce
 and trained to fly at very large birds, but particularly at
 the *heron*. They *rake* their game or prey.

బైలు *sub.* బైటి, బైళ్ళు. The name of any open place, outside
 of a town. బైటి బైలు *Outside*. బైటి యిల్లు A house *outside*.

హొ

హాక్కు sub. హాక్కు. హాక్కులు. A hole. హాక్కు చెయ్యడం To make a hole. హాక్కు తవ్వడం To dig a hole or to burrow. హాక్కు పూడవడం To fill up a hole.

హాక్కుడం చ. ఆ. హొక్కుతూ. హాక్కు. To gorge; to swallow without chewing; to gulp.

హాక్కున sub. హాక్కున. హాక్కునలు. The name of the water buckets used in India, to draw water up from deep wells by means of bullocks. They are made of leather, brass or iron.

హొగ్గు sub. హొగ్గు. హొగ్గులు. Charcoal.

హొచ్చు sub. హొచ్చు. హొచ్చులు. Hairiness; wool. అతనికి వంటినిండా మహా హొచ్చు వున్నది That man's body is very hairy. గొరహొచ్చుతో చేస్తారు Blankets are made of the wool of sheep.

హొజ్జ sub. హొజ్జ. హొజ్జలు. A big belly or pot-belly. హొజ్జ కలవాడు A pot-bellied man.

హొట్టనవేలు sub. హొట్టనవేలి. హొట్టనవేళ్ళు. The thumb. This word is also written హొటనున వేలు.

హొటిమె sub. హొటిమె. హొటిమెలు. A pimple. వీధి చమట కాదు. మెటిమ Item.

హొట్టు sub. హొట్టు. హొట్టు. The name of the mark on the fore-heads of the Hindoos. Some have them punctured into the flesh with a needle and an infusion applied, which leaves a dark green mark. That in men is long, up the fore-head from betwixt the eyebrows, that of women, a small dot as big as a pea exactly between the eyebrows. హొట్టు is also the name of the coloured marks, some red, some yellow or brown, daily painted on the fore-head by

Hindoos. నీళ్ళ బొట్టు *A drop of water.* తాలి బొట్టు means the necklace, commonly of gold, put round the bride's neck at marriages, as we put on a ring, at our marriages, on the finger.

బొడ్డు *sub.* బొడ్డు, బొడ్డు. The navel.

బొత్తిగా *adv.* Entirely; completely. అతను యీ సంగతి బొత్తిగా యెరుగడు He is *entirely* ignorant of this circumstance.

బొది *sub.* బొది, బొదులు. The name of the *places* in a river or creek, dug out of the bank, where country vessels are fastened and get repaired, in the manner of a dock.

బొంకడం *v. n.* బొంకుకూ, బొంకి. To speak false; to deceive; to pervert the truth. అతను అక్కడికి వెళ్ళినీ వెళ్ళలేదని బొంకినాడు Although he was known to have gone there, he *falsely maintained* that he had not.

బొంకు *sub.* బొంకు, బొంకులు. A falsity. vide అబద్ధం.

బొంగరం *sub.* బొంగరపు, బొంగరాలు. A top, much the same as those used in our schools in England.

బొంగు *sub.* బొంగు, బొంగులు. The general name given to the long thick bamboos, cut in the hills and brought to towns for sale, to serve for tent poles or for palanquins or roofs of houses. పాలకీ బొంగు A palanquin bamboo. డేరా బొంగు A tent bamboo. వెడరు బొంగు A bamboo pole. బొంగు పోవడం To be hoarse, used in a figurative sense.

బొండ *sub.* బొండ, బొండులు. On apprehending a thief, his hands are put into *pieces* of wood tied down upon them, which they call a *bonda*. The Indians had also the practice of fixing the feet in wood; in the manner of our stocks, which they also call *bonda*.

బొంత *sub.* బొంత, బొంతులు. The name of the quilted jackets worn by the Hindoos in rainy and cold weather; also, the name of the jackets made of broad cloth. శిషాయిల

బొంతలు *Sepoys' jackets*. బొంత అరటికాయ *A plantain of a long shape*.

బొంది *sub*. బొంది బొందులు. The body. vide శరీరం.

బొబ్బ *sub*. బొబ్బ! బొబ్బలు. A noise or disturbance, as applied to loud words. బొబ్బ is also the name of a *blister*. బొబ్బలు పెయ్యడం *To make a noise; to raise the voice*. బొబ్బ లేవడం *A blister to rise*.

బొమ్మ *sub*. బొమ్మ! బొమ్మలు. An image, such as are made by the *moochy* people, as *toys*. బొమ్మ is also a *picture*, in which figures constitute the subject.

బొమిక *sub*. బొమిక! బొమికలు. A bone. vide యెముక.

బొర్ర *sub*. బొర్ర! బొర్రలు. Pot-belly. vide పొజ్జ.

బొరిగ *sub*. బొరిగ! బొరిగులు. A hoe, used for cutting grass for horses in India. vide కోల.

బొల్లి *sub*. బొల్లి! బొల్లులు. The leprosy. The appearances of this disorder are not unfrequent in India, but with little other consequence than that of disfiguring the person diseased.

ద్రో

బోగంది *sub*. బోగందాని! బోగంవాళ్ళు. A dancing woman. Properly speaking, a woman of pleasure, from the Sanskrit word *బోగం* signifying *pleasure*. బోగం వాడు *A dancing man*. బోగంవాళ్ళు యిరాత్రి అడదానికి వస్తారు *The dancing girls are coming to dance to night*.

బోడి *sub*. బోడి! బోడ్లు. Baldness. బోడితల *A naked head or when bare*, after the hair has been shaved off.

బోధ *sub*. బోధ! బోధలు. Intelligence; communication. బోధ పడడం or కావడం *To be represented; to be communicated or made intelligible*. మీరు చెప్పిన సంగతి యావత్తూ వాకు బోధ

పడ్డది All the *circumstances* which you have stated, I *understand*: that is, they have become *intelligible* to me. బోధపరచడం or చెయ్యడం To *represent*; to *render intelligible*. అతను చేసిన పని మంచిదికాదని కానావిధాల బోధ పరిచినాను I *stated* to him in a variety of ways, how bad his conduct had been.

బోను *sub.* బోను, బోనులు. A rat-trap or one in which the *bandicoot* (as we term it) is commonly caught. పెద్ద బోను A large *trap*, which is sometimes used for catching tigers. బోను వుంచడం To *set a trap*. బోనులో పడడం To be *caught* in a *trap*. నిన్నుటిరాత్రి వక పెద్దయెలుక బోనులో పడ్డది Last night, a very large rat was *caught* in the *trap*.

బోయూ *sub.* బోయూ, బోయూలు. A *boey*, commonly called a *palanquin boy*.

బోర్లపడడం *v. a.* బోర్లపడుతూ, బోర్లపడి. To turn over. అతను మంచం మీదను బోర్లపడి నిద్ర పోయినాడు He *turned over* in his bed and fell fast asleep.

బోర్లించడం *v. a.* బోర్లిస్తూ, బోర్లించి. To turn down or to turn over. ఆ గిన్నె బోర్లించు Turn that cup over.

బోసి *adj.* Toothless. బోసివాడు A *toothless* man.

భ

భగవంతుడు *sub.* భగవంతుని. (No plural.) The name given to the *supreme being*, who, according to the Hindoos, is comprehended in the three divine powers called *Brahma*, *Siva* and *Vishnu*.

భక్త్యం *sub.* భక్త్యపు, భక్త్యాలు. Generally known by the name of *batta* in India. It is an *allowance* granted to troops above their stated pay, when employed on service. భక్త్యం is also the name for *allowance* given to persons or

coolies, to defray *expenses* likely to be incurred on extraordinary occasions.

భద్రం *sub.* భద్రపు భద్రాలు. Carefulness; attention. భద్రం చెయ్యడం To take care; to be attentive. vide జాగ్రత్త.

భంగం *sub.* భంగపు భంగాలు. Deceit. భంగ పడడం To be deceived. అతను అబద్ధాలు చెప్పినందుచాత నేను భంగపడ్డాను I was deceived by the falsehood which he told me. భంగపర్చడం To deceive.

భంగించడం *v. a.* భంగిస్తూ భంగించి. To deceive. అతను యీ పనిలో నన్ను భంగించినాడు He has deceived me in this business.

భయం *sub.* భయపు భయాలు. Fear; alarm; dread. భయపడడం To be afraid; to fear. భయపెట్టడం To terrify; to frighten. నేను అక్కడికి వెళ్ళను, నాకు మహా భయంగా వుంటుంది I will not go there, I am too much afraid. భయంకరం Dreadfulness; frightfulness; terribleness. భయంకరమైన Dreadful; frightful. భయంకరంగా Frightfully or frightful-like. నాకు చీకటి వెళ్ళడం మహా భయంకరంగా వుంటుంది To me, going in the dark has something frightful in it.

భరతపిట్ట *sub.* భరత పిట్ట భరత పిట్టలు. A species of degenerate larks that never rise, nor have they any compass or variety of note. The proper word is బరతు పిట్ట.

భరి *sub.* భరి భరిలు. Fullness. vide నిండా.

భరిణి *sub.* భరిణి భరిణిలు. The name of a small round case or box generally kept by women for holding any small trinkets and jewellery. Properly బరిణి.

భాగం *sub.* భాగపు భాగాలు. A share; a portion. vide పాలు.

భాగ్యం *sub.* భాగ్యపు భాగ్యాలు. Riches; wealth; fortune. భాగ్యం కలుగుదు A rich man; a man of a large fortune.

భాగవతం *sub.* భాగవతపు భాగవతాలు. This is the title of a

Sanskrit book, translated into Telugu *paddiums*, containing a history of *Lord Sri Krishna*. Out of this book various religious events are extracted, which are framed into the subjects of so many theatrical representations.

* The goldsmiths and brahmins and *jungom* people and a few dancing people act these plays. They are performed with dancing, recitative songs and music and are the favourite amusement of all ranks of people in India. They are acted only by men, unless where dancing women can be got, sufficiently instructed.

భాగవతుడు *sub.* భాగవతుడి. భాగవతులు. A performer of plays.
భాగవతుల మేళం A set of *theatrical performers*.

భాగారం *sub.* భాగారపు. భాగారాలు. Subtraction in arithmetic.
భాగారింపడం To *subtract*. ఆ లెక్క పద్ధతి భాగారించి చెప్ప Make a *subtraction* from the item of that account and tell me what is the remainder. ఆరింట్లో నాలుగు భాగారిస్తే రెండు మిగిలినవి
If you *subtract* four from six, two will remain.

భాట *sub.* భాట. భాటలు. A road. భాటస్వామి A *traveller*. వీధి దారి. This word should be written బాట.

భాద్రపదం *sub.* భాద్రపదపు. భాద్రపదాలు. One of the Telugu months, nearly answering to *September*.

భార్య *sub.* భార్య. భార్యలు. A wife. వీధి పెళ్ళాము.

భావ *sub.* భావ. భావలు. A brother-in-law. Properly భావ.

భావి *sub.* భావి. భావులు. A well. The proper word is బావి.

భాష *sub.* భాష. భాషలు. The Sanskrit for *language*. తెనుగుభాష.

The Telugu language. భాష also means a provincial dialect and is also applied to a sort of by-speech, adopted by several castes or associations in India, to make their words understood only amongst themselves. These modes of speech are named సాభాష or పుంభాష or కాభాష and so on. The words *sa*, *poola* and *kaa* are added to

each syllable, when they speak, in order to obscure the sound. The banians, silversmiths and some other meaner castes than these, have a distinct mode of speech amongst them called by the name of each trade, such as కంసాల భాష The Goldsmith's *speech*. కోమటి భాష The banian's *speech*.

భూ

భూకంపం *sub.* భూకంపపు. భూకంపాలు. An earthquake. భూకంపం చాత ఆ వూళ్లో కానా యిళ్ళు బోల్ల పడ్డవి A number of houses have tumbled down due to the *earthquake* in that village.

భూమి *sub.* భూమి భూములు. The ground. భూమిదున్నడం To cultivate the *ground*. రాతి భూమి Stony *ground*. చవటి భూమి Rank or salt *ground*. పల్లపు భూమి Low *ground*. పెరకభూమి High *ground*. భూమి also means the *whole earth* or the *universe*. యాలాగంటి మనిషిని భూమిలో యెక్కడా చూడలేదు I never saw such a fellow as this in all the *universe*.

భూషణ *sub.* భూషణ భూషణలు. Flattery; adulation; praise.

భూషణచెయ్యడం To *flatter*; to *praise*. అతిణ్ని నేను చాలా భూషణ చేసినందున నాకు పదివరహాలు యిచ్చినాడు After having *flattered* him a good deal, he at last gave me ten pagodas. భూషించడం *v. a.* భూషిస్తూ భూషించి. To *flatter*. vide భూషణ.

భే

భేదం *sub.* భేదపు. భేదాలు. Difference; distinction. నీవు చేసిన పనికి మరియేమీ భేదంలేదు No *difference* can arise from what you have done: that is, what you have done is all *right*. అతనికి నాకూ యేమిన్నీ భేదంలేదు There is not any thing *different* between him and me: that is, we are on equal

footing of acquaintance.

భోజనం *sub.* భోజనపు భోజనాలు. A meal. భోజనం చెయ్యడం To take a meal. పగటి భోజనం *Morning meal.* రాత్రి భోజనం *Evening meal.* The *sudras* make three meals, the breakfast at six in the morning, the dinner at twelve and the supper at eight. The other three castes are supposed to make only two meals in the day, about eight or nine o'clock in the morning and about eight o'clock in the evening.

మ

మక్తా *sub.* మక్తా మక్తాలు. Rent, of which there are several in revenue. బిల్లు మక్తా *Billmuctah*: a rent for a specific sum.

మకిల *sub.* మకిల మకిలలు. Dirt; filth. మకిలబట్ట. A dirty cloth. మకిలకొనడం To acquire dirt or to become dirty. ఆ యింట్లో మహా మకిలవున్నది, బాగా తుడిచివెయ్యి There is a great deal of dirt in that house, which, pray! clean out. మకిల చెయ్యడం To make dirty. మకిలగా. *Dirtily; dirty-like.*

మక్కున *sub.* మక్కున మక్కునలు. Desire; cupidity; inclination ఆ వస్తువూడ నాకు చాలా మక్కున వున్నది I feel a great desire for that article. ఆ స్త్రీనూడ నేను చాలా మక్కున పడ్డాను I felt great inclination for that woman.

మగడు *sub.* మగని మగళ్లు. A husband. This word is generally written మొగుడు.

మగ్గం *sub.* మగ్గపు మగ్గాలు. A loom. మగ్గన చెయ్యడం To fix a loom.

మచ్చ *sub.* మచ్చ మచ్చలు. A scar. అతను విస్తరించి యుద్ధాలలో పోట్లాడినందున వంటినిండా చాలా నరుకులుతగిలి మచ్చలు అగపడుతూ వున్నది That man having fought in a number of battles, his body is covered with scars, from a number of wounds.

పుట్టుమచ్చ A mole on the skin.

మచ్చిక *sub.* మచ్చికపు. మచ్చికలు. Affection; attachment; preference. అడదానిక మచ్చిక Female affection or love. పిల్ల కామ మచ్చిక A child's attachment or preference.

మచ్చు *sub.* మచ్చు. మచ్చులు. A sample; also, model or as it is termed in India a *muster*. ధాన్యపు మచ్చు Samples of grain.

బట్టలమచ్చు A sample or muster of cloth. యీ పేజుబట్ట మచ్చు తీసుకునికొని యీలాగున నకటి చెయ్యి Take this table as a model and make one exactly the same.

మజ్జెగ *sub.* మజ్జెగ. మజ్జెగలు. Butter-milk. *vide* చల్ల.

మజిలీ *sub.* మజిలీ. మజిలీలు. A stage or proposed distance in travelling or marching. మజిలీ మజిలీ Every stage. నేను మజిలీ మజిలీకి పదికొనులు నిర్మయించినాను I have arranged every stage, to be ten coss. మజిలీ చెయ్యడం To make a stage or to arrive at the stage.

మఱామఱా *adj.* Before mentioned; before stated.

మట్ట *sub.* మట్ట. మట్టలు. The leaf of some particular trees that are extremely thick and large. కొబ్బరిమట్ట A cocoanut leaf. పొగవారమట్ట The aloe leaf. తాటిమట్ట The name given to *palmyra* plants.

మఠం *sub.* మఠపు. మఠాలు. Place of residence of fakirs, byraggies and other religious mendicants of this description.

సన్యాసుల మఠం The *mottum* of the *sannyashies* and so of the rest.

మడక *sub.* మడక. మడకలు. A plait; a fold. *vide* మడుపు.

మడమ *sub.* మడమ. మడమలు. The heel, applied to the human species only.

మడవడం *v. a.* మడవను. మడిచి. To fold; to plait; to double down. పత్రం మడవడం To fold a letter. ఆ రాజు అంగరక్ష

చెయ్యి మన నాగనాగ మడిచినారు They have plaited the sleeves of that Rajah's dress with great taste.

మడి *sub.* మడి, మళ్లు. A bed or partition, in a garden or piece of ground. పులిమడి A *bed* of onions and so, of others. మడితో వుండడం To be dressed after washing.

మడ్డి *sub.* మడ్డి. (No plural.) It means the *grounds* or thick part in ink or oil or other liquid.

మడ్డు *sub.* మడ్డు, మడ్లు. Heat; a burning. ఆ నీళ్లు మహా మడ్డుగా వున్నవి That water is *burning hot*. మడ్డుకత్తి A hatchet or wood-cutter's knife.

మడుపు *sub.* మడుపు, మడుపులు. A fold or plait.

మణికట్టు *sub.* మణికట్టు, మణికట్టు. The wrist.

మణిగ *sub.* మణిగ, మణిగలు. A shop. కోమటి మణిగ A banian's *shop*. మణిగ means also, *large pots*, in which painters soak the cloth, to prepare it for being painted.

మణుగు *sub.* మణుగు, మణుగులు. A measure called a *maund*; measuring forty *kutchu seers*.

మతం *sub.* మతపు, మతాలు. Religion or sect. The Hindoo religion is divided into six different sects, as authorised by the shasters. These are వైష్ణవ మతం The *Vaishnava* sect who worship the God *Vishnu*. శైవ మతం The *Saiva* sect who worship the God *Sivudu*. శాక్త మతం The *Saaktam* sect who worship the Goddess *Sakty*. సూర మతం The *Sovraum* sect who worship the *Sun*. గణపత్య మతం The *Gannapettyum* sect who worship the deity named *Gannapatty* supposed to be a descendant of *Siva*. There is a sixth sect called స్మార్త మతం. The *Smaartum* sect are considered to worship all the different deities that are worshipped by each of the five sects.

మత్తు *sub.* మత్తు, మత్తులు. A state of intoxication; drunkenness. నిద్ర మత్తు *Drowsiness*; *heaviness*. మత్తు యొక్కడం To be *intoxicated* either with *liquor* or with *pride*.

మద్దత్ *sub.* మద్దత్, మద్దతులు. Assistance; help; support. మద్దత్ చేయుడం To assist; to support. మద్దతుచారు One who gives assistance. vide సహాయం.

మదము *sub.* మదము, మదములు. Arrogance; haughtiness. It is also applied to an elephant wanting the female. Better known by the Persian word *mustt*. మదం యెక్కిడం To become arrogant or *mustt*. ఆ మనిషికి పిస్తరించి డబ్బు పోనైనందున మదము యెక్కినది That man accumulated a large fortune and is become arrogant in consequence. యెనుగు మదంయెక్కి యిద్దరు ముగ్గురు మనుషులను చంపినది An elephant having got *mustt* has killed two or three people.

మదుము *sub.* మదుము, మదుములు. This means a *stone sluice*, commonly constructed at the bank of large tanks, for allowing particular portions of the water to go into channels, for watering the fields. శూము Item.

మదురు *sub.* మదురీ, మదుర్లు. The name given to a *narrow covering*, either of turf or cadjan leaves or of tiles, fixed on the top of a wall.

మద్దెల *sub.* మద్దెల, మద్దెళ్ళు. This is the name of an instrument used at *nautches* on the principle of a drum, but hung horizontally in front of the performer and beat with the fingers at both ends, instead of sticks. It regulates the steps and cadence in the dance and a nautch girl before she begins, commonly makes a *dundum* to it, as depending for aid on the correctness of its measures.

మధ్య *adv.* Midway; centrally; between. ఆ కెరువు మధ్యన ఒక గుడి వున్నది There is a small chapel to the idol placed *centrally* in that tank. బందరునుంచి కెన్నపట్నం వెళ్ళడానికి రామాయపట్నం మధ్యన వున్నది To go from Masulipatam to Madras, you find Ramapatam midway. వారి వుభయాలమధ్యన కలత వచ్చినది A dispute has arisen *between* those two. మధ్య

కర్త A mediator. N. B. This word may be used as adverb substantive or adjective.

మధ్యాహ్నం *sub.* మధ్యాహ్నపు మధ్యాహ్నములు. The afternoon or mid'day. భోజనంచేసి మధ్యాహ్నానికి వస్తాను I shall eat my victuals and come in the *afternoon*. మధ్యాహ్నపు కూలి *Half-day labour*.

మనడం *v. n.* మనుతూ! మని. To live; to exist. *vide* బ్రతకడం.

మన్నన *sub.* మన్న! మన్ననలు. Respect; civility. మన్నన చెయ్యడం or మన్నించడం To *respect*. అతను తన యింటికి యెవరు వచ్చినా మన్నన చేస్తాడు He pays *respect* to every body, that comes to his house. మన్ననకల Respectful. మన్నన కలవాడు A *respectful person*.

మనమడు *sub.* మనమని! మనములు. A grand son.

మనమరాలు *sub.* మనమరాలి! మనమరాళ్లు. A grand daughter.

మనవి *sub.* మనవి! మనవులు. A representation; a request. మనవి చెయ్యడం To make a *request*. మనవి దయచెయ్యడం To grant a *request*. మనవి వినడం To attend to a *request*.

మనస్సు *sub.* మనస్సు! మనస్సులు. The mind; sense; the soul; inclination; attachment. నామీద నీకు మనస్సు లేదు You have no *attachment* for me. అతని మనస్సు వచ్చినట్టు చేస్తాడు He will act agreeable to his own *inclination*; that is, he will do as he pleases. అతని మనస్సు మంచిది He has a good *disposition* or *mind*. నీ మనస్సు As you *please*.

మన్నా *sub.* మన్నా! మన్నాలు. Hindrance; prevention. మన్నా చెయ్యడం To *hinder*; to *prevent*. *vide* అటకొపు.

మనవి *sub.* మనవి! మనుషులు. A person, applied both to male and female. చక మనవి వచ్చినాడు, అతనిపేరు రాముడు A certain *person* has come, his name is Ramudoo. యక్కడినుంచి చక మనవి వెళ్లిపోది, దానిపేరు లక్ష్మి A *person* has gone from hence, her name is Lakshmi. అడమనవి A *woman*. ముగ మనవి A *man*. This last word is seldom used, but the

former always.

మన్ను *sub.* మంటి మన్నులు. Dirt; the earth; the soil. తోట మన్ను Garden *earth*. మన్ను పడడం To get *dirty*. నా బట్టలమీద మన్ను పడ్డది My clothes have got *dirty*.

మనుష్యుడు *sub.* మనుష్యుని మనుష్యులు. A man. This word is seldom used. మనిషి is commonly used instead of it.

మనోవృత్తి *sub.* మనోవృత్తి మనోవృత్తులు. An allowance; pension; stipend. నా మనోవృత్తి తీశివేశినారు గనక నేను చాలా శ్రమ పడుతున్నాను They have taken away my *allowance*, which has greatly distressed me.

మంగలం *sub.* మంగలపు మంగలాలు. The name given to a *common earthen pot*, when applied to the baking or parching of gram, as used by the Indians.

మంగలి *sub.* మంగలి మంగళ్లు. The barber caste; also, a barber. మంగలవాడు A *barber*. మంగలికత్తి A *barber's* knife, made in the shape of a cleaver, but of course the size only of a razor, the blade being fixed into a handle, like a cleaver.

మంగళవారం *sub.* మంగళవారపు మంగళవారాలు. Tuesday.

మంచం *sub.* మంచపు మంచాలు. A bedstead or bed, better known in India by the name of *cot*. ఆ మంచమీద పడుండు Sleep upon that *bed* or *cot*. మంచంకోసం నవారు తెచ్చినావా? Have you brought tape for the *cot*?

మంచి *adj.* Good. మంచివాళ్లు Good people. మంచివాడు A good man. మంచిది A good woman or a good thing. Hence arises the word మంచిది *well*, which is used as an adverb and is evidently a compound of మంచి good and a contraction of వున్నది it is. మంచిది is of very extensive use meaning not only *well, proper, &c.* but implying our word *very well*, when we would dismiss any person after a visit. మంచిదికాదు *Improper*. మంచిది, రేపు తిరిగి రండి Very well, come again to-morrow. మంచిపని చేశావు You have done a

pretty business. నీవు యేలాగంటి మంచి వాడవు? What sort of a *fine fellow* are you? మంచితనం *Goodness; excellence.*

మంచి గంధం *sub.* మంచి గంధపు మంచి గంధాలు. *Sandal wood.*
గంధపుచెక్క *Item.*

మంచు *sub.* మంచు, మంచులు. A fog; a mist. మంచు కురవడం or పడడం A *fog to fall or gather.* శీతాకాలంలో యీ వూలో చిహారం మంచు కురుస్తుంది A *very heavy fog gathers* about this town, in the cold season.

మంచె *sub.* మంచె, మంచెలు. A sort of stand, erected in a field for keeping watchers over the ripe grain. It stands on four long posts, raised a good way above the crop and the watcher has a covering over him. గడమంచె A *stand,* as applied to the use in a house, for holding clothes, &c.

మంట *sub.* మంట, మంటలు. A smart; an acute pain; also, a flaming-out. మంట పుచ్చుకోవడం To receive *pain*; to smart. మంట పెట్టడం To *give pain*; to smart.

మండ *sub.* మండ, మండలు. The branch cut down from a tree. మండ is also an *earthen vessel* used by the Indians. శీలమండ The *angle* or *ankle.*

మండడం *v. n.* మందుకూ, మండి. To smart; to feel acute pain; to burn; to flame. కత్తితో నేలు తెగినందున మందుకూ వున్నది The cut in my finger *smarts* a good deal. పొయి మందుకూ వున్నది The fire-place *flames* out.

మంత్రం *sub.* మంత్రపు మంత్రాలు. The name of a sort of *incantation* or *invoking* addressed to particular deities, which the Indians frequently practise on any occasion of sickness or sudden accident or pain or in the case of being bit by a snake. దయ్యాల మంత్రాలు *Incantations* to the demon. పాము మంత్రం *Invocation* upon the bite of *snakes.* శేలు మంత్రం The same for *scorpions.* మంత్రించడం To *charm* with the *muntrum.* మంత్రపు తాయత్తు The *charm* of the *muntrum.*

This is a small silver trinket, in which the *article consecrated* is preserved and worn by the Indians: that is, *the charm*.

మంత్రసాని *sub.* మంత్రసాని మంత్రసానులు. A midwife.

మంత్రి *sub.* మంత్రి, మంత్రులు. A vizier; the same office as the head servant of a Rajah or his prime minister; a *diwan*. మంత్రి means also, *the second piece* at chess, as played by the Hindoos and stands in the room of the *Queen*, as we play the game. ప్రధాని is another name. మంత్రి also means, the *head* or *chief* on the part of the Brahmins, in the assembly of castes called the మహా నాడు.

మంద *sub.* మంద, మందలు. A flock or herd. పశువుల మంద A *herd* of cattle. గొర్రెల మంద A *flock* of sheep.

మందం *sub.* మందపు, మందాలు. Thickness; dulness; heaviness. బల్ల మందం *Thickness* of a plank or table. మందపు మనిషి A dull, heavy person. మందకొడి Dull; heavy. మంద మతి Dull comprehension.

మందలించడం *v. a.* మందలిస్తూ, మందలించి. To admonish; to warn of a fault; to reprove gently. ఆ పని చెయ్యకుమని అతణ్ని మందలించు Admonish him against the doing of that act. మందలించే వాడు An admonisher or adviser.

మందు *sub.* మందు, మందులు. Physic; also, gun-powder. నీలి మందు *Indigo*. It is manufactured in the air and by the simplest process possible all over India, by the washers, who use it in washing. తుపాకిమందు *Gun'powder*. నల్లమందు *Opium*. గడ్డిమందు *Physic* for the *itch*. అతడు సంకటించార మందు పుచ్చుకున్నాడు He is sick and has taken *physic*. కలపు or పెట్టు మందు What we commonly call *love-powder*.

మబ్బు *sub.* మబ్బు, మబ్బులు. A cloud. నిద్రమబ్బు *Drowsiness* or *heaviness*.

మర *sub.* మర, మరలు. A spire; the wards of a lock. మరమేక

A *scribble*.

మరక *sub.* మరక| మరకలు. A spot; a blot; a stain. నా బట్టలమీద కానా కిరామరకలు పడ్డవి My clothes have received a great many ink-blots.

మరగడం *v. a.* మరుగుతూ| మరిగి. To desire; to have a violent affection. అతను దాన్ని మరిగినాడు He is in love with her. నీళ్లు మరగడం Water to boil-up.

మరదలు *sub.* మరదలి| మరదళ్లు. A wife's younger sister.

మర్కం *sub.* మర్కపు| మర్కాలు. Deceit; duplicity; concealment. మర్కం పెట్టడం To deceive. అతను నాతో యే గంగతీ నిబ్బడి చెప్పక మర్కం పెట్టుతాడు In almost every thing he hides the truth and strives to deceive me.

మరమ్మతు *sub.* మరమ్మతు| మరమ్మతులు. Repair of any kind. మరమ్మతు చెయ్యడం To repair or make proper. చెరువు మరమ్మతు చెయ్యడం To repair a tank. యిల్లు మరమ్మతు చెయ్యడం To repair a house, vide బాగు.

మరవడం *v. a.* మరున్నా| మరిచి. To forget; not to remember. అతను అయిదు రూపాయాలు యిచ్చిన సంగతి నేను మరిచినాను I forgot the circumstance, of his having given me five rupees.

మర్నాడు *adv.* Next day. మర్నాడు యిక్కడికి వచ్చినాడు He came here the next day.

మర్యాద *sub.* మర్యాద| మర్యాదలు. Custom; practice; manner. దేశ మర్యాదవొప్పున పనులు జరిగినవి Things are conducted agreeable to the custom of the country. అతను మంచి మర్యాదస్థుడు He is a man of excellent manners.

మరి *adv.* More; further more; also; then. మరి అందుకు యేమి చెప్పతాను? Very well, and what more would you say? నీకు మరి వకమాట చెప్పతాను I have one word more to tell you. మరి యేమీ లేదు Nothing more besides. మరి వకమాట బూలగు చేస్తినా నాకు మహా కోపం వస్తుంది If you do so another time (or any more), I shall be very angry. మరి గరిగితే This is a

sort of by-word in conversation never used in writing, much the same as our phrase, "*as I was saying*," or "*and so*," or any other inelegancies of the same nature. మరిచేను? *What else?* This is the most natural reply to make in common intercourse and conversation, when you assent to a proposition or question. As we would say in English, "*to be sure*," "*certainly*," "*what else*," instead of saying "*yes*" or repeating the antecedent sentence. మరిన్ని Also; moreover.

మరిచిపోవడం ర. గ. మరిచిపోకూ! మరిచిపోయి. To forget; not to recollect. మీరు యిక్కడినుంచి వెళ్లినతరువాత నన్ను మరిచిపోవద్దు After you are gone from this place, do not *forget* me.

మర్రిచెట్టు *sub.* మర్రిచెట్టు. మర్రిచెట్టు. The name of the tree commonly called the *banian tree*.

మరిది *sub.* మరిది. మరుదులు. A husband's younger brother.

మరిపించడం ర. అ. మరిపిస్తూ! మరిపించి. To divert from a purpose; to amuse under false pretences. పిల్ల కలి తీసుకోసాగే వీరు పండు యిస్తాను అని మరిపించినారు The child being about to take up a knife, they *diverted its attention* by asking it to take fruit.

మరుగు *sub.* మరుగు. మరుగులు. Secrecy or privacy, either as to place or act. మరుగుకుపోవడం To hide; also to go backwards: that is, to the *privy*. మరుగు పెట్టడం To trust with confidence. మరుగునావుంటే స్త్రీ A woman of privacy. మరుగుపడడం To abscond.

మరుపు *sub.* మరుపు. మరుపులు. Forgetfulness. మరుపు రావడం To forget. ఆ కవిని నరించి నాకు మరుపు వచ్చినది I have been guilty of *forgetfulness* in that business.

మలకుడం ర. అ. మలుపుకూ! మరిపి. To bring or drive back; also, to put out a light. ఆ స్థలాన్ని అక్కడినుంచి మలుపు Bring that horse back from that place. ఆ యింట్లో దీపం మలుపు Blow out

the lamp in that house.

మలము *sub.* మలము. Human excrement. మలమూత్రాలు Human excrement, the urine included.

మకూచికం *sub.* మకూచికపు మకూచికాలు. The small pox. మకూచికపు పొక్కులు The pustules of the *small pox*. మకూచికపు మచ్చలు *Pock marks*. మకూచికం పొడవడం To *inoculate*. మకూచిక పడడం To *get the small pox*. గోవు or ఆవు మకూచికం The *cow-pox*.

మహాలు *sub.* మహాలు | మహాశ్వు. A torch or flambeau. మహార్బీ or మహార్బీవాడు A *mashallijy*: that is, a man who carries the *mqshall* or torch.

మసలడం *v. n.* మసలుకూ మసిలి. To get warm or boil-up, as water. మసలడం means to *turn about* in sleep. దొంగలు మసలడం is applied to thieves *being* on the move.

మసాలా *sub.* మసాలా | మసాలాలు. The general term for the spicery used by the Indians, in making up their usual dish called a *curry*. మసాలా is also a *mixture* of *spices* of different kinds, added to garlic and other ingredients, occasionally given to horses in India, much in the same way as they stuff turkies in Europe. కూర మసాలా *Masalla* for a curry. గుర్రపు మసాలా A horse *masalla*. పాలకీ దండె మసాలా This is a *preparation* of *turmerick* and *spices*, plaistered over the bamboo of a palanquin, before it is covered with leather, as a preservative against insects.

మసి *sub.* మసి | మసులు. A cinder. Rice burnt into a cinder is mixed up with water and lamp-black, to make country ink.

మసీదు *sub.* మసీదు | మసీదులు. A *masjid*. The name of a Mohammedan place of worship.

మహా *adv.* Greatly; excessively; very: మహా మంచివాడు A *very good* man. మహా చెడ్డదొంగ A *great rogue*; also, a *very cunning* man. అతను పనిలో ఘనా నట్టివాడు He is *exceedingly*

clever in business. మహా బాగు *Very well*.

మహాజ్ఞరు *sub.* మహాజ్ఞరు, మహాజ్ఞరు. A certificate; a testimonial; an award. మహాజ్ఞరు కాగితం A document of attestation. ఆ వ్రాసినా మొఖాసాఫూరు అని గ్రామములు మహాజ్ఞరు కాగితం వ్రాసి యిచ్చినారు The inhabitants have given me a certificate that the village is my right as a *mocassa*. పంచాయతీదార్లు యీ తగాదాను నీరించి మహాజ్ఞరు వ్రాసి యిచ్చినారు The arbitrators have given their award in this cause. It is seldom used in the sense of an award.

మహానాడు *sub.* మహానాటి, మహానాళ్లు. The name given to a corporation or convocation of the principal people of the *చరిజ caste*, that is, *cotton-sellers*, who dictate the rules of caste to the *Sudras* and other lower castes and punish offences committed against their rules. మంత్రి మహానాడు is the term given to the same assembly of people, having a Brahmin attached, named the మంత్రి, who then conceive themselves sanctioned, to prescribe the rules of caste, also to Banians. మహానాటినాడు A member of the *Mahanaadoo* convocation. This order of assemblage, by whatever means established, is not warranted by the Shasters and is frequently capable of inconvenience and extortion, towards peaceable individuals.

మహారాష్ట్రం *sub.* మహారాష్ట్రపు. (No plural.) Marathi or the Mahrathi.

మహారాష్ట్రుడు *sub.* మహారాష్ట్రుని, మహారాష్ట్రులు. A Mahratta man.

మహలోర్ధూ *sub.* మహలోర్ధూ, మహలోర్ధూలు. Produce in kind.

మహమ్మలు *sub.* మహమ్మలు, మహమ్మళ్ళు. A revenue term, signifying the produce of a field or district.

మళ్ళడం చ. న. మళ్ళుకూ, మళ్ళి. To return; to turn about; to come back. అతను అంతాకొకటి తిరిగి మళ్ళి నాడు Having gone so far, he returned again. యిక్కడినుండి వెళ్ళిన తరువాత తిరిగి మళ్ళి తిరుగు

He did not *come back* again, after leaving this place. బుద్ధి
మర్నీ *adv.* To *change* your *conduct*, as relating to mind.
మర్నీ *adv.* Again; another time. మర్నీ వస్తాను I shall come
again or *another time*. మర్నీ అలాగను చెయ్యవద్దు Do not do
so *again*. మర్నీ రావడం To *return*. మర్నీపోవడం To go *back*
again.

మా

మా *pro.* Our. Nom. Case, plural of the personal pronoun
my. మాది Ours.

మాగడం *v. n.* మాగుతూ; మాగి. To ripen, as fruit.

మాఘం *sub.* మాఘపు; మాఘాలు. A Telugu month, nearly
answering to the month of February.

మాట *sub.* మాట; మాటలు. A word; also, speech; language.
తెనుగుమాట The Telugu *language*. బాకు or తెట్టు or కొంటె
మాట Abusive *language*.

మాట్లాడడం *v. n.* మాట్లాడుతూ; మాట్లాడి. To speak; to converse;
to discourse. యిక్కడికి వచ్చి అతనితో మాట్లాడినాను After I
came here, I *spoke* to him. ఆ కొర తెనుగు మాట మాట్లాడుతాడు
That gentleman *speaks* Telugu very well.

మాటిమాటికి *adv.* Frequently; often, repeatedly. అవును, చూచి
నాను, యిక్కడికి మాటి మాటికి వస్తాడు Yes, I have seen him, he
repeatedly comes this way.

మాటు *sub.* మాటు; మాటు. A period; a time; an occasion; also,
a place of ambush, for killing wild beasts. యీ మాటుకు
వస్తాను కాని యిక రాను I shall come on this *occasion*, but
never mean to come again. అతను పెద్దత్తలిని చంపవలెనని ఆ
తోటదగ్గర మాటు వున్నాడు He *lies in wait* near that garden,
to kill a royal tiger. మాటు also means, the *repairs* in a
brass pot. మాటు చెయ్యడం To *repair* the same.

మాడ *sub.* మాడ, మాడలు. The half of a pagoda.

మాడ్చడం *v. a.* మాడుస్తూ, మాడిచి. To scorch; to burn.

మాడడం *v. n.* మాడుతూ, మాడి. To be burnt or scorched. It means to be *burnt up*, so as to *turn black*. అన్నం మాడినది గనక తినడానికి పనికిరాదు The rice is *burnt* and cannot be eaten. ఆ చేను అంతా వడలచాత మాడినది That crop is completely *burnt up*, by the land-winds.

మాడపట్టు *sub.* మాడపట్టు, మాడపట్టు. The crown of the head.

మాణిక్యం *sub.* మాణిక్యపు, మాణిక్యం. The carbuncle; a precious stone of a glowing red.

మాత్రం *sub.* మాత్ర, మాత్రలు. A pill. These are made up by the Indian doctors, much the same as they are in Europe.

మాత్రం *adv.* Only; alone; simply. అంతమాత్రం So much only. యిది మాత్రం యిప్పించు Give me this *alone*. వక మాటు మాత్రం One time *only*. రూపాయలు మాత్రం దోచుకున్నారు, కొడువది వున్నవి They stole *simply* the rupees and left the other things.

మాదిగ *sub.* మాదిగ, మాదిగులు. The Chuckler caste, as it is termed in India. The same as *shoe-maker*. మాదిగ కులం The Chuckler caste. మాదిగవాడు A Chuckler. మాదిగి A woman of the Chuckler caste.

మానడం *v. n.* మానుతూ, మాని. To desist; to refrain from; to heal. కురుపు మానింది గనక యిప్పుడు నొప్పి లేదు The boil *healed* and gives no longer any pain. రెండు నెలలనుంచి అక్కడికి వెళ్ళడం మానినాను I have *forbore*n for two months past, from going to that place.

మానిక *sub.* మానిక, మానికలు. The name of a measure, which differs in different parts, 'generally the' weight of four *tunkums*.

మానం *sub.* మానపు, మానాలు. Honour.

మాను *sub.* మాను, మానులు. The trunk of a tree; also, in many

cases, the tree itself. To all but the palmira tree, it may be applied.

మాపు *sub.* చూపటి! చూపులు. The night. యీ మాపటికి మళ్ళీ రా
Come again this *night*. *vide* రాత్రి.

మాపు *sub.* మాపు! మాపులు. Pardon; forgiveness. మాపుచెయ్యడం
To *forgive*; to *overlook*. అతని తప్పులు మాపు చేసినాను I have
overlooked his faults.

మామ *sub.* చూమ! చూమలు. A father-in-law.

మామిడి చెట్టు *sub.* చూమిడి చెట్టు! చూమిడి చెట్లు. A mango tree.
మామిడిపండు A ripe *mango*. మామిడికాయ An unripe
mango. తీడిమామిడి A *cashewnut* tree.

మామూలు *sub.* చూమూలు! చూమూళ్లు. Usage; established custom.
This is properly a revenue term, but become current on
all occasions. ఆ సంస్థ చూనకు కుంపిణీవారు ఖర్చు యిచ్చే మామూలు
వున్నది There is an *established custom*, for the Company to
defray the expenses of that feast. ఆ చెరువు యాటా మరమ్మతు
చెయ్యడానికి ఆ వూరికి మామూలు వున్నది There is a *usage* in
that village, to make a yearly repair of that tank.

మాంసం *sub.* మాంసపు! మాంసాలు. Meat: that is, *flesh*. వంటకాల
నిమిత్తం బజారునుంచి మాంసం తెప్పించినాడు He has brought *meat*
from the bazaar, for dinner. మాంసం వండడం To dress *meat*.
మాయడం *v. a.* మాన్తూ! మాకి. To soil; to dirty. ఆ కుక్క వచ్చి
నామీద పడ్డందున బట్టలు మాకినది That dog came and jumped
upon me and *dirtied* my clothes.

మాయం *sub.* మాయపు. (No plural.) Missing; not found. మాయం
కావడం To be *missing*; to *disappear*. నేను యిప్పుడు బట్టమీద
బట్ట వేస్తే మాయం అయినది I put a cloth just now on the
table and it has *disappeared*.

మార్పడం *v. a.* మారుస్తూ! మార్చి. To change; to substitute. యీ
రోజున బజారులో పదివరహాల రూపాయీలు మార్చినాడు He this day
exchanged ten pagodas into rupees, in the bazaar.

మార్కం *sub.* మార్కపు, మార్కాలు. The *standard* or *rate* of *exchange*; the term by which the exchange of money at any particular time is called. దూపాయిల మార్కం బజార్ దలో యేలగున వున్నది? What is the *rate* of *exchange* of rupees in the bazaar?

మార్గం *sub.* మార్గపు, మార్గాలు. A road; a way. విదే తోన.

మార్గశిరం *sub.* మార్గశిరపు, మార్గశిరాలు. A Telugu month, nearly answering to the month of December.

మారీఫత్తు *adv.* In charge of; along with. ఆ హంజను యీ బంట్లోకు మారీఫత్తున అప్పించినాను I have placed that thief under the *charge* of this peon.

మారు *sub.* మారు, మార్లు. An occasion; a period; a certain time. అతను రెండుమార్లు వచ్చినాడు He came *twice*. మారు also means *butter milk* and also a *second course* of *dishes* at dinner. మారుతరం A *reply* to a letter or in *speech*. మారుమాట అడవ Make no *reply*.

మాల *sub.* మాల, మాలలు. Pariah caste. మాలకలం Item. మాలవాడు *Pariah man*. మాలి A *pariah* woman. మాలకా A *raven*. In Sanskrit జపమాల means the beads or rosary used in prayer. పువ్వులమాల Necklace of flowers; so of pearls or other articles.

మాలగడం *v. a.* మాలగుతూ, మాలిసి. To draw back or be dissatisfied. పదివరహాలు యిస్తానంటే యింకా మాలగుతాడు Though he was told he would have ten pagodas, he was dissatisfied.

మాళిక *sub.* మాళిక, మాళికలు. A patch. బట్టలమీద మాళికలు *Patches* in clothes. మాళిక పెయ్యడం To *patch*.

మాట్టి *sub.* మాట్టి, మాట్టిలు. The name given to the man who sits on the elephant's neck and manages him, commonly known by the name of *mahout*.

మాసం *sub.* మాసపు, మాసాలు. A month.

మి

మిక్కిలి *adv.* Much ; greatly ; exceedingly. అతను మిక్కిలి భయపడుతున్నాడు He is *exceedingly* frightened. నేను మిక్కిలి చెప్పలేను I cannot speak *much*. నీవు మిక్కిలి మాటలు అడకు Do not be talking *much*.

మిగలడం *v. n.* మిగులుకూ! మిగిలి. To remain over ; to be left as a residue ; to continue. ఆ చెరువులో నీళ్ళు అన్నీ యెండిపోయినవి, యేమిన్నీ మిగలలేదు The water in that tank is entirely *dried up*, no part of it *is left*. ఆ నూరు వరహాలలోను తొంభై వరహాలు మాత్రం ప్రయం అయినవి, పదివరహాలు మిగిలినవి Of that hundred pagodas, ninety have been expended and ten pagodas *remain over*.

మిగుల *adv.* Much ; exceedingly. vide మిక్కిలి.

మితాయా *sub.* మితాయా! మితాయాలు. Sweet'meat. మితాయా చేయ్యడం To make *sweet'meat*.

మిడత *sub.* మిడత! మిడతలు. A grass'hopper.

మిన్నల్లి *sub.* మిన్నల్లి! మిన్నల్లులు. A flea, which insect is not one amongst those by which India is much troubled.

మిణుగురు *sub.* మిణుగురు! మిణుగురు. A spark of fire. మిణుగురు లేవడం *Sparks to rise*. మిణుగురు యెగరడం *Sparks to fly*. ఆ పొయిలో నుంచి కానా మిణుగుర్లు నామీద యెగిరినచ్చి పడ్డవి A great many *sparks flew* out of that fire-place and fell upon me. కమ్మర కొలిమిలోనుంచి మిణుగుర్లు లేస్తూవున్నవి The *sparks strike* out from the black-smith's forge.

మితం *sub.* మితపు! మితాలు. Moderation ; forbearance ; limitation ; bounds. అతని భాగ్యానికి మితంలేదు There are no *bounds* to his riches. అతను తిరిగి రావడానికి పదిహేను దినములు మితం పెట్టినాను I gave him a *limitation* of fifteen days, to return in. అతను తన యింటిఖర్చు మితంకింద తెచ్చినాడు He has reduced

his expenses to great *moderation*. ఎకంగా *Moderately*; with *limitation*.

మిదై *sub.* మిదై, మిదైలు. The top of a flat-roofed house, called terraced house in India.

మినములు *sub.* మినముల. (No singular.) The name of a small black grain of the nature of pulse, commonly called *black gram*.

మినహా *sub.* మినహా, మినహాలు. A revenue term meaning *deduction*. మినహా చెయ్యడం To *deduct*.

మింగడం *v. a.* మింగుకూ, మింగి. To swallow. మాత్రమ నోల్లో వేసుకొని మింగు Put the pill in your mouth and *swallow* it.

మిరాళి *sub.* మిరాళి, మిరాళీలు. This is a revenue term, signifying inheritance or tenure in perpetuity, such as the offices of *kurnums*, *muzmadars* and others employed in the revenue are considered, but particularly the offices of the village servants. మిరాళిదారుడు A *mirasdar* or person holding an *inheritable office*.

మిరియం *sub.* మిరియపు, మిరియాలు. Round pepper. మిరియపు కాయ A *chilly*. పచ్చిమిరియపు కాయ A *green chilli*. యెండు మిరియపు కాయ A *dry chilli*.

మిన *sub.* మిన, మినలు. Pretence; excuse. మినపెట్టడం To *evade*; to *make* use of excuses. vide బహనా.

మీ

మీ *pro.* Your. Nom. Case, plural of the personal pronoun *thy*. మీది Yours.

మీగడ *sub.* మీగడ, మీగడలు. Skimmed milk or a sort of cream, produced from milk in India, after it has been warmed and set by.

మీట *sub.* మీట, మీటలు. A prop; support or any thing placed

against a pillar or otherwise, to raise the structure.

వింటడం *v. a.* వింటుతూ, వింటి. To fillip : that is, to strike with the nail of the finger against the thumb. ఏక వింటడం To strike the strings of the *veena*, an instrument like the guitar. The strings are filliped. *vide* ఏక. రూపాయి వింటడం To toss up a rupee. గోళ్ళు వింటడం To play with the fingers and nails, as from listlessness.

విచ *adv.* Upon ; over ; on the top. కిందా విచా *Topsy-turvy*. విచెయ్యి The back of the hand. వికాలు The upper part of the foot. *vide* పైవి.

విరడం *v. a.* విరుతూ, విరి. To disobey. నా ఆజ్ఞ విరినాడు He disobeyed my order.

విసం *sub.* విసపు, విసాలు. Whiskers, which are generally worn by the Indians of every caste.

వి

ముక్క *sub.* ముక్క, ముక్కలు. A piece ; a fragment ; a part. కర్రముక్క A piece of wood. చాపముక్క A portion of fish. మాంసపు ముక్క A piece of meat. ముక్కలు చెయ్యడం To cut into pieces. *vide* కునక.

ముక్కడం *v. n.* ముక్కుతూ, ముక్కి. To spoil ; to damage, as applied to grain in store, when spoiled by dampness.

ముక్కు *sub.* ముక్కు, ముక్కులు. The nose. ముక్కుచూలం The bridge of the nose. ముక్కురంధ్రాలు or నోతలు The nostrils.

ముఖం *sub.* ముఖపు, ముఖాలు. The face. మంచి ముఖం A good face. చక్కని ముఖం A handsome or beautiful face. పనికి మాలిన ముఖం A good-for-nothing face : that is, an ugly one.

ముఖమూర్ *sub.* ముఖమూర్, ముఖమూళ్ళు. Velvet.

ముగ్గడం *v. n.* ముగ్గుతూ, ముగ్గి. To ripen.

ముగించడం *v. a.* ముగిస్తూ, ముగించి. To make an end ; to finish ; to

terminate. రోగం ముగించడం To end life from sickness.

కాలం ముగించడం One's time to be at hand.

మొగ్గు *sub.* మొగ్గు, మొగ్గులు. *Flour* of any kind or *powder*, not meant for eating, which is by distinction called పిండి. The other is used as follows. శున్నపు మొగ్గు *Chunam powder*, which the women pass between their fingers for making figures in front of their doors. దియ్యపు మొగ్గు *Flour of rice*, which is used in the same way.

మొగ్గురు *adj.* Three, as applied to people and not in any other case. మొగ్గురు మనుష్యులు వచ్చినారు *Three people are come*. మొగ్గురు నలుగురువచ్చి పోయినారు *Three or four came and went away again: that is, three or four people*.

మచ్చట *sub.* మచ్చట, మచ్చట్లు. Conference; discourse; conversation. మచ్చట్లాడడం To hold conversation; to converse. మచ్చట పడడం To admire yourself.

మచ్చిలికా *sub.* మచ్చిలికా, మచ్చిలికాలు. A revenue term, meaning a *penal agreement* of any kind, regularly drawn out, signed and witnessed.

మచ్చె *sub.* మచ్చె, మచ్చెలు. Slippers. వైదొలగారు.

మచ్చె *adj.* Belonging to the *mootchy* caste. మచ్చె కులం The *mootchy* caste. మచ్చెవాడు A *mootchy* man. మచ్చెపని *Mootchy* business. *Mootchy* people are employed as painters, cabinet-makers and upholsterers and are generally very skilful and ingenious in all they do. మచ్చె బంగారం *Gold-beater's leaf*.

ముజరా *sub.* ముజరా, ముజరాలు. A revenue term, but brought into general use implying the *remission* of an account or of charges. నా లెక్క తీర్చినాడుగాని నాకు యేమీ ముజరా యివ్వలేదు He has settled my account, but would allow me no deductions.

ముట్టడం *v. n.* ముట్టకూముట్ట. To receive; to get. ఏ సొమ్ము ముట్టినదా?

Did you *get* your money ? నాకు ముట్టలేదు I have not *received* it. పురుగు ముట్టడం To *bite*, as a snake.

ముట్టడి *sub.* ముట్టడి, ముట్టళ్ళు. A surrounding; environing; encompassing. ముట్టడి వెయ్యడం To *surround*; to *environ*. ఫిరూదీఖోల్ల వచ్చి ఆ పుర ముట్టడి చేశారు The plunderers came and *surrounded* that village.

ముట్టుకోవడం *v. n.* ముట్టుకుంటూ ముట్టుకుని. To touch; to come in contact. నన్ను ముట్టుకోవద్దు Don't *touch* me. మమ్మల ముట్టుకుంటే మేము స్నానం చెయ్యవలెను If you *touch* us we must perform our ablutions.

ముడత *sub.* ముడత, ముడతలు. The act of crumpling or disordering either paper or clothes. ముడతపడడం To be *crumpled* or *bent down*.

ముడి *sub.* ముడి, ముళ్ళు. A knot. ముడి వెయ్యడం To *tie* a knot. ముడివిప్పడం To *undo* a knot.

ముడ్డి *sub.* ముడ్డి, ముడ్డు. Buttock, applied to all species.

ముడుగు *sub.* ముడుగు, ముడుగులు. A bone of any kind.

మునిగడం *v. n.* మునిగునూ, మునిగి. To be immersed; to be put or *sunk* in water; to dive. వాడు యేల్లో మునిగి పదిబార్ల లెక్క చేరినాడు He *dived* in the river and came up again, about ten *baaraks* or fathoms off.

మునిగిపోవడం *v. n.* మునిగిపోతూ, మునిగిపోయి. To be sunk or lost; to go to the bottom. అతను చెరువులోపడి మునిగిపోయినాడు He fell into the tank and *went* to the *bottom* and was *lost*.

మత్తం *sub.* మత్తపు, మత్తాలు. A pearl. నల్ల మత్తం A *shell* or false *pearl*. అణి మత్తం A true *pearl*. మత్తపు చిప్ప A *pearl* oyster. This is the phrase, though చిప్ప properly means only the *shell*.

మత్తక *sub.* మత్తక, మత్తనలు. A grand-mother; also, great-grand-mother. మత్తకల్లి Item.

మతనడ్డి *sub.* మతనడ్డి, మతనడ్డిలు. A revenue term, signifying a

writer or assistant in the detail of revenue matters.

ముత్రాత *sub.* ముత్రాత, ముత్రాతలు. A great-grand-father.

మునైద *sub.* మునైద, మునైదలు. A married woman.

ముద్ద *sub.* ముద్ద, ముద్దలు. A lump or unshapen mass, large or small. అన్నం ముద్దలు *Lumps* of rice. వంటి ముద్దలు *Masses* of earth.

ముద్ర *sub.* ముద్ర, ముద్రలు. A seal: an impression. ముద్ర వెయ్యడం To seal. *vide* సిక్కి.

ముదరడం *v. n.* ముదురుతూ, ముదిరి. To be advanced in years; to have gone past the time of youth; to *mature* or *ripen*. అతనికి యీడు ముదిరినది His *age* is fully *matured*. కొయలు ముదరడం *Fruit or vegetables to ripen*.

మద్దాయిదారు *sub.* మద్దాయిదారుని, మద్దాయిదార్లు. A defendant in a *cause*.

మద్దు *sub.* మద్దు, మద్దులు. A kiss. మద్దు పెట్టుకొవడం To *kiss*.

మదుగు *sub.* మదుగు, మదుగులు. Coarseness; thickness; roughness.

ఆ బట్ట మదుగుచాత నాకు పనికివచ్చినది కాదు I can make nothing of this cloth, from it's *coarseness*. మదుగు బట్ట A *coarse* cloth. మదుగు మాటలు *Coarse, vulgar* language; *abusive* words.

మదురు *sub.* మదురు, మదుర్లు. Age; state of full maturity. మదురు చెట్టు A *full-grown* tree. మదురుమనిషి A man at the age of *maturity*.

మనిమనమడు *sub.* మనిమనమని, మనిమనమలు. A great-grand-son. మనిమనమరాలు A *great-grand-daughter*.

మనియేడు *sub.* మనియేటి. (No plural.) The year before last. యీ గుర్రాన్ని మనియేడు నాకు యిచ్చినారు They gave me this horse the *year before last*.

మనిషీ *sub.* మనిషీ, మనిషీలు. This word is applied by the Hindoos to people who write the Persian or Hindustani languages and are employed for that purpose.

మునీశ్వరుడు *sub.* మునీశ్వరుడి. మునీశ్వరులు. A saint. vide రుషి.

మునుపు *adv.* Formerly; before; then. అతను మునుపు వకమాటు వచ్చి నాడు He came once *before*.

మున్నూరు *adj.* Three hundred. మున్నూరు యెడ్లు *Three hundred* bullocks. మున్నూటికి నన్నూరు రూపాయాలు యిచ్చినాను To *three hundred* of them, I gave four hundred rupees.

ముంగి *sub.* ముంగి ముంగులు. The name of the animal commonly called *mongoose*.

ముంచడం *v. a.* ముంచుతూ. ముంచి. To immerge or immerse; to sink. ఫ్రాసులు వర్తకుల వాడలు పట్టుకుని సముద్రంలో ముంచివేసినారు The French have got hold of some merchantmen and *sunk* them at sea. ఆ బట్టలు నీళ్ళలో ముంచు Put those clothes in *water*.

ముండ *sub.* ముండ. ముండలు. A widow; also, the name of women in general. అతను ముండలతో వెళ్ళుతాడు He goes to *women*. మహా చెడ్డముండ A very wicked woman.

ముందర *adv.* Fronting; in front of; placed before. ఆ యింటి ముందర నుయ్యి వున్నది There is a well *fronting* that house. ముందర also means, *before* or the *first*. అతను నాకన్న ముందర వచ్చినాడు He arrived *before* me.

ముందు *adv.* Before; in advance or in front. ముందుగా Item. This adverb is commonly attached to a verb, such as ముందు రావడం To come *before* or in *advance*. ముందు పోవడం To go *before* or in *front*. ముందు చూడడం To look in *front*. నీవు ముందు వెళ్ళు, నేను వెనక వస్తాను Go on *before* and I will follow. యింటిముందు తోట వున్నది There is a garden in *front* of the house. వెనకా ముందూ *Before* and behind.

ముప్పాతిక *sub.* ముప్పాతిక. ముప్పాతికలు. A three-quarter part, applied to every thing. Some times it also means the *quarter* of a rupee. వరహా ముప్పాతిక A pagoda and *three fanams*: that is, *and a quarter of a rupee*. ముప్పాతిక

శేరు *Three quarters* of a seer. అతను పాతిక పాలు పుచ్చుకని నాకు మప్పాలికె యిచ్చినాడు He took one share of the milk and gave me the other *three-quarter* part.

ముప్పై *adj.* Thirty. ముప్పై మంది *Thirty* people. రెండు ముప్పైలు అరువై *Two thirties* make sixty. ముప్పైయ్యోది *The thirtieth*. ముమ్మారు *adv.* Thrice; three times. మాడు మాట్లు *Item*. ముమ్మారు యిక్కడికి వచ్చినాను I have been here *three times*.

మయ్యడం *v. a.* మూస్తూ! మూసి. To shut; to close. తలుపు మయ్యి *Shut* the door. కళ్ళు మూసి నిద్రపోతూ వున్నాడు His eyes are *shut* and he is going to sleep.

మరుగడం *v. n.* మరుగుతూ! మరిగి. To rot; to putrefy. విడ కుళ్ళడం.

మరికి *sub.* మరికి! మరుకులు. Dirt; filth; nastiness. తోవలో చాలా బురద వున్నది గనక నా బట్టలమీద శానా మరికి పడ్డది The road being very muddy, I have got a great deal of *dirt* on my clothes. మరికి బట్టలు *Dirty* or *soiled* clothes.

మరిపెం *sub.* మరిపెపు! మరిపెములు. Gladness; joy; exultation. మరిపెముగా *Gladly*. మరిపెంచాత నవ్వుతాడు *Gladness* makes him laugh or he laughs for *joy*.

మరియడం *v. n.* మరుస్తూ! మరిగి. To rejoice; to gladden.

మరుగు *sub.* మరుగు! మరుగులు. A ring of gold or silver, worn by men at the wrist.

ముల్లంగి *sub.* ముల్లంగి! ముల్లంగులు. The radish plant. ముల్లంగి గడ్డ or చుంప *A radish*.

ముల్లు *sub.* మంటి! ముల్లు. A thorn. ముళ్ళ కంచె *A thorn* hedge. ముళ్ళ చెట్టు *A thorn* bush. ముళ్ళకంప *A dried thorn*.

ముసలి *adj.* Old; aged. ముసలి వాడు *An old man*. ముసలిది *An old woman*. ముసలి తనం *Old age*. అతనికి ముసలితనం వచ్చినది *Old age* is come upon him.

ముస్తాజరీ *sub.* ముస్తాజరీ! ముస్తాజరీలు. A renter. ముస్తాజరీ చెయ్యడం *To rent*.

ముస్తాజరు *sub.* ముస్తాజరు! ముస్తాజర్లు. A revenue term, signifying

the *renter* of a country.

ముస్తాదు *sub.* ముస్తాదు. (No plural.) Readiness; preparation.

ముస్తాదు కావడం To be in *readiness*; to be *prepared*. బోగం వాళ్ళు అటకురావడానికి ముస్తాదు అయివున్నారు The dancing girls are all in *readiness* to come to dance.

ముసాబు *sub.* ముసాబు, ముసాబులు. Rain when of any continuance. *vide* ముసురు.

ముసుకు *sub.* ముసుకు, ముసుకులు. A *covering*, generally meant to throw over a person, to prevent his or her being known or their dress being discovered.

ముసురు *sub.* ముసురు, ముసుర్లు. This is a term given to any continued course of rain, by us termed *monsoon*.

మూ

మూక *sub.* మూక, మూకలు. An assemblage or junction of bodies; also, a *party*. *vide* గుంపు.

మూకుడు *sub.* మూకుటి, మూకుళ్ళు. The name of an *earthen* or *clay* plate, used by the common people to cover a pot or to eat of.

మూగ *sub.* మూగ, మూగులు. Dumbness. మూగవాడు A *dumb* man. మూగిది A *dumb* woman.

మూట *sub.* మూట, మూటలు. A bundle; a bag; a parcel or package of any kind. ఆ మూట యెత్తుకునిపో Carry away that *parcel*. బట్టల మూట A *bundle* of clothes. రూపాయల మూట A *bag* of rupees.

మూడు *adj.* Three. మూడింటికి To *three* or regarding *three*. మూడోది The *third*.

మూత *sub.* మూత, మూతలు. A cover or top of any thing. ఆ కుండ మీద మూత వేయించు Put the *cover* upon that pot.

మూత్రం *sub.* మూత్రపు, మూత్రాలు. Urine, in general.

మూర *sub.* మూర, మూరలు. The measurement, which we term a *cubit*. This, the Hindoos measure from the edge of the elbow, to the extremity of the fingers.

మూర్చ *sub.* మూర్చ, మూర్చలు. A fit. మూర్చకోగం The *falling sickness* or *epilepsy*. మూర్చపడడం To *have* or *fall down* in a *fit*.

మూర్తి *sub.* మూర్తి, మూర్తలు. An idol; a figure. ఆ గుళ్ళో వున్న మూర్తి బాగా వున్నది The *idol* in that *pagoda* looks very handsome. తమ మూర్తివంతం చొప్పున By your own *image*: that is, by your *own particular favour*. This is a phrase, peculiar to the language.

మూల *sub.* మూల, మూలలు. A corner, ఆ సామాను ఆ మూల వున్నది, తీసుకునిరా The thing is in that corner, bring it here.

మూలగడం *v. n.* మూలుగుతూ, మూలిగి. To moan; to groan; to breathe with pain. అతను సంకటించాత మహా మూలుగుతున్నాడు His illness makes him *groan* very much. పంది మూలగడం To *squeak*, as hog.

మూలం *sub.* మూలపు, మూలాలు. Means; purpose; occasion. అతని మూలంచాత యీ పని అయినది This business has been done through his *means*. అతనే యీ పనికి మూలం He is himself the *occasion* of what has happened. చెట్టు మూలం The *root* of a tree.

మూలశంక *sub.* మూలశంక, మూలశంకలు. The disorder which we call the *piles*. మూలశంక కోగం Item.

మూలుగు *sub.* మూలుగు, మూలుగులు. A groan. ఆ యింట్లో యెవరు వున్నాలో కొని చాలా మూలుగులు వినపడ్డవి I do not know who may be in that house, but I heard several *groans* proceed from it.

మూస *sub.* మూస, మూసలు. A crucible, used by goldsmiths.

మూసుకోవడం *v. a.* మూసుకుంటూ, మూసుకుని. To shut. కళ్లు మూసుకోవడం To *shut* the eyes, technically meant, to go to sleep.

నోరు మూసుకోవడం To *shut* the mouth; technically meant, to *hold* your tongue.

మె

మెక్కడం *v. n.* మెక్కుతూ మెక్కి. To eat. (Not much used.)

మెచ్చడం *v. a.* మెచ్చుతూ మెచ్చి. To commend; to praise.

అందరూ అతణ్ని గట్టివాడు అని మెచ్చినారు They all *praised* him and said he was a proper man. మెచ్చుకోవడం Item.

మెట్టు *sub.* మెట్టు మెట్లు. A step to a house. It also means a custom house and in another sense, the *total* of an account. మేడమీదికి వెళ్ళడానికి ముప్పై మెట్లు వున్నవి There are thirty steps to go up into that house. ఆ వూరిలో సుంకం నిమిత్తం కొత్తమెట్టు కట్టినారు They have put a new *custom* house for the collection of duties in that town. ఆ రెక్క మెట్టు యింకా తేలలేదు They have not yet made the *total* of that account. వీణమెట్లు The steps upon the stringed instrument called the *veena*.

మెడ *sub.* మెడ మెడలు. The neck.

మెత్త *sub.* మెత్త మెత్తలు. The name of the small bags, made of square pieces of cloth stuffed, put by palanquin boys on their shoulders, to save them from being galled by the bamboo. మెత్తన పడడం means to grow *soft*, as fruit does by *keeping*, when it gets *over-ripe*. It also means, to be *over-ruled* or *over-persuaded*.

మెత్తడం *v. a.* మెత్తుతూ మెత్తి. To fill-up, as a hole in the ground or in a wall, by making it even with the surface. గోడ మెత్తడం To *make* a wall *smooth*, by rubbing it with fresh mud.

మెత్తన *sub.* మెత్తన. (No plural.) Softness; smoothness; mildness. ముఖములు మెత్తన The *softness* of velvet. మెత్తనగా

Softly. ఆ స్త్రీ చెయ్యి మహా మెత్తనగా వున్నది That woman has a very soft hand.

మెత్తని *adj.* Soft; smooth; mild. మెత్తని బనాతు Soft broadcloth. అతను మహా మెత్తని మాటలు అడిగాడు He spoke in very mild terms.

మెతుకు *sub.* మెతుకు; మెతుకులు. An insulated term, signifying a grain of boiled rice.

మెదడు *sub.* మెదటి; మెదళ్లు. The brain.

మెయ్యడం *v. n.* మేస్తూ; మేసి. To graze; to feed, as cattle. పశువులు మా వూరిదగ్గర మేస్తూ వున్నది The cattle are grazing near our village.

మెరక *sub.* మెరక; మెరకలు. Upland; higher ground. మెరక భూమి Upland soil. ఆ వూరిదగ్గర మెరకజాగా లేదు గనక పల్లంచాత బురదా, నీళ్ళూ విస్తారం వున్నది There is no high ground about that village and the low ground has produced nothing but mud and water.

మెరియడం *v. a.* మెరుస్తూ; మెరిసి. To lighten or to blaze.

మెరుగు *sub.* మెరుగు; మెరుగులు. Polish; brightness. మెరుగు పెట్టడం To polish; to make bright. ఆ కత్తులకు మెరుగుపెట్టు See that those knives be polished. మెరుగు also means, oil or ghee. మెరుగుగా వ్రాయడం means, to write a good hand.

మెరుపు *sub.* మెరుపు; మెరుపులు. Lightening; brilliance. మంచి మెరుపు Good lightening: that is, what we would call, bad lightening. The Indians call it good, for producing plenty of rain or because it is extremely brilliant. మెరుపు మెరియడం To lighten. మెరుపుగా Brilliantly or brilliant like. మెరుపు కల Brilliant. మెరుపు కల వజ్రం A brilliant diamond.

మెల్ల *sub.* మెల్ల; మెల్లలు. A squint. మెల్లచూపు Item. మెల్లకన్ను Squint-eyed. మెల్లచూపు చూడడం To squint.

మెల్లగా *adv.* Slowly; softly; gently. మెల్లగా వెళ్ళు Walk gently

మెల్లగా మాట్లాడు Speak *softly*; also, *slowly*. This word is commonly written మెల్లిగా.

మెల్లా *sub.* మెల్లా! మెల్లలు. A hall in a house.

మెలి *sub.* మెలి! మెలులు. A twist or squeezing. మెలి వెయ్యడం To *twist* or *squeeze*. చెవులు మెలి వెయ్యడం To *squeeze* the ears.

మెలిక *sub.* మెలిక! మెలికలు. A twist; a turning round. మెలిక వెయ్యడం To *twist*; to *twine*. ఆ పట్టుతాడు మూడు వరసలను మెలిక వేసినాడు He *twisted* that string into three *twists*. మెలికలు పెట్టడం To *puzzle* or *confuse*.

మెహనతు *sub.* మెహనతు! మెహనతులు. Trouble; exertion; pains. యీ పనిలో మహా మెహనతు చేసినాడు He has taken a great deal of *trouble* in this business.

మే

మేక *sub.* మేక! మేకలు. A goat. మేకపిల్ల A *kid*. మేకపోతు A *he-goat*. పెంటిమేక A *she-goat*.

మేకు *sub.* మేకు! మేకులు. A nail; also, a *tent-pin* or any wooden pin of that kind. ధేరామేకులు *Tent-pins*.

మేఘం *sub.* మేఘపు! మేఘాలు. A cloud. మేఘం పట్టడం *Clouds* to *gather*. మేఘం విస్తారం పట్టినందున వర్షం చాలా కరువవచ్చును From the quantity of *clouds* much rain may be expected.

మేజా *sub.* మేజా! మేజాలు. A table. మేజాబ్బి Item, vide బల్లి.

మేజి స్త్రీటు *sub.* మేజి స్త్రీటు! మేజి స్త్రీటు. The magistrate; term given to the zillah judge, 'till of late.

మేడ *sub.* మేడ! మేడలు. The name given to a *building*, the floor of which is raised from the ground or an *upstair-house*.

మేర *sub.* మేర! మేరలు. Food or forage for cattle and animals of all descriptions. కోళ్ళకు మేర వేసినావా? Have you given *food* to the *fowls*? యెడలకు మేర పెట్టు Give *food* to the

bullocks.

మేతరి *sub.* మేతరి మేతర్లు. This is the name given to the *head* of the *lower castes*: commonly speaking, those of the washing people, cow-keepers, toddy people, palanquin-boys, carpenters and such like. The word మేస్త్రీ seems to be more generally used, but incorrectly so.

మేదర *adj.* Of or belonging to the caste of *bamboo-cutters*.
మేదర కులం The *bamboo-cutters' caste*. మేదరవాడు A *bamboo-cutter*. మేదరది A *female* of the *same caste*. These people are considered to earn their livelihood by cutting bamboos in the jungles and selling them in the neighbouring villages, as well as in making baskets and boxes of bamboo for sale.

మేనకోడలు *sub.* మేనకోడలి మేనకోడళ్ళు. A sister's daughter or *niece*.

మేన తల్లి *sub.* మేన తల్లి మేన తల్లిలు. A father's sister; an *aunt*.

మేనమామ *sub.* మేనమామ మేనమామలు. A mother's brother; an *uncle*.

మేనల్లుడు *sub.* మేనల్లుని మేనల్లుళ్ళు. A sister's son or *nephew*.

మేనా *sub.* మేనా మేనాలు. A conveyance, used by the Indians of an inferior rank, commonly called a *dhooly*. మేనా యెక్కడం To ride in a *dhooly*. విడి చాతా.

మేపడం *v. a.* మేపుతూ మేపి. To make or cause to feed. ఆవులను తోలుకునిపోయి ఆ పొలములో మేపు Drive those cows away and feed them in that field.

మేలు *sub.* మేలు మేళ్లు. Success; prosperity. కీడు మేళ్ళు Good and bad *luck*. యీ పనిలో నాకు మేలు కలిగినది I have been *successful* in this business. మేలు అయిన *Successful; prosperous*. మేలుగా *Successfully*. మేలు రాశి means a *heap* of grain, ready for measurement.

మేలుకొలపడం *v. a.* మేలుకొలుపుతూ మేలుకొలిపి. To awake a

person.

మేలుకోవడం *v. n.* మేలుకుంటూ! మేలుకుని. To be awake or to awake. నిద్రపోయి రెండుజాముల రాత్రికి మేలుకున్నాను I went to sleep and *woke* again at midnight.

మేళం *sub.* మేళపు! మేళాలు. A set; a band. బోగం మేళం A set of dancing people. భజంత్రీలమేళం A set or band of musical performers.

మై

మైదాన *sub.* మైదాను! మైదాను. A plain; an open field or ground. తేరా మైదానంమీద వేసినారు They have pitched the tent upon the *plain*. మంచి మైదాన చాగా A fine open place or space.

మైనం *sub.* మైనపు. (No plural.) Wax. మైనపు బట్ట Wax-cloth. మైనపు వత్తి A wax-candle. మైనపు వత్తి కత్తిరించడం To snuff a candle. మైనాల తియ్యడం To write in wax or to draw on wax.

మైల *sub.* మైల! మైలలు. Dirt: filth. వీధి మురింపు.

మైలతుత్తం *sub.* మైలతుత్తపు. (No plural.) The *vitriol-stone*.

మొ

మొక్క *sub.* మొక్క! మొక్కలు. A young plant. చెట్టు మొక్క Item.

మొక్కడం *v. a.* మొక్కుతూ! మొక్కి. To make an offering or prayer to the idol. అతను దేవుని గుళ్ళోకి వెళ్ళి స్వామికి మొక్కి వచ్చినాడు He went into the pagoda, made his offering to the *Swamy* or God and returned. మొక్కడం means to salute or make *obedience* in general.

మొక్కదామ *sub.* మొక్కదామ! మొక్కదామలు. Circumstance; cause;

matter.

మొక్కమామిడి *sub.* మొక్కమామిడి, మొక్కమామిళ్ళు. The cashew-nut. మొక్కమామిడి చెట్టు The *cashewnut* tree.

మొక్కర్రు *sub.* మొక్కర్రు. (No plural.) Appointment. మొక్కర్రు చెయ్యడం To *appoint*; to *establish*; to *fix*. నన్ను సాయరుమీద గుమాస్తానుగా మొక్కర్రు చేశారు He has *appointed* me to be a *gomasta* in the *sawyer* department: that is, the customs.

మొకొబిలా *sub.* మొకొబిలా, మొకొబిలలు. A revenue term, signifying *examination* or *comparison* of an account or writing. మొకొబిలా చెయ్యడం or కావడం To make an *examination*.

మొకొం *sub.* మొకొం, మొకొంలు. Place of residence.

మొక్కు *sub.* మొక్కు, మొక్కులు. A prayer or offering to the idol.

మొఖాసా *sub.* మొఖాసా, మొఖాసాలు. A revenue term, signifying a *village* granted as a *free-gift*. మొఖాసా గ్రామం A *mocaassa* village. మొఖాసాదారుడు A person enjoying the *mocaassa*.

మొగ్గ *sub.* మొగ్గ, మొగ్గలు. The bud, in flowers. ఆ గులాబీచెట్టు మొగ్గలు పేస్తూ వున్నది That rose bush is *shooting forth* its *buds*. మొగ్గ also means *tumbling*, by throwing the head back and going over.

మొగలిచెట్టు *sub.* మొగలిచెట్టు, మొగలిచెట్లు. The kind of bush of which hedges are made in India usually called *mangrove*.

మొట్టడం *sub.* మొట్టతూ, మొట్టి. To beat the head with the fist.

మొట్టు *sub.* మొట్టు, మొట్లు. A blow on the head, with the fist. మొట్టికాయ Item.

మొదలు *sub.* మొదటి, మొదళ్ళు. The commencement; the beginning; the early part. ప్రాదున మొదలుచేటి రాత్రిదాకా వాన కురిశినది It has rained from the *beginning* of the day, until the evening. మొదలు also means that *part* of a tree,

nearest the ground, from whence the stem commences : that is, *the base*. ఆ చెట్టు మొదలు మహా లావు *The base of that tree is extremely large*. మొదటిమాట *The first word*. మొదటి దినం *The first day*. మొదటి మనిషి *The first person*.

మొద్దు *sub.* మొద్దు, మొద్దులు. *The trunks of trees*, particularly after being cut down : what we generally term *timbers*.

మొన *sub.* మొన, మొనలు. *The point ; an end ; extremity*. మొన also means a *force*; the *division* of an *army*. మొనగాడు is the *commander* of such *force*.

మొన్న *sub.* మొన్నటి. (No plural.) *The day before yesterday*. మొన్నటిదినం *Item*. ఆ మాట నీతో మొన్న చెప్పినాను *I mentioned this matter to you the day before yesterday*.

మొండి *adj.* Stubborn; obstinate. మొండితనం *Stubbornness ; obstinacy*. మొండివాడు *An obstinate, perverse man*. మొండివి *A female of the same kind*. మొండి వెయ్యడం *To be obstinate ; to be perverse*. వాణ్ని యెన్నిమాట్లు పిలిచినా మొండివేళ వచ్చినాడు కాదు *I have called him ever so many times, but being obstinate, he would not come*.

మొండెం *sub.* మొండెపు, మొండేలు. *A trunk, applied to the body of any being, after the head is off*.

మొయ్యడం *v. a.* మోస్తూ, మోసి. *To carry ; to convey*. పాలకీ మొయ్యడం *To carry a palanquin*. సామాను మొయ్యడం *To carry baggage*. మోత మొయ్యడం *To carry a load*.

మొర్ర *sub.* మొర్ర, మొర్రలు. *A complaint*. మొర్ర పెట్టడం *To complain*.

మొరగడం *v. n.* మొరుగుతూ, మొరిగి. *To bark, as a dog*.

మొల *sub.* మొల, మొలలు. *The waist*. మొలతాడు *A band for the waist*. These are usually made of slender twisted cords of silver. *vide నడుము*.

మొలవడం *v. n.* మొలుస్తూ, మొలిచి. *To grow or to come up ; to vegetate*. ఆ విత్తనాలు మొలిచినవి *Those seeds have come up*.

శ్రి మొల వెయ్యడం *v. a.* మొల పేస్తూ! మొల పేసి. To sow. ఆ భూమిలో పులవలు మొల పేసినారు They have *sown* that ground with horse-gram.

మొలామా *sub.* మొలామా! మొలామాలు. Plating. This word is applicable to foliated gold or silver, with which iron is commonly plated. మొలామా చెయ్యడం To *plate* with *foliated* gold or silver. ఆ పాలకీనివున్న యినుముకు బంగారం మొలామా చేసినారు They have *done* the iron work of that palanquin, with *gilding*.

మొవ్వు *sub.* మొవ్వు! మొవ్వులు. This means the *tender leaves* of the palmyra and such like trees, as also of plantain trees, as they first appear.

మొసలి *sub.* మొసలి! మొసళ్ళు. The alligator or crocodile.

మొహతాడు *sub.* మొహతాడు! మొహతాడులు. The village peon, employed for all public occasions.

మొహురు *sub.* మొహురు! మొహుర్లు. A seal, generally termed a *mohur*, in India.

మో

మోకాలు *sub.* మోకాటి! మోకాళ్లు. The knee. మోకాలి చిప్ప The *knee-pan*.

మోకు *sub.* మోకు! మోకులు. A cable or other very large rope.

మోగడం *v. n.* మోగుతూ! మోగి. To sound, as an instrument or a clock or bell.

మోచెయ్యి *sub.* మోచేటి! మోచేతులు. The elbow.

మోట *sub.* మోట! మోటలు. The name given to the large leathern buckets, used at very deep wells, for watering gardens or fields.

మోటు *sub.* మోటు! మోట్లు. A stallion.

మోటు *adj.* Ignorant; unskilful. మోటువాడు An ignorant man.

మోటుది *An ignorant woman.* మోటుతనం *Stupidity; ignorance; dulness.*

మోత *sub.* మోత! మోతలు. *A load.* మోత మొయ్యడం *To carry a load.* మోత also means, *a sound.*

మోతరఫా *sub.* మోతరఫా! మోతరఫాలు. *This is a revenue term signifying a tax, commonly levied on the house and shops of particular trades.*

మోతుబరీ *sub.* మోతుబరీ! మోతుబరీలు. *A responsible person.*

మోతుబరు *adj.* Responsible; creditable. మోతుబరు జామీను *A responsible security.* మోతుబరు మనిషి *A creditable person.*

మోపడం *v. a.* మోపుతూ! మోపి. *To prop or place against a house or wall.* పూల్వోనుంచి వెనుశ్యు తెచ్చి గోడకు మోపినాడు *He brought bamboos from the town and has put them up against the wall.* ఆ గోడ పడకుండా స్తంభాలు మోపినారు *They have put posts against the wall, in order to prop it.*

మోపు *sub.* మోపు! మోపులు. *A bundle, particularly applied to wood, grass or to plants or any articles that can be tied together and carried in that state.* In this sense it may also be called, *a load.* కర్రల మోపు *A bundle or load of sticks.* గడ్డిమోపు *A bundle of grass.* వెనుశ్యు మోపు *A bundle or load of bamboos.* కూరకాయల మోపు *A bundle of vegetables.* మోపు when applied to a field, means *a overcharge or assessment.*

మోయమాతీ *sub.* మోయమాతీ! మోయమాతీలు. *Supply.* vide సరంజాం.

మోయించడం *v. a.* మోయిస్తూ! మోయించి. *To get a thing carried or caused to be carried.*

మోసం *sub.* మోసపు! మోసాలు. *Injuriousness; offence; treachery.*

మోసం చెయ్యడం or పెట్టడం *To show enmity.* vide దా.

మోసుకోవడం *v. n.* మోసుకుంటూ! మోసుకుని. *To carry.* vide మొయ్యడం.

మోహం *sub.* మోహపు! మోహాలు. *Affection; preference; desire*

or what is commonly called *love*. ఆ స్త్రీనిద నాకు మోహం
పున్నది I feel a sincere *affection* for that woman.

య

యజ్ఞము *sub.* యజ్ఞపు. యజ్ఞాలు. This is the name given to a particular festival held by the Brahmins, at which sheep are killed by being smothered, so that no blood be spilt in the act. The meat is afterwards prepared and given, in the smallest quantity by the officiating priests, to those who engage in the ceremony. A person who has gone through this ceremony, gets the appellation of *Somia-azooloo*. This ceremony was performed by the *Ratsawaars* and Bannians, as well as by the Brahmins, about two or three hundred years ago, but it is now only customary with Brahmins.

యత్నం *sub.* యత్నపు. యత్నాలు. Intention; design; purpose; effort. యిక్కడికి రావడానికి యత్నం చేసినాను, కాని వాన వచ్చినందున రాలేదు It was my *intention* to come here, but the rain prevented me. ఆ యేటి అద్దరికి దిగి వెళ్ళడానికి యత్నం చేసినాడు గాని లోతుచాత వల్ల అయినదికాదు He made an *effort* to wade to the other side of the river, but being too deep, he could not effect it.

యథార్థం *sub.* యథార్థపు. యథార్థాలు. The truth. యథార్థం చెప్పవలెను You must speak the *truth*. యథార్థమైన *True; real.* vide నిజం.

యవ్యసం *sub.* యవ్యసపు. యవ్యసాలు. Youth. నేను యవ్యసపు దినములలో చన్నపట్నం వెళ్లినాను I went to Madras, during the period of my *youth*. This word, agreeable to the Sanskrit, should be written యావసం.

యా

యాగాని *sub.* యాగాని, యాగానులు. Half of a dub or as much as *ten cash*. This ought to be written యేగాని.

యాతము *sub.* యాతపు, యాతాలు. This is the name given to the machinery erected by the Indians for watering gardens and fields, commonly called a *pakotta*, to the southward. యేతము is the proper way of writing this word.

యాభై *adj.* Fifty. య్భైయ్యది The fiftieth. This word ought to be written యేభై.

యాల *adv.* Why? ; wherefore? యేల Item. యాల రా లేదు? How is it, you came not?

యాలకులు *sub.* యాలకుల. (No singular.) Cardamom seeds. This word ought to be యేలకులు.

యావత్తు *adv.* Wholly; entirely; altogether. యా సంకతి నాకు యావత్తు చెప్పు Tell me the *whole* of this circumstance.

యి

యిక *adv.* Again; in future. యిక నేను రాను I will not come *again*. యికవీడ *Henceforward; hereafter; in future*. యిక వీడ యిలాగంటి పనులు చెయ్యబోకు Don't do any thing of this kind *in future*. This word is generally pronounced as if it was spelt యిఖ.

యిక్కడ *adv.* Here; in this place. యిక్కడ నేయించు Put it *here*. యిక్కడ లేదు He is not *here*. యిక్కడనుంచి From *hence*. యిక్కడనుంచి ఆ యింటిదాకా పరిగెత్తు Make a run *from hence* to that house.

యికిలింశడం *v. n.* యికిలిస్తూ, యికిలించి. To grin; to show the teeth.

యికిలింపు *sub.* యికిలింపు. యికిలింపులు. A grin.

యిగరడం *v. n.* యిగురుతూ. యిగిరి. To exhale; to exhaust; to dry up, applied to water or any other liquid. ఆ చెరువులో నీరు అన్నీ యిగిరినవి The water of that tank is all *dried up*.

యిగర్చడం *v. n.* యిగురుస్తూ. యిగిర్చి. To bud; to shoot forth young leaves. *vide* చిగర్చడం.

యిగిరిపోవడం *v. n.* యిగిరిపోతూ. యిగిరిపోయి. To exhale; to exhaust. *vide* యిగరడం.

యిగురు *sub.* యిగురు. యిగుర్లు. A young leaf, just shot forth. యిగురు కూర Curry made with *young leaves*, without any sour in it.

యిచ్చకం *sub.* యిచ్చకపు. యిచ్చకాలు. Flattery; weeding; coaxing. యిచ్చకపుమాటలు ఆడడం To *cajole*; to *weedle*. ఆ చిన్నది అతిడ్చి యిచ్చకపు మాటలు అడితే వక చీర యిచ్చినాడు After that girl had *coaxed* him a good deal, he gave her a sari.

యిజాఫా *sub.* యిజాఫా. యిజాఫాలు. A revenue term, signifying *overplus* or *increase* of revenue. It is also used on common occasions. ఆ వర్తకములో నాకు అయిదువేల వరహాలు యిజాఫా వచ్చినవి There was an *overplus* of five thousand pagodas came to me, from that adventure in trade.

యిజారా *sub.* యిజారా. యిజారాలు. A revenue term, signifying a *rent* or *farm*. యిజారాదారుడు A *renter* or *farmer*. యిజారా చెయ్యడం To *rent* or *farm*.

యిజారు *sub.* యిజారు. యిజార్లు. This word is adopted from the Hindustani for what we term *long drawers*, in which gentlemen generally sleep and in this dress the dancing women sometimes dance, but principally those of the Mohammedan caste.

యిటిక *sub.* యిటిక. యిటికలు. A brick. యిటికలు చెయ్యడం To make bricks. యిటిక అవం A brick-kiln.

యిటు *adv.* This way; in this direction. యిటు రా Come *this*

way or come *here*. యటు తరువాత *After this*; since *this*. యటుతరువాత నీకు యేమైనా పుత్తరం వచ్చినదా? Did you receive any letter, *since this*? యటుతరువాత పారిపోయినాడు *Afterwards*, he ran away. యటువంటి or యవువంటి *Such like*. యవువంటిది *Such like* thing.

యత్తడి *sub.* యత్తడి. (No plural.) Brass. యత్తడి పని *Brass* work. యతడు *pro.* యతని. వీరు. This man; he. యతణ్ణి చూడలేదు, అతణ్ణి చూచినాను *This man*, I did not see; *that man*, I saw. యతణ్ణి వెళ్ళమని చెప్పినాను I have told *this person*, to go away.

యతను *pro.* యతని. వీరు. This man; this person; he. వీరి యతడు. యద్దరు *sub.* యద్దరి. (No singular.) Both; two; always applied to people. యద్దరు వచ్చినారు They are *both* arrived. యద్దరు పిల్లలు *Two* children. యద్దరు దొంగలువచ్చి నా సామాను యెత్తుకుని పోయినారు A *couple* of thieves came and carried off my things.

యది *pro.* దీని. యది. This thing; this beast or this woman. యిది *These things*. యది మంచిది *This thing* is good. యది బాగా వున్నది *These* are good things.

యనకడం *v. n.* యనుకుతూ. యనికీ. To sink; to grow less, as water drying up in a pond or ink on paper that sinks. యంకడం or యాకడం Item.

యన్ని *adv.* So many; such a number. మీరు చెప్పిన రూపాయలు సంచీలో చూస్తే యన్ని రూపాయలు లేవు When I looked into the bag, I did not find *so many* rupees there, as you mentioned.

యనుము *sub.* యనుప. (No plural.) Iron.

యన్నూరు *adj.* Two hundred.

యంకా *adv.* Yet; still. ఆపని యంకా కాలేదు That business is not *yet* done. యంకా మరి వకటి తీసుకుని రా Bring me *still* another one. నేను యంకా కొంచెంకేపు యక్కడ వుంటాను I mean

to remain *still* some time longer here.

యంగిలీకం *sub.* యంగిలీకపు. యంగిలీకాలు. Vermilion, used as a colour and is also mixed up in medicine by the Indian doctors.

యంగున *sub.* యంగున. (No plural) Asafoetida.

యంత *adv.* This; so much. యంత పని *So much* business. యంత పరియంతం *To this* time. యంతలో *Mean time.* యంతలో మా తమ్ముడు వచ్చినాడు *In the mean time*, came my brother.

యంతట *adv.* During; the while; this time. మేము వకచిత్రే వ్రాసుకుంటూ వుంటిమి, యంతట వక దొర వచ్చినందున పని ఆటంకం అయినది *Whilst* I was writing the vocabulary, a gentleman came and so my business got interrupted. యంతటనుంచి *From this time; henceforward.* యంతటనుంచి మీరు చెప్పిన చొప్పున చేస్తాను *From henceforward*, I will do as you have said. యంతట చాలించు *Stop here.*

యంద్రధనస్సు *sub.* యంద్ర ధనస్సు. యంద్ర ధనస్సులు. The iris; the rainbow. This word means, properly speaking, the *bow* of *Indrudoo*, who is called the God of rain by the Hindoos. వాన వెలిసిన తరువాత యంద్రధనస్సు అగపడ్డది *When the rain was over, a rain-bow made its appearance.*

యందుకు *adv.* On this account; to this purpose. యందుకు సాక్షి యెవరు? *Who is witness to this purpose?*

యప్పించడం *v. a.* యప్పిస్తూ; యప్పించి. To grant; to deliver or cause to be given. అక్కడికి వెళ్లి యీ పుస్తకం ఆ దొరకు యప్పించు *Go there and deliver this book to that gentleman.* యీ గుర్రం నీకు యప్పిస్తాను *I will make over this horse to you.*

యప్పుడు *adv.* Now; at present; presently. యప్పుడు వస్తాను *I will come presently.* యప్పుడు చెప్పినమాట విను *Hear what I now tell you.* యప్పుడు వచ్చినాను *I came this moment: that is, just now.*

యంపు; *sub.* యంపు. యంపులు. Agreeableness; beauty. vide

చక్కన.

'యమడడం v. a. యమడుస్తా| యమిడ్చి. To contract in space; to draw into narrower compass. యా వతలబు అంతా ఆ కాగితం మీద యమడ్చు Bring the whole of this writing within the compass of that paper. వాణ్ని ఆ వుద్యోగములో యమడ్చు Bring him into that employment.

యమడడం v. n. యమడుతూ| యమిడి. To be shut up or confined in a space.

యయ్యడం v. n. యన్నా| యచ్చి. To give; to present. నాకు వెయ్యి వరహాలు యచ్చివారు He gave me a thousand pagodas. ఈ బట్ట నాకు యయ్యడు He will not give me this cloth.

యరి sub. యరి| యరులు. A buck antelope.

యరుకు sub. యరుకు| యరుకులు. Narrowness; straightness or straight, when it means difficulty. యరుకు వీధి A narrow street. ఆ యంటి స్థలం మహా యరుకు The ground belonging to that house is extremely confined. అతనికి సొమ్ము పోయినందు వలన చాలా యరుకు వచ్చినది His money being lost, he has got into great difficulty.

యరుగు sub. యరుగు| యరుగులు. The neighbours, in front and behind. యరుగు పొరుగులు Neighbours, all round. మా యంటి యరుగు పొరుగున అన్నీ బ్రాహ్మణ యళ్ళు వున్నవి There are nothing but Brahmin houses in my neighbourhood. N. B. It is very common to separate these words, in conversation saying యరుగు by itself and పొరుగు by itself. నీ యరుగున యెవరు వున్నారు? Who live near your house? నా పొరుగున వక కోమటి వున్నాడు I have got a banian, as my neighbour.

యరువై adj. Twenty.

యలకా sub. యలకా| యలకాలు. Concern; interest; reference. అతని పనికి నాకు యేమీ యలకా లేదు I feel no interest in his concerns.

యలు sub. యంటి| యళ్ళు. A house; a dwelling-place. యంటి

శేరు *A house-name.* All the Indians have what is termed a *house-name* which is synonymous with that we term our *sir-name*. Their house-name so called is properly speaking the name of their village or family and sometimes the office held by them. మా యంటి-శేరు బందరువారు, నా శేరు రామడు *My proper or christian name is Ramdoo and my house-name or town is Bunder.* It may be remarked that the Indians when spoken to are rather called by their *christian name* than by their *sir-name*, being the reverse of the custom with us.

యవ్యడం *v. a.* యిస్తు| యిచ్చి. To give. తిరిగి or మళ్ళీ యవ్యడం To *give back or return.* నీకు పంపించిన పుస్తకం యింకా నాకు తిరిగి యవ్వలేదు You have not yet *returned* me the book I sent you. *vide* యిచ్చడం.

యవకల *adv.* This side or this way.

యసుక *sub.* యసుక| యసుకలు. Sand. యసుకదిన్నెలు or దిబ్బలు *Sand-hills.*

యిస్తువా *sub.* యిస్తువా| యిస్తువాలు. A whole property or estate. ఆ యిస్తువా నాది That is my *property.* అతని యిస్తువా అమ్మి వెయ్యగలందులకు పంపించినాడు He has sent *whole* of his *property* to be sold.

యా

యా *pro.* This or these. యా వస్తువ *This* thing. N. B. This pronoun sometimes refers to the past. యా రాత్రి *Last* night; also, *this night.* Both are used. యా దిశపు In *this* direction. యా చిన్నది *This* girl. యా గుర్రాలు *These* horses.

యాక *sub.* యాక| యాకలు. A feather; a plume. కోడి యాకలు *The feathers* of a fowl.

యాగ *sub.* యాగ| యాగలు. A fly.

యీగడం *v. n.* యీగుతూ | యీగి. To act under or be subordinate. పువ్యగంలో అతనికింద యీగి వున్నాడు He is acting under him in office.

యీటె *sub.* యీటె | యీటెలు. A spear. These are made of a long tapering bamboo, at the smallest end of which, a small spear-head of iron is fixed. These are the fighting spears of the Hindoos.

యీడ్చడం *v. a.* యీడుస్తూ | యీడ్చి. To pull ; to draw violently. ఆ మనిషిని యీడ్చి తీసుకుని రా Pull that fellow along and bring him here.

యీడు *sub.* యీడు | యీళ్లు. Age ; time of life, either of human beings or animals. నీ యీడు యెంత వుంటుంది ? What is your age ? ఆ గుర్రానికి యిరువై సంవత్సరముల యీడు వుంటుంది That horse must be about twenty years of age.

యీత *sub.* యీత | యీతలు. The act of swimming ; also, the act of bringing forth, in animals of all descriptions. అతనికి యీత రాదు He does not understand how to swim. యీ ఆవు యెన్ని యీతలది ? How often has that cow brought-forth.

యీదడం *v. n.* యీడుతూ | యీది. To swim. అతను యీత బాగా యీడుతాడు He swims very well.

యీడు *sub.* యీత | యీడులు. The palm-tree, which yields a juice, like that of the cocoanut or palmyra-tree. యీత చెట్టు Item. యీత కల్లు Palm toddy.

యీనడం *v. n.* యీనుతూ | యీని. To produce or bring forth, like animals. గుర్రం యీనడం A mare to foal. ఆవు యీనడం A cow to calf. This word is not used to women. చేను | యీనడం To produce, as a crop.

యీరిక *sub.* యీరిక | యీరికలు. A remnant ; a piece, applied to cloth or linen or any fabric of that kind. యీరికలు చెయ్యడం To tear into pieces. vide చీక.

యీరు *sub.* యీరు | యీళ్లు. A nit or egg of a louse. యీరు పెన

A *narrow comb*, for clearing the head of *nits*.

యాల *sub.* యాలి యాలలు. A whistling or a whistle. యాల పెయ్యడం To *whistle*.

యు

యుక్తం *sub.* యుక్తపు, యుక్తాలు. Propriety. యుక్తంగా Properly.

యుక్తి *sub.* యుక్తి, యుక్తులు. An argument; a reason; a plea.

అతని మాటలలో యేమీ యుక్తి లేదు His words contain no *argument*.

యుగం *sub.* యుగపు, యుగాలు. A period, of which the Hindoos reckon four, viz. కృత యుగం *Kruta yugam*. త్రేతా యుగం *Traita yugam*. ద్వాపర యుగం *Dvapara yugam* and కలియుగం *Kali yugam*. They are not all of the same number of years, but the present, the *kali yugam*, consists of four hundred and thirty-two thousand years, of which number, four thousand nine hundred and nine years have expired, this 1st of January 1809.

యుద్ధం *sub.* యుద్ధపు, యుద్ధాలు. Battle; contest; engagement of troops. ఆ యుద్ధంలో యింగ్లీషువారి బలం ఫ్రాన్సువారిని గెలిచినది The English army gained the victory over the French, in that *battle*.

యె

యెక్కడ *adv.* Where. యెక్కడికి? *Whereto* or *whither*? ఆ సామాను యెక్కడ చూచినావు? *Where* did you see those things? నీవు యెక్కడికి వెళ్ళుతావు? *Whither* are you going?

యెక్కడం *v. n.* యెక్కుకూ, యెక్కి. To mount; to get into; to ride. పాతీ యెక్కడం To *ride* in a palanquin. గుర్రం యెక్కి

డం To go on horse-back. అతను గుర్రంమీద యెక్కి వచ్చినాడు He came on horse-back. ఆ చిన్నవాడు చెట్టుమీద యెక్కి కింద పడ్డాడు That boy got up into a tree and tumbled down from it. విషం యెక్కడం To rise or mount, as poison. మత్తు యెక్కడం To get intoxicated. మదం యెక్కడం To get must, as an elephant: that is, to want the female.

యెక్కిలి sub. యెక్కిలి, యెక్కిళ్లు. The hic'cough. యెక్కిళ్ళు రావడం To hic'cup or hic'cough.

యెక్కువ adj. More; above measure; superior. యెక్కువ మాటలు Superfluous words. అతను యెక్కువ పుచ్చుకున్నాడు He has taken above measure: that is, more than his right.

యెగతాళి sub. యెగతాళి, యెగతాళిలు. Ridicule; mockery. యెగతాళి చెయ్యడం To ridicule.

యెగతీయ్యడం v. a. యెగతీస్తూ, యెగతీశి. To draw up or raise. బట్ట యెగతీయ్యడం To lift up one's cloth ధర యెగతీయ్యడం To raise the price.

యెగరడం v. n. యెగురుతూ, యెగిరి. To fly. పిట్ట పంజరంలోనుంచి బైటికి యెగిరినది The bird has flown out-side, from the cage.

యెగరవేయ్యడం v. a. యెగరవేస్తూ, యెగరవేశి. To throw into the air. గాజిగిన్నె అతను యెగరవేశినందున కిందపడి బద్దలు అయినది He threw a glass cup into the air and it fell down and broke.

యెగ్గ sub. యెగ్గు, యెగ్గులు. Disgrace; blame; reflection.

యెగుమతీ sub. యెగుమతీ, యెగుమతీలు. Exportation; shipment. యెగుమతీ దిగుమతీ Importation and exportation. యెగుమతీ చెయ్యడం To export; to ship. యిన్నూరు బస్తాలు చన్ను పట్నం పంపించగలందు లకు ఆ వాడమీద యెగుమతీ చేశారు They have shipped two hundred bags on that ship, to be consigned to Madras. వెయ్యి గరిశెల ధాన్యం వాడమీద యెగుమతీ చేశారు They have put on board of a vessel one thousand bags of grain.

యెటు adv. Which way. యెటు వెళ్ళుతావు? Which way are you going? యెటువంటి or యెఘవంటి What like? యెటువంటిది

What sort of a thing or what like is it ? ఆ మాట యెటువంటిది?

What sort of a language is that ?

యెడను *adj.* The left. యెడను చెయ్యి The left hand. యెడను వైపు
The left side.

యెత్తడం *v. a.* యెత్తుతూ, యెత్తి. To lift; to raise; to take up.
ఆ సామాను యెత్తు *Take up* those things. ఆ మాట వాడి నెత్తి
మీద యెత్తు *Lift* that load up to that man's head.

యెత్తు *sub.* యెత్తు, యెత్తులు. Height; weight. ఆ స్తంభం పది
మాళ్ళ యెత్తు That pillar is ten cubits *high*. ఆ గుర్రం మహా
యెత్తు That horse stands very *high*. యెంత యెత్తు? What
height or what *weight*? ఆ రాతియెత్తు నీకు తెలిసినదా? Do you
know the *weight* of that stone? యెత్తుగా *Weightily* or
heavily. ఆ మనిషి మహా యెత్తుగా వున్నది That woman is very
bulky or *weighty*. చదరంగపు యెత్తు A *move*, at chess. యెత్తు
also means a *weight*, four of which go to a maund.

యెత్తుకుపోవడం *v. a.* యెత్తుకుపోతూ, యెత్తుకుపోయి. To carry away;
to transport. నిన్న రాత్రి దొంగలు రాజుయింట్లోనుంచి చెయ్యివరహాలు
యెత్తుకుని పోయినారు Last night the thieves *carried away* a
thousand pagodas, from the Rajah's house. నా థేరా
యిక్కడినుంచి కూలివాళ్ళు ఆ వూరికి యెత్తుకు పోయినారు My tent
has been *carried* to that village, by coolies from here.

యెత్తుకురావడం *v. a.* యెత్తుకువస్తూ, యెత్తుకువచ్చి. To bring. వక పెట్టె
నాడమీదనుంచి యెత్తుకు వచ్చినారు They have *brought* a box
from on board the ship.

యెత్తుకోవడం *v. a.* యెత్తుకుంటూ, యెత్తుకుని. To lift up; that is,
yourself to lift up. ఆ సామానులు మహా బలపు గనక యెత్తుకోలేను
Those things are too heavy, I cannot *lift* them.

యెదగడం *v. n.* యెదుగుతూ, యెదిరి. To grow. ఆ చిన్న వాడు బాగా
యెదిరినాడు That boy is well *grown*. ఆ చెట్టు యెదగలేదు That
tree has not *grown*.

యెదిరించడం *v. a.* యెదిరిస్తూ, యెదిరించి, To oppose; to be against.

అతను యుద్ధములో నాతో యెదిరించి పోట్లాడినాడు *He came against me in the battle and fought with me.*

యెద్దు *sub.* యెద్దు; యెద్దు. An ox, for labour or in the plough.

యెదుట *adv.* Before; in front or fronting. ఆ యంటి యెదుట చెరువు వున్నది *There is a tank, in front of that house.* This word is also applied to the etiquette observed amongst people of rank in India, of going *in advance* to receive a person, on occasions of ceremonious visits. రాజు వస్తూ వుండగా యెదుట వెళ్ళి యింట్లోకి తీసుకుని వచ్చినాడు *The Rajah being come, he advanced to meet him and brought him into the house.*

యెదురొమ్మ *sub.* యెదురొమ్మ; యెదురొమ్మలు. The bosom; the breast. యెదురొమ్మ నొప్పి *A pain in the breast.*

యెన్నడు *adv.* What time; what day. అతను యిక్కడికి యెన్నడు వచ్చినాడు? *What time or what day did he come here?*

యెనమన్నురు *adj.* Eight hundred. యెనమన్నురు మంది *Eight hundred people.* యెనమన్నురు గుర్రాలు *Eight hundred horses.*

యెన్ని *adv.* How many. యెన్నిమాళ్లు? *How often? or how many times?*

యెనిమిది *adj.* Eight. యెనమండుగురు *Eight people.* యెనిమిది గుర్రాలు *Eight horses.*

యెంగిలి *sub.* యెంగిలి; యెంగిళ్ళు. Any thing *touched* or *used* with the mouth, which is considered unclean or of no further use; refuse. యెంగిలి అన్నం *Remains of victuals.* యెంగిలి చెయ్యి *Dirty or defiled hand that is, after eating victuals (done with the right hand).* The hand is unclean or *yengilee*, until it be washed. యెంగిలి చెయ్యడం *To make dirt in eating.* యెంగిలి యెత్తడం *To remove the crumbs or droppings of rice after eating.* యెంగిలి మాటలు *Silly talk.*

యెంచడం *v. &c.* యెంచుకూ; యెంచి. To reckon; to count. ఈ వేళ శ్రోఫు లిఖ్ యాఖై వేల రూపాయాలు యెంచినాడు *The shroff has*

counted a lack and a half of rupees to-day. చాకలవాడికి బట్టలు యెంచి వెయ్యి *Take an account* of the clothes and give them to the wash.

యెండ *sub.* యెండ! యెండలు. The heat, as applied to the atmosphere and also, as applied to the sun. It may indeed stand for *the sun*. యెండ కాలం The *hot* season or *hot* weather. యెండగా *Hotly* or *hot-like*. ఈవేళ మహా యెండగా వున్నది It is *extremely warm* to-day. యెండ పెట్టడం To put in the *sun* to *dry*. ఆ కాకితాలు తడిసినవి గనక యెండపెట్టు Those papers being wet, *dry* them in the *sun*. ఈవేళ యెండ రాలేదు The *sun* has not come out to day. యెండ వచ్చినది The *sun* shines. యెండ మావులు *Vapours* or *exhalations*.

యెండడం *v. n.* యెండుతూ! యెండి. To dry; to be freed from moisture. బట్టలు యెండలో యెండినవి The clothes have been *dried* in the *sun*.

యెంత *adv.* How much. యెంతమాత్రం నాకు యిస్తారు? *How much* alone am I to have? యెంతకేపు యిక్కడ వుంటావు? *How long* would you remain here? యెంతమంది వచ్చినారు? *How many* or *how much* people came?

యెందుకు *adv.* Why; wherefore; for what reason. నీకు యెందుకు కోపం వచ్చినది? *Why* are you angry? నిన్న నీవు యెందుకు రాలేదు? *What is the reason*, you did not come yesterday?

యెప్పటికీ *adv.* Always; perpetually. యెద్దు మసలోటలోకి యెప్పటికీ వస్తూ వుంటుంది The bullocks are *always* coming into our garden.

యెప్పుడు *adv.* When; what time. యెప్పుడు వస్తావు? *When* do you mean to come?

యెప్పుడైనా *adv.* Whenever; at any time. యెప్పుడైనా ఆలాగు చేస్తే నా నీ చెవులు మెలి వేస్తాను *Whenever* you do so, I will pull you by the ear.

యెమిడిక *sub.* యెమిడిక! యెమిడికలు. The small worm, which

people and particularly children, are subject to. యెమిడిక పాము Item.

యెముక *sub.* యెముక. యెముకలు. A bone. కరువునాటినుంచీ ఆ వూరి దగ్గర కానా యెముకలు అగపడుతవి A vast number of *bones* may be seen near that village, from the time of the famine. The word is of general use.

యెరుగడం *v. a.* యెరుగుతూ. యెరిగి. To know; to understand. అతను ఇంగ్లీషు బాగా వ్రాయ యెరుగును He *understands* very well, how to write English. అతను ఇక్కడికి వచ్చిన సంగతి నేను యెరుగను I *know nothing* about his having been here. ఆ మనిషిని బాగా యెరుగుదును I am very well *acquainted* with that man.

యెర్రస *adj.* Red. యెర్రని Item. యెర్రని బట్ట Red cloth. యెర్రని పాగా A red turban. యెర్రని వాడు A fair man. యెర్రనిది A fair woman. This term is usually applied to the colour of Europeans and to any Indians whose colour approaches to it.

యెరుక *sub.* యెరుక. (No plural.) A knowledge or an acquaintance with any body or a pre-knowledge. ఆ సంగతి నాకు యెరుక లేదు I have had no *information* on that subject. అతను నా యెరుక లేనిదే ఈ పని చేసినాడు He has done this business, without my *knowledge*. యెరుక వుండడం To be *acquainted* with; to have a *pre-knowledge*. మీరు ఇక్కడికి రావడం అతనికి యెరుక వున్నదా? Is he in the *knowledge* of your coming here? యెరుక చెయ్యడం To *inform*; to *communicate*; to *apprise*. అతను చేసిన పని దొరకు యెరుక చేసినాను I *apprised* the gentleman of what he had done. అతనితో నాకు యెరుక లేదు I have no *acquaintance* with him. యెరుక చెప్పడం To *tell fortunes*. This is commonly done by the *Yerrookalla* caste women.

యెరుకల *adj.* Of or belonging to the *Yerrookalla* caste. యెరుకల

కులం The *yerrookalla* caste. యెరుకలవాడు A *Yerrookalla* man. యెరుకలది A *woman* of the same caste. These are, properly, the people who make baskets of the date or palm leaf and are professed bird catchers and hog breeders and by reputation, professed thieves and particularly given to drinking. The women of this caste, like the gipsies in Europe, practise fortune telling.

యెరుపు *sub.* యెరుపు. యెరుపులు. Red; redness; red-colour.

యెరుపు *sub.* యెరుపు. యెరుపులు. Dried goat's dung, used in gardens; also, any article, either borrowed or lent for temporary use.

యెల్లప్పుడూ *adv.* Constantly; always. యెల్లప్పుడూ కాలం వకలాగున వుండదు The times are not, *always* the same.

యెలుక *sub.* యెలుక. యెలుకలు. A rat. యెలుకల బోను A *rat* trap.

యెల్లండి *adv.* The day after to-morrow. నేను యెల్లండి వస్తాను I shall come, the *day after to-morrow*.

యెవడు *pro.* యెవడి or యెవని. యెవరు or యెవళ్లు. Who; what person.

యెవరు అక్కడ? *Who* is there? యీ పని యెవడు చేసినాడు? *Who* has done this business? ఆ యింట్లో యెవడూ లేడు There is not a soul in that house.

యెసరు *sub.* యెసరు. యెసర్పు. The water in which any article of food is boiled.

యే

యే *pro.* What or which; any; that which? యేమి? *Any* thing.

యేమియ్యా? *What* say you? యేమిరా? *Item.* The first of these is spoken to equals or superiors, the-second, to the common people. యేమి? *What then? what* can I say? This is a frequent answer to an indirect question, in the same way as we would say, *it may be so.* యేమి లేదు. There is

not any thing : that is, *nothing*. ఆ సంచిలో చూచినాను, కాని అందులో యేమీ లేదు I looked into that bag, but found *nothing* in it. యే పనిమీద వచ్చినావు? *What business* are you come upon? యే వేళప్పుడు మీరు అన్నం తింటారు? *At what time*, do you eat your victuals? యేమైనా? *Any?* యేది? *Which thing?* నాది యేది? *Which* is mine? that is, *which thing* is mine? యేమి నిమిత్తం? *What purpose?* యే యే? *Each or every one*.
 యేకదం v. a. యేకుతూ. యేకి. To beat cotton. This is done in India by a particular caste of people called చూది యేకుల వాళ్ళు Cotton *beaters* or *cleaners*. They have a large frame, made on the principle of a harp, at the extremity of which is a large thick cord of gut. Upon this string, they raise up the cotton by degrees, suspending it by holding up the handle of the frame. They beat the string with a twanging force, keeping it in constant agitation, with a short heavy stick. This opens the cotton and cleans it.

యేకాంతం sub. యేకాంతపు. యేకాంతాలు. A secret. యేకాంతపు మాటలు *Secret words*.

యేట్రంత sub. యేట్రంత. యేట్రంతలు. A bird, so called. It is a small black bird with a long swallow tail, commonly called the *king crow*.

యేడవదం v. n. యేడుస్తూ. యేడిచి. To cry; to weep. ఆ పిల్ల మహా యేడుస్తుంది That child *cries* very bitterly.

యేడు adj. Seven. యేడుగురు Seven people.

యేడుపు sub. యేడుపు. యేడుపులు. A crying; a weeping. ఆ చిన్న దానికి యేడుపుచేత కళ్ళు వుబ్బివున్నవి That girl has been *crying*, 'till her eyes are quite swollen.

యేదుపంది sub. యేదుపంది. యేదుపందులు. A porcupine. The Indians are very fond of the flesh of this animal and kill it for eating. యేదుపంది ముల్లు The *quills* of a porcupine.

యేనుగ *sub.* యేనుగ, యేనుగలు. An elephant. యేనుగ తొండం An elephant's proboscis. యేనుగ దంతాలు Elephant teeth or tusks. యేర్పరచడం *v. a.* యేర్పరచుట, యేర్పరచి. To sort; to separate into distinct and proper classes. బట్టలు యేర్పరచడం To sort clothes. వ్యాకరణం యేర్పరచడం To compile a grammar. పయికం యేర్పరచడం To sort money.

యేపి *sub.* యేపి, యేపులు. A sporting dog. This name is generally given to the dogs, used in hunting the wild hog. They have a broader snout than the common dogs of the country, a larger head and jaw and are extremely fierce. They are sometimes called యేపి. The word యేపి is also applied to a particular kind of tree.

యేరడం *v. a.* యేరుతూ, యేరి. To pick; to choose; to select. ఆ పళ్ళలో మంచివిగా కొన్ని యేరు Choose me such as is good, out of those fruit.

యేరు *sub.* యేటి, యేళ్లు. A river. యేటిదరి The river side. యేటివొడ్డు The bank of a river. యేటి వరద The swelling of a river or coming down of the water. యేరు దాటడం To cross a river. యేరు దిగిపోవడం To ford a river. యేరువాక సాగడం To break up or plough a fallow.

యేరువాక *sub.* యేరువాక, యేరువాకలు. Ground first made to plough or broke up by the plough.

యేలడం *v. a.* యేలుతూ, యేలి. To rule; to direct; to govern. మనువు అన్ని దేశాలూ విక్రమార్కుడు అనేరాజు యేలినాడు Formerly, the Rajah Vikramarkudu reigned over every country.

యొ

యొక్క *pro.* Of; on account of. This preposition is frequently added to the genitive case of nouns. నాయొక్క

సామాన Things *belonging to me.* యింటియొక్క Of or *belonging to the house.*

యో

యోగ్యము *sub.* యోగ్యపు. యోగ్యలు. *Correctness; propriety.*
యోగ్యమైన *Correct; proper.* యోగ్యమైన వాడు A *proper, good*
man. యోగ్యమైనది A *correct woman.*

ర

రక్కడం *v. a.* రక్కుతూ. రక్కి. To *scratch.* ఆ పిల్లి వచ్చి నా కాని
మీద రక్కినది That cat came and *scratched* my leg.

రక్తం *sub.* రక్తపు. (No plural.) Blood. రక్తం కారడం To *bleed.*
vide నెక్తురు.

రక్కు *sub.* రక్కు. రక్కులు. A *scratch.*

రత్నం *sub.* రత్నపు. రత్నాలు. This properly means a *ruby*, but
when written in the plural number రత్నాలు means *precious*
stones in general.

రద్ది *sub.* రద్ది. రద్దులు. Noise; disturbance. రద్ది చెయ్యడం To *make*
a noise.

రద్దు *sub.* రద్దు. రద్దులు. Extinction; disqualification. రద్దు కావడం
To be set aside or made null and void. రద్దు చెయ్యడం To
disqualify; set aside; disallow.

రథం *sub.* రథపు. రథాలు. The name given to a large heavy
vehicle, commonly called the *swamy coach*, which the
Hindoos pull by main force along the streets, at particular
feasts.

రంకు *sub.* రంకు. రంకులు. Gallantry; debauchery. రంకు యొగడు A
Gallant; an intriguer. రంకు వోడు A *loose woman.* రంకు
పోవడం To *commit adultery or debauchery.* అతని పెళ్ళిము

తెలగా తోటి రంకు పోయినది That man's wife has gone astray with a Telugu-man.

రంక *sub.* రంకె, రంకలు. A roar; a bellowing; a lowing. పెద్దపులి రంక The roar of a royal tiger. యెద్దు రంక The bellowing of a bullock. రంక చెయ్యడం To bellow; to roar.

రంగరించడం *v. a.* రంగరిస్తూ, రంగరించి. To rub together or blend and mix up.

రంగు *sub.* రంగు, రంగులు. Colour; paint. తెల్ల రంగు White colour or paint. రంగు చెయ్యడం or రంగా యించడం To paint. ఆ యింటి కిటికీలు రంగా యించడానకు పచ్చరంగు తెచ్చినాడు He has brought green paint, in order to paint the windows of that house with it.

రంధ్రం *sub.* రంధ్రపు, రంధ్రాలు. A hole. vide బొక్క.

రహారమి *sub.* రహారమి, రహారమిలు. A revenue term, signifying the estimate of an account.

రంపం *sub.* రంపపు, రంపాలు. A saw. రంపంతో కొయ్యడం To saw. రంపకొడు A sawyer. ఆ కర్ర రంపంతో కొయ్యడానికి యిద్దరు రంప కౌంట్స్ వచ్చినారు Two sawyers have come, to saw that wood.

రయానీ *adj.* Of or belonging to ryots or the proper inhabitants and cultivators of the country. రయానీ యిజారా The *ryaany* system of rent. రయానీ ముచ్చలికాలు Agreements of *ryaany* rents.

రవ *sub.* రవ, రవలు. A diamond small shot, for firing at game. It also means any small particle. రవంత Very little. నాకు రవంత పెట్టు Give me a very little.

రవంత *adv.* Little. vide రవ.

రవ్వ చెయ్యడం *v. a.* రవ్వ చేస్తూ, రవ్వ చేసి. To give trouble or incommode.

రవానా *sub.* రవానా, రవానాలు. A despatch; a transmission. రవానా చెయ్యడం To transmit; to despatch. నీకు రెండు పుక్తరాలు రవానా

మీద రవానా చేసినాను I have *transmitted* two letters to you by the *tappal*. నీవు చెప్పినమీదట వక బంట్లోతును రవానా చేసినాను I have *despatched* a peon, upon the business which you spoke of.

రవేసు *sub.* రవేసు! రవేసులు. Fees of office. రుసుం రవేసులు Allowance and fees.

రసకర్పూరం *sub.* రసకర్పూరపు. (No plural.) Calomel.

రసం *sub.* రసపు. (No plural.) Juice or the liquid from any fruit.

పాదరసం *Quick'silver*.

రసి *sub.* రసి. (No plural.) Matter. vide చీమ.

రహదారి *sub.* రహదారి! రహదారిలు. The highway. రహదారి చీటి A passport.

రహస్యం *sub.* రహస్యపు! రహస్యాలు. A secret; a private communication. నాకు యేమీ రహస్యాలు లేవు I have no *secrets*. రహస్యపు మాట A *secret* information. రహస్యపు పని A circumstance or business of *secrecy*. రహస్యమైన *Secret*. రహస్యంగా *Secretly*. అతను చెప్పిన మాటలు రహస్యమైనవి కావుగాని రహస్యంగా చెప్పినాడు What he told me was *no secret*, but he spoke it *secretly*.

రహితు *sub.* రహితు! రహితులు. A cultivator, commonly called a *ryot*.

రక్ష *sub.* రక్ష! రక్షలు. Firing: that is, the *actual cautery*. రక్ష చెయ్యడం or వెయ్యడం To *fire*; to *cauterise*. This mode of cure is extremely familiar to the Doctors of India, as practised both on man and beast.

రక్షించడం *v. a.* రక్షిస్తూ! రక్షించి. To support; to protect.

రా

రాకడ *sub.* రాకడ! రాకడలు. A coming; an arrival. అతని రాకడకు యిక్కడ నేను కనిపెట్టి వున్నాను I am in expectation of his

arrival here..

రాకపోవడం *v. n.* రాకపోతూ, రాకపోయి. Not to come. నీవు రాకపోతే నాకు మహా కోపం వస్తుంది If you do not come, I shall be very angry.

రాగం *sub.* రాగపు, రాగాలు. This is the name given to the modes in music, of which the changes are considered by the Hindoos to be thirty two. In *tones*, *semitones* and *dieses* the changes altogether amount to one hundred and twenty-eight. For all these they have separate names, too numerous to be detailed in this place. Their proper notes, upon which these changes run, are, like ours, only seven in number.

రాగి *sub.* రాగి. (No plural.) Copper.

రాచ *adj.* The name of the *raatsa* caste or what is commonly called the Rajah caste. రాచ కులం The *raatsa* caste. రాచ వారు A *raatsavaar*, i. e. a man of the *raatsa* caste. రాచది A woman of the *raatsa* caste. రాచ కుమారుడు A young *raatsavaar*. This is the second caste of Hindoos and ranks next to that of the Brahmins. రాచ కార్యం *News* or *information*.

రాచ పుండు *sub.* రాచ పుంటి, రాచ పుండ్లు. Large boil. వీధి కురుపు.

రాచుకోవడం *v. n.* రాచుకుంటూ, రాచుకుని. To rub; to scrape. నా కాలు గోడను పట్టి రాచుకున్నందున నొప్పి పట్టినది My leg has got scraped against the wall, and gives me pain.

*రాజడం *v. n.* రాజతూ, రాజి. To kindle; to get on fire. ఆ కొండ మీద చెట్లు నరుసుకుని రాజి మండుతూ వున్నవి The trees on that hill, owing to the friction, have *kindled* and are *on fire*.

రాజ్యం *sub.* రాజ్యపు, రాజ్యాలు. This word originally meant a kingdom, but it has since been considered indifferently the name of a *province* or *country*. వీధి దేశం.

రాజవెయ్యడం *v. a.* రాజవేస్తూ, రాజవేసి. To kindle; to set on

fire; to put in a blaze. అతను అన్నంకోసం అగ్ని రాజవేశీనాడు
He has *made a fire*, for dressing his victuals.

రాజీ *sub.* రాజీ, రాజీలు. Permission; consent; agreement. రాజీ
నామా An *acquittance* or *release*. రాజీ చెయ్యడం To *make* or
give an acquittance. రాజీ పడడం To *enter into an acqui-*
ttance or *release*.

రాజా *sub.* రాజా, రాజాలు. A *Rajah*. This is the highest title
amongst the Indians and was formerly that given to their
kings. The term of *Rajah* is also very commonly applied
to the Hindoos of the *raatsa caste*, who rank next to
Brahmins amongst the Hindoos.

రాట్టం *sub.* రాట్టపు, రాట్టాలు. The name of the *wheel*, on which
the women in India wind thread. రాట్టం వడకడం To *turn*
the *wheel*. రంకుల రాట్టం The name of a *frame*, in which a
sort of wheel is moved round, at certain intervals of the
extreme circle of which are fixed cradles or trays, in
which common persons take a seat and get turned round.
పత్తి రాట్టం The name of a *wheel*, by which the cotton
taken from the field is twisted round and cleaned of
the husk.

రాత్రి *sub.* రాత్రి, రాత్రులు. The night. రాత్రి వేశ *Night time*. యీ
రాత్రి వాన రాదు There will be no rain *this night*. రెండు
జాముల రాత్రి or అర్ధ రాత్రి *Mid-night*. రాత్రింబగళ్ళు *Night and*
day. ఆ యింట్లో రాత్రింబగళ్ళు బంట్లోతులు కనిపెట్టి వుంటారు There
are peons watching in that house *night and day*.

రాబట్టుకోవడం *v. a.* రాబట్టుకుంటూ, రాబట్టుకుని. To *recover*; to
regain. నేను పోయిన సొమ్ము రాబట్టుకున్నాను I have *recovered*
the money I had lost.

రాయడం *v. a.* రాస్తూ, రాచి. To *rub*; to *wipe*; to *scour*. అతని
వంటిపొడ మందు రాచినాను I have *rubbed* some physic *upon*
his body. ఆ పాలకీమీద తెల్లరంగు రాయి *Rub* some white colour

over that palanquin.

రాయి *sub.* రాతి. రాళ్ళు. A stone. This word, when added to the name of any precious stone, is understood to mean sometimes a *false* and sometimes a *real* stone. కంపు రాయి A *false* or a *good ruby*. పచ్చ రాయి A *mock* or a *proper emerald*. యిటికె రాయి A *brick*. గాజు or వంట రాయి is the proper name for *counterfile*, as applied to *precious stones*. అకు రాయి A *file*.

రాయించడం *చ. గ.* రాయున్నా; రాయించి. To rub or cause to rub. రాలడం *చ. న.* రాలకుట; రాలి. To fall from a height. ఆ చెట్టుమీద నుంచి కానా పళ్ళు రాలినవి A great quantity of fruit *has fallen* from that tree. ఆ కూలివాడు వెళ్ళేటప్పుడు వాడి మూటలో నుంచి పళ్ళు రాలకున్నవి As that cooly is going along, the fruit which he is carrying *keeps tumbling* down from the load.

రావడం *చ. న.* వస్తూ; వచ్చి. To come; to arrive; to happen. యిక్కడికి రా Come here. యింకొ వక నెలలో కుంపిణీ వాడలు సీమనుంచి వస్తున్నవి The company's ships *will arrive* within a month's time from Europe. సొకటం రావడం To *get sick*. అతనికి మహా చెడ్డ సొకటం వచ్చినది He *has fallen* extremely *sick*. పిలిపి నే వస్తానని చెప్పినది When she was called, she said she *would come*. శ్రమ రావడం To *get into trouble*.

రావిచెట్టు *sub.* రావిచెట్టు; రావిచెట్టు. The *raavy* tree to which the *Hindoos* are supposed to pay particular devotion, on the idea that their Gods are attached to it.

రాసి *sub.* రాసి; రాసులు. A heap; a pile. రాసి వెయ్యడం To *pile up*. రాసి Means a *sign* of the zodiac.

8

రిజిస్ట్రారు *sub.* రిజిస్ట్రారు; రిజిస్ట్రార్లు. Registrar, as an officer of the revenue courts.

రీ

రీతి *sub.* రీతి, రీతులు. A manner ; a way. ఆ రీతిని పని చెయ్యడానికి మంచిది కాదు To do business after *that manner* is not proper. రీతువు or రీతున is often used.

రు

రుచి *sub.* రుచి, రుచులు. Taste ; relish. రుచి చూడడం To *taste*. ఆ పండు రుచిచూస్తే మంచిది కాదని లోచిసది I have *tasted* that fruit and do not think it good. *vide* చవి.

రుజువు *sub.* రుజువు, రుజువులు. Testimony ; proof ; conviction. అతనికి నేను బాకీ వున్నమాట నిజం కానిరుజువు లేదు That I owe him money is true enough, but he can *adduce* no *proof* of it. రుజువు చెయ్యడం or కావడం To *give* or *bring proof* ; to *prove*. రుజువు పలకడం To *convict*. రుజువు పడడం To be *convicted*. అతను యీ దొంగతనం చేసినట్టు రుజువు పడ్డది He was *convicted* of having committed this theft.

రుద్దడం *v. &* రుద్దుతూ, రుద్ది. To rub clear ; to rub dry. వంటిమీద పిండితో చమరు పొయ్యేటట్టుగా రుద్దినాడు He has put flour on his body in order to *rub off* the oil.

రుద్రాక్ష *sub.* రుద్రాక్ష, రుద్రాక్షలు. The nut or berry of the fruit from the *roodratsa* tree. When dried, they are made into beads and strung together into a *rosery*, which the broad-marked Brahmmins make use of. *vide* వూస.

రుంజ *sub.* రుంజ, రుంజలు. The Indian drum of the Hindoos formerly attached to royalty, but at present connected with no part of state. It is about three feet long and narrower in the circumference than ours. It is usually made of brass, nearly on the same principle as ours but

is played with the fingers and hands by people of the gold-smith caste, who make it their profession and earn their livelihood by it.

చుప్పడం *v. a.* చుప్పకూ! చుప్పి. To throw; to caste. రాళ్ళు చుప్పడం To throw stones. కర్రలు చుప్పడం To throw wood or sticks.

చుప్పడం *v. a.* చుప్పకూ! చుప్పి. To grind any thing moist that is mixed up with *water* and not with any other liquid. గారెల నిమిత్తం మినపపిండి చుప్ప Grind that gram into flour, for cakes.

రుమాలు *sub.* రుమాలు! రుమాళ్లు. A hand-kerchief. The term *roomaal* is borrowed from the Mahomedans and is the name given by them to the goods manufactured at Masulipatam which are called తొగరు రుమాలు Checkered *roomaals* and by several other names.

రుషి *sub.* రుషి! రుషులు. A saint, of whom the Telugus reckon seven principal persons who have written for the edification of mankind and have since been translated into heaven.

రుసుము *sub.* రుసుము! రుసుములు. A revenue term, signifying a *fixed allowance*. రుసుము రకేసులు A term in revenue to imply the *extra charges* or *deductions* from the collection.

రూ

రూక *sub.* రూక! రూకలు. A *fanam*.

రూపం *sub.* రూపపు! రూపాలు. The shape. ఆ చిన్న దాని రూపం చాగా వున్నది That young woman has a fine *shape*.

రూపాయా *sub.* రూపాయా! రూపాయాలు. A *rupee*. రాగి రూపాయా A bad *rupee*, with copper in it. నీసపు రూపాయా A bad *rupee*, with led in it. నీక్కూ రూపాయా A *sicca rupee*. ఆరుకాయ రూపాయా An *Arcoot rupee*.

రూపించడం *v. a.* రూపిస్తూ! రూపించి. To prove; to corroborate.

అతను చెప్పిన మాటకు యిద్దరు సాక్షులు వచ్చి రూపించినారు Two witnesses having come, they *confirmed* what he had said.

రె

రెక్క *sub.* రెక్క, రెక్కలు. A wing; the shoulder-blade. పిట్ట రెక్క A bird's *wing*. మనుష్యుల రెక్క A person's *shoulder-blade*.

రెచ్చడం *v. a.* రెచ్చుకూ, రెచ్చి. To scorn; to be proud or ostentatious. అతను మన దగ్గరకు రాకుండా అవుతల రెచ్చి తిరుగుతూ వున్నాడు He *scorns* to come near me and keeps himself *proudly aloof*.

రెట్ట *sub.* రెట్ట, రెట్టలు. Dung of birds.

రెట్టి *adj.* Double or as much again. మీరు పది రూపాయాలు యిస్తేరా రెండు నెలలకు మీకు రెట్టి యిస్తాను Will you give me ten rupees and I will return *double* the *amount* at the end of two months.

రెట్టించడం *v. a.* రెట్టిస్తూ, రెట్టించి. To repeat; to say again. నీకు చెప్పినమాట మళ్ళీ రెట్టించవద్దు Do not *repeat again* what I have told you.

రెండు *adj.* Two. రెండోది A *second*. రెండు మార్లు *Twice* or *two times*. రెండింటికి Belonging to *two*. రెంటిని గురించి Regarding *two*. రెండో మగ్గం The *second* loom.

రెప్ప *sub.* రెప్ప, రెప్పలు. The eye-lash. రెప్ప పాటు A *wink* of the eye or what is termed, a *twinkling*. నీ దగ్గరకు రెప్ప పాటులో వస్తాను I will be with you in a *twinkling*. రెప్ప చాల్చడం To *blink*.

రెవిక *sub.* రెవిక, రెవికలు. A short vest, such as the Hindoo women wear. It has the arms to reach half way to the elbow, the body part being tied immediately below the bosom.

రే

రేకు *sub.* రేకు, రేకులు. A piece of cloth, generally used as a covering.

రేగు చెట్టు *sub.* రేగు చెట్టు, రేగు చెట్టు. The *raigoo* tree which produces a small fruit, with a stone in it, very like an apple to the taste.

రేపు *sub.* రేపటి. (No plural.) To-morrow or the next day.

రేపటి దినం *Item.* నేను రేపు కోటకు వెళ్లుతాను I am going to the Fort *to-morrow*.

రేబరూ *adv.* Face to face. *Item* రూబరూ.

రేవు *sub.* రేవు, రేవులు. A harbour; a port.

రా

రాక్కం *sub.* రాక్కపు, రాక్కాలు. Ready money. నా దగ్గిర పదివేల వరహాల రాక్కమున్నూ, యిరువై వేల వరహాల హుండిలున్నూ వున్నవి I have got ten thousand pagodas in ready-money and twenty thousand pagodas in bills.

రాద *sub.* రాద, రాదలు. A noise; an outcry. రాద చెయ్యడం To make noise or outcry రాద చెయ్యక వూరుకో Be quiet; do not make a noise.

రామ్మ *sub.* రామ్మ, రామ్మలు. The breast, both in the human species and in animals. రామ్మ మొన The *nipple*.

రాంప *sub.* రాంప, రాంపలు. A cold or defluxion from the head. అతనికి రాంపచేత ముక్కువెంట నీళ్ళు కారుతున్నవి The water runs from his nose, owing to cold. *vide* పదికము రాంప.

రాంపి *sub.* రాంపి. (No plural.) Mud. *vide* బురద.

రాయ్య *sub.* రాయ్య, రాయ్యలు. A shrimp or prawn.

కో

కోకలి *sub.* కోకటి, కోకళ్ళు. A pestle. కోలు-కోకలి A mortar and pestle.

కోగం *sub.* కోగపు, కోగాలు. Sickness; disease. పుళ్ళ కోగం The venereal disease.

కోజు *sub.* కోజు, కోజులు. A day. కోజు మర్తా A revenue term, implying the *daily account* of any thing regarding the revenue.

కోలు *sub.* కోటి, కోళ్ళు. A mortar. కోట్లో దంచడం To beat in a mortar.

ల

లక్క *sub.* లక్క. (No plural.) Sealing-wax.

లగాయతు *sub.* లగాయతు, లగాయతులు. Commencement.

లదాయి *sub.* లదాయి, లదాయిలు. A battle; a fight. లదాయి చెయ్యడం To fight. This word is applied solely to the operation of troops. నాలుగు అయిదు సంవత్సరములనుంచి శిపాయిలు లదాయి చెయ్యలేదు The sepoys have not fought in any battle, for these four or five years past.

లక్తుక *sub.* లక్తుక. (No plural.) This is the name given to the red cotton, for making red ink to write with.

లడ్డ *sub.* లడ్డ. (No plural.) Dung. గర్రపు లడ్డ Horse-dung. గాడిద లడ్డ Ass's dung. It only refers to some particular animals. The word is usually written లడ్డి.

లంక *sub.* లంక, లంకలు. An island. దీవి లంక The island or devie.

లంక *sub.* లంక, లంకలు. The name given to the string or rope by which bullocks, cows or calves are tied together, sometimes fastened by their necks and sometimes by their legs. లంక పెయ్యడం To fasten together. యెడ్లకు లంక పెయ్య

Fasten the bullocks together.

లంగరు *sub.* లంగరు, లంగరు. An anchor. లంగరు చెయ్యడం To come to anchor. లంగరు తియ్యడం To way the anchor.

లంఘనం *sub.* లంఘనపు, లంఘనాలు. Abstinence from food. This meaning is applicable to the deprivation of food, which the Indian Doctors prescribe to their patients, most commonly for the cure of bile and fever. లంఘనం చెయ్యడం The *obstaining* from *victuals*. This word is commonly written లంఘనం.

లంచం *sub.* లంచపు, లంచాలు. A bribe. లంచం తీసడం or పుచ్చుకోవడం To take a bribe. లంచం యివ్వడం To give a bribe.

లంజె *sub.* లంజె, లంజెలు. A prostitute. This word seems to be generally used in the way of abuse, amongst the Indians, sometimes, also, the contrary, as thus, మహా చెడ్డ లంజె *Rousy hussy*. The word is usually written లంజె.

లబ్ధం *sub.* లబ్ధపు, లబ్ధాలు. The name given to the *product* in arithmetic, both in multiplication and addition.

లంబాడీ *sub.* లంబాడీ, లంబాడీలు. A *lombaady*. లంబాడీ కులం The *lombaady* caste. లంబాడీ వాడు A *lombaady* man. లంబాడీది A *lombaady* woman. These people speak a distinct language called the లంబాడీ భాష which is not of any particular country. Their women are curiously decorated with beads and brass ornaments, and partly coloured clothes. They bring down large loads of wheat from the interior to the sea side and return with salt. They are a sect of the Hindoo religion.

లవంగం *sub.* లవంగపు, లవంగాలు. The name of the spice called the *clove*.

లక్ష *adj.* A *lac*: that is, a hundred thousand.

లక్ష్మీవారం *sub.* లక్ష్మీవారపు, లక్ష్మీవారాలు. Thursday, *vide* శుభవారం.

లా

లాగడం *v. a.* లాగుట. లాగి. To *pull*; to *hawl*. తాడు లాగడం To *hawl* a rope. మనిషిని లాగడం To *pull* anybody.

లాగు *adv.* Like or manner. యీ యిట్లు ఆ యింటి లాగు లేదు This house is not *like* that house. యీలాగు *This way* or *like* this. అలాగు *That way* or *like* that. దేలాగు? Which *way* or *like* what? మీరు అలాగు శలవు యిస్తే నేను దేమి చెప్పదును? If you make conclusions *in that way*, what can I say? మీరు చూచిన పిట్ట దేలాగు వున్నది? The bird which you saw, what is it *like*?

లాగు *sub.* లాగు. లాగులు. The name of a kind of *short-drawers* reaching just above the knee. The same which sepoys wear.

లాభం *sub.* లాభపు. లాభాలు. Advantage; profit; gain. లాభనష్టాలు *Profit and loss*. యీ సంవత్సరము నాకు దేమీ లాభం రాలేదు I have not got any *profit* this year.

లావు *sub.* లావు. (No plural.) Bigness; dimension. ఆ స్తంభపు లావు దెంత? What is the *dimension* of that pillar? లావు మనిషి A *big* man. లావు చెట్టు A *big* tree.

లి

లింగం *sub.* లింగపు. లింగాలు. This is the symbol, by which the god *Simoodoo* or the destroying power is worshipped by the cross marked sect of Hindoos. People wear a token of it in miniature made of stone, enclosed in a silver box called లింగకాయ *Lingakaya* and fixed to the arm or attached to a silver chain, suspended from the neck. It is proper for those who wear the lingum to bury and not burn their dead.

లూ

లూటీ *sub.* లూటీ, లూటీలు. Plunder; robbery. లూటీ చెయ్యడం To plunder.

లె

లెక్క *sub.* లెక్క, లెక్కలు. An account: a reckoning. యంటి ఖర్చు లెక్క *An account* of house-expenses. దేశపు జమా వసూలు బాకీ లెక్క *An account* of the demand collection and balance of a district.

లెస్స *sub.* లెస్స. (No plural.) Propriety; expedience. లెస్స అయిన *Proper; right.* లెస్సగా *Properly; justly.* అతను లెస్సగా వున్నాడు *He lives properly.* vide యోగ్యం.

లే

లేక *adv.* Or; without; unless. మీరు యావేళ వస్తారా? లేక, రేపు వస్తారా? *Are you coming this day or are you coming tomorrow?* అతను లేక యీ పని జరగదు *This business cannot be done without him.* N. B. This adverb seems to form the negative of some verbs, such as లేకపోవడం *Not to be,* from which comes లేకపోతే *Which is commonly understood for our Adverb "unless": that is, "if it be not."* నా బాకీ యివ్వకలెను, లేకపోతే నీమీద ఫిర్యాదు చేస్తాను *Unless you pay my balance, I must complain against you.* చెయ్యలేక *Not being able to do.* రాలేక *Not being able to come,* and so for any other verb. వానచేత ఆ వూరికి వెళ్ళలేక మళ్ళీ వచ్చినాడు *Not being able to go to that village on account of the rain, he has returned again.*

లేడి *sub.* లేడి, లేళ్ళు. A deer; an antelope.

శేష *adj.* Tender; young. శేష చెట్టు A *young* tree. శేష మనిషి A *young* person. శేష పిల్ల A *young* child. శేష తనం or శేషరికం *Infancy; youth.* ఆ దినములలో నేను శేషరికంలో వున్నాను In those days, I was in my *infancy.* శేష కోడి A *young* fowl.

శేష *adv.* Not; properly, *it is not.* This adverb, as it seems generally to be considered, is in fact the negative termination of the verb శేషపోవడం Not to be, in the Third Person, Present Tense Ind. Mood.

శేషడం *v. a.* లేపుతూ లేపి. To awake or to rouse a person, so as to make him get up. మమ్మున మాడు ఘంటల రాత్రికి లేపినారు They *roused* me up, at three o'clock in the morning.

శేషడం *v. n.* లేస్తూ లేచి. To get up; to arise. తెల్లవారినది కాని దొర యింకా లేవలేదు It is full day-light, but the gentleman has not yet *got up.*

లాట్టి *sub.* లాట్టి, లాట్లు. The name given to the *small earthen pots*, used by the toddy-people to fix on the stalks of the palmyra and other trees of this kind, for collecting the toddy.

లాట్టపిట్ట *sub.* లాట్టపిట్ట, లాట్టపిట్టలు. The camel.

లాడితెడు *sub.* లాడితెడు, లాడితెళ్ళు. The name of a measure, generally *spanned* with the thumb and fore-finger.

లాంగడం *v. n.* లాంగుతూ లాంగి. To yield; to be humble. ఆ మనిషి మునుపు బడాయాగా వుండె, గాని యిప్పుడు లాంగినాడు That man was formerly very proud, but *is* now *very humble.*

లో *pre.* In; at. This preposition is commonly attached to the Ablative Case of nouns. నా యింట్లో వున్నది It is *in* my

house. ఆ గ్రామంలో *At that village*. ఆ సంచిలో *In that bag*. అందులో *In that*. యందులో *In this*. యెందులో? *In which?*
 లోకము *sub.* లోకపు; లోకాలు. *The world; a multitude*. లోకులు *A crowd or the people*. ఆ గ్రామంలో లోకులు యేమి చెప్పకుంటారు?
What do the people say in that town? ఆ లోకము *The other world*. యీ లోకములో కాని పనులు యెవరు చేస్తే ఆ లోకములో వారిని శిక్షిస్తారు *Whoever commits sin in this world will be punished in the other.*

లోగా *adv.* Whilst; in the course of; mean time. అతను వచ్చే లోగా నేను యింట్లోకి వస్తాను *Whilst he is coming, I shall get to my house*. మీరు యింట్లో స్నానం చేశేలోగానే యిక్కడ నాపని చెడిపోతున్నది *Whilst you are making your lustrations at your house, mean time my business here gets spoiled*.
 లోగలి *sub.* లోగలి; లోగిళ్ళు. *This term means the house and compound and every thing belonging to it.*

లోటు *sub.* లోటు; లోట్లు. *Loss; detriment.* *vide* నష్టం.

లోతక్కువ *adj.* Remaining. మన పాళ్ళ తాలూకు లోతక్కువ పాలు యెప్పుడు యిస్తావు? *When will you give me the remaining share out of our respective portions?*

లోతు *sub.* లోతు. (No plural.) *Depth*. ఆ నీళ్ళు మహా లోతుగా వున్నవి *That water is very deep*. ఆ చెరువు లోతు యెన్ని అడుగులు? *What is the depth of that tank in feet?*

లోపల *adv.* Within; inside. ఆ పెట్టె లోపల చూడు *Look inside of that box.*

వక *adj.* One; a single. వకటోది *The first*. వకటి *One thing*. వకడు *One man*. వకతె *One woman*. ఆ మాట వకజ్ఞిగురించి చెప్పినాడు *He mentioned that matter in regard to a certain person.*

వకీలు *sub.* వకీలు; వకీళ్ళు. An agent ; an ambassador or resident at a court. మహారాష్ట్ర తరపు వకీలు చన్నపట్నం ప్రవేశించినాడు A *vakeel* or *ambassador* is arrived at Madras, on the part of the Mahrattas. నేను రాజా తరపున వకీలును I am *agent* or *vakeel* for the Rajah.

వగర్బడం *v. a.* వగరున్నా; వగర్బి. To breath hard ; to respire with difficulty. మహా లావు మనిషి గనక చాలా వగరుస్తాడు Being a man of great size, he *breaths very hard*.

వగరు *sub.* వగరు; వగర్లు. Harshness or roughness in taste, like the taste of certain unripe fruits. This word is only applicable to fruits or vegetables.

వగర్బ *sub.* వగర్బ; వగర్బలు. A difficulty of respiration ; the disease by us called the *asthma*.

వజ్రం *sub.* వజ్రపు; వజ్రాలు. A diamond. వజ్రపు వుంగరం A *diamond ring*.

వట్టం *sub.* వట్టపు; వట్టాలు. This is a term used by shroffs and money dealers for the *deduction* which they make in money offered them, that is short of standard value. The word is usually termed *batta*, amongst Europeans. ఆ పరహాకు వన్నె తక్కువ గనక వక రూక వట్టం వుచ్చుకున్నాడు That pagoda being short of standard or touch, he made a *deduction* of one *fanam* for the *batta*.

వట్టి *adj.* Empty. వట్టి పీసా An empty bottle. ఆ పెట్టె వట్టిది That trunk is *empty*. వట్టి or పడి గడ్డి *Paddy straw*. వట్టి కాలు The *shin-bone*. వట్టి పోవడం To *dry up*. వట్టిపోయిన ఆవు A *dry* cow. వట్టి కేళ్ళు means the *roots of dry grass*, which yield a pleasant flavour. This grass gentlemen call *cus-cus*.

వట్టు *sub.* వట్టు; వట్టు. A vow or solemn promise. వట్టు పెట్టడం To impose a *vow* or *solemn promise*. ఆతనికి వారియింటికి వెళ్ళకుండా వట్టు పెట్టినాను I imposed a *solemn promise* upon him, not to go to their house. వట్టు పెట్టుకోవడం To make a *vow* or *solemn*

promise. నేను కాశీకి వెళ్ళుతానని వట్టు పెట్టుకున్నాను *I have made a vow to go to Kasi, that is, to Benares.*

వడ sub. వడ! వడలు. The hot wind or as it is generally termed the *land wind*. వడ తగలడం To be *struck* by the *land wind*. అతను వడతగిలి పడ్డాడు He fell down, being *struck* by the *land wind*: that is, he was overpowered by the effects of the *land wind*. వడ means also a *cake*, made of gram.

వడగల్లు sub. వడగంటి! వడగళ్ళు. Hail or hail-stones. వడగళ్ళు పడడం. To *hail*. After a land-wind day in India, the weather sometimes suddenly changes into a storm, accompanied by hail.

వడ్లంగి sub. వడ్లంగి! వడ్లంగులు. A carpenter. వీధి వడ్లవాడు.

వడి sub. వడి! వళ్ళు. The lap. మన వళ్ళలో పళ్ళు పెయ్యమను Tell them to put fruit into our laps. నీళ్ళ వడి The rapidity of a stream or course of water. వడిగా Quickly; rapidly. వడిగా మాట్లాడడం To speak hastily and loudly. వడిగా రా Come quickly.

వడ్డీ sub. వడ్డీ. (No plural.) Interest on money. వడ్డీ యివ్వడం To give *interest*. వడ్డీ పుచ్చుకోవడం To take *interest*.

వడుగు sub. వడుగు! వడుగులు. This is the name given to the *ceremony* observed by certain of the Hindoo castes, of putting on the thread, commonly called the *Brahminical string*.

వణకడం v. n. వణుకుతూ! వణికి. To shiver; to tremble. అతను చలిచేత చాలా వణుకుతున్నాడు He is *shivering* considerably, with the cold. పాదే పులిని చూచి భయంచేత నుహా వణికినాను I saw a royal tiger, that made me *tremble* not a little, *with fear*.

వత్తి sub. వత్తి! వత్తులు. A wick. మైవపు వత్తి A wax wick, usually called *minapotty*: that is, a *wax candle*. దీపపు వత్తి The wick of a lamp.

వడ్డ pre. By; with; near; to. నీ వడ్డకి అయిదువేల పరహాలు

పంపించినాను I have sent five thousand pagodas to you.

ఆ సామానులు అతనివద్ద వున్నవి Those things are *with* him.

వదలడం ల. a. వదులుతూ! వదిలి. To loosen; to untie; to liberate.

నన్ను కైదులోనుంచి వదిలినారు They have *liberated* me from prison. ఆ కుక్కను తాడువిప్పి వదులు Untie the rope of that dog and *let* him *loose*.

వదిసె *sub.* వదిసె! వదిసెలు. A sister-in-law: that is, your *eldest brother's wife* or your *wife's eldest sister*.

వదిలించడం ల. a. వదిలిస్తూ! వదిలించి. To let loose or cause to be liberated. ఆ మనిషిని వదిలించు Cause that man to be *released*.

వదులుకోవడం ల. a. వదులుకుంటూ! వదులుకుని. To relinquish; to abandon. ఆ పని వదులుకున్నాను I have *relinquished* that business.

వన్నె *sub.* వన్నె! వన్నెలు. Colour; touch. This word, when it is called *touch*, refers to the method of the Indian Shroffs and Goldsmiths to discover the purity of gold, by rubbing it on a black, smooth stone. They reckon fourteen *touches* or *shades* of colour, to constitute pure, unadulterated gold. The pagoda is considered to be twelve *touches*. Every touch below is so much short of standard value. వన్నెకట్టు రాయి The stone, on which the *touch* is made. ముచ్చెవాడు వచ్చి తన దగ్గిరవున్న వన్నె మచ్చు చూపించినాడు The *Moochymán* is come and has produced the *samples* of his colours. వన్నెకాడు A man of *dress* and *gallantry*. వన్నెకత్తె A *showy* woman.

వంక *sub.* వంక! వంకలు. Crookedness. వంక కర్ర Crooked or twisted wood. Here the Genetive Case is used. This word also means *pretence* or *perversion*. మాయొట్టో పని వున్నదని వంక పెట్టుకుని వెళ్ళినాడు He *pretended* business at home and went away.. It also means to turn towards.

నా వంక చూడు Look towards me.

వంకర *sub.* వంకర! వంకరలు. Crookedness; unevenness. కర్ర వంకర Unevenness in wood. Also వంకర కర్ర A crooked piece of wood. వంకర మాటలు Crooked words: that is, disagreeable words. వంకర పనులు Crooked acts: that is, improper acts.

వంకాయ *sub.* వంకాయ! వంకాయలు. The name of the vegetable which in Europe is termed the egg-plant and in India is generally called the brinjal. కర్పూరపు వంకాయ The name of a vegetable bearing a red head when ripe, used in soups. It is commonly called the love-apple.

వంక *sub.* వంక! వంకలు. A hook. కర్ర వంక A wooden hook. యినుప వంక An iron hook. వంక means also an arm-ring, worn by women and children.

వంగడం *v. a.* వంగుతూ! వంగి. To bend; to become crooked. అతను ముగ్ధులవలన వంగిపోయినాడు He is bent down with old age.

వంచకుడు *sub.* వంచకుడి! వంచకులు. A man that disgraces another.

వంచడం *v. a.* వంచుతూ! వంచి. To bend. విల్లు వంచడం To bend a bow. మనిషిని వంచడం To force a man down; to humble a man. వాడు మహా గర్వంగా వున్నందున ఆ గర్వం అణిగేటట్లుగా వంచినారు That man having shewn a great deal of ostentation, they took occasion to humble his pride.

వంచన *sub.* వంచనపు! వంచనలు. A disgrace or humiliation. వంచ కత్తె Item.

వంట *sub.* వంట! వంటలు. A dressing or preparing victuals. వంట చెయ్యడం To dress victuals. వంటచేసిన తరువాతను తిని, యిక్కడికి వచ్చినాను I came here immediately after dressing and eating my victuals.

వంటకం *sub.* వంటకపు! వంటకాలు. Victuals. vide అన్నం.

వంటచెరుకు *sub.* వంటచెరుకు, వంటచెరుకులు. The general name given to *fuel* or *firing*. యింట్లో వంటచెరుకు యేమీలేదు There is no *fuel* in the house.

వండడం *v.* *a.* వండుతూ, వండి. To *dress victuals*. vide వంట.

వంతు *sub.* వంతు, వంతులు. A share; a portion. vide పాలు. It means also, a turn in gradation or period.

వంతెన *sub.* వంతెన, వంతెనలు. A bridge. This word is applicable to the *bridge* over the ditch of a fortress. The Hindoos never build bridges over rivers but trust to boats or rafts, when they cannot ford them.

వంపు *sub.* వంపు, వంపులు. A bend or curve.

వ్యవసాయం *sub.* వ్యవసాయపు, వ్యవసాయాలు. A cultivation. వ్యవసాయం చెయ్యడం To *cultivate* or *plough* the ground. ఆ వూరి పొలములో యింకా వ్యవసాయం చెయ్యలేదు They have not yet *ploughed* the fields of that village. వ్యవసాయం is also applied to the *cultivation* or *improvement* of the *mind*.

వ్యవహారం *sub.* వ్యవహారపు, వ్యవహారాలు. Office; business; management or direction. తాలూకా వ్యవహారం The *management* or *direction* of a country. వ్యవహారం చెయ్యడం To be *employed*; to *manage*. vide వుద్యోగం.

వయస్సు *sub.* వయస్సు. (No plural.) Age. నా వయస్సు నేను యెరగను I do not know my *age*.

వ్రయం *sub.* వ్రయపు, వ్రయాలు. Expense or disbursement. వ్రయం చెయ్యడం To make *disbursements*. ఆ వూళ్లోకి వచ్చి పది వరహాలు వ్రయం చేసాను I came to that village and laid out ten pagodas in *disbursements*.

వృథా *adj.* Vain; fruitless. వృథానా Item.

వర *sub.* వర, వరలు. A sheath or scabbard. It also means the earthen *rims* or *rings* fixed round what are termed, *pot-wells* in India. వర is also the name of the *proof* in gold, as produced on the *stone*. కత్తి వర The *scabbard*

of a sword or knife. నూతి కరలు The *earthen rims* of a well. వర దుయ్యడం To draw a sword.

వర్తకం *sub.* వర్తకపు, వర్తకాలు. Merchandise; traffic. వర్తకం చెయ్యడం To trade; to traffic. వర్తకుడు A merchant. ఆ వర్తకుడు బట్టల వర్తకం విస్తరించి చేసాడు That merchant carries on a considerable traffic in cloths.

వర్ణం *sub.* వర్ణపు, వర్ణాలు. Caste; colour; a letter of the alphabet. నాది బ్రాహ్మణ వర్ణం I am of the Brahmin caste ముచ్చెనాడు నచ్చి యే వర్ణం చేశాడని అని అడిగినాడు The Mootchy man came to know, what colour he must apply. వర్ణం is also the name of a particular song, amongst the Hindoos.

వర్తమానము *sub.* వర్తమానపు, వర్తమానాలు. A message; an intimation; a notice. అతను బంగాళాకు వెళ్లుతానని నాకు వర్తమానం పంపించినాడు He sent me a message, that he was going to Bengal. యీపని చెయ్యమని నాకు యేమీ వర్తమానం రాలేదు I have received no notice, to do this business. వర్తమానము In Sanskrit, means the present time.

వర్షం *sub.* వర్షపు, వర్షాలు. Rain. వర్షం కురవడం To rain. వర్షం వెలియడం To stop raining. ప్రాగ్భటిననుంచి వర్షం కురిసి యిప్పుడు వెలిసినది It has been raining ever since the morning, but now it has stopped. వర్షాకాలం The rainy season, commonly termed, the monsoon.

వరహా *sub.* వరహా, వరహాలు. A pagoda. కరకు వరహా The Karookoo pagoda, commonly called the Madras or the three Swamy pagoda. పువ్వు వరహా The Flowered pagoda or what we call the Star pagoda. The Madras pagoda is the largest and is current to the Northward; the Star pagoda is ten per cent less of intrinsic value and is current at Madras.

వరి *sub.* వరి, వరలు. The grain, commonly called paddy grain. వరి గడ్డి Paddy straw. వరితేను A paddy crop: free

from the husk, it is rice.

వరుగు *sub.* వరుగు : వరుగులు. The name given to *vegetables dried* and kept for use. దోస వరుగు *Dried cucumber*. వుచ్చిత వరుగు *Dried voochita*. వరుగు also means, the partial *leaning* or *bending* of a tree, or of palanquin to one side.

వరుస *sub.* వరుస : వరుసలు. A line or strait mark, applicable to *letters* in writing, or to *lines* made on paper, or on the ground. శిపాయిలు మూడు వరుసలను నిలుచున్నారు The sepoys are standing in three *lines*.

వల *sub.* వల : వలులు. A net. వల వేయడం To *throw* or *cast* a net. వల లాగడం To *drag* or *draw* a net.

వలకడం *v. n.* వలుకుతూ : వలికి. To drop or spill, from any thing over-full. వలకపోయడం To spill, &c. by throwing any thing over.

వల్లకాడు *sub.* వల్లకాటి : వల్లకాళ్లు. Burning or burying place of the dead.

వల్న *pre.* By ; with. This Preposition is often attached to the Ablative Case of Nouns. స్వర్నం వల్న By or with the horse. నావల్న కాదు Not by me : meaning, that it *cannot* be done by me. అతను యీపని చెయ్యమని చెప్పితే నావల్న కాదని అన్నాడు When he was desired to do this business, he said *he could not*. నావల్న అతనికి యేమీ పనిలేదు He has no business with me.

వలకడం *v. n.* వలునూ : వలసి. To wish ; to desire ; to covet. నీవు ఆపని యీవేళ తయారు చెయ్యవలసినది It is *desirable* 'you *should* or you *must* finish that business to-day. అతను యీపూర్ణానికి యీరాత్రి రావలసినది It is *wished* he *should* or he *might* arrive in this town to night. ఆ స్త్రీని నాడు వలసినాడు He *covets* the possession of that woman.

వశము *sub.* వశపు : వశాలు. Custody ; charge. ఆ స్వర్నం నా వశాన అప్పు సిందివారు They have put that horse under my *charge*. ఆ

సామాను నా వశాన లేదు That thing is not in my *custody*.
 వసతి *sub.* వసతి. వసతులు. An allowance. నాకు వసతి యేమీ లేదు
 I have not got any *allowance*. The proper meaning in
 Sanskrit is *residence*.

వసనాభి *sub.* వసనాభి. (No plural.) Arsenic. Properly the
 word is వత్సనాభి.

వస్తువు *sub.* వస్తువు. వస్తువులు. An article; a thing, applicable
 to any solid, inanimate body. నా వస్తువులు యెక్కడ వున్నవి?
 Where are my *things*? ఆ వస్తువు నాది కాదు That *article*
 does not belong to me.

వసూలు *sub.* వసూలు. వసూళ్లు. A revenue term, signifying the
collections. వసూలు చెయ్యడం To *collect*.

వరాగ్రం *sub.* వరాగ్రపు. వరాగ్రాలు. A superior kind of *betel nut*.
 There are several other kinds.

వా

వాకర *sub.* వాకర. వాకరలు. A vomit, or the act of vomiting.
 vide వాంతి.

వాకిలి *sub.* వాకిలి. వాకిళ్లు. A gate. vide వ్యారం.

వాగడం ల. న. వాగుతూ. వాగి. To speak continually; to jabber.
 అతడు యెప్పుడుచూచినా వాగుతూ వుంటాడు You always see that
 man *jabbering*.

వాగు *sub.* వాక. వాగులు. A torrent or current of water. కొండ
 వాగు A *torrent* from a hill.

వాళ్ళి *sub.* వాళ్ళి. వాళ్ళిలు. Custom; rule; right. vide మర్యాద.

వాడ *sub.* వాడ. వాడలు. A ship; a vessel. మూడుకొయ్యల వాడ
 A three masted *ship*. వాడ నడవడం A *ship* to sail. ఆ వాడ
 త్వరగా నడుస్తూ వున్నది That *ship* sails well. వాడ మునిగిపోవడం
 A *ship* to sink. వాడ రవానా చెయ్యడం To despatch a *ship*.
 వాడమీద సరుకు తెయ్యడం To load a *ship*. వాడ తెరచాపలు

The sails of a *ship*. వాడ కొడి A *ship's* colour. వాడ is also the name of any small assemblage of houses, or a small town composed of people of one caste. పల్లె వాడ A *fishing town*. వాడ కట్టు means the *side* of a *street*, or the *range* of *houses* in a street.

వాడడం *v. n.* వాడుతూ| వాడి. To wither; to shrivel up; to wear. ఆ పువ్వులు యెండచేత వాడినవి Those flowers are all *shrivelled up*, by the heat. అతను నా నగలు కాలా దినములు వాడినాడు He has *worn* my jewels a long time. యీ మాటలు పూర్వము వాడినారు These words are *derived* from *former authority*.

వాడి *sub.* వాడి. (No plural.) Sharpness, as applied to weapons. వాడి కల *Sharp; cutting*. వాడికల కత్తి A *sharp sword* or *knife*.

వాడిక *adj.* Current; in circulation; in use. మీరు చెప్పినమాట మన తెనుగులో వాడిక లేదు The word which you have mentioned is not *current* amongst us in the Telugu. ఆ సామాను కొత్తది, వాడికలోకి రాలేదు That thing is new, and has not *been* in use yet.

వాడు *pro.* వాని| వారు. He; that man. *vide* అతను.

వాత *sub.* వాత| వాతలు. Firing; the *actual cautery*, as it is used upon cattle in India. వాత వెయ్యడం To fire. The word రక్ష వెయ్యడం is applicable to this operation, on human beings.

వాదం *sub.* వాదపు| వాదాలు. Matter in dispute or discussion. మా యిద్దరికి యీ భూమిని గురించి వాదం జరిగినది. There has happened a dispute between us two, regarding this ground.

వాది *sub.* వాది| వాదులు. Complainant; disputant or plaintiff in a suit.

వాదించడం *v. a.* వాదిస్తూ| వాదించి. To hold dispute with, or to

advocate for, in a cause or matter of difference.

పాడు *sub.* పాడు. పాడులు. A blame, or accusation. యెవరిమీదైనా పాడు రావడం Blame to fall upon any one.

వాన *sub.* వాన. వానలు. Rain. vide వర్షం.

వాంతి *sub.* వాంతి. వాంతులు. A vomiting. వాంతి చేసుకోవడం To vomit.

వాపు *sub.* వాపు. వాపులు. A swelling; a protuberance. vide పుబ్బు.

వామం *sub.* వామపు. (No plural.) The name of a small seed, taken by the Indians to cure the belly-ache.

వామి *sub.* వామి. వాములు. A heap of grass, or a hay-stack.

వ్యాజ్యం *sub.* వ్యాజ్యపు. వ్యాజ్యాలు. A complaint or reference; a dispute. నా బాకీ యివ్వనందున అతనిమీద వ్యాజ్యం వేసినాను As he did not pay me my balance, I have made a complaint against him. అతనికి నాకు భూమిని గురించిన వ్యాజ్యం వున్నది There is a dispute between him and me regarding a piece of ground. The proper word in Sanskrit is వ్యాజం.

వాయడం *v.* వ. వాస్తూ. వాచి. To swell. అతని వళ్లు అంతా వాచినది His whole body is swelled up. vide పుబ్బడం.

వాయదా *sub.* వాయదా. వాయదాలు. A revenue term, signifying a limited period or date. ఆ ముస్తాజరు కిస్తీలు వాయదా చొప్పున చెల్లించలేదు That renter has not discharged his instalments, agreeable to the limited period: that is, according to dates.

వాయించడం *v.* వ. వాయస్తూ. వాయించి. This Verb is applicable to the different modes of producing sound from instruments, whether with sticks, with the fingers, or the bow. It does not apply to wind instruments for which the Verb త్రావడం is used. వీణ వాయించడం To play on the veena, performed with the fingers. తగ్గబరా వాయించడం To play

on the *tombloora*, also with the fingers. మద్దల వాయించడం
To beat the *maddela*, also done with the fingers. దోలు
వాయించడం To beat the *doloo* or *tom-tom*, which is
done with a thin stick.

వాయువు *sub.* వాయువు. (No Plural.) This is the name given
by the Indians to complaints which affect the limbs or
joints, with any fixed pain. వాయువు సంకటం Item.

వ్రాత *sub.* వ్రాత|వ్రాతలు. Writing; hand-writing. ఆ వ్రతరం
చూస్తే అతని వ్రాతకాదని తోస్తుంది On examining that letter,
I do not think it is his own *hand-writing*.

వ్రాయడం *v. n.* వ్రాస్తూ|వ్రాసి. To write. వ్రతరాలు వ్రాయడం To
write letters or to *copy*. లెక్క వ్రాయడం To keep *accounts*.
బాగా వ్రాయడం To write well: that is, to *write* a
good-hand.

వ్రాలు *sub.* వ్రాయి|వ్రాలు. Letters; impressions. By use this
word is understood for *signature*. చేవ్రాలు Item.

వార *sub.* వార|వారలు. The name of a *bundle* of *thread* for
weaving, containing eight *punjums*. వార also means, a
difference or *variance* in any thing. లెక్కలో వార A
difference in an account.

వార్చడం *v. a.* వారుస్తూ|వార్చి. To strain the water from the
boiled rice. This constitutes what is called *conjee*. It is
from hence called వార్చు. vide సంధ్య for the use of this
Verb, as to prayers.

వారం *sub.* వారపు|వారాలు. A week. The days of the week
are referred to the *week* and not to the *day*. ఆదివారం
Sunday. So of all the other days of the week.

వారంటు *sub.* వార్చంటు|వారంటు. Warrant; order of attachment,
in the Courts.

వారు *sub.* వారు|వార్లు. A leather belt, or any strap, or long
piece of leather.

వార్ష *sub.* వార్ష. వార్షలు. The drink, commonly called *oajee*. vide గంజి.

వాలడం *v. n.* వాలుకూ. వాలి. To roost; to sit or light upon any thing, as a bird. ఆ చెట్టుమీదనుంచి వకపక్షి యెగిరివచ్చి యింటిమీద వాలినది A bird has flown from that tree and is come to *settle upon* the house. ఆ చెట్టుమీద రాత్రిళ్లు కానా పిట్టలు వాలుతున్నవి A great number of birds *roost upon* that tree at nights. వాలడం also means to *bend down*, as a tree, by the wind.

వాలు *sub.* వాలు. వాళ్లు. Low ground, where the water generally lodges.

వాసన *sub.* వాసన. వాసనలు. Scent; flavour; smell. మంచి వాసన A good *flavour*. చెడ్డ వాసన A bad *smell* or *flavour*. వాసన చూడడం To perceive a *smell*: that is, to *smell*. వాసన కొట్టడం or తగలడం or వెయ్యడం To *scent*; to *yield* a *flavour* or *smell*.

వాసం *sub.* వాసపు. వాసాలు. A rafter, as applied to house building.

వి

వికసించడం *v. n.* వికసినూ. వికసించి. To blow, as a flower.

వికారం *sub.* వికారపు. వికారాలు. Languor; lassitude. Figuratively వికారపు మనిషి A week or foolish man. వికారపు మాటలు Silly words.

విగ్రహం *sub.* విగ్రహపు. విగ్రహాలు. The name given to the *images* or *idols*, preserved for worship at the different pagodas, some made of stone, and others of a mixed metal.

• విచ్ఛదం *v. n.* విచ్ఛదూ. విచ్చి. To burst; to break in two. కడుపు విచ్చేటట్టుగా అన్నం తిన్నాడు He has eaten victuals enough to make him *burst*. విచ్చిపోవడం Item.

విచ్ఛలవిడి *sub.* విచ్ఛలవిడి Lavishment; profusion; prodigality.

విచ్ఛలవిడి చెయ్యడం To lavish; to squander.

విచారం *sub.* విచారపు. విచారాలు. Grief; sorrow; lamentation.

విచారపడడం To grieve; to lament; to reflect. అతను తన

భార్య చచ్చినందున మహా విచారపడుతున్నాడు He grieves very vehemently for the loss of his wife. విచారం చెయ్యడం To

consider; to enquire. ఆ మాటను గురించి విచారం చేస్తాము We will take those words into consideration.

విచారించడం *v. a.* విచారిస్తూ. విచారించి. To enquire; to investigate; to be grieved.

విచిత్రం *sub.* విచిత్రపు. విచిత్రాలు. Beauty; admiration.

విడడం *sub.* విడుతూ. విడి. To come untied; to get loose; to

separate or part. మాట విడడం A bundle to come untied.

దారి విడడం To part in the way. స్నేహం విడడం To separate in friendship. విడిపోవడం Item.

విడిచిపెట్టడం *v. a.* విడిచిపెట్టుతూ. విడిచిపెట్టి. To release; to liberate. విడి వడలడం.

విడిది *sub.* విడిది. విడుదులు. A temporary lodging. విడి బస.

విడిపించడం *v. a.* విడిపిస్తూ. విడిపించి. To separate; to release; to loosen.

విత్తడం *v. a.* విత్తుతూ. విత్తి. To sow seed.

విత్తనము *sub.* వత్తనపు. విత్తనాలు. Seed. విత్తనాలు చల్లడం or వెడ చెయ్యడం To sow seeds. This applies to seed sown in the ground for produce.

విత్తు *sub.* విత్తు. విత్తులు. The seed of fruit or vegetables. It also means, the seed used for the soil.

విద్య *sub.* విద్య. విద్యలు. Language. సంస్కృతపు విద్య The Sanskrit language. తెలుగు విద్య The Telugu language. అరవ విద్య The Malabar language. ఫారసీ విద్య The Persian language. వడియా విద్య The Woddiah language. కుర్ర విద్య The Hindustani language. యంగ్లిష్ విద్య The English

language. విద్య also means an *art.* దొమ్మర విద్య The *art* of tumbling. గారడీ విద్య The slight-of-hand *art.*

వినడం *v. a.* వింటూ, విని. To hear; also, to make another hear. నా మాటలు విను *Hear* my words. నేను అలాగున విన్నాను So, I have *heard.* ఆ మాటలు విన్నాడుకాదు He did not *hear* those words.

విన్నపం *sub.* విన్నపపు, విన్నపాలు. A representation; a statement of facts. ఆయన వచ్చినప్పుడు నా సంగతులు యావత్తు విన్నపం చేసినాను When he came, I laid a *statement* of all my circumstances before him.

వినయం *sub.* వినయపు, వినయాలు. Respectfulness; humbleness.

వింత *sub.* వింత, వింతలు. Estimation; repute; celebrity. వింత మనిషి A man of *celebrity.* వింత వస్తువు An article of *estimation.* వింత సంగతి A circumstance of *repute*: that is, of *fame.*

విందు *sub.* విందు, విందులు. Invitation. విందు చెయ్యడం To invite. విందుకు పిలవడం To call for by invitation, or to invite.

విప్పడం *v. a.* విప్పకూ, విప్పి. To untie; to loosen. ఆ యెడను విప్ప *Untie* those bullocks. ఆ మాట విప్ప *Untie* that bundle. విప్ప పడడం To be *untied.*

విభజన *sub.* విభజన, విభజనలు. Distinction; separation. విభజన చెయ్యడం To *separate.* ఆ కాకితాలు విభజన చెయ్యి *Separate* those papers. విభజనగా *Separately; distinctly.* నేనూ నా తండ్రి విభజనగా వున్నాము I and my father live *separately.*

విమర్శ *sub.* విమర్శ, విమర్శలు. Inquiry; investigation. విమర్శ చెయ్యడం To *inquire; to investigate.* నీ విచార చేసిన నేరం విమర్శ చేసినతరువాత అందున గురించి హుకుం యిస్తాము After *having inquired* into your misconduct, I will give orders respecting it. అతను విమర్శ చెయ్యక నాదగ్గర జరిమానా వుచ్చు కున్నాడు He has levied a fine upon me and collected without making any *investigation.*

విరగడం *v. n.* విరుగుతూ. విరిగి. To break; to go in pieces. This verb is applied to the breaking of wood or iron or any article not of a brittle nature.

విరచడం *v. a.* విరుచుకూ. విరిచి. To break. ఆ నగ పుచ్చుకుని విరిచి నాడు He took hold of that trinket and *broke it*.

విరోధం *sub.* విరోధపు. విరోధాలు. Enmity; unfriendliness. నానూ అతనికి యేమీ విరోధం లేదు There is no *enmity* between him and me. యీపని చేసినందువల్ల నీకు మరి యేమీ విరోధం లేదు You will incur no *mischief*, by doing this business. విరోధం చెయ్యడం To make *opposition* or cause *enmity*; also, to *offend* or *injure*. విరోధి An *enemy*.

విలవ *sub.* విలవ. విలవలు. Valuation; value; worth; price. ఆ వస్తువు విలవ యెంత? What is the *value* of that article? ఆ గుర్రపు విలవ యింకా చెప్పినాడుకాదు He has not yet fixed the *price* of that horse. విలవ చెయ్యడం To *estimate* or *fix* a price.

విల్లు *sub.* వింటి. విండ్లు. A bow. వింటి బద్ద and విల్లయి Item. విల్లు యొక్క పెట్టడం To *bend a bow*: that is, to apply the string. విల్లు. అంటూ Bow and arrow. విల్లు వేట *Sporting* with the *bow*. This is generally practised with pellets, fired at birds, in which most Indians are very dexterous. విల్లు వేటనాడు The person who *sports with* the *bow*. విల్లుకాడు An *archer*. విలు విద్య *Archery*. The *o* below is lost, because of the junction of the other word.

వివాహం *sub.* వివాహపు. వివాహాలు. Marriage; wedlock. వివాహం చెయ్యడం To *marry*. విద పెళ్ళి.

విశదం *sub.* విశదపు. విశదములు. Information; intelligence; communication. విద తెలివి.

విశదపర్వడం *sub.* విశదపరుస్తూ. విశదపర్చి. To inform; to communicate; to apprise. ఈనక యీ సంగతి నీకు విశదపర్చినాను Therefore, these circumstances are *communicated* for your

information.

విశ్వాసం *sub.* విశ్వాసపు. విశ్వాసాలు. Trustiness; confidence; faithfulness. vide నమ్మిక.

విశేషం *sub.* విశేషపు. విశేషాలు. Charitable and virtuous excellence.

విషం *sub.* విషపు. విషాలు. Poison. విషం పెట్టడం To *poison*. విషం పుచ్చుకొవడం or తినడం To be *poisoned* or *poison yourself*.

విసకడం *v. n.* విసుకుతూ. విసికి. To tire; to be uneasy.

విసకర్ర *sub.* విసకర్ర. విసకర్రలు. This is a corruption of the word విసురు కర్ర A fan, commonly called a *punkah*.

విసరడం *v. a.* విసురుతూ. విసిరి. To fan; to ventilate. యెండచేత చెమటపట్టినది గనక నాకు విసురు I am perspiring with the heat, therefore, *fan* me. విసరడం To *grind*. గోధుమలు విసరడం To *grind* wheat. విసరడం also means, to *blow-hard*, as a high wind.

విస్తరించి *adj.* Abundant; plenty. విస్తరించి సొమ్ము యిచ్చినాడు He has given *plenty* of money. This word is taken from the Verb విస్తరించడం.

విస్తారం *sub.* విస్తారపు. (No plural.) Abundance; plenty. ఆతని దగ్గర విస్తారం రూపాయాలు వున్నవి That man has got a great *abundance* of rupees. విస్తారపు దండు వచ్చినది A *large* camp is arrived.

విసికించడం *v. n.* విసికింస్తూ. విసికించి. To vex; to tire. మీరు నన్ను విసికిస్తారు You quite *tire* me out.

విసికిన *adj.* Tired; weary. విసికిన మనిషి. A *tired* person.

విసుకు *sub.* విసుకు. (No plural.) Fatigue; weariness.

వీగడం *v. n.* వీగుతూ. వీగి. To turn back or yield; to be

overcome. అతని వళ్లు మహా బిగి వున్నందున నడవలేడు That man is so *unwieldy*, that he can hardly walk. యుద్ధంలో వారి బలము బిగినది Their army was *discomfited* in the battle.

ఏడు *prop.* ఏని, ఏరు. He; also, this man. ఏరు చేసినారు It was *these people* did it.

ఏతె *sub.* ఏతె, ఏతెలు. This is the name of a musical instrument, on the principle of the guitar and played upon something in the same way. It has seven strings on the finger board and there is a separate line of strings along the left side of the finger-board, that go over a second bridge and serve as a sort of base. కస్తూరి ఏతె The *musk bag*, taken from the animal.

ఏధి *sub.* ఏధి, ఏధులు. A street. పెద్ద ఏధి A large street. చిన్న ఏధి A small street.

ఏపు *sub.* ఏపు, ఏపులు. The back. ఏపుమీద కొట్టడం To strike on the back : that is, to punish.

ఏరముప్పివాడు *sub.* ఏరముప్పివాని, ఏరముప్పివాళ్లు. This is the name of a particular description of itinerant *beggars*, supposed to be possessed of the supernatural power of restoring by incantations and sacrifices, any *Lingum* which a person may have lost.

ఏలు *sub.* ఏలు, ఏళ్లు. Arrangement; also, the *estimate* of the revenue of a village or district. ఏలు చెయ్యడం To form an *estimate*. అతను చేసిన ఏలు ప్రకారం సామ్యు యిచ్చినాడు He has paid the money agreeable to the *arrangement* made with him. ఏలు జాబితా An account *estimate*; a term used in revenue. ఆ వూరు ఏలుచే జమాబందీ కట్టినారు They have concluded the settlement of that village, upon inspection of the village *estimate*.

పు

పుక్కు *sub.* పుక్కు. (No plural.) Closeness; sultriness, from the want of air in a room or the denseness of the atmosphere.

పుక్కు *sub.* పుక్కు. The metal called steel.

పుగ్గం *sub.* పుగ్గపు, పుగ్గాలు. A cord or string attached to any thing to support it by.

పుగ్గ *sub.* పుగ్గ. పుగ్గలు. *Wuggoo*; a drink so called, made of lamp oil and the mother's milk, which is given morning and evening to infants in India, and continued to the age of one year or till the child is allowed victuals.

పుచ్చ *sub.* పుచ్చ. (No plural.) Urine. పుచ్చ పొయ్యడం To urinate. This word is applied to people and beasts.

పుట్టి *sub.* పుట్టి. పుట్లు. This is the name given to a sort of *hanging frame*, slung over a beam in the houses of the Indians by ropes, in which they keep their pots and pans suspended after use.

పుడకడం *v. n.* పుడుకుకూ. పుడికి. To grow hot; to be heated; to boil. This Verb seems only applicable to animal heat or to the operation of heating victuals. అన్నం పుడకడం *Rice* or *victuals* to *boil*. నా వశ్య పుడుకుకూ పున్నది *My body* feels *heated*.

పుడకడం *v. n.* పుడుగుకూ. పుడిసి. To stop or cease breeding or producing. This is applied to all classes and all things.

పుడత *sub.* పుడత. పుడతలు. A squirrel. It means the common small squirrel, of a grey colour and two dark stripes, down its back. కొండ పుడత The *hill squirrel*, with the head very much resembling a rat, is of a chocolate colour, with a yellow belly and a long bushy tail.

పుడుకు *sub.* పుడుకు. పుడుకులు. Heat. నీళ్ళ పుడుకుచేత నా చెయ్యి కాలినది
The water is so *hot*, that it has burnt my hand. పుడుకు
నీళ్ళు *Hot-water*. పుడుకుగా *Hotly*; with *heat*. నా వళ్ళు మహా
పుడుకుగా వున్నది My body is very *hot*.

పుడుము *sub.* పుడుము. పుడుములు. The name of a description of
reptiles of the lizard species, which grow to the size of a
foot or a foot and a half, commonly called the *guiana*,
by Europeans in India.

పుతకడం *v. a.* పుతుకుతూ. పుతికి. To wash or cleanse clothes.
చాకలవాడు బట్టలు పుతికినాడు The washer has *washed* the
clothes.

పుతకాలు ఆడడం *v. n.* పుతకాలు ఆడుతూ. పుతకాలు ఆడి. To be
brought to bed. ఆ చిన్నది నిన్న పుతకాలు ఆడినది That girl
was *brought to bed* yesterday.

పుత్తరం *sub.* పుత్తరపు. పుత్తరాలు. A letter; an epistle. It also
means the *North*. మారు పుత్తరం A *reply*. పుత్తరపు సంగతులు
The contents of a *letter*. పుత్తర దేశం The *northern* districts.

పుత్సవం *sub.* పుత్సవపు. పుత్సవాలు. Celebration, as applied to the
pagoda ceremonies.

పుత్సాహం *sub.* పుత్సాహపు. పుత్సాహాలు. Gladness; happiness.
vide పులాసం.

పుదయం *sub.* పుదయపు. పుదయాలు. A birth; the beginning; an
off-spring. సూర్యోదయం *Sun rise*. చంద్రోదయం The *rising*
of the moon. These words mean also certain *preparations*
of medicine.

పుద్యోగం *sub.* పుద్యోగపు. పుద్యోగాలు. Employ; service; office.
నాకు మంచి పుద్యోగం దొరికినది I have obtained a good *employ*.
కుంపిణి పుద్యోగం విడిచిపెట్టి రాజుదగ్గరకు వెళ్ళినాడు He has left
the company's *service* and is gone to a *rajah*. పుద్యోగముడు
A person in *office*. అతను కలెక్టరువారి తరపున పుద్యోగముడు He
is in *office* under the collector.

పునికి *sub.* పునికి. పునుకులు. Condition ; state ; appearance. ఆ ఊరిలో అతని పునికి యెక్కడ? Where is his *situation* in that village? అతని పునికి చూస్తే సంకటపడ్డట్టుగా అగపడుతున్నది To judge by his *appearance*, he seems to be taken sick or to have got ill.

పున్ని *sub.* పున్ని. (No plural.) Wool.

పుంగరం *sub.* పుంగరపు. పుంగరాలు. A ring. వజ్రపు పుంగరం A diamond *ring*. కంపు పుంగరం A *ring* with a ruby. కిక్కి పుంగరం A seal *ring*. The Indians commonly wear a cornelian in a ring, with their cypher or name cut in it, in the manner of a seal.

పుంచడం *v. a.* పుంచుతూ. పుంచి. To place ; to put ; to fix ; to appoint. స్తంభం అక్కడ పుంచు Put the post, there. నన్నయీ పనిలో పుంచినాడు He has *placed* me in this business. సామాన అక్కడ పుంచు Put the things there.

పుంచుకోవడం *v. a.* పుంచుకుంటూ. పుంచుకుని. To keep ; to entertain. పదిమంది నౌకర్లను పుంచుకున్నాను I have *entertained* a number of servants. ఆ చిన్నదాన్ని పది పన్నెండు సంవత్సరములు పుంచుకున్నాడు He has *kept* that girl, for ten or twelve years.

పుండ *sub.* పుండ. పుండలు. A *pellet*, when made of clay or earth ; and, a *bolus*, when composed of medicine. మంటి పుండ A clay *pellet*, such as the Indians use with the *pellet-bow*. పుండ విల్లు బద్ద A *pellet-bow*. పుండలు వెయ్యడం To shoot pellet-balls. అపుషధపు పుండ A *bolus* of physic.

పుండడం *v. n.* పుంటూ. పుండి. To be ; to remain. N. B. This is the only Verb in Telugu, to use for our Verb *to have*. నీవు యింట్లో పుండు, అదేవక వస్తాను You do *remain* at home and I will come by and by. ఆ మనిషి యెక్కడవున్నాడు? Where is that man? ఆ పుస్తకం నాదగ్గిర వున్నది That book is with me. నక శ్రూపాధి దగ్గిరమాత్రం వరహాలు వున్నవిగాని మిగిలినదగ్గిర లేవు There is only one shroff who *has* pagodas, none of the

others have any.

పుష్కరం *sub.* పుష్కరపు. పుష్కరాలు. Kindness ; benevolence. అతని పుష్కరం నేను మరిచిపోను I shall never forget his *kindness*. పుష్కరపు మనిషి A man of *benevolence* ; a *kind* man. పుష్కరం కల or అయిన *Benevolent* ; *kind*. పుష్కరంగా *Kindly*.

పుష్పర *adj.* Of or belonging to the caste of *tank-diggers*. పుష్పర కులం The *tank-digger* caste. పుష్పరవాడు or పుష్పరి A *tank-digger*. పుష్పరిది A *female*, of the same caste. They are employed in the country, to repair water channels and tanks, or banks and are generally in companies from forty and fifty to two or three hundred.

పుష్పవాసం *sub.* పుష్పవాసపు. పుష్పవాసాలు. A fast ; abstaining from food.

పుష్పాయం *sub.* పుష్పాయపు. పుష్పాయాలు. Information ; instruction ; intelligence. అతనికి యీ పనిలో బాగా పుష్పాయం వున్నది That man possesses *capacity* for this business.

పుష్ప *sub.* పుష్ప. (No plural.) Salt. పుష్పగట్టు *Salt-pans*, in which the salt is produced. పుష్ప పంట *Salt produce*. పుష్ప గుత్త *Salt farm or contract*. పుష్ప చేప *Salt-fish*. పుష్ప రేవు A *salt-water* creek.

పుష్పైన *sub.* పుష్పైన. పుష్పైనలు. A term given to the rising and overflowing of the sea, which sometimes occurs on the coasts of India. పుష్పైన రావడం The *sea* to *overflow*.

పుష్పడం *v. n.* పుష్పకు. పుష్పి. To swell ; to enlarge. వాయువుచేత ఆ మనిషి కడుపు పుష్పినది That man's belly is *swelled out* with dropsy.

పుష్ప *sub.* పుష్ప. పుష్పలు. A swelling ; a protuberance.

పుష్పయులు *adj.* Both sides. పుష్పయవాడులు Item. వారు పుష్పయులు మా యింటికివచ్చి తమతో గురించిన మాటలు మాట్లాడి వెళ్ళినారు *Both parties* came to my house and stating their several

circumstances, went away again.

పుష్ప *sub.* పుష్ప. పుష్పలు. Spittle. పుష్ప వెయ్యడం To spit.

పుష్పాల *sub.* పుష్పాల. పుష్పాలలు. A swing. పుష్పాల మంచం A cradle; also, a *swinging bed*: the beds of the Indians being frequently swung to a beam of the room. పుష్పాల పూడం A cradle or bed to be moved or rocked. పుష్పాల పూచడం To rock a cradle or bed.

పురకడం *v. n.* పురుకుకూ. పురికి. To jump; to vault. నూతిలో పురకడం To jump into a well. పాలకీతో పురకడం To run on the side of a palanquin.

పురుమడం *v. n.* పురుమకూ. పురిమి. To thunder. నిన్నటి రాత్రి ఆ పురిలో పురుమ నొప్పగా పురిమినంతలో పిడుగుపడి యిద్దరు మనుష్యులు చచ్చినారు Last night, after *thundering* excessively hard, a thunder bolt fell in that village, and two people were killed.

పురి *sub.* పురి. పురులు. A hanging: that is, by the neck. పురి తీయడం To hang a person. పురిని or పురిలో పడడం To be hanged.

పురుమ *sub.* పురుమ. పురుమలు. Thunder.

పుల్లంకి *sub.* పుల్లంకి. పుల్లంకులు. This is the general name given to *small birds* of various kinds, such as sand-larks, found in marshy ground and along the edges of salt or fresh waters. పుల్లంకి పిట్ట is also, the name commonly given to the *snipe*, which abounds in all parts of India.

పులక *sub.* పులక. పులకలు. A gram crop. పులక చేన Item. పులకలు being the plural, is applied to the grain itself called *horse gram*.

పుల్లాసం *sub.* పుల్లాసపు. పుల్లాసాలు. Joy; gladness; happiness.

పులి *sub.* పులి. పులులు. A chisel.

పుల్లి *sub.* పుల్లి. పుల్లులు. The onion. నీరుల్లి Item. కణ్ణిల్లి The garlic. పుల్లిపాచ also, the name of *onion*. పుల్లి పాచానం *Arsenic*.

పులిపడడం *v. n.* పులిపడుకూ, పులిపడి. To start; to be suddenly alarmed; to *wake abruptly* from sleep. అతను వెనకగుండా వచ్చి జడిపించినందున నేను పులిపడ్డాను He came behind and frightened me, which made me *start*. నేను నిద్రలో చెడ్డ కల కన్నందున పులిపడ్డాను I had a bad dream, which made me *start* out of my sleep.

పుల్లి పాపాణం *sub.* పుల్లి పాపాణపు | పుల్లి పాపాణాలు. Arsenic.

పూ

పూక *sub.* పూక. (No plural.) The husk of grain.

పూగడం *v. n.* పూగుకూ, పూగి. To swing or to get *rocked* in a bed or swing. అట్లతదైకు యీ పూరిలో అంతా పుయ్యాల పూగినారు All in this village amused themselves with *swinging*, on the occasion of the *atlatudday* feast.

పూచ *sub.* పూచ, పూచలు. The name given to the *stalks* of the *jonnaloo grain* when young and before the proper time of cutting. పూచ బియ్యం The name of *young jonnaloo grain*. పూచ also means, an *arrow*.

పూచడం *v. a.* పూచుట, పూచి. To rock a bed or cradle. *vide.* పుయ్యాల.

పూట *sub.* పూట, పూటలు. A spring. మంచినిక్క నూరిలో పూట బాగా పన్నది That well has good water and a plentiful *spring*. పూట also means, a *heavy weight*; also, the liquor of any pickle.

పూడ *sub.* పూడ, పూడలు. The name of the drops from the *banian tree*, which reach the ground and take root.

పూడ్చడం *v. a.* పూడుచుట, పూడిచి. To sweep; also, to transplant. యిల్లు పూడ్చడం To *sweep* a house. వరి ఆకు పూడ్చడం To *transplant* paddy.

పూడడం *v. n.* పూడుకూ, పూడి. To separate; to come undone.

అ క్షలించాను మాత్రం వూడినది The lid of that writing-case is come undone.

వూడిపోవడం *v. n.* వూడిపోతూ, వూడిపోయి. To separate; to be unfastened, vide వూడడం.

* వూడుపు *sub.* వూడుపు, వూడుపులు. Transplantation. ఆ వూరిలో యింకా వూడుపులు కాలేదు The *transplantation* is not yet finished in that village.

వూడడం *v. a.* వూరుతూ, వూడి. To blow out: that is, with the breath. పాయి వూడడం To *blow* the fire place. కీపం వూడడం To *blow* out the light: seldom used in this sense.

* వూనడం *v. a.* వూనుతూ, వూని. To stand firm; to fix yourself firmly. ఆ మనిషి బాగా కాలి వూని నిలుచున్నాడు That man *stands* in a *firm erect* posture, upon his feet.

వూపిరి *sub.* వూపిరి, వూపిర్లు. The breath; respiration. వూపిరి పుచ్చడం or విడడం To *breath*. వూపిరి పట్టడం To *hold* the *breath*.

వూచి *sub.* వూచి. (No plural.) Mud; mire. vide బురద.

* వూరడం *v. n.* వూరుతూ, వూరి. To *rise*, as water in a spring; to ripen or mature, as a pickle. ఆ నూరిలో నీరు వూరినది The water has risen in that well. వూరగాయ యీకేళకు వూరినది The pickle has by this time got strong, or matured. మనిషి వూరడం A man to swell out with good living.

వూరవెయ్యడం *v. a.* వూరవేస్తూ, వూరవేసి. To pickle, either with salt or vinegar; also, to soak or steep. కర్ర వూరవెయ్యడం Wood to soak or be immersed, to preserve it.

వూరికే *adv.* Only; unnecessarily; without reason. వూరికే నన్ను అన్యాయం చేసినాడు He did me injustice *without reason*. నన్ను వూరికే పిలిపించి తిరిగి పంపించినారు They called me *unnecessarily* and sent me away again.

వూరు *sub.* వూరు, వూళ్లు. A village.

వూరుకోవడం *v. n.* వూరుకుంటూ, వూరుకుని. To be quiet; to be

silent; not to hinder or prevent. యింతటనుంచి మాట్లాడక
 పూరుకో From hence forward be *quiet* and speak no more.
 అతను యిట్లో దొంగ జొరపడగా చూచి పూరుకున్నాడు He saw a
 thief enter the house and kept quiet without preventing
 him. నన్ను కొట్టితే నేను పూరుకుంటానా? If you beat me,
 do you think I will *remain quiet*?

పూర్వం *sub.* పూర్వపు. పూర్వాలు. Fever. vide జ్వరం.

వె

వెక్కినం *sub.* వెక్కినపు. వెక్కినాలు. Repletion. వెక్కినంగా
 వుండడం To be replete; figuratively it means, to be angry.
 వెక్కిరించడం *v. a.* వెక్కిరిస్తూ. వెక్కిరించి. To ridicule; to mock;
 to jeer at. This Verb is vulgarly pronounced యెక్కిరించడం.
 But this వెక్కిరించడం is the proper way. అతణ్ని యీ సంగతిని
 గురించి మాట్లాడితే మమ్మన వెక్కిరించినాడు గాని, జవాబు యిచ్చినాడు
 కాదు Speaking to him upon this subject, he *jeered at me*
 and would give no answer.

వెక్కిరింత *sub.* వెక్కిరింత. వెక్కిరింతలు. A jeering; a jesting.

వెగటు *sub.* వెగటు. వెగటులు. Roughness or harshness of taste.

వెచ్చన *sub.* వెచ్చన. (No plural.) Warmth; heat. శరీరపు వెచ్చన
 Heat of body. వెచ్చన చెయ్యడం To make warm.

వెచ్చని *adj.* Hot; warm. వెచ్చని నీళ్ళు Warm water. వెచ్చని బట్టలు
 Warm clothes.

వెచ్చం *sub.* వెచ్చపు. వెచ్చాలు. Any articles of provision taken
 up, on credit. కొనుటిదగ్గర వెచ్చం వుచ్చుకున్నాను, కాని నెలసరి
 అయిన తరువాత రూపాయలు యిస్తానని చెప్పినాను I have *taken up*
 some articles on *credit*, from a banian and told him, I
 would pay at the end of the month.

వెట్ట *sub.* వెట్ట. (No plural.) Heat of the body. vide కాక.

వెడల్పు *sub.* వెడల్పు. వెడల్పులు. Breadth. ఇ యింటి వెడల్పు యెన్ని

మాళ్ళు వుంటుంది? How many cubits is the *breadth* of that house? వెడల్పు బట్ట A *broad* piece of cloth.

వెతకడం చ. గ. వెతుకుతూ వెలికి. To search; to seek. వక దొంగ పారిపోయినాడని వూరిలో వెలికినారు గాని, దొరికినాడు కాదు A thief has made his escape whom they have searched for through the town, but could not find.

వెద *sub.* వెద, వెదలు. A cast, applied to scattering or sowing seeds. వెద వెయ్యడం To *cast* or *sow* seeds.

వెదురు *sub.* వెదురు, వెదుళ్ళు. A bamboo. వెదురు చెట్టు A bamboo tree or bush. వెదురు బొంకు A bamboo pole. వెదురు చాప A bamboo mat. వెదురు అడవి A bamboo jungle.

వెధవ *sub.* వెధవ, వెధవలు. A widow. The proper word is విధవ.

వెన్న *sub.* వెన్న. (No plural.) Butter. వెన్న పూస Item. వెన్న తియ్యడం To make butter.

వెనక *adv.* Behind; after. వెనక వస్తాను I shall come after. నేను ముందర వెళ్ళినాను, అతడు వెనక వచ్చినాడు I went first and he came after. వెనక తియ్యడం To hesitate; to draw back; to prevaricate. వెనక is also frequently called అవక, being a contraction of ఆ and వెనక.

వెన్ను *sub.* వెన్ను, వెన్నులు. The back, either of human beings or of animals. వెన్ను పూస The back bone. వీపు. This word also means the ear of the grain. జొన్న వెన్ను విడుస్తూ వున్నది The jonna crop is shooting into ears. వెన్ను is also applied to the *seed* in vegetables.

వెన్నెల *sub.* వెన్నెల. (No plural.) Moonlight. యీ రాత్రి మచ్చుచేత వెన్నెల బాగా వున్నది కాదు Owing to the clouds last night, there was no proper *moonlight*.

వెంట్రుక *sub.* వెంట్రుక, వెంట్రుకలు. The hair. వెంట్రుకలు దువ్వడం To *comb* the *hair* or *dress* the *hair*.

వెండి *sub.* వెండి. (No plural.) Silver. వెండి సామాను *Silver* things. వెండి కరగడం To melt *silver*.

వెంబడి *adv.* Along with; accompanying. ఆ గుర్రపు సహరు నా వెంబడి వచ్చినాడు That horseman came *along with* me.

వెంబడించడం *v. a.* వెంబడిస్తూ వెంబడించి. To pursue. అతను పారిపోతూ వుండగా పట్టుకోవలెనని వెంబడించినారు As he was running away they *pursued* him in order to apprehend him.

వెయ్యడం *v. a.* వేస్తూ వేసి. To put; to place; to arrange. ఆ రూపాయలు తెచ్చి పెట్టెలో వేసినాడు He brought the rupees and *put* them in the box. ఆ కాకితాలు బల్లమీద వెయ్య Put those papers on the table.

వెయ్య *adj.* A thousand. వెయ్య రూపాయలు A *thousand* rupees. వెయ్యంటికి పది రూపాయల చొప్పున వడ్డీ వుచ్చుకుంటారు They take interest at the rate of ten rupees to the *thousand*.

వెరసి *sub.* వెరసి వెరసులు. Total. లెక్క వెరసి The *total* of an account. *vide* పెట్టు.

వెరి *adj.* Mad. వెరి నాడు A *mad*-man. వెరి కుక్క A *mad*-dog. వెరి యెత్తడం To *turn* or *run mad*. వెరితనం *Madness*. వెరి పని A *mad, silly* business.

వెల *sub.* వెల వెలు. Price; valuation. *vide* విలవ.

వెల *sub.* వెల వెలు. This is the fruit called by Europeans, the *wood-apple*. వెల పండు Item. వెల చెట్టు The *wood-apple* tree. This fruit is of a round shape, about the size of an apple and of an apple-green colour. It has a hard brittle shell, the inside of which contains the fruit.

వెలగడం *v. n.* వెలుగుతూ వెలిగి. To give light. దీపం బాగా వెలుగుతూ వున్నది The lamp *gives* a good light.

వెలమ *sub.* వెలమ వెలములు. The *vellama* people. వెలమ కులం *Vellama caste*. వెలమ నాడు A *vellama caste* man. వెలమది A *female* of that *caste*. This caste is reckoned among the Sudras. There are many professions among the Sudras, who have the name of వెలమ annexed to their occupation,

such as అది వెలమ *Adi vellama*. గూన వెలమ *Goon vellama*. Most of them are painters of cloth and others are traders in different articles.

వెలి *sub.* వెలి. వెలులు. The term for being turned out of caste : that is, *excluded* or *excommunicated*. వెలి వెయ్యడం To *expel* from the caste. వెలి వెయ్యడం To *exclude* from society, though not expelled from the caste. వెలి వాడ The name of the *abodes* or *village*, occupied by the *chucklers* and *pariahs*, considered of no caste.

వెలిగారం *sub.* వెలిగారపు. (No plural.) Borax, used in the soldering of metals and also to mix in some medicines.

వెలిగించడం *v. a.* వెలిగిస్తూ. వెలిగించి. To make or cause light. దీపం వెలిగించడం To *light* a candle. మహలు వెలిగించడం To *light* a *mashaal*. This verb seems only applicable in this sense.

వెలితి *adv.* Less; inferior. వెలితిగా Item. vide తక్కువ.

వెలియడం *v. n.* వెలుస్తూ. వెలిసి. To *hold up*, as the rain; to *fade*, as a colour. వర్షం మొన్న ప్రాద్దున పట్టి సాయంతనం వెలిసినది The rain began the day before yesterday in the morning and *stopped again* at night. ఆ పాలకీ రంగు బాతుగా వెలిసినది The colour of that palanquin is completely *faded*.

వెలుగు *sub.* వెలుగు. (No plural.) Light, as opposed to darkness. యిప్పుడు మూడు ఘంటల రాత్రి గనక యింకా వెలుగు లేదు It is only three o'clock of the morning now, it is therefore not yet *light*. వెలుగు రావడం To be *hoarse*.

వెలుగుబంటి *sub.* వెలుగుబంటి. వెలుగుబంట్లు. A bear.

వెలుతురు *sub.* వెలుతురు. (No plural.) Light. vide వెలుగు.

వెల్లి *sub.* వెల్లి. (No plural.) Garlic.

వెనవం *sub.* వెనవపు. వెనవాలు. Sorrow. vide విచారం.

వెళ్ళడం *v. n.* వెళ్ళుతూ. వెళ్ళి. To go; to proceed; to depart. అతడు వూరికి వెళ్ళినాడు He is *gone* into the country. అతడు అయిదు అరు వెలగిందట యక్కడినుంచి వెళ్ళినాడు He departed

from this place about five or six months ago.

వే

వేగడం *v. n.* వేగుతూ, వేసి. To fry, as rice or fish, in a frying pan.
వేగిరం *adv.* Quickly; expeditiously. అక్కడికి వెళ్ళి తిరిగి వేగిరం రా
Go there and return *quickly* again.

వేగు *sub.* వేగు. వేగులు. A secret search or enquiry; a prying.
వేగు చూడడం To spy; search privately.

వేట *sub.* వేట. వేటలు. The sport; the chase; a hunt. పంది వేట
A wild-hog *hunt*. పిట్ట వేట The *sport* after birds. The
common people also call it చేపల వేట for *fishing*. Wild-
hog hunting is performed with dogs bred for the purpose
and with spears, on foot. As to birds, they are killed with
match'locks by people for sale but, otherwise, always
taken in nets or with hawks, or bird-lime, and never
fired at, in the way of sport or amusement. Fishing is
left to the fishermen, and seldom pursued by those in a
superior line of life. వేట is also the name for a *sheep*. గ

వేటుబడి *sub.* వేటుబడి. వేటుబడ్లు. An advance, as applied to
merchandise. వేటుబడి చెయ్యడం To make an advance.

వేడి *sub.* వేడి. (No plural.) Heat. వేడి చెయ్యడం To *heat*; to
make hot. *vide* కాళ.

వేడుకోవడం *v. n.* వేడుకుంటూ, వేడుకుని. To pray; to say prayers.
అతను ప్రార్థిస్తానన్న సాక్షిని వేడుకుంటాడు That man *says* his
daily *prayers* to God.

వేదం *sub.* వేదపు. వేదాలు. The name of the sacred volume, in
which the religion of the Hindoos is written. The
Veda is comprised of four parts, called రుక్వేదం The
Rigveda. యజుర్వేదం The *Yajurveda*. సామవేదం The

Samaveda and అధర్వణవేదం *The Atharvanaveda*.

వేము *sub.* వేము, వేములు. *The margosa tree.* వేప చెట్టు *Item.* The bark of this tree is used in fevers, like the Peruvian bark.

వేపచెక్క or బెరడు *Margosa bark.*

వేయించడం *v. a.* వేయిస్తూ, వేయించి. *To fry, applied to all articles.*

వేరు *sub.* వేరు, వేళ్లు. *The root of a tree or plant.* చెట్టు వేరు *Item.*

వేరే *adj.* Different; separate; distinct. నాతో వేరమాట చెప్పి ఆతనితో వేరే మాట చెప్పినాడు *He spoke in one way to me and in a different way to him.* యిది వేరే పని, మనపటి పని కాదు *This is a separate distinct business and not the former business.*

వేలం *sub.* వేలపు, వేలాలు. *An auction; an outcry.* వేలం వెయ్యడం *To put up to auction.*

వేలు *sub.* వేలి, వేళ్ళు. *A finger.* వేలికణ్ణుపు *A knuckle.* బొటమన వేలు *The thumb.* చిటికెన వేలు *The little finger.* నడిమి వేలు *The middle finger.*

వేషం *sub.* వేషపు, వేషాలు. *A dress; a mask or a feigned character in a play or masquerade.* వేషం వెయ్యడం *To put on a dress in character.* వేరే వేషం *A change of dress or character.* మారు వేషం *Item.*

వేసడం *sub.* వేసడపు, వేసడాలు. *A mule.*

వేసవి *sub.* వేసవి, వేసవులు. *The summer.* వేసవి కాలం *Summer time.*

వేసారడం *v. n.* వేసారకూ, వేసారి. *To fret; to get vexed.*

వేళ *sub.* వేళ, వేళలు. *Time; day; period.* యీవేళ వస్తాను *I shall come this day.* ప్రాద్దుటి వేళ *Morning time.* సంధ్య వేళ *Evening time.* నీవు యేవేళవచ్చావు? *At what time did you come?*

వేదాంతం *sub.* వేదాంతపు, వేదాంతాలు. *Joke or humour.*

వై

వైఖరి *sub.* వైఖరి, వైఖరులు. Behaviour; conduct; manner.

వైదూర్యం *sub.* వైదూర్యపు, వైదూర్యాలు. The stone called the *cat's-eye*.

వైద్యం *sub.* వైద్యపు, వైద్యాలు. Medical aid; medical advice or prescription. వైద్యం చెయ్యడం To afford *medical aid* or to *prescribe* as a doctor. వైద్యుడు ఆ వూరిలో వక మనిషికి సంగటంగా వుండగా పర్చి వైద్యంచేసి కుదిర్చినాడు The *doctor* went to that village where there was a man sick, whom he *prescribed* for and recovered.

వైద్యుడు *sub.* వైద్యుని, వైద్యులు. A medical man are physician. This word is frequently called వైద్యునడు but not properly so.

వైసం *sub.* వైసపు, వైసాలు. The particulars; a detail. ఆ లెక్క వైసం చూచుకో Examine the *particulars* of that account. జనస్సుల వైసం A *detail* of articles. అమ్మవలసిన జనస్సుల వైసం The *detail* or list of articles to be sold.

వైపు *sub.* వైపు, వైపులు. A direction. యీ వైపు In this *direction*. ఆ వైపు In that *direction*. అన్ని వైపులు In all *directions*. వక పెద్దవాడ యీ వైపుకు వస్తుంది అని చెప్పకున్నాడు The people say, that a large ship is coming *this way*.

వైరాసు *sub.* వైరాసు, వైరాసులు. Distraction; ruin. వైరాసు కావడం To be in *confusion*.

వైకాఖం *sub.* వైకాఖపు, వైకాఖాలు. One of the Telugu months, nearly answering to the *month* of May.

వైష్ణవం *sub.* వైష్ణవపు. (No plural.) This is the name given to the sect of Hindoos, who mark their foreheads length-ways, and are usually called the *long-marked*, in contradistinction of those with the *broad-mark*.

వొ

వొడకడం *v. n.* వొడుకుతూ వొడికి. To spin. నూలు వొడకడం To spin thread.

వొడ పొయ్యడం *v. a.* వొడ పొన్నూ వొడపోసి. To strain; to filter; to clarify.

వొడ్డు *sub.* వొడ్డు వొడ్డు. The water side. సముద్రపు వొడ్డు The sea-shore. యెటి వొడ్డు The bank of a river. చెరువు వొడ్డు The edge of a tank: that is, of the water in the tank. వొడ్డు also means, the *multiplicand* or *sum multiplied*, in arithmetic.

వొత్తడం *v. a.* వొత్తుతూ వొత్తి. To press with the hand; to compress; to squeeze. నా చెయ్యి పట్టుకొని వొత్తి చాలా వొప్పించి నాడు He laid hold of my hand, squeezed it and gave me a great deal of pain. పోకలు వొత్తడం To break the betel-nut: that is, when using it.

వొప్పడం *v. n.* వొప్పకూ వొప్పి. To agree; to consent. అతను చెప్పిన మాటలకు నేను వొప్పినాను I have agreed to his propositions. *vide* సమ్మతించడం.

వొప్పందం *sub.* వొప్పందపు వొప్పందాలు. An agreement; a contract. వొప్పందం చెయ్యడం To make a contract; to close a bargain. ఆ కోమటిదగ్గర యిరువై పుట్ల ధాన్యం వొప్పందం చేసినాను I have closed a bargain with that banian, for twenty candies of paddy. వర్తకులు తొగరు సరుకు నిమిత్తం వొప్పందపు కాకితాలు వ్రాసి యిచ్చినారు The merchants have entered into written contracts, for the provision of chay goods.

వొప్పకోవడం *v. n.* వొప్పకుంటూ వొప్పకుని. To agree; to consent. *vide* వొప్పడం.

వొరగడం *v. n.* వొరుగుతూ వొరిగి. To lean back. *vide* కరుకు from which వరగడం Item.

వొరుసుకు పోవడం *v. a.* వొరుసుకు పోతూ, వొరుసుకు పోయి. *To hurt; to touch lightly; to graze.* అతనికి లదాయిలో ఫిరంగిగుండు చేరి మీదుగా వరుసుకు పోయినది *A shot from a gun grazed that man's hand in the battle.*

వొళ్ళు *sub.* వొళ్ళు, వొళ్ళులు. *The body.* *vide శరీరం.*

వో

వోక చెట్టు *sub.* వోక చెట్టు, వోక చెట్లు. *The kalacka tree.* వోక కాయలు *Kalacka fruit.* This word should be written వాక చెట్టు.

వోకిలింత *sub.* వోకిలింత, వోకిలింతలు. *Retching or vomiting.* వోకిలింత చేసుకోవడం *To vomit.*

వోగు *sub.* వోగు, వోగులు. *Detriment; injury; badness.* వోగు బాగులు *Bad and good.* *vide కీడు.*

వోడచడం *sub.* వోడుస్తూ, వోడిచి. *To pour out; to discharge.*

వోడడం *v. n.* వోడుతూ, వోడి. *To lose; to be deprived of.* తగువులో వోడడం *To lose an arbitration.* ఆట వోడడం *To lose at play.* సొమ్ము వోడడం *To lose property.*

వోడిపోవడం *v. a.* వోడిపోతూ, వోడిపోయి. *To lose; not to win.* ఆ కుండలోనుంచి నీళ్ళు వోడిపోతూ వున్నవి *The water is running out of that earthen vessel.*

వోడుబిళ్ళ *sub.* వోడుబిళ్ళ. (No plural.) *Pantiles.* వోడుబిళ్ళ పెంకు *Item.*

వోడు *sub.* వోటి. *Decay.* వోటి కుండ *A decayed vessel; that is, worn out by time.* వోటి మాటలు *Unsound words; words not to be depended on.*

వోదార్పడం *v. a.* వోదార్చుతూ, వోదార్చి. *To console; to comfort; also, to condole.* అతని తమ్ముడు చచ్చినందున అతని దగ్గరకు వెళ్ళి వోదార్చినాను *I went and condoled him, on the death of his younger brother.*

వోర్పడం *v. n.* వోరున్నా వోర్చి. To suffer ; to bear ; to endure.

నొప్పికి వోర్పడం To *endure* pain. ఆ శిపాయీని యేనురు బెబ్బలు కొట్టమన్నారు, గాని వాటి అన్నింటికీ వోర్చినాడు That *sepoys* was ordered five hundred lashes, and he *bore* them all.

వోర్పలేకపోవడం *v. n.* వోర్పలేకపోశూ । వోర్పలేకపోయి. To be *envious* ; to *envy*.

వోర్పలేనితనం *sub.* వోర్పలేనితనపు । వోర్పలేనితనములు. *Envy* ; *jealousy*. మాకు భాగ్యం యెక్కువ కావడంచేత అతనికి వోర్పలేనితనం విస్తరించినది His *envy* seems to have increased, in proportion to the increase of my good fortune.

శ

శక్తి *sub.* శక్తి । శక్తులు. The name of the Goddess to whom devotion is paid by the Hindoos, to avert the calamity of the small pox. *vide* అమృతాదు. This word also means, *strength* and *vigour*. ఆ మనిషికి మహాశక్తి వున్నది That man has a great deal of *strength*. Also means, *evil-spirits* or *demons*. శక్తి పట్టడం To be possessed by an *evil-spirit*. Ability ; capacity.

శకునం *sub.* శకునపు । శకునాలు. An omen ; a sign ; a prognostic. నేను యిక్కడికి రావలెనని విచారించేవరకు, శకునం మంచిది అయినది కాదు గనక, రాకపోయినాను I was in the act of coming here, but observed a bad *omen* and therefore did not come.

శతృత్వం *sub.* శతృత్వపు । శతృత్వాలు. *Enmity* ; *opposition*. *vide* పగ.

శతృవుడు *sub.* శతృవుని । శతృవులు. An enemy. ఆ పూరిలో అంతా నాకు శతృవులు వున్నారు They are all *enemies* to me in that town.

శబ్దం *sub.* శబ్దపు । శబ్దాలు. The sound of a voice or of the people speaking ; also, words or speech. పాట శబ్దం The

sound of the voice in singing. చాచాల శబ్దం The sound of musical instruments. వీణ శబ్దం The sound of the veena.

శ్రమ *sub.* శ్రమ | శ్రమలు. Difficulty; trouble; distress. శ్రమ పడడం To get into difficulty. శ్రమ చెయ్యడం or పెట్టడం To cause difficulty or give uneasiness. *vide* ప్రయాసం.

శరీరం *sub.* శరీరపు | శరీరాలు. The body, either of a human being or of a beast. మనుష్య శరీరం A man's body. ఆడవాని శరీరం The body of a woman. గుర్రపు శరీరం The body of a horse. పశువుల శరీరాలు The bodies of beasts.

శలంకి *sub.* శలంకి | శలంకులు. The name of a bird. శలంకి పట్ట Item.

శలపు *sub.* శలపు | శలపులు. Order; permission; concurrence.

మా శలపు అయితే వస్తాను With your concurrence, I will come.

మా శలపు చొప్పున గుర్రాన్ని తెస్తారు They are bringing the horse agreeable to your orders.

శల్లా *sub.* శల్లా | శల్లాలు. Muslin.

శవం *sub.* శవపు | శవాలు. A corpse. *vide* ఏనుగు.

శా

శానా *adv.* Many; plenty; sufficient; enough. శానామంది

దొరలు వచ్చినారు A great many gentlemen have arrived.

శానా దినములు A great number of days: that is, a considerable period.

శానా దినములనుంచి యీ దేశములో వున్నాను I have been from a long period back, in this country.

శానా శేపు A long time. ఆ రూపాయాలు నాకు శానా Those rupees are

enough for me.

శ్రావణం *sub.* శ్రావణపు | శ్రావణాలు. One of the Telugu months, nearly answering to the month of August. శ్రావణం also means, a goldsmith's pincers.

శాస్త్రం *sub.* శాస్త్రపు | శాస్త్రాలు. The shastras or books of the laws of the Hindoos. మహమ్మదీయ శాస్త్రం The

Mahomedan code. తెనుగు శాస్త్రం The Telugu code. శాస్త్రక్షంకా or శాస్త్ర ప్రకారం According to law or the *shasters*. There are six different shasters according to the Hindoo Religion, which are as follows - viz. వ్యాకరణం *Vyakaranum* or the doctrine of grammar and language. తర్కం *Tarkum* or the doctrine of the earth and its properties. మీమాంసం *Meemaamsam* or the doctrine of rites, ceremonies and incantations. వేదాంతం *Vaidantum* or the doctrine of the divinity. జ్యోతిషం *Jotesum* or the doctrine of the heavenly bodies. వైద్యం *Vydidum* or the doctrine of medicine.

శి

శిరా *sub.* శిరా. (No plural.) Ink. తెనుగు శిరా. Telugu ink. జూలి శిరా Europe ink.

శిశువు *sub.* శిశువు. శిశువులు. An infant. వీడ్డ.

శిష్యుడు *sub.* శిష్యుని. శిష్యులు. A scholar or a disciple.

శిక్ష *sub.* శిక్ష. శిక్షలు. Punishment. శిక్ష చెయ్యడం To inflict punishment.

శీ

శీఘ్రం *sub.* శీఘ్రపు. (No plural.) Quickness; expedition. శీఘ్రం చెయ్యడం To be quick or expeditious. శీఘ్రంగా Quickly; expeditiously. వీడ్డ.

శు

శుక్రవారం *sub.* శుక్రవారపు. శుక్రవారాలు. Friday.

శుభ్రం *sub.* శుభ్రపు. శుభ్రాలు. Cleanliness; neatness. శుద్ధి Item.

శూ

శూద్ర *adj.* Of or belonging to Sudras. శూద్ర కులం The *Sudra* caste. శూద్రవాడు A *man* of that *caste*. శూద్రుని A *woman* of that *caste*. This is the name given to the fourth caste of the Hindoos. The word is commonly called శూద్ర.

శె

శెనివారం *sub.* శెనివారపు | శెనివారాలు. Saturday.

శ్రై

శ్రైత్యం *sub.* శ్రైత్యపు. (No plural.) The complaint, which we term a *cold*. శ్రైత్యం చెయ్యడం To have a *cold*. అతనికి చెడ్డ శ్రైత్యం చేసినది He has got a very bad *cold*.

ష

షమ్య *sub.* షమ్య | షమ్యలు. A lampstand used in Cutcherries, commonly called శమ్య. శమ్యే Item.

షరతు *sub.* షరతు | షరతులు. Stipulation ; agreement.

షరాఖతు *sub.* షరాఖతు | షరాఖతులు. Partnership.

షా

షాలా *sub.* షాలా | షాలాలు. A *shawl*, worn by people in India. షాల్యే Item.

షాహిదీ *sub.* షాహిదీ | షాహిదీలు. A witness. vide సాక్షి.

షు

షురువు *sub.* షురువు | షురువులు. Beginning ; commencement.

సాలు పురువు Beginning of the year.

స

సకలము *sub.* సకలము. (No plural.) The whole; the aggregate.

సకలమైన వారు *Every body; all persons* of every description.

సకలమైన వారికి తెలియచెయ్యవలెను Be it known to *every one*.

సకిలించడం *v. n.* సకిలిస్తూ సకిలించి. To neigh. ఆ గుర్రం యెప్పుడూ

సకిలిస్తూ వుంటుంది That horse is always *neighing*.

సత్తు *sub.* సత్తు. సత్తులు. Duress; distress; oppression. సత్తు

చెయ్యడం To use *violence*; to *distress*. అతను వరహాల నిమిత్తం

రోజొప్పు మా యింటికొడ కూర్చుండి సత్తు చేస్తాడు He comes every day to demand his pagodas, sits down in my house and places me in *duress*.

సగటు *sub.* సగటు. సగట్లు. An average; an estimate. లెక్క

సగటు The *average* of an account.

సగం *sub.* సగపు. సగాలు. A half. సగం సగం *Half and half*.

vide అర.

సణగడం *v. a.* సణుగుకూ. సణిగి. To mutter; to grumble. మేము

చెప్పిన మాటలు అతనికి సమ్మతిలేక సణుగుకూ వున్నాడు Not being satisfied with what we told him, he went off *grumbling*.

సత్యం *sub.* సత్యపు. సత్యాలు. Truth; asseveration; oath. యీ

మాట నిజమని నీవు సత్యం చేస్తావా? Will you make *asseveration* to the truth of this word? that is, *swear*? నేను అక్కడికి

వెళ్ళినమాట సత్యం That I went there, is a *fact* or *truth*.

స్మత్రం *sub.* స్మత్రపు. స్మత్రాలు. This is the Telugu name of the

charitable buildings on the roads in India, which we call *choultries*, usually so built, as to accommodate travellers of every different caste.

సత్తు *sub.* సత్తు. (No plural.) Pewter.

సత్తువ *sub.* సత్తువ. సత్తువలు. Strength; force; capability. అతనికి

పోట్లాడడానకు యేమీ సత్తువ లేదు He has no power left for fighting.

స్తంభం *sub.* స్తంభపు । స్తంభాలు. Any kind of post or pillar.
రాతి స్తంభం A stone *pillar*. కర్ర స్తంభం A wooden *pillar* or *post*. దీప స్తంభం A lamp-stand, used in all Indian houses.

స్థలం *sub.* స్థలపు । స్థలాలు. A place ; a situation ; a residence.
ఆ స్థలంలోనుంచి వెళ్ళవద్దు Do not go away from that *place*.
నీ కొత్త స్థలం యెక్కడ? Where is your *place* of *residence*?
కలెక్టరువారు తమ కచేరీలో నాకు నాకరీ చెప్పించడానకు స్థలం లేదని
చెప్పినారు The collector has told me, there is no *place* for
me in his *cutcherry*.

సదరహీ *adv.* Aforesaid ; above mentioned ; foregoing. సదరహీ
చెప్పిన మాటలు బాగా జ్ఞాపకం వుంచుకో Keep the *aforesaid*
words well in your recollection.

సదుత్తరం *sub.* సదుత్తరపు । సదుత్తరాలు. A reply ; an answer.
అతనికి వుత్తరం వ్రాసి పంపించినాను, సదుత్తరం యింకా రాలేదు I have
written him a letter, but his *answer* is not yet received.
నా మాటకు యేమి సదుత్తరం చెప్పరావు? What *reply* do you
make, to what I have said ?

సన్న *adj.* Fine ; thin. సన్న బట్ట A *fine* cloth. సన్న తనం
Fineness.

సనదు *sub.* సనదు । సనదులు. A voucher ; contract ; agreement ;
better known by the word *sannud*.

సన్నం *sub.* సన్నపు । సన్నాలు. Fineness ; thinness. సన్నపు బట్టలు
Fine clothes. నూలి సన్నం The *fineness* of thread. సన్నపు చీర
A *fine* cloth, such as women wear.

సన్యాసం *sub.* సన్యాసపు । సన్యాసాలు. The name of a particular
persuasion of religionists amongst the Hindoos, who
travel into different parts, as beggars. The *head* of the
Sanyashies is placed in a superior light by Brahmins, and
considered the *head* over all the religions (sects) of the

Hindoos.

సన్యాసి *sub.* సన్యాసి. సన్యాసులు. A *sanyashy*.

సన్నిధి *sub.* సన్నిధి. (No plural.) Presence. *vide* సముఖం.

సంకటం *sub.* సంకటపు. సంకటాలు. *Sickness; indisposition.* అతను సంకటంచేత యక్కడికి రావడం లేదు He is not come here on account of *sickness*. అతనికి వాయువుసంకటం వచ్చినది He is affected with the *vayuvu sickness*. సంకటం పడడం To fall *sick*.

సంకల *sub.* సంకల. సంకల్ప. A fetter or iron. సంకల్ప పెయ్యడం To put in *irons*. సంకల్ప వ్రాడకొట్టడం To *unfetter* or release from *irons*.

సంగడి *sub.* సంగడి. సంగళ్ళు. The name given to the double boats, placed as ferries on rivers, made of two entire trunks of palmyra trees, hollowed out.

సంగతి *sub.* సంగతి. సంగతులు. Business; subject; case; circumstance. యీ సంగతిని గురించి నీవు యేమి చెప్పతావు? What do you say regarding this *circumstance*? యీ సంగతులు నేను వివరము I have heard nothing of these *things*. నా యింటి సంగతులు యావత్తు నీకు చెప్పతాను I will make you acquainted with all my family *affairs*. The word సంగతి in Sanskrit means *society*.

సంగీతం *sub.* సంగీతపు. సంగీతములు. A song or singing. సంగీతం పాడడం To *sing* a *song*. సంగీత పాఠకుడు or సంగీత గాడు A *singer*. సంగీతక తే A *female-singer*.

సంగోరు *sub.* సంగోరు. సంగోరు. A revenue term, meaning a *half*. సంగోరుపాలు A *half* share: such as, the *half* share to the ryot and *half* share to the *Circar*.

సంచి *sub.* సంచి. సంచులు. A bag. రూపాయల సంచి A bag for *rupees*.

సంత *sub.* సంత. సంతలు. A fair, generally held in the same manner as they are in Europe.

సంతకం *sub.* సంతకపు | సంతకాలు. Signature. సంతకం చెయ్యడం To *sign*. సంతకం చేయించడం To *cause to sign*.

సంతతి *sub.* సంతతి | సంతతులు. Issue; offspring. *vide* సంతానం.

సంతానం *sub.* సంతానపు | సంతానాలు. Issue; offspring. అతనికి పెళ్ళి అయి అయిదు సంవత్సరములు అయినది, కాని యింకా సంతానం లేదు He has been married five years, but has not yet got any *issue*.

సంతోషం *sub.* సంతోషపు | సంతోషాలు. Pleasure; gladness; satisfaction. సంతోషం కావడం To be *pleased*; to be *glad*. సంతోషపెట్టడం To make *glad*; to give *pleasure*.

సందడి *sub.* సందడి | సందళ్ళు. The buzzing noise made by a crowd of people; also, the crowd itself. అక్కడ మనుష్యుల సందడివల్ల యీ వేళ సంత అని తెలిసినది From the *noise of those people*, I can tell there is a fair to day.

సందు *sub.* సందు | సందులు. A lane; a narrow street; also, any particular direction. అతని యిల్లు ఆ సందులో వున్నది His house is in that *small* street. అతను ఆ సందుకు వెళ్ళినాడు He has gone in *that direction*.

సందేహం *sub.* సందేహపు | సందేహాలు. Suspicion. సందేహం పడడం To be *suspected*. సందేహించడం To *suspect*. అతను యీపని చేసినట్లు సందేహించినాను I *suspected* him of having done this business.

సంధ్య *sub.* సంధ్య | సంధ్యలు. The evening. సంధ్యవేళ *Evening time*. సంధ్యవేళ వెళ్ళిపోయినాడు He went away in the *evening*. సంధ్య also means *morning* and *evening* prayers. అతను ప్రాద్దున్నే స్నానంచేసి, సంధ్య వాడుకగా వున్నాడు Having made his ablutions in the morning, he is saying his *usual* prayers. సంధ్య వాళ్ళడం To make supplication.

సబ్బు *sub.* సబ్బు. (No plural.) Soap. This is of the very coarsest kind, used by washers. No soap is made in India, fit for washing the skin, like the Europe soap.

సమ్యుతి sub. సమ్యుతి | సమ్యుతులు. Acquiescence; compliance; consent. సమ్యుతి పడడం To comply; to agree; to be satisfied. సమ్యుతి చెయ్యడం To conciliate; to render complaint; to satisfy or to reconcile.

సమ్యున్య sub. సమ్యున్య | సమ్యున్యులు. Summons; a law term, for calling people to appear.

సమం sub. సమపు | సమాలు. Equality; similitude. సమం చెయ్యడం To make equal. సమంగా Equally or alike. వీరు యిద్దరూ సమంగా వున్నారు These two people are like each other.

సమయం sub. సమయపు | సమయాలు. Time; opportunity; leisure. మీ దగ్గరకు రావడానకు నాకు సమయం అయినది కాదు I have not had an opportunity of coming to you.

సమస్తం sub. సమస్తపు. (No plural.) The whole; the whole body. vide సకలము.

సమాచారం sub. సమాచారపు | సమాచారాలు. An occurrence; circumstance; news. యీవేళ యేమి సమాచారం? What is the news to day? మంచి సమాచారం Good news. చెడ్డ సమాచారం Bad news. మీ యింటి సమాచారాలు అన్ని బాగా వున్నవా? Is every thing going on well, at your home?

సమాధానం sub. సమాధానపు | సమాధానాలు. Agreement; consent; compliance. సమాధానం పడడం To consent. vide సమ్యుతి.

సమీపం sub. సమీపపు | సమీపాలు. Nearness; proximity; neighbourhood. మా యింటి సమీపమందు వక రాజా దీనినాడు A Rajah has taken up his residence, close to my house. సమీపంగా Near; close to. నేను అతనికి సమీపంగా వున్నాను I am near him.

సముఖం sub. సముఖపు. (No plural.) Presence. మీ సముఖానకు వస్తున్నాను I am coming into your presence.

సముద్రం sub. సముద్రపు | సముద్రాలు. The sea. సముద్రపు గాలి The sea breeze. సముద్రపు వొడ్డు The sea shore.

సమ్యేట sub. సమ్యేట | సమ్యేటలు. A sledge: that is, any large

heavy hammer.

సమేతు *adv.* Including; along with. నా సామాను గుర్రాల సమేతు తీసుకుని రా Bring my things, *including* horses, and all. రాముడు వచ్చినాడు, లక్ష్మణుడు వచ్చినాడు, బాపన్న సమేతు వచ్చినాడు, కాని నీవు వచ్చినావుకావు Ramdoo came, Letchmoodoo came *along with* Baupannah, but you did not come.

సంప్రతి *sub.* సంప్రతి. సంప్రతులు. A revenue term, applied to the *person who officiates*, along with the authorised *kurnum* of a village.

సంపాదన *sub.* సంపాదన. సంపాదనలు. The act of procuring. సంపాదన చెయ్యడం To *procure*; to *obtain*.

సంపాదించడం *v. a.* సంపాదిస్తూ. సంపాదించి. To provide; to procure; to acquire. అతను కొనా వరహాలు సంపాదించినాడు He has *acquired* a good many pagodas.

సంబరం *sub.* సంబరపు. సంబరాలు. A feast; a celebration or festival: generally applied in a religious sense. మా యింట్లో యీవేళ సంబరం చేస్తారు We have a *feast* at our house to-day. రేపు దేవుడి సంబరం చేస్తారు To-morrow the *festival* of the God is to be celebrated.

సంరక్షణ *sub.* సంరక్షణ. సంరక్షణలు. Support; maintenance. సంరక్షణ చెయ్యడం To *support*; to *maintain*; to *protect*. చిన్న నాటనుంచీ నన్ను సంరక్షణ చేసినాడు He has been my *support*, ever since the days of my infancy.

సంరక్షించడం *v. a.* సంరక్షిస్తూ. సంరక్షించి. To support; to maintain. *vide* సంరక్షణ.

సంవత్సరం *sub.* సంవత్సరపు. సంవత్సరాలు. A year. సంవత్సరాది *New year's day* which, amongst the Hindoos, occurs on the 1st of the month *Chytrum*, answering nearly to the month of April. సంవత్సరాది పండుగ *New year's holy day* or feast.

సంశయం *sub.* సంశయపు. సంశయాలు. Suspicion. సంశయించడం To

suspect. సంశయపడడం To be *suspected.* vide సందేహం.

సంస్కృతము *sub.* సంస్కృతపు | సంస్కృతములు. The Sanskrit language. సంస్కృతపుమాట or విద్య Item.

సంసారం *sub.* సంసారపు | సంసారాలు. A family; the same meaning as the word implies in Europe. సంసారం చెయ్యడం To live as a *family man*: that is, referring also to caste.

సంసారి *sub.* సంసారి | సంసార్లు. A family-man or woman: that is, a person living according to the rules of his particular caste. నేను సంసారిని గాని నుండగోయ్యను కాను I am a person of *proper family* and not an abandoned person or one who has lost his caste. ఆ వీధిలోని అన్ని సంసార్లు యిట్లు All the houses in that street are *family* houses.

సరదడం *v. a.* సరుదుతూ | సరిది. To arrange; to assort; to place together. కాకితాలు సరదడం To *assort* papers. బట్టలు సరదడం To *put up* or *arrange* clothes.

సరంజాము *sub.* సరంజాము | సరంజాములు. Articles of provision or other requisites, either for troops or travellers, prepared at particular stages. సరంజాము చెయ్యడం To prepare articles of provision. అక్కరుకోసం ఆ వూళ్లో సరంజాము చేసినారు They have prepared *articles of provision* for the camp, in that town.

సరంబీ *sub.* సరంబీ | సరంబీలు. A ceiling or inner roof.

సర్కారు *sub.* సర్కారు | సర్కార్లు. The *circar*: that is, the *Government* of the country.

సర్త్రాపు *sub.* సర్త్రాపు | సర్త్రాపులు. A *shroff*: that is, a teller of money. The *shroffs* manage all the money concerns and exchange of the bazaar, the same as the *soucars* do, of the countries in which they reside.

సరి *sub.* సరి. (No plural.) Sufficiency; enough. This word is very much used in conversation or on common occasions, in the way we would use, *surely*!; *enough said*; *truly*!

సరి మహా మంచిమాట చెప్పినావు *Truly!* these are fine words of yours. సరి సరి యాపాటి చాలించు *Enough, enough,* do not grieve any more. సరిపడడం *To fill; to complete.* కాకితాలు సరిపడ్డవి *All the papers are filled up.* యావేళ నాకు నలుభై సంవత్సరములు సరిపడ్డవి *I have at this day completed my fortieth year.* సరి తేసులు *Odd and even.* సరి పుచ్చడం or సరి పెట్టడం *To finish.* సరి చెయ్యడం *To dress the threads before weaving.* సరి చూడడం *To examine.*

సరిగా *adv.* Properly; rightly; correctly. నీవు వ్రాసిన కాకితం సరిగా వున్నది *You have written that paper very properly.*

సరిహద్దు *sub.* సరిహద్దు | సరిహద్దులు. *A boundary.* వూరి సరిహద్దు *The boundary of a village.* దేశపు సరిహద్దు *The boundary of a country.*

సరుకు *sub.* సరుకు | సరుకులు. *Articles; goods; merchandise.* తొగరు సరుకు *Chay goods.* వాడ సరుకు *Ship goods.*

సరేసు *sub.* సరేసు. (No plural.) *Glue.* సరేసు పెట్టడం *To glue.*

సలహా *sub.* సలహా | సలహాలు. *Advice; counsel; peace; contentment; rest.* అతని సలహా చొప్పున పని చెయ్యలేక దేశాంతరం వెళ్ళి నాడు *Without taking his advice, he is gone away into other parts.* సలహా పడడం *To be at peace.* సలహా చెయ్యడం *To make a peace.* సలహా పుచ్చుకోవడం *To take advice.* మహారాష్ట్రలు కంపెనీవారిలో సలహా పడ్డారు *The Mahrattas are at peace with the Company.*

సలాం *sub.* సలాం | సలాములు. *A talus or maalas ation.* సలాం చెయ్యడం *To salaam;* a term borrowed from the Mahomedans.

స్వంతం *sub.* స్వంతపు. (No plural.) *Own or private property.* ఆ యిల్లు నా స్వంతమైనది *That house is my own property.* స్వంతమైన వస్తువులు *Things that are one's own private property.* This is a corruption of the Sanskrit word స్వీయం. *vide భాషా.*

స్వప్నం *sub.* స్వప్నపు | స్వప్నాలు. A dream. vide కల.

స్వభావం *sub.* స్వభావపు | స్వభావాలు. Nature; disposition. మంచి స్వభావం A good *disposition*. దుస్స్వభావం *Ill-nature*; a bad *disposition*.

స్వర్గం *sub.* స్వర్గపు | స్వర్గాలు. Heaven or the upper regions. There are several descriptions amongst the Hindoos. అతను స్వర్గానికి వెళ్ళినాడు He has gone to *heaven*: that is, he is *dead*.

స్వరం *sub.* స్వరపు | స్వరాలు. The voice. అతని స్వరం మంచిది He has got a good *voice*. This is also the name given to a note of music, of which the Telugus have seven, as with us. On these, there are not less than 128 changes, for which vide రాగం.

సవతి *sub.* సవతి | సవతులు. The term given, when there are two or more women married to the same man. ఆ కోమటి మమ్మల యిద్దరినీ పెళ్లి అడినాడు గవక మేము సవతులము అయినాము That *banian* having married both of us, we are become *savatees*. సవతి కల్లి A *father's wife*: not the mother who begot you. Properly, a *mother*, in common with others of your father's wives.

సవారీ *sub.* సవారీ | సవారీలు. The general term for any manner of *conveyance*, used for exercise or pleasure. సవారీ బోయీలు *Palanquin* bearers. అతను గుర్రపు సవారీ వెళ్ళినాడు గాని నేను యేనుగమీద సవారీ అవుతాను He went out on *horse-back*, but I mean to ride on the *elephant*. The term is principally applied to a *palanquin*.

సవాలు *sub.* సవాలు | సవాళ్లు. Question. జవాబు సవాలు Conference.

సపాక్కిని *sub.* సపాక్కిని | సపాక్కినలు. The term of an imaginary valuation of money, supposing the *amount* of two *dubs*.

సహనం *sub.* సహనపు. (No plural.) Patience; quiet; resignation. సహనం వుండడం To have *patience*; to be *quiet*; to be

pacified.

సహాయం *sub.* సహాయపు. సహాయములు. Protection; assistance; an asylum. సహాయం చెయ్యడం To protect; to assist. vide అసరా. సహించడం *v. n.* సహిస్తూ. సహించి. To suffer; to endure; also, to forbear. నొప్పిని సహించడం To endure pain. అతను యెన్ని మాటలు అడిగా నేను సహించినాను I bore all he said.

సశువు *sub.* సశువు. సశువులు. Severe pain; constant, drawing pain; fever. అతనికి తరువు సశువుచేత జ్వరం వచ్చినది The severe pain of that boil, has occasioned him fever. అతనికి శైత్యం చేసినందుచేత వంటికి సశువు వచ్చినది He has got a cold, which has induced a fever.

సా

సాగ కొట్టడం *v. a.* సాగ కొట్టుకూ. సాగ కొట్టి. To beat out; to expand. ఆ వెండి, కంసాలి, జానెడు పొడుగున సాగ కొట్టినాడు The silver-smith has beat that silver, the full length of a span.

సాగడం *v. a.* సాగుకూ. సాగి. To stretch out; to distend; also, to beat out. పని సాగడం To go through or push out a business. యేరువాక సాగడం To plough up a fallow.

సాగవార చెట్టు *sub.* సాగవార చెట్టు. సాగవార చెట్లు. The aloe tree. సాగవార మట్ట The leaf of the aloe.

సాగుబడి *sub.* సాగుబడి. సాగుబట్ల. Cultivation. సాగుబడి చెయ్యడం To cultivate.

సాదరునారు *sub.* సాదరునారు. సాదరునాట్లు. A revenue term signifying the expenses attending the collection of the revenue.

స్నానం *sub.* స్నానపు. స్నానాలు. The term given for the ablutions performed by the Hindoos. స్నానం చెయ్యడం To perform ablutions. It is applicable to bathing in general.

The word is usually pronounced సానం.

సాన *sub.* సాన । సానలు. The name of a particular stone, upon which the sandal-wood is ground into powder, to be used by the Indians to rub on their bodies. కత్తులుపట్టే సాన A stone for *sharpening* knives. వ్రజాలుపట్టే సాన A stone for *cutting* diamonds.

సాని *sub.* సాని । సానులు. The general name of dancing women. సాని also means, a *girl made a woman* of. సాని when added to the word దొర means a *man's wife*. ఆ చిన్నది యింకా సాని కాలేదు That *girl* has not yet been *made a woman* of. మా దొరసాని యీవేళ యేనుగమీద సవారీ వెళుతుంది Our *lady* takes an airing to-day on the elephant. సంతం నిమిత్తం యీ రాత్రి సానులు వస్తారు The *dancing girls* are coming this night, for the celebration of the feast.

సానిక *sub.* సానిక । సానికలు. The name of small earthen plates, on which some of the Hindoo and Mahomedan castes eat their victuals.

సానె *adj.* Of or belonging to the *saanay* caste. సానె కులం The *saanay* caste. This is a particular caste of dancing women, who dance whilst beating small sticks according to time accompanied by singing.

సాపడడం *v. n.* సాపడుకూ । సాపడి. To eat. మీరు సాపడ్డారా? Have you eaten your victuals? vide తినడం.

సాఫు *sub.* సాఫు. (No plural.) Fair; clean. ఆ కాకితాలు సాఫు వ్రాయి Copy those papers fair. ఆ నేల సాఫు చెయ్యి Clear out that ground.

సాబెకు *sub.* సాబెకు. (No plural.) Proof; conviction. సాబెకు కావడం or పడడం To be *convicted*. సాబెకు చెయ్యడం To *convict*; to bring to *proof*.

సామంతం *sub.* సామంతపు । సామంతాలు. Power; authority. సామంతం చెయ్యడం To exercise *power* or *authority*. The word

సామంతం in Sanskrit means, *neighbourhood*.

సామాను *sub.* సామాను. (No plural.) Baggage; things. యంతి సామాను *House furniture*. యాత్రే నేను రాజమహేంద్రవరం నుంచి వచ్చినాను, నా సామాను వెనక వస్తూవున్నది I arrived this day from Rajahmundry, but my *things* are coming behind.

సామ *sub.* సామ. సామలు. The name given to all kinds of manual and bodily exercise, which certain castes of Hindoos practise during their youth. సామ చెయ్యడం To practise *exercises*.

సామెత *sub.* సామెత. సామెతలు. A proverb; a comparison; an allegory; a saying. అతనితో మాట్లాడచోతే “నోహోహో! తాతకు దగ్గులు నేర్పుతావా?” అని సామెత చెప్పినాడు When I went to speak to him, “Will you teach your grand-father to cough?” was the *proverb* he gave me, in reply.

సాంబ్రాణి *sub.* సాంబ్రాణి. (No plural.) Benjamin. పరుంటే గదిలో దోమలు చావడానకు సాంబ్రాణి పొగ వెయ్యి Burn some *benjamin* in the bed-room, to kill the mosquitoes or mosquitos.

సాయంకాలం *sub.* సాయంకాలపు. సాయంకాలాలు. The evening. vide సాయంతనం.

సాయంతనం *sub.* సాయంతనపు. సాయంతనాలు. The evening. అతన్ని నిన్న సాయంతనం చూచినాను I saw him yesterday *evening*. This word should properly be written సాయంతనం from the Sanskrit.

సాయరు *sub.* సాయరు. (No plural.) A revenue term, signifying the collection of *customs* and duties. సాయరు చారు A *customs-officer*.

సారథి *sub.* సారథి. సారథులు. The name of the man who sits in front of the Indian vehicles and drives the bullocks.

సారంగీ *sub.* సారంగీ. సారంగీలు. A small musical instrument, mounted with five wires and played with a bow. It has a long neck and a short round body. సారంగీ వాయిచడం

To play on the *saarungy*.

సాకువా *sub.* సాకువా | సాకువాయి. A revenue term, signifying *low-ground cultivation*. సాకువా పంట *Low-ground crop*.

సారె *sub.* సారె | సారెలు. The name given to the pieces or pawns, with which the Hindoos play their game called *sogataaloo*. సారె is also the name of the pot-maker's *wheel*, called కమ్మర సారె.

సాల *sub.* సాల | సాలలు. A *stable*; properly, an eating place or cooking place. గుర్రపు సాల A horse stable. పంటసాలలో ఆన్నం తింటు వున్నాడు He is eating his victuals in the *cooking place*.

సాలు *sub.* సాలు | సాళ్లు. The year. సాలు గుజప్తా The expired or last year: a term used in revenue. సాలాచారు చొప్పున Agreeable to *former years*. సాలు పురవు The beginning of the year. సాలు ఆఖరు The end of the year.

సారె *adj.* Of or belonging to the *weaver-caste*. సారె కులం Item. సారె వాడు A *weaver*. సారీడు A *spider*. సారె పురుగు Item.

సావకాళం *sub.* సావకాళపు | సావకాళాలు. Leisure; opportunity. *vide* తీరుబడి.

సామకూరు *sub.* సామకూరు | సామకూర్లు. A *soucar*. A caste of Hindoos who may be considered the monied men, or Bankers of India. సామకూరు శాఖ A *soucar's* office or place of residence. జయరాంధాసు సామకూరు బండరులో తన శాఖ వేసి వాడు Jairamdooss, the *Soucar*, has established his *office* or *place of residence* at Masulipatam.

సాక్ష్యం *sub.* సాక్ష్యపు | సాక్ష్యములు. Evidence; testimony. తప్పు సాక్ష్యం False *evidence*. సాక్ష్యం పలికడం To give *evidence*.

సాకి *sub.* సాకి | సాకిలు, A witness; an evidence. సాకి పలికడం To *testify* or give *evidence*.

సి

సిక్కా *sub.* సిక్కా. సిక్కాలు. A stamp; a seal; an impression.

సిక్కా చెయ్యడం To stamp; to seal. పుత్తరంబాద సిక్కా చెయ్యడం To seal a letter.

సిగ *sub.* సిగ. సిగలు. A plat or twist of the hair, in the manner practised by the Indians in Hindoostan.

సిగ్గ *sub.* (No plural.) Shame; reproach. అతను చెప్పినమాటకు నాకు మహాసిగ్గ వచ్చినది I felt great shame, at what he said.

సిగ్గమాలిన Shameless; impudent. సిగ్గమాలిన మనిషి A shameless fellow.

సిడి *sub.* సిడి. సిక్కు. The name given to a religious performance in the manner of a vow, made to the Amooavaaroo or village Goddess once every year, the devoted person has a large double pointed hook fixed through the flesh of the back, near the waist, and is swung twice or thrice round the Goddess, from an elevated beam, and then let loose. This ceremony is termed గాలాపు సిడి. They have another manner termed గంప సిడి which is performed like the first, except that of placing the devoted person in a basket instead of having hooks fixed through the flesh of the back, when they swing round.

సితి *sub.* సితి. సితులు. Circumstance; matter.

సిద్ద *sub.* సిద్ద. సిద్దులు. A large round or oval bag, made of thick hide, in which ghee or oil is commonly transported and stored. It is generally called *dupper* by Europeans. సిద్ద is also the name given to the vessel in which the *mashaljee* carries the oil, to feed the *mashal* with in travelling, also made of leather.

సిద్ధము *sub.* సిద్ధము. (No plural.) State of readiness or prepa-

ration. యుద్ధం నిమిత్తం సిద్ధమై వున్నారు They are in a *state of readiness* for fighting. పూరితి కర్మచానకు సిద్ధమైనాడు He is *prepared* to set out for the country. ఆ పని యింకా సిద్ధము కాలేదు That business is not yet *ready*.

సింధూరం sub. సింధూరపు. (No plural.) The red colour used by painters in India, called *red lead* in Europe.

సిఫాయి sub. సిఫాయి. సిఫాయీలు. A sepoy.

సిబ్బందీ sub. సిబ్బందీ. సిబ్బందీలు. This is the general name of *armed peons*, either kept in attendance at the house or employed as guards, and occasionally to fight.

సిద్దీ sub. సిద్దీ. సిబ్బులు. The name of a *brass plate* used as a *cover* to the vessels, in which the rice is boiled by the Indians. తరాచా సిబ్బులు The *plates* of a pair of scales, in which the article and weights are placed.

సింహం sub. సింహపు. సింహాలు. A Lion, altogether a Sanskrit word.

సివంగి sub. సివంగి. సివంగులు. The animal, which is vulgarly termed the *hunting cheeta*, used in India by crowned heads, and by Rajahs, for the diversion of hunting the antelope and deer, to which it is trained.

సిసు sub. సిసు. సిసులు. A revenue term, signifying the *settlement* of the revenue.

సీ

స్త్రీ sub. స్త్రీ. స్త్రీలు. A female; a woman. vide ఆడది.

సీతాకాలం sub. సీతాకాలపు. సీతాకాలాలు. Cold season; winter.

సీతాఫలం sub. సీతాఫలపు. సీతాఫలాలు. The name of a fruit in India, which Europeans call *custard apple*. It has a soft white substance inside, very sweet and cloying, from which, perhaps, the name is adopted.

నీమ *sub.* నీమ | నీమలు. The common name of *country* or boundary; also, of *district*. It is also applied to the word *Europe*, in particular. యీ సంవత్సరం నీమనుంచి కానామంది సోల్దార్లు వచ్చినారు A great number of soldiers have arrived from *Europe* this year.

నీల *sub.* నీల | నీలలు. A nail, either of wood or iron. నీల also means the *silver* or *gold pin* and sometimes *screw*, with which the *joys* worn by women are fastened. నీలమండ The *anale*.

నీసం *sub.* నీసపు. (No plural.) Lead.

నీసా *sub.* నీసా | నీసాలు. A bottle. Properly నీసా.

సు

సుఖం *sub.* సుఖపు | సుఖాలు. Comfort; ease; happiness; pleasure.

కష్ట సుఖాలు *Good and bad*. అతని కష్ట సుఖాలు యెవరు కనిపెట్టుతారు? Who will look after his *fortune in life*? మీరు సుఖంగా వుండేటట్లు నేను జాగ్రత్త చేస్తాను I shall take upon myself, your *welfare in life*. సుఖ సంకటం The *venereal disease*.

సుడి *sub.* సుడి | సుక్కు. This means any thing turning, or curling, or being twisted. నిశ్చయసుడి A *whirl-pool*. సుడిగాలి A *whirl-wind*. అతని నెత్తిని సుడి వున్నది That man is *curly-headed*. ఆ గుర్రానికి సుక్కు మంచిది కావు That horse has no good *marks* or *feathers*. These *feathers* are particular *curls* in the *hair*, considered indications of good caste in horses.

సుత్తె *sub.* సుత్తె | సుత్తెలు. A hammer.

సుద్ద *sub.* సుద్ద | సుద్దలు. A description of *pumice stone*, taken out of hilly grounds and from the banks of rivers near hills. It is made into powder and used by some castes of the Indians, to rub on their faces and by painters, to rub on the paper before they apply the colour.

సున్న *sub*. సున్న. సున్నాలు. A cypher; also, the name of one of the *marks* placed in the rank of a vowel in the Telugu Alphabet, expressed thus.

సున్నతీ *sub* సున్నతీ. సున్నతీలు. Circumcision, as practised by the Mahomedans. సున్నతీ చెయ్యడం To *circumcise*.

సున్నము *sub*. సున్నపు. సున్నాలు. Chunam: that is, *mortar*. సున్నము దంచడం To beat *chunam*, commonly done by women, with heavy sticks. గుల్ల సున్నము Shell *chunam*. రాతి సున్నము Stone *chunam*. తెల్ల సున్నము White *chunam*, usually called fine *chunam*. సున్నపు కాయ The *chunam box*, in which *chunam* is kept, a little of which is usually rubbed in the betel-leaf used by the Indians.

సుంకం *sub*. సుంకపు. సుంకాలు. The customs or collection of duties. సుంకపు చాకీ The *custom-house*. సుంకం పుచ్చుకొవడం To collect *customs*.

సురటీ *sub*. సురటీ. సురటీలు. The name given to the thing they make use of in India, to flap away flies with, commonly made of a *handle* fixed to a *tuft* of *feathers* or *hair*. Some people call them *chowries*.

సురంగము *sub*. సురంగపు. సురంగాలు. A hole or cavity, such as are made by rats under ground. It is commonly written సొరంగం.

సులోచనం *sub*. సులోచనపు. సులోచనాలు. Spectacles or glasses. ఆ మనిషి సులోచనాలు పెట్టుకుంటాడు That man wears *spectacles*. The word, in Sanskrit, properly means *good sight*.

సుళువు *sub*. సుళువు. (No plural.) Lightness; want of weight; opposed to heaviness. సుళువు అయిన *Light*; not *heavy*. వీధి చులకన.

సూ

సూటి *sub.* సూటి. సూట్లు. Sight; aim; view. సూటి చూడడం To *take an aim.* సూటి లెన్నగా చూచి తుపాకీ కాలుచు Take a proper *aim* and then fire off your gun.

సూది *sub.* సూది. సూదులు. A needle. దీక్షికి బట్టలు కట్టడానకు సూదులు లేవు The tailor has got no *needles* to sew the clothes with.

సూర్యుడు. *sub.* సూర్యుని. సూర్యులు. The sun. సూర్యోదయం Sun *rise.* సూర్యాస్తమయం Sun *set.* సూర్య కిరణాలు Sun *beams.*

సూర్య ప్రకాశం Sunshine. సూర్య గ్రహణం An *eclipse* of the sun. సూర కారము *sub.* సూర కారము. (No plural.) Salt petre, of which great abundance is manufactured in all parts of India.

సె

సెగ *sub.* సెగ. సెగలు. Heat. సెగ నోగం Gonorrhea.

సెట్టి *sub.* సెట్టి. సెట్టు. The term of distinction of the heads of the banian caste: that is, to men of respectability and eminence amongst them. It is commonly called chetty, such as వెంకట సెట్టి Venkata *setty* or *chetty.* రమణప్ప సెట్టి Ramanappah *setty* or *chetty.*

సెనగ *sub.* సెనగ. సెనగలు. A small round grain, commonly known by the name of Bengal-gram. It is frequently pronounced శనగ.

సెలగ *sub.* సెలగ. సెలగలు. A cant term, used by measurers of grain, who call out the number of *cunchams* or *mercalls,* until they get to one hundred, when they say *sellaga,* and begin the reckoning again from one.

సెలవు *sub.* సెలవు. సెలవులు. Order; command. This word is commonly written శలవు.

సే

* సరి *sub.* సరి. సేరులు. Harm. vide కీడు.

స్నేహము *sub.* స్నేహపు. స్నేహాలు. Friendship; intimacy. అతనికి నాకు యేమీ స్నేహము లేదు There is no *friendship* whatever between him and me. స్నేహితుడు A *friend*. స్నేహితురాలు A *female friend*.

సేపు *sub.* సేపు. (No plural.) Time; interval; period. కొంచెం సేపు వుండు Wait a *little while*. అతనితో కానా సేపు చెప్పినాను I was a *long time* explaining to him.

సేరు *sub.* సేరు. సేర్లు. The measurement which we commonly call a *seer*. సేరుం బావు A *seer* and a *quarter*. సేరున్నర A *seer* and a *half*. This word is usually written శేరు.

సేవకుడు *sub.* సేవకుని. సేవకులు. A male slave.

సేవకురాలు *sub.* సేవకురాలి. సేవకురాలు. A female slave.

సా

సాక్కడం చ. a. సాక్కూ. సాక్కి. To *reel*; to stagger; also, to swagger. ఆ మనిషి విస్తారం సారాతాగి బారి వెంట సాక్కూతాడు That man seems to have drunk a good deal of liquor and is *staggering* along the road.

* సాక్క *sub.* సాక్క. (No plural.) The term given to a *man* *reeling* when in liquor; also, a woman *walking* with a *proud air*. సాక్క is also applied to a person in the *state of fainting*. అది దిగివెంట సాక్కూ వస్తుంది She is coming down the street, *with a fine air*. సాక్క యెత్తడం is technically applied to the *effect*, sometimes occasioned on eating betel, by a nut of a stronger taste than usual, producing a sudden *sickness* and *faintness*.

సాకటా *sub.* సాకటా. సాకటాలు. This is a game, played by the

Hindoos with dice and *men* to move on a table, according to the throw, for which vide పాచిక.

సాగసు *sub.* సాగసు | సాగసులు. Beauty; comeliness. సాగపైన *Beautiful* or *handsome*. సాగపైన చిన్నది *A beautiful* girl. సాగసు కాదు *Handsome* man; also, a *well dressed* man. సాగసుక తై *A handsome, fashionable* girl.

సాట్ట *sub.* సాట్ట | సాట్టలు. This is applied to any *dents* in the arms or body, occasioned by the remains of distemper or wounds; also, the state of the limbs, when imperfectly formed in your birth. సాట్టకాలు *A withered* leg. ఆ గుర్రం మెడవిద రెండు మూడు సాట్టలు వున్నవి *That horse has two or three dents* in his neck.

సాట్టు *sub.* సాట్టు | సాట్టు. A dent. ఆ తపేలాకు నిండా సాట్టు వున్నది *That brass pot is full of dents*. సాట్టుపడడం *To get dented*.

సానాయి *sub.* సానాయి | సానాయిలు. The musical instrument of the Hindoos, used at their religious ceremonies and at marriages, bearing some resemblance to the clarionet.

సాంటి *sub.* సాంటి. (No plural.) The name given to ginger prepared with chunam and left to dry, in which state it is used in medicine.

సామ్మ *sub.* సామ్మ | సామ్మలు. Money; property, including jewels. అతని దగ్గిర చాలా సామ్మ వున్నది *That man possesses a good deal of money*.

సాంపు *sub.* సాంపు | సాంపులు. Excellency; propriety. సాంపు అయిన *Proper*; *good*; *choice*. సాంపు అయిన మాటలు *Choice words*.

సార *sub.* సార | సారలు *A shark*. సారచాప *Item*.

సారుగు *sub.* సారుగు | సారుగులు. The drawer of a table or box.

సాక

సాకడం *v. n.* సాకుకూ | సాకి. *To contract; imbibe; acquire.*

స్తోత్రం *sub.* స్తోత్రపు. స్తోత్రాలు. Praise; applause. స్తోత్రం చెప్పడం
To praise; to applaud. అతన్ని మహాస్తోత్రం చేసివాడు He
praised him abundantly.

సోద sub. సోద. సోదలు. Prophecy; foretelling or rather,
fortunetelling. సోదవాడు A male *prophecy* or *fortune-*
teller. సోదకత్తె A *woman* of the same description. సోద
చెప్పడం To *fore-tell*; to *prophecy*; to *tell* your *fortune*.

సోపు sub. సోపు. (No plural.) Caraway seeds, which the
Indians use in their curries.

సోమవారం sub. సోమవారపు. సోమవారాలు. The day of the week
called *Monday*.

సోరంగి sub. సోరంగి. సోరంగులు. The name of the fish which we
call, the *whitting*. సోరంగిచాప Item.

సోల sub. సోల. సోలలు. A measurement, equal to half a seer.

సోలడం చ. a. సోలకూ. సోలి. To reel; to stagger; to swagger.
vide సొక్కడం.

స్తో

సోదాగరి sub. సోదాగరి. సోదాగరీలు. Merchandise; commodity.

సోదాగరి చెప్పడం To trade; to send articles.

సోదాగరు sub. సోదాగరు. సోదాగరు. A merchant or trader.